

1977 01

ÉVKÖNYV

1977

Szponzorált példány

ÁRA
18.-Ft

www.ludas-matyi.com

ne hagyja kifogni
háztartási cikkeit!

A FOGKRÉMTŐL AZ AUTÓÁPOLÁSI
SZEREKIG, MINDENT MEGTALÁL A

FŐVÁROSI HÁZTARTÁSI
ÉS ILLATSZERBOLTOKBAN

LUDAS MATYI ÉVKÖNYV

Várnai

Szponzorált példány

JANUÁR

NAP	NEVNAP
1 Sz 2 V	Újév Ábel
3 H 4 K 5 Sz 6 Cs 7 P 8 Sz 9 V	Genovéva Titusz Simon Boldizsár Attila Gyöngyvér Marcell
10 H 11 K 12 Sz 13 Cs 14 P 15 Sz 16 V	Melánia Ágota Erő Veronika Bódog Loránd Gusztáv
17 H 18 K 19 Sz 20 Cs 21 P 22 Sz 23 V	Antal Piroska Sára Fábián Ágnes Artur Zelma
24 H 25 K 26 Sz 27 Cs 28 P 29 Sz 30 V	Timót Pál Vanda Angelika Károly Adél Martina
31 H	János

MIT AJÁNLUK JANUÁRRA?

Szilveszterkor kezdjen új életet, de úgy, hogy másnap a felesége meg ne tudja!

MITŐL ÓVAKODJUNK JANUÁRBAN?

Ne építsen hóembert fürdőruhában!

Endrődi István rajzai

LEHÁR FERENC

katonakarmesterként kezdte pályafutását. Egy délelőtti próbán történt a következő eset. Felállt a pulpitusra, pálcájával megkopogtatta, majd széttárta karjait és megkezdődött a próba. A következő percben azonban idegesen kopogta le a zenekart.

— Tessék újra kezdeni!

Megint játszottak, Lehár még idegesebben kopogott. Az egyik trombitás valami lehetetlen hangot fűjt.

— Lehetetlen, hogy ez a hang „stimm”-ben legyen — szólt ingerülten. — Tessék csak jobban megnézni.

A rövidjátó trombitás közelebb hajolt a kottához: minden kétséget kizáróan ott volt a zavaró nyolcad hangjegy, de amint közelebb hajolt, legnagyobb meglepetésére a kottafej elröppent és nem maradt más a helyén, mint öt üres vonal.

— Légy volt — jelentette ki megszegyenülten, aztán büszkén hozzátette: — De legalább lejátszottam!

MIT AJÁNLUNK FEBRUÁRRA?

Egyezzenek meg végre, melyikük szedi le a karácsonyfát!

MITŐL ÓVAKODJUNK FEBRUÁRBAN?

Nehogy feledékenységből 31 napra osszák be a koszt-pénzüket!

Brenner György rajzai

FEBRUÁR

NAP	NÉVNAP
1 K	Ignác
2 Sz	Karolina
3 Cs	Balázs
4 P	Ráhel
5 Sz	Ágota
6 V	Dorottya
7 H	Tódor
8 K	Aranka
9 Sz	Abigél
10 Cs	Elvira
11 P	Bertold
12 Sz	Lídia
13 V	Ella
14 H	Bálint
15 K	Kolos
16 Sz	Julianna
17 Cs	Donát
18 P	Konrád
19 Sz	Zsuzsanna
20 V	Álmos
21 H	Eleonóra
22 K	Gerzson
23 Sz	Alfréd
24 Cs	Mátyás
25 P	Géza
26 Sz	Sándor
27 V	Ákos
28 H	Elemér

GLUCK,

az operairodalom nagy mestere, nagyon szerette a pénzt. Egy alkalommal Saint-Empire hercegnél ebédelt. A vendégek váltig dicsérték a kitűnő májpástétomot, a zeneszerző viszont azt az ezüst tálcát, melyen a pástétomot szervírozták.

— Kedves Gluck — szólt hozzá a házigazda — fogadja el ajándéku! ezt a tálcát. Magának adom.

A zeneszerző azonnal elfogadta s hazavitte az ezüst tálcát a májpástétommal együtt, oly büszkén, mintha királyi koronát kapott volna. Ennek a históriának hamar híre futo!t. Egyik barátja megkérdezte a zeneszerzőt, hogy mit szeret legjobban a világon?

— A pénzt, a bort és a dicsőséget — válaszolt Gluck.

— Hogyhogy? — hökkent meg a barátja —, te a dicsőséget csak a pénz és a bor után szereted?

— Természetesen, — válaszolta Gluck. — Hiszen a pénzen bort veszek, a bor ihletet ad, s az ihlet pedig dicsőséget.

MÁRCIUS

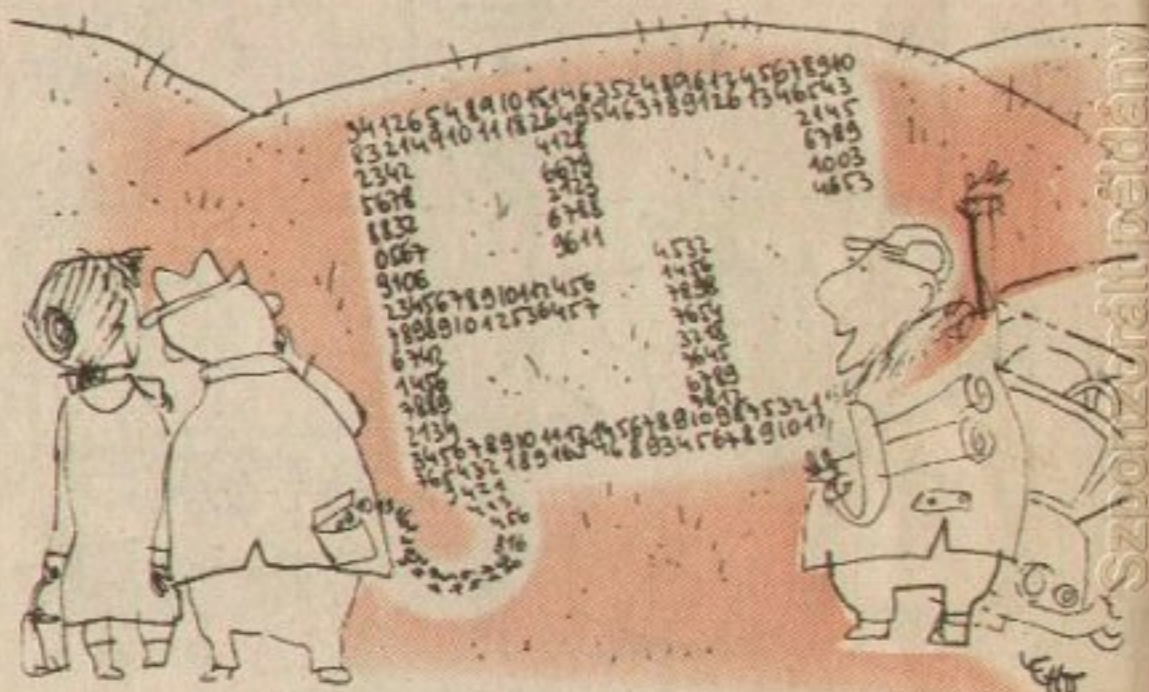
NAP	NÉVNAP
1 K	Albin
2 Sz	Lujza
3 Cs	Kornélia
4 P	Kázmér
5 Sz	Adorján
6 V	Leonóra
7 H	Tamás
8 K	Zoltán
9 Sz	Franciska
10 Cs	Ildikó
11 P	Szilárd
12 Sz	Gergely
13 V	Krisztián
14 H	Matild
15 K	Nemzeti ünn.
16 Sz	Henrietta
17 Cs	Gertrud
18 P	Sándor
19 Sz	József
20 V	Hubert
21 H	Benedek
22 K	Izolda
23 Sz	Emőke
24 Cs	Gábor
25 P	Mária
26 Sz	Emánuel
27 V	Hajnalka
28 H	Gedeon
29 K	Augusztó
30 Sz	Izidor
31 Cs	Árpád

MIT AJÁNLUK MÁRCIUSRA?

Ne feledkezzünk meg a Nőnapról!

MITŐL ÓVAKODJUNK MÁRCIUSBAN?

A zsebtolvajoktól!

Lehoczki István rajza

DEÁK FERENC

szokásos sétáját végezte a városligeti fasorban, amikor egy koldus állott eléje:

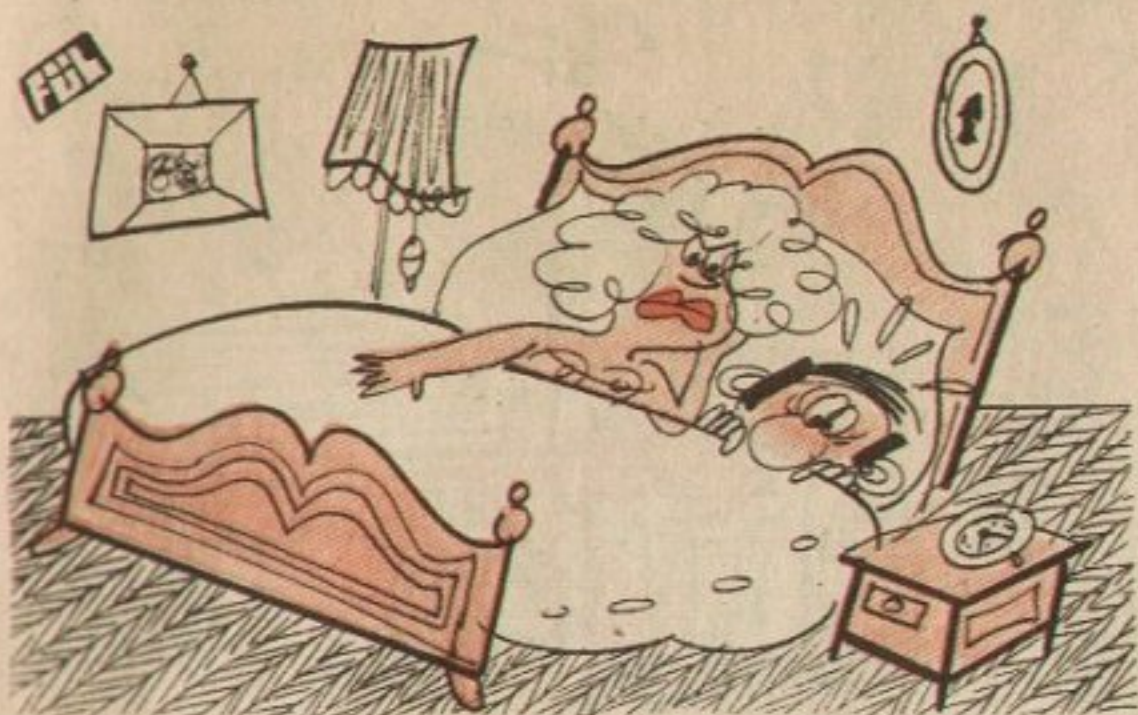
- Segítsen egy szegény némán!
- Micsoda néma az, aki beszél? — förmedt rá Deák.
- Nem tudok én beszélni egyebet, csak ennyit. Ennyit pedig muszáj tudnom, mert különben honnan tudnák meg, hogy néma vagyok?

Később Deák gyakran alkalmazta ezt az anekdotát az ellenzékre.

Deák Ferenc egyszer valakinek ezer forintot adott kölcsön. Nagyon meglepődtek a barátai, meg is kérdezték hát tőle, hogy igaz-e?

- Igaz. Váltót hozott hozzám, hogy irjam alá, de én inkább pénzt adtam neki.
- Miért?
- Mert ha legközelebb megint meglátogat és pénzt kér, mondhatom, hogy nincs pénzem. Ha váltót irtam volna alá és megint váltóval jönne, nem mondhatnám, hogy — nem tudok írni!

MIT AJÁNLUK ÁPRILISRA?

Tavaszi fáradtság ellen szedjük C-vitamint!

MITŐL ÓVAKODJUNK ÁPRILISBAN?

Az alkalmi locsolóktól!

Fülöp György rajza:

ÁPRILIS

NAP	NÉVNAP
1 P 2 Sz 3 V	Hugó Ferenc Richárd
4 H 5 K 6 Sz 7 Cs 8 P 9 Sz 10 V	Felszab. ünn. Vince Vilmos Herman Dénes Erhard Húsvét
11 H 12 K 13 Sz 14 Cs 15 P 16 Sz 17 V	Húsvét Gyula Ida Tibor Anasztázia József Rudolf
18 H 19 K 20 Sz 21 Cs 22 P 23 Sz 24 V	Andrea Emma Tivadar Konrád Csilla Béla György
25 H 26 K 27 Sz 28 Cs 29 P 30 Sz	Márk Ervin Arisztid Valéria Péter Katalin

FERENC JÓZSEF

uralkodása idején igen nehéz volt a budai várba bejutni. A magyaroktól ugyan nem kellett félnie Ferenc Józsefnek, mert 67 után lassan-lassan elült már minden keserűség, ami a magyar szíveket 1848 miatt nyomta. De az óvatossági rendszabályokból továbbra sem engedtek.

Egyszer éppen Pesten volt az udvar és a király valamelyik délelőtt a lovait nézegette gróf Pejacsevich József tábornok, Budapest térparancsnoka társaságában. Hogy-hogynem, ugyanekkor egy ökröt hajtottak a mészároslegények a budai vágó-

hídra. Közben azonban „bika rugaszkodván, kötélt szakadt vala...”, az ökör kiszabadult a mészárosok kezei közül és futásban valahogy bekerült a királyi várba. Az ijedt udvari cselédség éppen a király előtt néhány lépésnyire tudta csak lefűlteni az ökröt, amelyet a halálrarémműlt mészárosok aztán elvezettek az előkelő helyről.

Ferenc József mosolygott e látványon, mire Pejacsevich tábornok is felbátorodván, így szólt:

— Felség, ez az első ökör, aki ide protekció nélkül jutott be...

MÁJUS

NAP NÉVNAP

1 V

Munka ünn.

2 H

Zsigmond

3 K

Irma

4 Sz

Flórián

5 Cs

Györgyi

6 P

Frida

7 Sz

Gizella

8 V

Mihály

9 H

Gergely

10 K

Ármin

11 Sz

Ferenc

12 Cs

Pongrác

13 P

Szervác

14 Sz

Bonifác

15 V

Zsófia

16 H

Mózes

17 K

Paszkál

18 Sz

Erik

19 Cs

Ivó

20 P

Bernát

21 Sz

Konstantin

22 V

Júlia

23 H

Dezső

24 K

Eszter

25 Sz

Orbán

26 Cs

Fülöp

27 P

Hella

28 Sz

Emil

29 V

Pünkösöd

30 H

Nándor

31 K

Angéla

MIT AJÁNLUK MÁJUSRA?

Alaposan készülünk fel a vizsgáinkra!

MITŐL ÓVAKODJUNK MÁJUSBAN?

A vetélkedőktől...

Hegedűs István rajza

FRANCIS BACON

angol filozófus és államférfiú, szerény ember volt. Erzsébet királynő, mikor meglátogatta Anglia vidékeit, látni akarta azt a házat is, melyet kancellárja még kinevezése előtt építtetett és amelyet még ezután sem bővített ki.

— Az ön háza igen kicsiny —, szólt a királynő Baconhoz.

— Felség — felelte Bacon —, az én házam elég nagy volt részemre, hanem felséged az, ki engem házamhoz viszonyítva, igen nagyvá tett.

II. GYÖRGY

angol király egyik útján betért egy falusi kocsmába, egy tojást evett. Amikor a fizetésre került a sor, a kocsmáros egy aranyat kért a tojásért.

Őfelsége mosolyogva jegyezte meg:

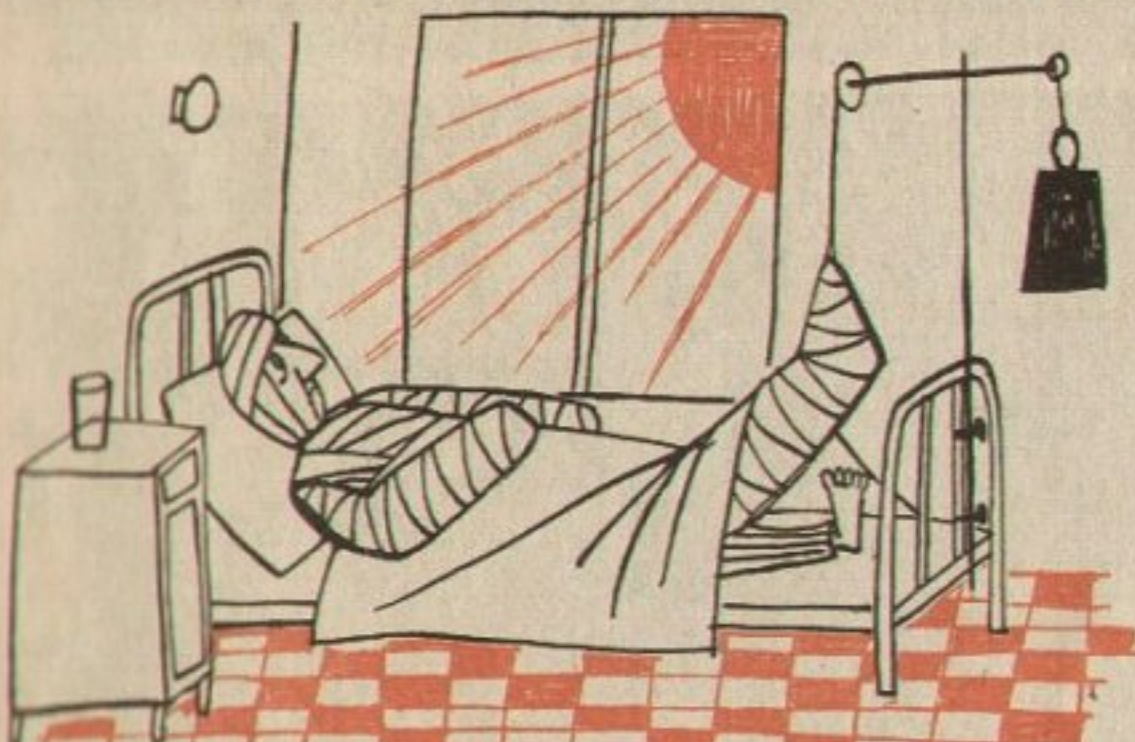
— Úgy látszik, ezen a vidéken nagyon ritkák a tojások.

— Nem a tojások ritkák — szólt a kocsmáros mentegetőzve —, hanem a királyok.

Írjunk panaszkodó leveleket a külföldi rokonoknak, nehogy látogatóba jöjjenek a nyáron!

MITŐL ÓVAKODJUNK JÚNIUSBAN?

A közlekedési balesetektől, mert nyáron a gipszkötés nagyon meleg.

Várnai György rajza

JÚNIUS

NAP

NEVNAP

1 Sz
2 Cs
3 P
4 Sz
5 V

Tünde
Anna
Klotild
Bulcsu
Bonifác

6 H
7 K
8 Sz
9 Cs
10 P
11 Sz
12 V

Norbert
Róbert
Medárd
Félix
Margit
Barnabás
Villő

13 H
14 K
15 Sz
16 Cs
17 P
18 Sz
19 V

Antal
Vazul
Vid
Jusztin
Töhötöm
Arnold
Gyárfás

20 H
21 K
22 Sz
23 Cs
24 P
25 Sz
26 V

Rafael
Alajos
Paulina
Zoltán
Iván
Vilmos
János, Pál

27 H
28 K
29 Sz
30 Cs

László
Irén
Péter, Pál
Pál

LOUIS PASTEUR.

A veszettség elleni oltás felfedezője, kedélyes ember volt. Ezt mutatja az alábbi eset is.

Jean Francois Millet-nek, a híres, de fennhéjázó francia festőművésznek volt egy kutyája, amelyet nagyon szeretett. A kutya egyszer beteg lett, s a festő elvitte Pasteur-höz, mert úgy vélte, hogy csakis ő tud kedvenc állatján segíteni. Pasteurt annyira meglepte ez a merészség, hogy szóhoz sem jutott, de aztán humoros oldaláról fogta fel a dolgot. Megvizsgálta a kutyát, receptet is írt neki. De amikor Millet távozni készült, így szólt hozzá:

— Kedves Millet úr, legyen szíves engem legközelebb, mikor ideje engedi, meglátogatni. Egy kis megbízást szeretnék önnek adni. Ugyanis a fogadószobámat szeretném átfestetni...

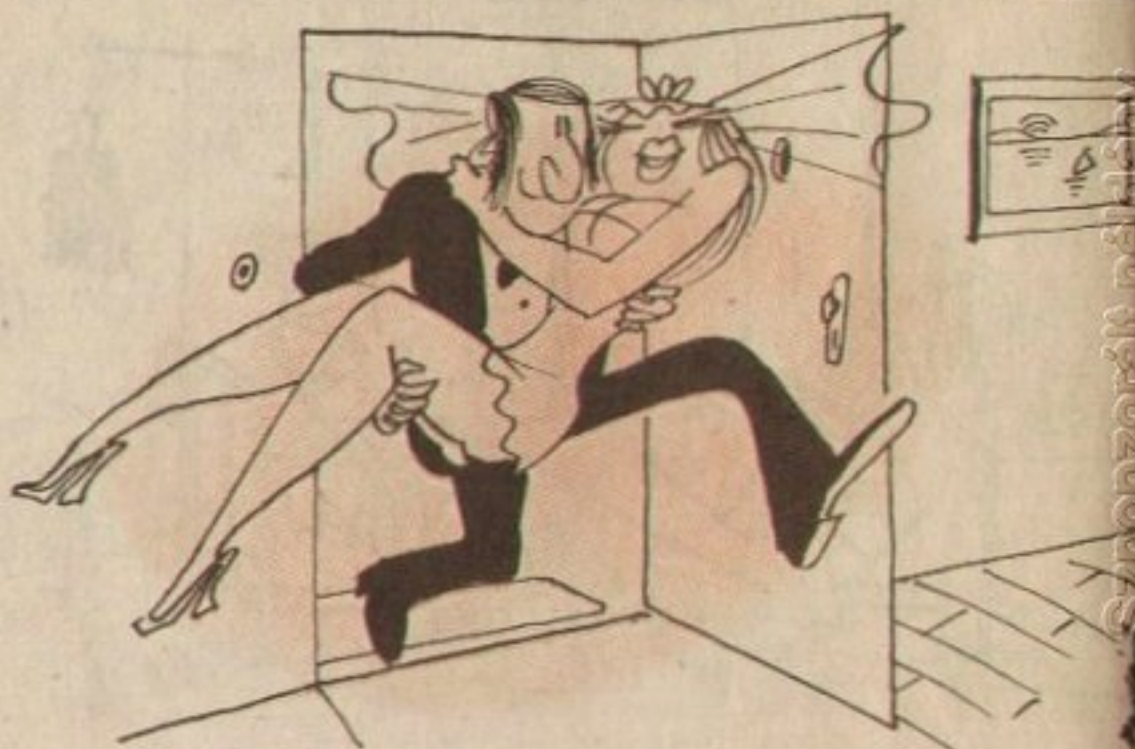
JULIUS

NAP	NEVNAP
1 P	Tihamér
2 Sz	Ottó
3 V	Kornél
4 H	Ulrik
5 K	Emese
6 Sz	Csaba
7 Cs	Cirill
8 P	Teréz
9 Sz	Lukrécia
10 V	Amália
11 H	Lili
12 K	Izabella
13 Sz	Jenő
14 Cs	Örs
15 P	Henrik
16 Sz	Valter
17 V	Elek
18 H	Frigyes
19 K	Emília
20 Sz	Illés
21 Cs	Dániel
22 P	Magdolna
23 Sz	Lenke
24 V	Kinga
25 H	Jakab
26 K	Anna
27 Sz	Olga
28 Cs	Szabolcs
29 P	Márta
30 Sz	Judit
31 V	Oszkár

Mentsük a fiatal életet...

MITŐL ÓVAKODJUNK JÚLIUSBAN?

...de vigyázzunk, nehogy a nyakunkon maradjon!

Erdei Sándor rajza

SCHÖPFLIN ALADÁR

szobájában egy fiatal író az íróasztal mögött álló könyvespolcra mutatott:

— Mennyi idegen nyelvű könyv! És ezeket mind elolvastad, Ali bácsi?

Mire Schöpflin:

— Nem. Csak lefordítottam...

RÓZSA SÁNDOR

bandájába jelentkezett egy jó kiállású fiatalember. A betyárvezér jól végignézte a jelentkező ifjút és azt kérdezte tőle:

— Mi volt a maga foglalkozása, mielőtt idejött volna?

— Hát, kérem, három évig ügyvédbojtár voltam, két évig pedig a zsandárok-nál szolgáltam.

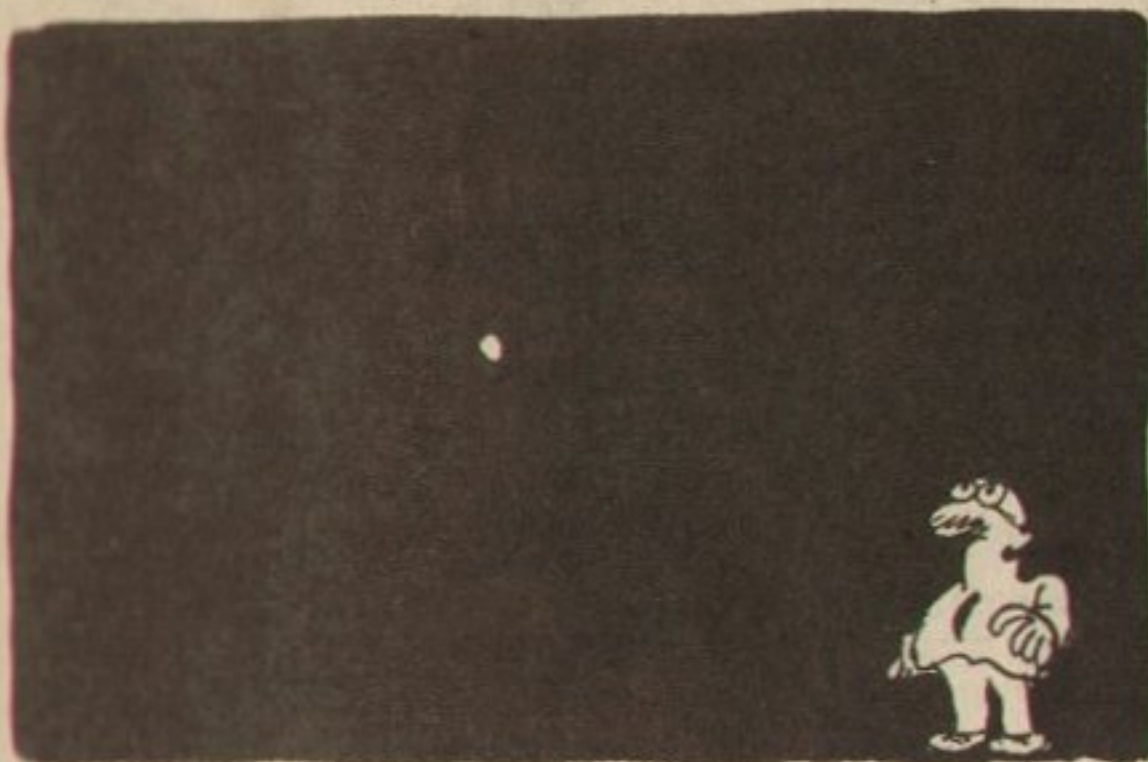
— Fölveszem, öcsém! Meg osztán az ötévi szolgálatot is beszámítom magának!

MIT AJÁNLUK AUGUSZTUSRA?

Ne álljunk túl közel a tűzijátékhoz!

MITŐL ÓVAKODJUNK AUGUSZTUSBAN?

Ne álljunk túl messze a tűzijátéktól!

Sajdik Ferenc rajza

AUGUSZTUS

NAP	NÉVNAP
1 H	Péter
2 K	Lehel
3 Sz	Hermina
4 Cs	Domonkos
5 P	Krisztina
6 Sz	Berta
7 V	Ibolya
8 H	László
9 K	Emőd
10 Sz	Lőrinc
11 Cs	Tiborc
12 P	Klára
13 Sz	Ipoly
14 V	Özséb
15 H	Mária
16 K	Ábrahám
17 Sz	Jácint
18 Cs	Ilona
19 P	Huba
20 Sz	Alkotmány ünn.
21 V	Sámuel
22 H	Menyhért
23 K	Fülöp
24 Sz	Bertalan
25 Cs	Lajos
26 P	Izsó
27 Sz	Gáspár
28 V	Ágoston
29 H	Erna
30 K	Róza
31 Sz	Erika

CSORTOS GYULA mindig vicceken törte a fejét. Egyszer egy fiatal újságíró hívt meg vacsorára. — De ne felejtse el a címet — mondta —, Lipót körút 9, második emelet 21. Írja föl!

Az újságíró el is ment a vacsorára, de a jelzett szám alatt nem találta Csortos lakását. Nem is találhatta, mert Csortos a Lipót körút 11-ben lakott. Másnap dühösen tett szemrehányást:

— Azt igazán nem vártam volna, hogy ilyen viccet csinál velem.

— Még maga beszél?! — méltatlankodott Csortos. — Hiszen csak a szomszéd házba küldtem! Ezzel az erővel a Baross térre is küldhettem volna!

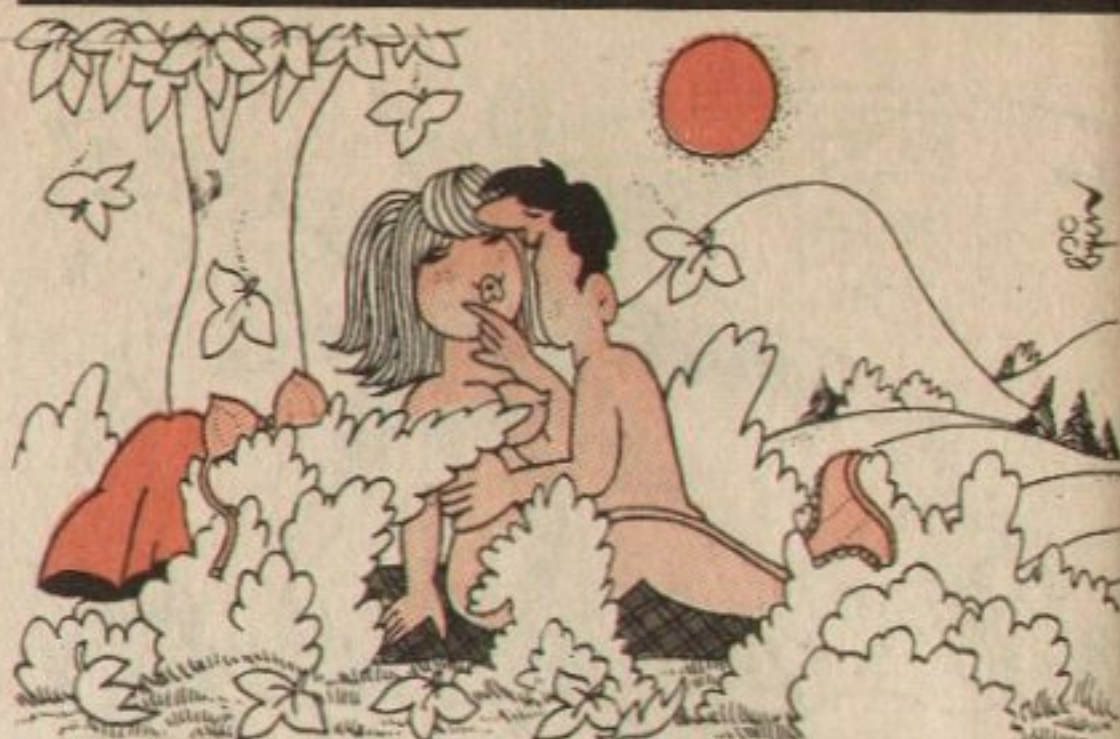
HEGEDŰS GYULA nagy sikerrel játszotta a címszerepet Molnár Ferenc Ördög című darabjában. Egy este, két órával az előadás előtt Hegedűs meghűlt, berekedt és lemondta az előadást. Faludi Sándor igazgató idegesen járt fel s alá, összeborzolta haját és kétségbesetten sóhajtott:

— Honnét a pokolból szerezzek most egy Ördögöt?

SZEPTEMBER

NAP	NEVNAP
1 Cs	Egyed
2 P	István
3 Sz	Hilda
4 V	Rozália
5 H	Viktor
6 K	Zakariás
7 Sz	Regina
8 Cs	Mária
9 P	Ádám
10 Sz	Erik
11 V	Teodóra
12 H	Mária
13 K	Kornél
14 Sz	Szeréna
15 Cs	Enikő
16 P	Edit
17 Sz	Zsófia
18 V	Diána
19 H	Vilhelmina
20 K	Friderika
21 Sz	Máté
22 Cs	Móric
23 P	Tekla
24 Sz	Gellért
25 V	Kleofás
26 H	Jusztina
27 K	Adalbert
28 Sz	Vencel
29 Cs	Mihály
30 P	Jeromos

MIT AJÁNUNK SZEPTEMBERRE?

Addig kiránduljunk a természetbe, amíg teljesen le nem hullanak a levelek!

MITŐL ÓVAKODJUNK SZEPTEMBERBEN?

Ne kérdezzük folyton a gyerekeket, örülnek-e, hogy megkezdődött az iskola?!

Balázs-Piri Balázs rajza

LOVÁSZY KÁROLY.

a népszerű humorista, az Európa szállóban lakott. Egyszer, amikor Réthy bácsihoz, a neves színházi ügynökhöz:

— A kulcsdrámámat akarom veled megismertetni — kezdte.

Réthy bácsi várakozásteljesen biztatta:

— No halljuk csak, bizonyára izgalmas!

— Hogyne volna az! Tudod, kérlek, az Európa szállóban lakom évek óta. Megrögzött, makacs ember a tulajdonos és bevezette azt az átkozott szokást, hogy a lakók csak úgy juthatnak be szobájukba, ha előbb kifizetik a szobabért. Akkor adják nekik oda a kulcsot. Az én szobám napi bére három pengő és nekem most nincs annyi... Mondd, kérlek, Réthy bácsi, mi ez, ha nem a legkétségbeejtőbb kulcsdráma?

MIT AJÁNUNK OKTÓBERRE?

Készítsünk alkoholmentes üdítő italokat!

MITŐL ÓVAKODJUNK OKTÓBERBEN?

A detoxikáló intézettől

Barát József rajza

OKTÓBER

NAP	NEVNAP
1 Sz 2 V	Malvin Petra
3 H 4 K 5 Sz 6 Cs 7 P 8 Sz 9 V	Helga Ferenc Aurél Brunó Amália Etelka Dénes
10 H 11 K 12 Sz 13 Cs 14 P 15 Sz 16 V	Gedeon Brigitta Miksa Kálmán Helén Teréz Gál
17 H 18 K 19 Sz 20 Cs 21 P 22 Sz 23 V	Hedvig Lukács Nándor Vendel Orsolya Előd Gyöngyi
24 H 25 K 26 Sz 27 Cs 28 P 29 Sz 30 V	Salamon Blanka Dömötör Szabina Simon Nárcisz Alfonz
31 H	Farkas

VADNAY LÁSZLÓ

első sikerét a Teréz körüti Színpadon szerezte, ahol előadták egy kabarétréfáját. A premier utáni reggelen az ifjú humorista beült egy kávéházba és aggódva vette kezébe az újságokat, vajon a szigorú kritikusok észrevették-e az ismeretlen kezdőt?

Belenézett a *Pesti Napló*ba: íme, öt teljes sort írtak róla. A *Pesti Hírlap*ban ugyancsak szerepelt a neve. Az *Újságban* is. A *Budapesti Hírlap*ban is. A *Magyarországban* is. Kivétel nélkül minden napilap megemlékezett Vadnay Lászlóról.

A fiatal humorista szíve dagadt a büszkeségtől. Amilyen szerényen kezdte a bönghészést, olyan szemtelen lett. Odaintette az újságosfiút és így szólt hozzá:

— Újságos! Adja ide a hivatalos lapot!...

NOVEMBER

NAP

NÉVNAP

1 K
2 Sz
3 Cs
4 P
5 Sz
6 VMarianna
Achilles
Győző
Károly
Imre
Lénárd7 H
8 K
9 Sz
10 Cs
11 P
12 Sz
13 VOkt. Szoc. Forr.
Gotfrid
Tivadar
Réka
Márton
Jónás
Szilvia14 H
15 K
16 Sz
17 Cs
18 P
19 Sz
20 VAliz
Lipót
Ödön
Hortenzia
Jenő
Erzsébet
Jolán21 H
22 K
23 Sz
24 Cs
25 P
26 Sz
27 VOlivér
Cecilia
Kelemen
Emma
Katalin
Virág
Virgil28 H
29 K
30 SzStefánia
Taksony
András

MIT AJÁNLUK NOVEMBERRE?

Vegyünk meleg sálát!

MITŐL ÓVAKODJUNK NOVEMBERBEN?

Attól, hogy feleségünk meglássa a legújabb bundákat.

Dallos Jenő rajza

LAKATOS LÁSZLÓ

egy étteremben vacsorázott, amikor kétségbeesett arccal odalépett hozzá Keleti László:

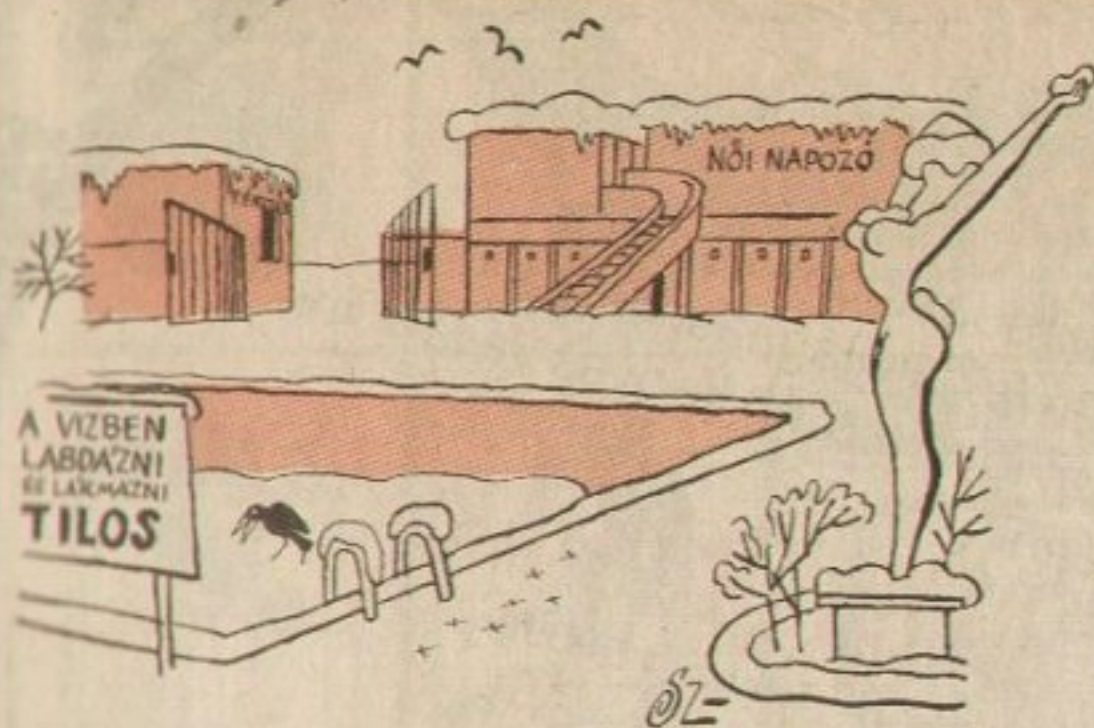
— Képzeld, főzserkesztő úr, ilyen pech! Nyugodtan vacsorázom és akkor veszem észre, hogy otthon felejtettem a pénztárcámat!

Lakatos letette a villát.

— Mondja Keletikém, nem szégyelli magát? Ilyen ócska trükkel akar levágni? Keleti visszament az asztalához és borús arccal meredt maga elé. Így ült vagy egy óra hosszat, amikor Lakatos megsajnálta és odament hozzá:

— Nézze, Keletikém, látom, hogy nagyon a szívére vette a dolgot. Azt akarom, hogy ne bánkódjon annyira és most megvallom magának: ha valami jobb trükkel jött volna, ... akkor se adtam volna egy vasat sem!

MIT AJÁNUNK DECEMBERRE?

Nyissák meg a strandokat, nem lesznek olyan zsúfoltak, mint nyáron!

MITŐL ÓVAKODJUNK DECEMBERBEN?

A náthás orvostól, nehogy elkapjuk!

Szűr-Szabó József rajza

DECEMBER

NAP NÉVNAP

1 Cs
2 P
3 Sz
4 V
Elza
Aurélia
Ferenc
Borbála

5 H
6 K
7 Sz
8 Cs
9 P
10 Sz
11 V
Vilma
Miklós
Ambrus
Mária
Natália
Judit
Árpád

12 H
13 K
14 Sz
15 Cs
16 P
17 Sz
18 V
Gabriella
Luca
Szilárdka
Johanna
Etelka
Lázár
Augusta

19 H
20 K
21 Sz
22 Cs
23 P
24 Sz
25 V
Viola
Teofil
Izidor
Zénó
Viktória
Ádám, Éva
Karácsony

26 H
27 K
28 Sz
29 Cs
30 P
31 Sz
Karácsony
János
Kamilla
Tamás
Dávid
Szilveszter

SALAMON BÉLA

három szenvedélye a szivar, a kapuciner és az MTK volt. Minden nyáron a Balaton körül turnézott kis társulatával.

Egyszer betévedt ebédelni egy kis vendéglőbe:

- Adjon nekem, aranyoskám, egy kapucinert.
- Micsodát kérem? — ámuldozott a tulajdonos.
- Egy kapucinert kérek.
- Ilyesmi nálunk nem kapható. De hozhatok egy pohár jó hideg, frissen csapolt sört.

— Feketekávé van? — kérdezte Salamon.

— Hogyne kérem. Hozzam?

— Hozza, de előbb öntsön hozzá egy kis tejet, ha lehet.

— Miért ne lehetne! — s pillanatokon belül ott volt az asztalon a tejes kávé. A tulajdonos mentegetőzve mondta: — Ne tessék haragudni, hogy pillanatnyilag nem volt nálunk az a kapucines, de ha legközelebb jönni tetszik, biztosan lesz.

VÁRJUK SZAKÜZLETEINKBEN!

Elektroakusztikai, híradástechnikai áruk,
háztartási gépek és lakásvilágítási cikkek
nagy választékával igyekszünk kedves vásárlóink
rendelkezésére állni

A RAVILL ELEKTRON ÁRUHÁZBAN

1067 Budapest VI., Lenin krt. 77 Telefon: 124-399

Táskarádiók és zsebrádiók, televíziók, magnetofon-
szalagok, lemezjátszók, elektroakusztikai berendezések,
hangszórók, hangsugárzók, kaputelefonok

AZ ECHO ELEKTROAKUSZTIKAI SZALONBAN

1065 Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 19/a. Telefon: 117-698.

Híradástechnikai és villamos háztartási készülékek,
ezek alkatrészei, elektromos számológépek

A RAVILL ALKATRÉSZ ÁRUHÁZBAN

1065 Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 45. Telefon: 120-827, 121-991.

Híradástechnikai és elektromos háztartási
készülékek, továbbá lakásvilágítási cikkek
bő választéka

A RAVILL VILLAMOSSÁGI SZAKÜZLETÉBEN

8900 Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 19-23. Telefon: 11-407.

RAVILL VILLAMOSKÉSZÜLÉKEK BOLTJA

8800 Nagykanizsa, Rózsa F. u. 11.
Telefon: 11-317.

A LEXIKON RAJZOLÓ ÉS ÍRÓ MUNKATÁRSAI:

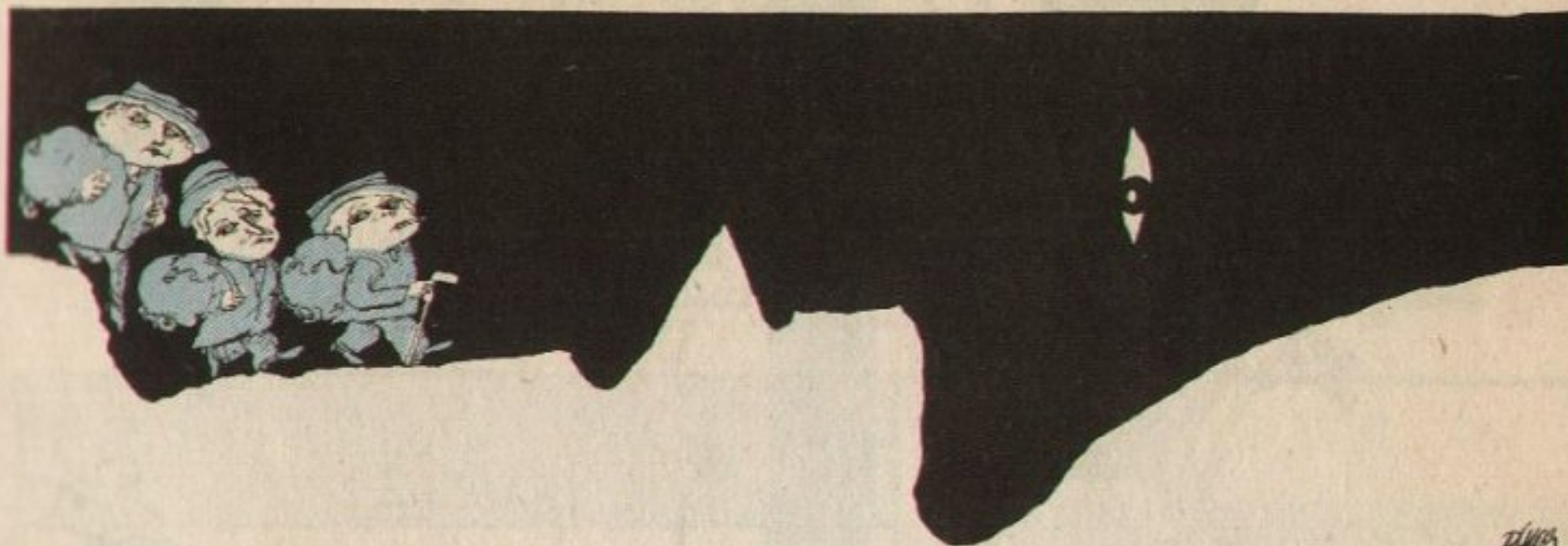
VIKTOR ARDOV
 ÁRKUS JÓZSEF
 BALÁZS-PIRI BALÁZS
 BARÁT JÓZSEF
 BRENNER GYÖRGY
 ART BUCHWALD
 CSER ANDOR
 DALLOS JENŐ
 DLUHOPOLSKY LÁSZLÓ
 ENDRÖDI ISTVÁN
 ERDEI SÁNDOR
 FEHÉR KLÁRA
 FELEKI LÁSZLÓ
 FENDRIK FERENC
 FÖLDES GYÖRGY
 FRANYÓ ISTVÁN
 FÜLÖP GYÖRGY
 GALAMBOS SZILVESZTER
 HÁMOS GYÖRGY
 HARGITAI ZSIGMOND
 HEGEDŰS ISTVÁN
 HELTAI JENŐ
 KAJÁN TIBOR
 KARINTHY FRIGYES

KERTÉSZ MAGDA
 KIRÁLYHEGYI PÁL
 KOMLÓS JÁNOS
 KURTI ANDRÁS
 LEHOCZKI ISTVÁN
 JURIJ MARTINOV
 MÉSZÁROS ANDRÁS
 MIKES GYÖRGY
 MOLDOVA GYÖRGY
 NOVOBÁ CZKY SÁNDOR
 ÖRKÉNY ISTVÁN
 PALÁSTI LÁSZLÓ
 PETERDI PÁL
 RADVÁNYI BARNA
 RÁTONYI RÓBERT
 SAJDIK FERENC
 SELMECZI TIBOR
 SÓLYOM LÁSZLÓ
 SOMOGYI PÁL
 SZILÁGYI GYÖRGY
 SZŰR-SZABÓ JÓZSEF
 TÓT GYULA
 VÁRNAI GYÖRGY
 VASVÁRI ANNA

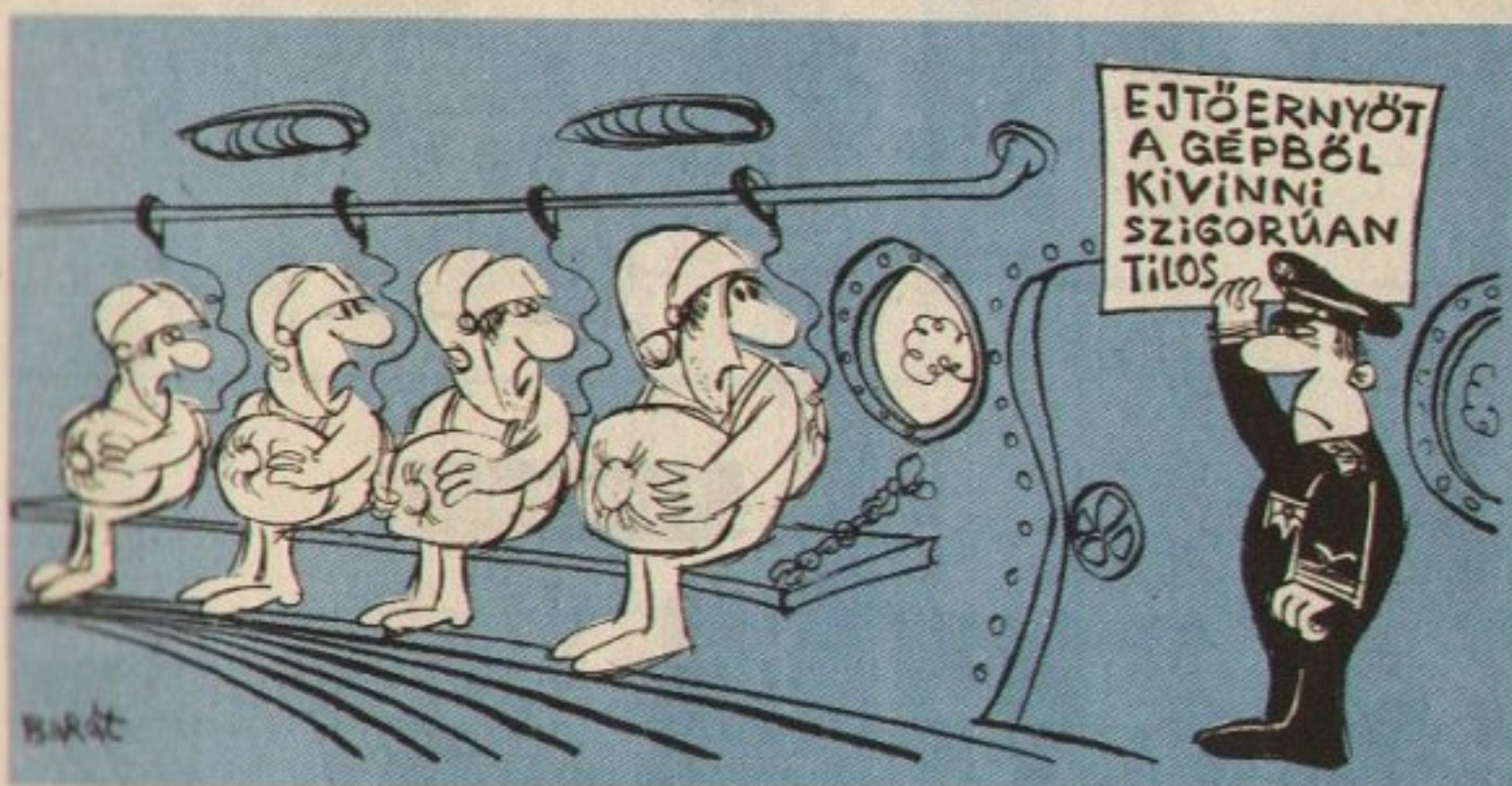
és még sokan mások

ABSZURD

HMS

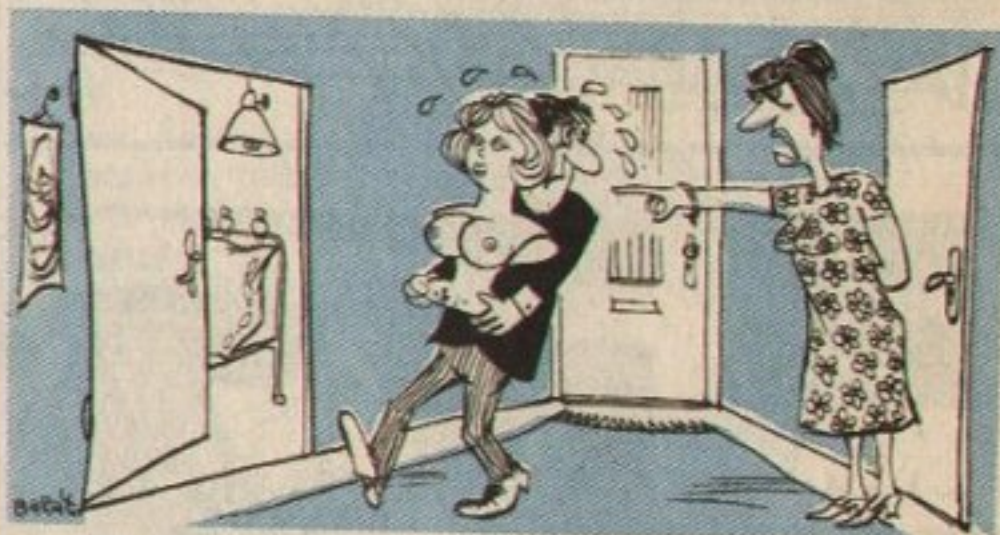
ADMINISZTRATÍV
INTÉZKEDÉS

AKCELERÁCIÓ

Hihi

ALBÉRLET

– Figyelmeztettem, hogy nőt nem hozhat fel a szobába!

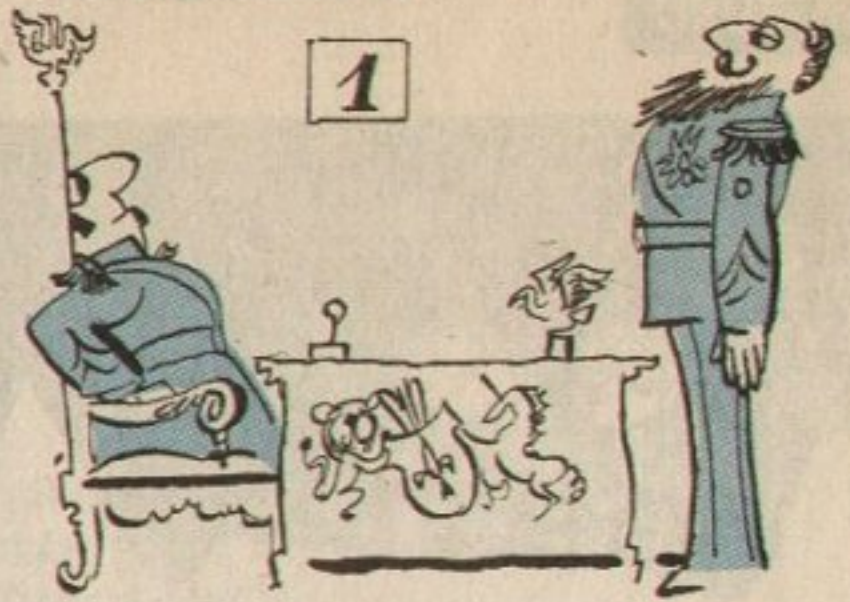
A

ÁLCÁZÁS

ÁLLAMCSINY

1

2

ÁLLATORVOS

ALPINIZMUS

ÁL-
MATLAN-
SÁG

– Majd al-
szom én...

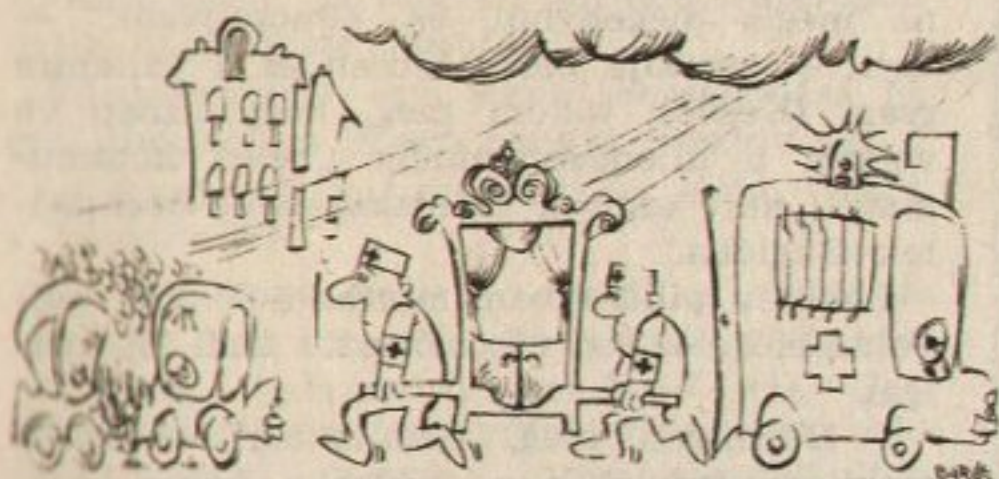

– Azt hiszem, öregem, felesleges
minden méteren felírni a nevünket...

ALSÓGÖD

ANAKRONIZMUS

ANTIKVÁRIUM

ANYA-SZIV

— Tudod,
fiacskám, mibe
kerül majd az
érettségi
banketted?

SZ

Aknáznak. Buda még német kézen van. A Stefánia út (ma Népstadion út) és Ajtósi Dürer sor sarkán fehér lepedővel letakart orosz ágyúk. A katonák cigarettáznak. Kemény hideg van. Az égbolton Raták száguldanak Buda irányába; „fűtőanyagot” visznek Pfeffen Wildenbruchnak... Ócsáról jövők gyalog, nekem úgy tűnik, a világ végétől. Útközben találkoztam egy férfival, aki Lengyelországból jött gyalog. Nem mertem neki panaszkodni... Zuglóba igyekszem.

A Városligetben teherautóra szerelt sorozatvetők puhítják a budai oldalt. Amint elhaladok az ütegek mellett, személyem észrevehetően felkelti a katonák érdeklődését. Öltözékem elárulja, hogy most érkeztem a kapitalizmusból, és a szüntelen lövöldözés miatt még nem volt időm átöltözni a szocializmus felé vezető úton... Egyszerű, zsinóros Bocskay-kabátom részben vatelinnal, részben Hercegovina dohánnyal van bélelve, fejemen diáksapka, fülemben fülvédő, a nyakamban pedig egy köteg vörösrézhuza lóg, amit vándorlásom során a félreértett szabadság mámorában zsákmányoltam egy illatos úti üzem udvarán.

Eredetileg két üres szódásüveget is cipeltem magammal, de a Keleti pályaudvar előtt elhajítottam őket, mivel arra a következtetésre jutottam, hogy belátható időn belül nem lesz elegendő mennyiségű buborék az országban...

A Gizella út (ma Május 1. út) és Erzsébet

királyné út sarkán, pontosabban a Jardin de Paris előtt (ennek nincs új neve, mert lebontották) orosz katona állja el utamat. Nem lehet tovább menni! Hogyhogy nem lehet? Én zuglói vagyok! Kézzel-lábbal magyarázom neki, hogy a sorompón túl... (akkor még volt sorompó). Elakadok. Hogyan értessem meg vele, hogy mi minden van ott a sorompón túl... Hiába, nem értjük egymást. Hirtelen eszembe jut három orosz szó:

— Ja bolnoj, ja kommuniszt!... Beteg vagyok, kommunista vagyok! — ordítom a fülebe találékonyan, mert társalgásunk közben folyékonyan lőnek a fejünk felett oroszul... Jóllehet ebből a rögtönzött nyilatkozatból pillanatnyilag csupán a betegség igaz, a katona mégis megenyhül és elmosolyodik. — Igyi! — mondja barátságosan és a vállamra csap. (Később tudom meg, hogy aznap én voltam a kilencvenhatodik „beteg kommunista”, akit ezen a frontszakaszon beengedtek Zuglóba.)

Ebben a pillanatban, mintha a földből bújt volna elő, elegáns, városibundás férfi lép melém.

— Bocsásson meg, fiatalember, az előbb megfigyeltem, milyen kitűnően beszél oroszul, magam is Zuglóba igyekszem, intézze el, hogy engem is beengedjenek!

A katona már gyanakvó tekintettel mérgette a pasast, sok idő nem volt a magyarázkodásra.

— Bolnoj kommuniszt! — mutattam rá a városibundásra, mire a katona utat nyitott előtte is. Néhány méterrel odébb a városibundás mellém hasalt (légnymásból kifolyólag) és lihegve így szólt:

— Nem is tudom, hogyan köszönjem meg a segítségét, egyébként Braunovics vagyok... (nem így hívták).

A csodálkozástól fekve maradtam. Amint kimondta a nevét, nyomban eszembe jutott, milyen nagy port vert fel gyermekkoromban, az akkor még külvárosnak számító Zugló Rákospatakon túli berkeiben a hír, hogy gróf Braunovics Richárd, Köhécs-megyei földbirtokos feleségül vette a helybeli tetőfedőmester tündérszép leányát, Nikkelfinger Boriskát (nem így hívták), a Kék Malac mulató táncosnőjét...

Gróf Braunovics feküdt mellettem a hóban! Én még igazi gróffal soha életemben nem feküdtem a hóban. Most is csak a légnymás hozott össze bennünket. Rögtön

nagyanyámra gondoltam, aki még lánykorában egyszer — pusztán honleányi buzgalomból — kenyeret sütött a fővárosban vendégeskedő Ferenc József császárnak.

A magas vendég kísérete jelenlétében kószolt meg a kenyeret, majd elragadtatott hangon kijelentette: uraim, én még ilyen jóízű kenyeret nem ettem! A császár sajátkezűleg írt köszönőlevelét a kabinetiroda főnöke juttatta el nagyanyámhoz, aki ezt a „legfelsőbb” elismerést soha többé nem tudta kiheverni. Annyira a hatása alá került, hogy hatéves koromtól kezdve, amíg a „tengelyhatalmak” nyomására el nem hagytam a szülői házat, a „király-kenyér” történetét naponta háromszor elmesélte nekem.

Gróf Braunovics ugyan nem gyakorolt rám ekkora hatást, mégis örültem volna, ha nemcsak a Vörös Hadsereg, hanem nagyanyám is tanúja lenne az épületes jelenetnek, mert attól kezdve a „király-kenyér” helyett az „Unokám és gróf Braunovics a hóban” című szívderítő történet szerepelt volna nagyanyám műsorán.

Tűnődésemből egy akna becsapódása és gróf Braunovics lihegő hangja riasztott fel.

— Árulja el, mit mondott az előbb rólam a katonának?

— Azt, hogy ön is... zugló!... dadogtam zavartan, és bicegve elindultam a Trieszti Nő (ma Vadászkiért) vendéglő felé. Gróf Braunovics még egy darabig mellettem bakatott, aztán megunva cammogásomat, felgyorsította lépteit, és mint „beteg kommunista” eltűnt az időközben felerősödött — nem annyira meteorológiai, mint inkább történelmi szempontból figyelemre méltó — hófúvásban...

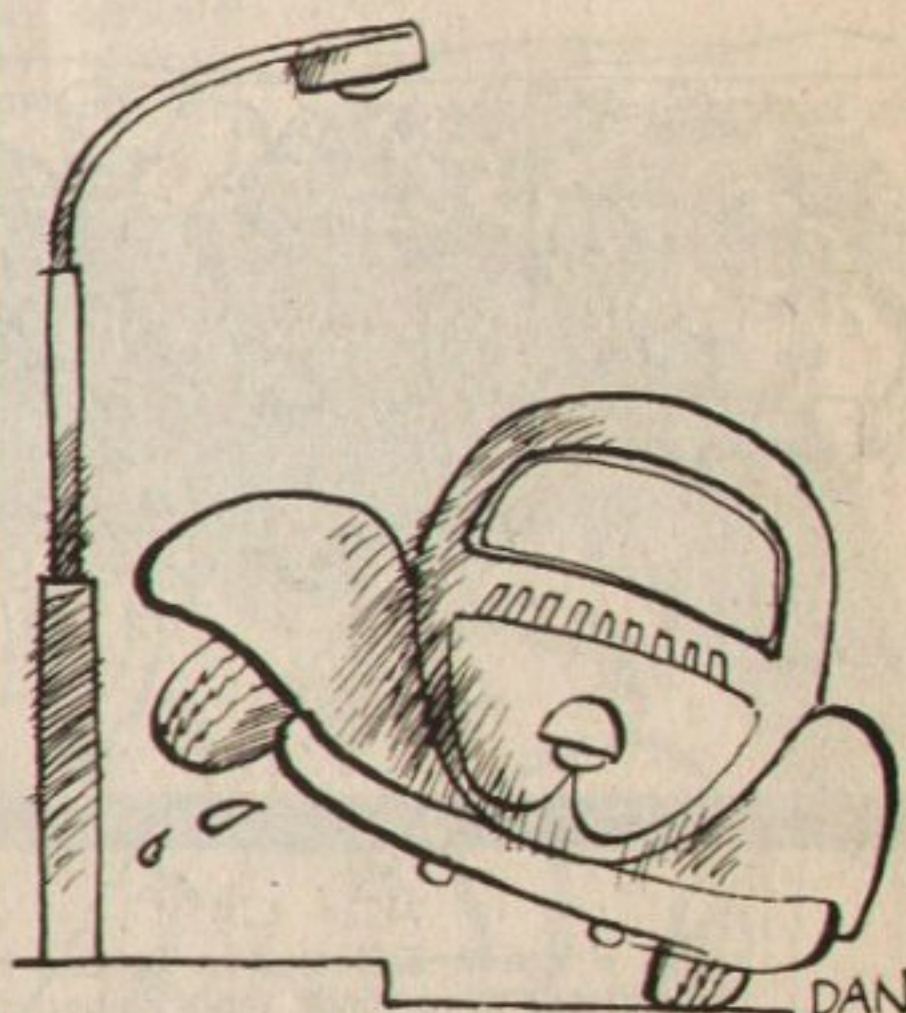
Szilágyi György

ASSZIMILÁCIÓ

AUTÓ

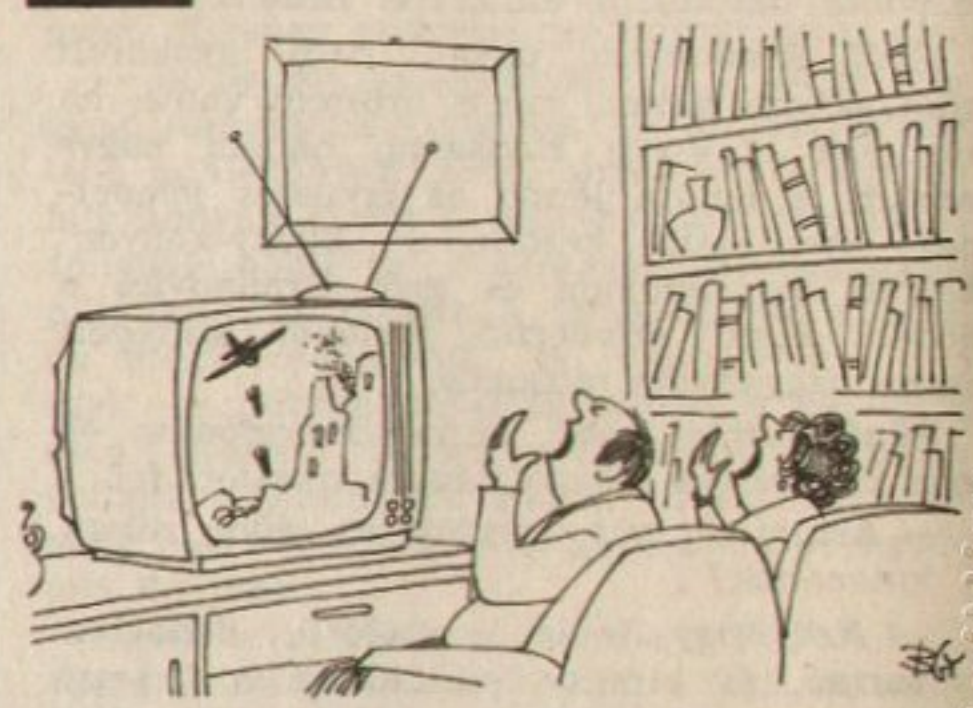

BALATON

BALLAGÁS

BÉKE

BÉKÉS EGYMÁS MELLETTI ÉLÉS

BEOSZTÁS

– Igazán örülhetne a kartárs, hogy közvetlenül a főnök alatt dolgozhat...

BESZÉLGETÉS-MINTA

olyan két úr használatára, akiknek egymással valami fontos elintéznivalójuk volna, és éppen mikor a dolog meritumára térnek, megjelent egy harmadik úr, nem szól semmit, mire a két úr elhallgat, várva, hogy majd csak elmegy, hiszen semmi mondanivalója nincsen; de a harmadik úr nem megy el, udvariasan mosolyog, nem szól semmit, nem zavar, csak éppen hogy nem megy el. A beszélgetés közönyös, majdnem unott hangon folytatandó, mintha egy régebben megkezdett beszélgetés folytatása volna.

— Na igen, hiszen én is.

— Persze, hogy te is.

— Tudod, az ember ilyen dolgokban legyen konciliáns... Én mondtam neki, hogy keresztbe nem lehet kötni.

— Szólsz hozzá, ilyen butaság... Erővel keresztbe akarja kötni, és még hozzá mostan.

— Amikor úgyis a harmadik emelet négy alatt muszáj megcsinálni, most már.

— Mégpedig hamarosan!... És bélyegilletéssel, mondom neked, bélyegilletéssel!

— A bélyegilleték nagyon helyes, kedves barátom... Látnod, ezt vártam tőled! Már szombatn mondtam a Mellingernek, hogy te vagy az az ember, kizárólag te lehetsz az az ember, aki, ha senki más, le tudja kötni a bélyegilleték joghatály szerinti mibenlétét...

— (Izgatottan) Mibenlét? Hát mégis mibenlét?

— Kérlek, én mondtam, hogy ne, de hát akarták. Azt

mondták: „Mibenlét, vagy nem mibenlét. Válasszak.” Választanom kellett, hiszen tudod, hogy a gyermekeimről van szó.

(Ha a harmadik úr még erre se megy el.)

— Persze, persze, a szegény, beteg gyermekeidről. Egy apának ez a legfontosabb.

— Különösen ebben az esetben!

— Hát mit mond az orvos? Fertőző?

— Fájdalom. A legnagyobb mértékben.

— Így van ez ezzel a bubópestissel.

— Ezzel bizony már csak így van.

— Így, így. Így biz a.

— Hja, bizony. Én már úgyis biztosan megkapom.

— Meg én. Most már mindegy. Már egy órája vagyunk együtt, és jól tudod, hogy negyedórai együttlét a megfertőzött egyénnel menthetetlenül további fertőzést jelent.

— Milyen szomorú tünete korunknak.

(Ha a harmadik úr még erre se megy.)

— El tudom képzelni, hogy hatott rád.

— Igen. De türtőztettem magam. Nem érdemes, mondtam magamnak.

— Ha már úgyis megharapott!

— Igaz, akkor már úgyis mindegy.

— Hát szóval, nyugodtan bementem.

— Alva találtad?

— Alva. Hangosan horkolt. A feje félre volt csúszva.

— Így könnyebb. Felülről?

— Felülről, kicsit rézsút.

— Mindjárt beleszaladt?

— A két csigolya között.

— Én is így szoktam. Kihúztad?

— Kihúztam és megtörültem.

— A gyomrát nem?

— De, alulról, egyetlen vágással.

— Persze, persze... Ki-fordult?

- Ki.
- Tüzes vas is jó.
- Jó, néha.
- Torkon keresztül.
- Mellkasba.
- Tüdőt be.
- Bordát össze.
- Hja, hja.
- Hm, persze.

(Ha a harmadik úr még mindig marad.)

— No, és most nyugodtan ülsz?

— Mit csináljak? Aránylag még ez a legjobb.

— Persze, hisz odakünt ügyis...

— No, ugye... Várnak.

— Legjobb, ha megvárod.

— Legjobb. Legfeljebb, ha bejönnek és észrevesznek...
(Mozdulat a nadrágzseb felé.)

— Mind a hat benne van?

— Mind.

— És hogy képzeled? Rög-tön rájuk?

— Mihelyt idejönnek... úgy öt perc múlva itt lesznek... két-két golyót há-

rom irányba... Errefelé, errefelé... meg errefelé...
(A harmadik úr felé.) Nem célozva, csak találomra.

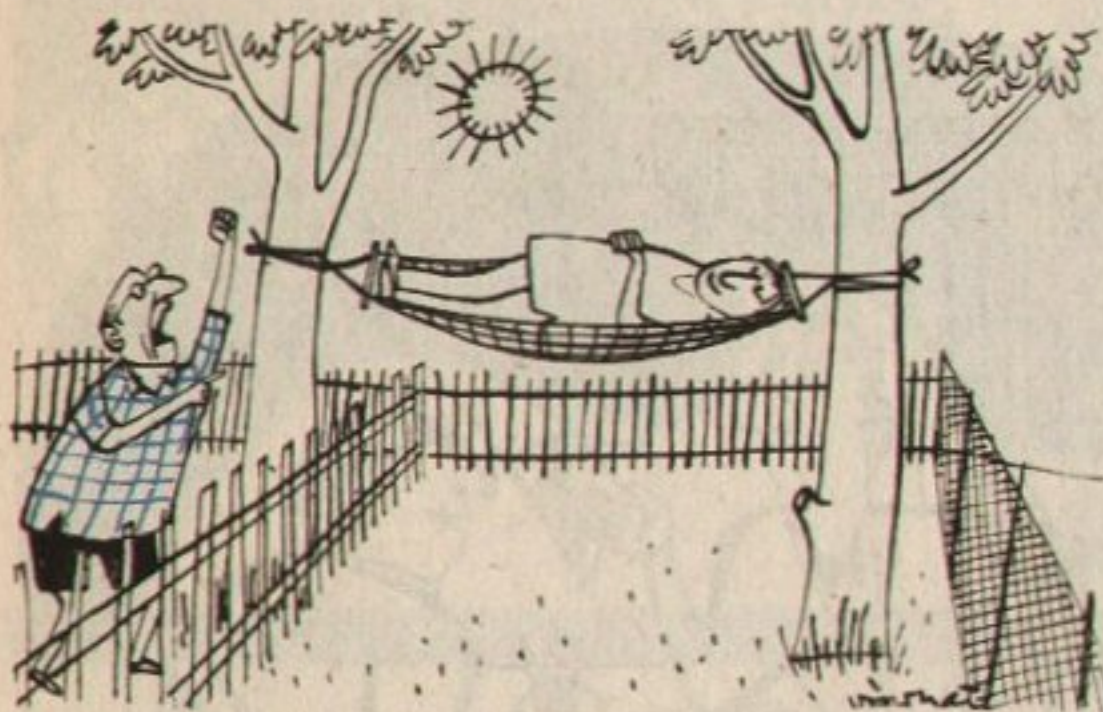
— Ez a legjobb.

— Ez.

(Ha a harmadik úr még erre sem megy el, akkor a két beszélgető úr kel fel, és máshova megy, folytatni a dolgukat egymással. Különben ezt mindjárt is meg lehet tenni. Ez esetben az egész beszélgetés elhagyandó.)

Karinthy Frigyes

BIRTOKHABORÍTÁS

BIZTONSÁGI ÖV

BORÁRVERÉS

Ha arról olvasok, hogy valahol árverés lesz: mindig elszomorodom. Lehet, hogy a gyerekkori élmények hatására, de elképzelhető az is, hogy túlságosan érzékeny fantáziám minden árverés mögött valamilyen bánatos vagy éppen tragikus történetet sejt. Jól tudom, hogy a nyilvános árverés intézménye hasznos és fontos dolog, s hogy mindenütt a világon hozzátartozik a gazdasági és művészeti élethez. A nagy nyugati aukciók, a maguk izgalmával és elképesztő összegeivel, bennem is inkább érdeklődést keltenek, mint lehangoltságot. Odakint a képek, a könyvek, a bútorok, a műkincsek sokkal személytelenebbé válnak, mint nálunk. A nagy gazdagságban hozzátartozik az üzleti élethez, hogy értékes tárgyak — a jó haszon reményében — sűrűn változtatják gazdáikat. Hogy kié voltak valamikor: csupán kuriózum, mely befolyásolhatja a licitálási kedvet. A mi meghitt kis országunkban azonban még a tárgyak sem dologiasodtak el annyira, hogy teljesen megfeledkeztek volna gazdáikról. Mi még mindig arra gondolunk — lehet, hogy teljesen alaptalanul —, vajon miért vált meg szép festményétől, öreg könyvétől, régi bútorától, aki kalapács alá bocsátotta? Romantikus árverezők vagyunk — s a „ki ad többet” kiáltásra összeszorul a szívünk a tárgyak hányatott élete miatt.

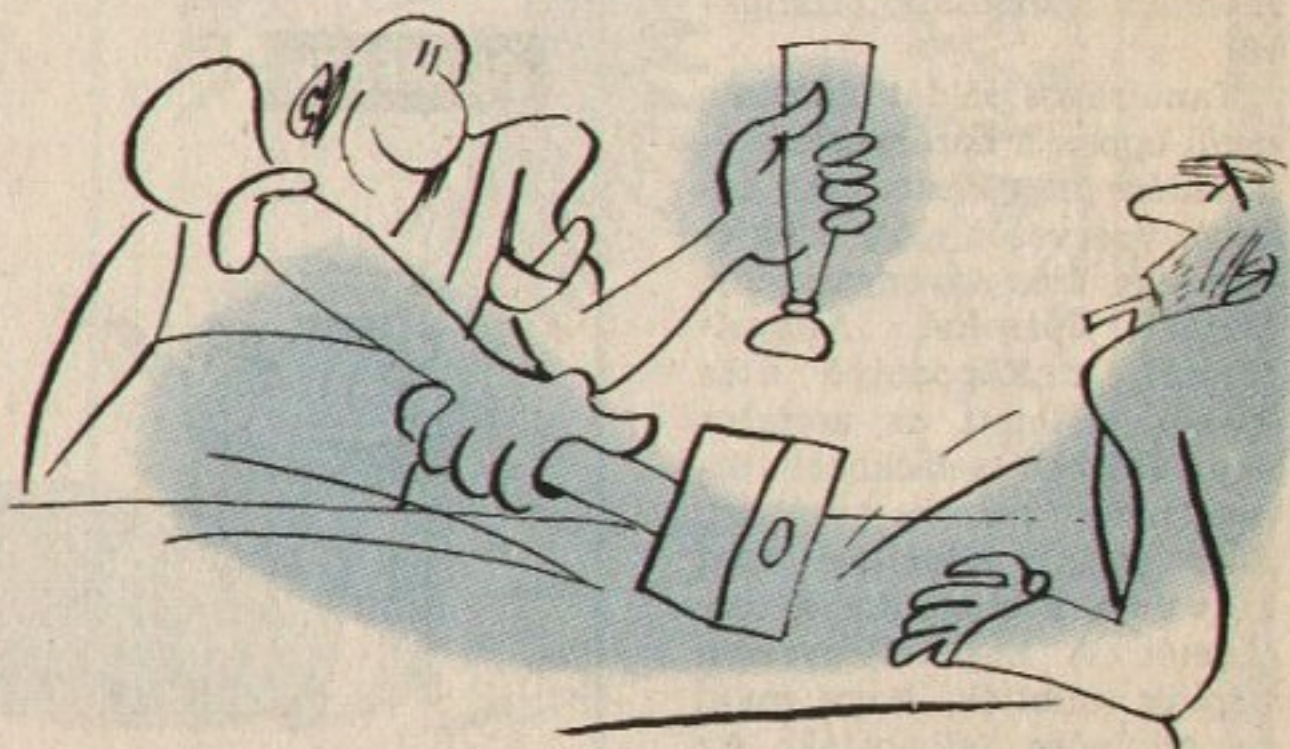
Azokon a sorozatos árveréseken azonban, melyek néhány kisebb városunkban és Budapesten is lezajlottak — inkább álmélkodás fogott el, mint megilletődöttség. Soha nem gondoltam volna: ha valamilyen régi, nemes borra támad kedvem — előbb részt kell vennem egy dühös árverési csatározáson. Vannak az életnek olyan meghitt órái, melyeket legszívesebben

ilyen bölcs, öreg, sokat tudó bornak a társaságában töltünk el. De ha előtte felizgatjuk magunkat egy lármás árverésen s egy megátalkodott licitáló társ miatt — a félszáz éves vagy annál is öregebb aszú elszopogatása legfeljebb arra alkalmas, hogy feloldja bennünk a licitálás kellemetlen izgalmaival. Ehhez képest pedig rettentő sokba kerül. Mint olvasom, 248 dollárt is fizethettem volna egy üveg százéves tokaji aszúért — ha elmentem volna az árverésre s lett volna 248 dollárom. Kínzó irigységet éreztem azzal a svájci embertársammal szemben, aki ilyen tekintélyes összeget költhet élete néhány fontos órájának megédesítésére — ha valóban megitta volna azt a bort.

De ő nem ivás végett vásárolta — majd bolond lesz meginni egy százéves aszút —, hanem továbbeladás céljából. Ezen a módon a borok csodálatos kort érhetnek meg, anélkül hogy bárki is megkóstolta volna őket. Mint a tudósításokból világossá vált számomra: egy öreg borban az a legnagyobb érték, hogy öreg. Természetes tehát, hogy minél öregebb lesz, annál kevésbé isszák meg: hadd legyen még öre-

gebb, még zamatosabb, még értékeesebb. Ekképpen, minél öregebbé és értékeesebb válik, annál kevesebb reménye lehet rá, hogy bárki is megissza. S valóban eszeveszett pazarló, aki ilyen kincset leönt a torkán, hiszen ezzel az unokáit, a dédunokáit mérhetetlen értéktől fosztja meg. Íme egy példa rá. Olvasom a tudósításban: „A patinás magyar borok sztárok a világ nagy aukcióin. Úgy cserélnek gazdát, akár az értékes bélyegek. A Londonban megtartott borárverés katalógusa szerint 105 fontért kelt el az a tokaji aszú, melyet 1811-ben szüreteltek.” Szegény, réges-régen porladó szüretelők, szegény — üvegben sűrűsödő aszú! Több mint százhatvan esztendő telt el anélkül, hogy bárki-nek örömet szereztek volna. Kivéve az aukciók részvevőseit.

Amikor ezeket a sűrűn megjelenő híradásokat olvastam, eleinte arra gondoltam, hogy az alkohol elleni küzdelemnek új, ravasz módszerét dolgozták ki. Ha egy bor attól válik igazán borrá, hogy nem isszák meg: egyesek talán óvakodni fognak attól, hogy leigyák magukat abból a borból, amelyik az üvegben maradván, néhány

évtized múlva a tízszeresét éri majd. S ennek következtében a mai egy üveg bor árából húsz év múlva tíz üveg bort vásárolhatnak, amit ha szintén nem isznak meg... negyven év múlva az árából száz üveg bort is vehetnek maguknak, amit, ha ugyancsak nem isznak meg... De nem is folytatom tovább. Az iszákosoktól mi sem áll távolabb, mint az ilyen józan megfontoltság. Továbbá, még sehol nem olvastam arról, hogy az idő múlásával a kisfröccs is értékesebbé válik. Legfeljebb drágább.

Mit tisztelünk hát akkor a megvénült nemes borokban? Valószínűleg: a lehetőséget. Azt, hogy egyszer talán, valamilyen egészen rendkívüli ünnepen — mégiscsak fel lehet bontani őket. Én csak úgy tudom megfejteni titkukat: felfoghatatlannak látszó százados érsüket, édesedésüket, az emberi bánatot egyre láthatatlanabbá pároló erejüket, hogy az emberiség — talán a tudata alatt — bízik egy ilyen eljövendő ünnepben. Valamilyen egészen váratlan alkalomban, amikor majd a pókhálós üvegeket ki lehet hozni a bormúzeumokból. Más kérdés, hogy ilyen ünnep létezik-e, s érdemes-e rá való várakozásban lemondani a valósabb örömről.

Tanulságos példát olvastam erről éppen a borárverés előkészítése napjaiban. „Az árverés szervezői előtt megjelent egy idős özvegyasszony, Hajnal Józsefné, Angyalföldről, a Röppentyű utca 35-ből, s letett az asztalra egy 1904-ben palackozott ötputtonyos tokaji aszúbor. Ezer forint kikiáltási árat kért érte, s elmondta a történetét. A bort eljegyzésre kapták, eltették, hogy majd az esküvőre felbontják. Az

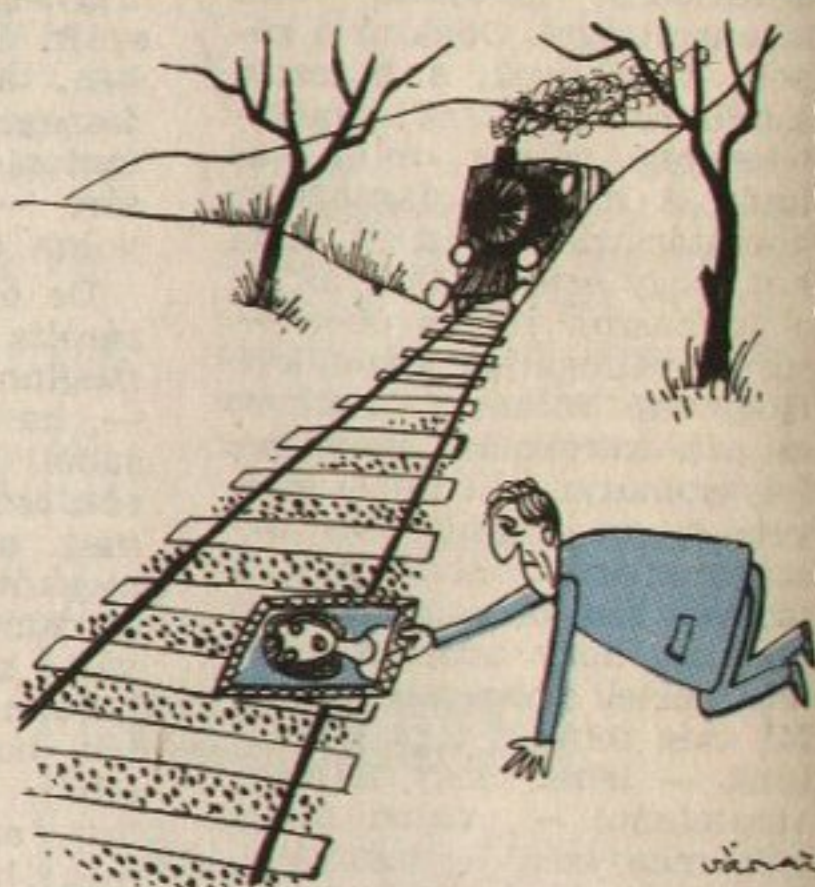
esküvőn azután az ifjú férj sajnálta a vendégektől a finom nedűt. Nem bontották fel az üveget. Kicsit veszekedtek, aztán a harag hamar elmúlt, ám a bor megmaradt, s vele az emlék.”

Engem ez a történet elcsüggesztett. Nem tudom ugyan, hogy özvegy Hajnal Józsefné megkapta-e az ezerforintos kikiáltási árat az eljegyzési aszúért. Azt sem tudom, nem kapott-e végül is ennél több pénzt az árverésen. Arról sincs tudomásom, szüksége volt-e arra, hogy elárvereztesse a bort, vagy azért adott túl rajta, mert egyedül már semmi kedve nem volt eliszogatni az értékes italt. De annyi mindenképpen kiderül a tudósítás-

ból, hogy az ifjú férj, miután az eljegyzésnél eltette az ötputtonyost az esküvőre, majd az esküvőnél — az eljövendő még méltóbb alkalmakra: megöregedett és meghalt anélkül, hogy egyetlen kortyot is ivott volna belőle. S mint láttuk: az asszony sem... Nem venném a lelkemre, ha e szerény írásom hatására egyszerre felbontódának az eljegyzési tokaji aszúk, s megtelnének az utcák daloló vagy kötekedő öregekkel, mégis, vállalva a felelősséget, azt üzenem a Röppentyű utcába: kedves Hajnal néni, azt a bort egyszer — maguk tudják, hogy mikor — meg kellett volna inni.

Hámos György

BOSSZU

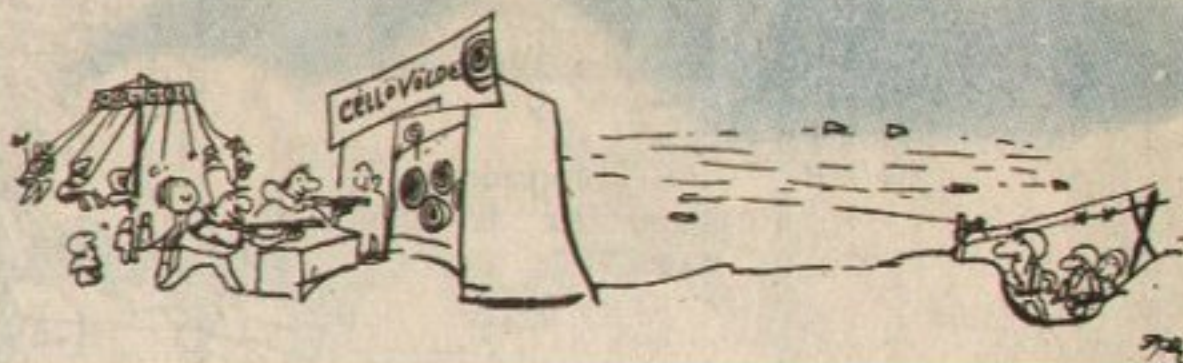
BURLESZK

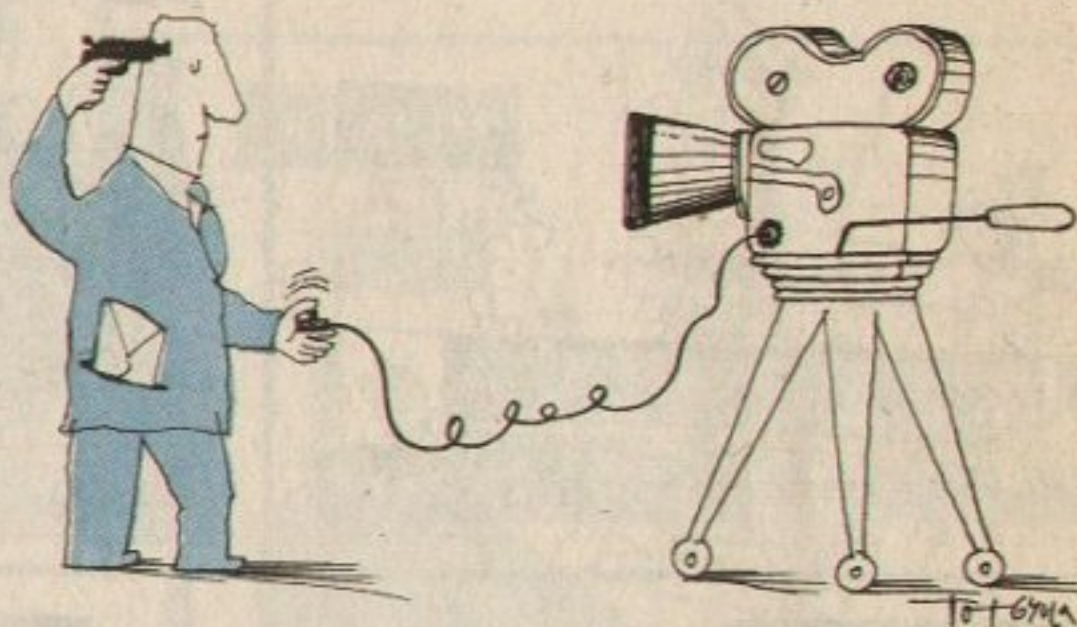
CALL GIRL

CÉLLÖVÖLDE

CINEMA VERITÉ

CIPŐ

CIRKUSZ

COLORADO

– Lefogadnám,
hogy ez is ma-
gyar!...

CSEMPÉSZ

CSERBENHAGYÁS

– Fogják meg! Cserbenhagyta a feleségemet!

CSODAGYEREK

CSOMAGOLÁSTECHNIKA

DALI

DÉL-AMERIKA

– Ma, úgy látszik, megint frontátvonulás van!...

DESSZERT

DELIRIUM

DIADALIV

Történetem színhelye: Amerika. Pontosabban: Chicago. Itt él Ernest Nicholson, immáron negyvennyolc esztendeje.

Ki ez a Nicholson?

Erre a kérdésre — attól tartok — ő sem tudna válaszolni. Volt már tisztviselő, bolti eladó, léggömbáros, újságíró-gyakornok, neonszerelő, statisztá, állatszeliidító, jazz-trombitás, parkőr, Mikulás és fogó-ember egy légtornászcsoporthoz.

Most épp egy kávézóban ül és ír. Azaz-hogy csak írna, de a papír még érintetlen előtte. A golyóstoll állandóan ott körözi a kéziratpapír felett, készen arra, hogy lecsapjon, de Nicholson tétovázik. Talán épp most fogalmazza meg önmagában a gondolatait. Kisvártatva reszketés fut végig a testén, mintha magas láza lenne, aztán írni kezd:

„A szüleimet nem ismertem. Egy nevelőintézetben töltöttem gyermek éveimet — szeretet nélkül...”

Nicholson itt megállt. „Ez rossz. Unalmas. A mai olvasó türelmetlen. Balzac még megengedhette magának, hogy részletesen megírja: ki a főhőse, honnan jött, milyen társadalmi környezetből, mennyi a család jö-

vedelme, milyen örökségre számíthatnak, stb. A mai írónak, ha egy kicsit is ad magára, el kell kerülnie a hosszadalmas bevezetőket.”

Újabb papírlapot vett elő és kávéért kért Beppótól, az olasz származású pincértől, aki állandóan ott csoszogott körülötte: talán azt szerette volna megtudni, hogy mi a csudát firkál Nicholson?

A golyóstoll ismét leereszkedett a papírra. „Az élet sok mindenre megtanított. Megtanultam alázatosnak lenni és ha kell, kegyetlennek. Olykor megjátszottam a bambát és azt is megpróbáltam, hogy okos leszek, úgy ahogy azt mifelénk értik a Ward streeten.”

— Mit firkál itt maga összevissza? — kérdezte a pincér és egy piszkos ronggyal csapkodni kezdte a szomszédos asztalt.

— Semmi köze hozzá!

— Nem is érdekel — vont a vállát Beppo és becsoszogott a pult mögé. Onnan figyelte Nicholson. Volt ideje figyelni: más vendég nem volt a kávézóban.

Nicholson bosszankodott, hogy megzavarták, de amikor újra elolvasta, amit írt, hálás lett a kíváncsi pincérnek.

„Vacak. Újra kell kezdenem az egészet. Mi az, hogy „az élet sok mindenre megtanított?” Ez közhely. Hazug közhely. Az élet, mint tanító bácsi. Röhej. A katedrán ott ül Élet tanító bácsi, hófehér lengő szakállal, és oktatja a nebulókat. Meg kell szakadni a röhögéstől!”

Harmadszor is elkezdte az írást, s miközben írt, a homlokán apró veritékcseppek jelentek meg.

„Ha nekem egyszer az életben sok pénzem lenne! Pénz, pénz, pénz. Mindig a pénz. Tulajdonképpen ócska papírlapok, mégis szebbé teszik az életet. Aki tagadja: hazudik. Mocskos hazudozó. Ha ilyenekkel találkoznék, a pofájába vágnék és azt mondanám...”

Csilingelve kinyílt a kávézó ajtaja és egy fiatal pár lépett a pulthoz. A nő nagyon jókedvű volt. Állandóan nevetett, mint akit csiklandoznak. Nicholson irigykedve hallgatta. Irigyelte a pulthoz támaszkodó férfit. Nem a nőért. A nő nevetéséért.

„Hol is hagytam abba? Ja, igen. Ha ilyenekkel találkoznék, a pofájába vágnék és azt mondanám... Nem jó, még mindig nem jó.

1977 031

Az egész egy nagy fecseges. És ismétlem magam. Két mondatban ötször írtam le azt a szót, hogy: „pénz”... És ez a nő is állandóan vihog és közben ide-oda riszálja a fenekét. Így nem lehet dolgozni!”

Összegyúrte a papírlapot és zsebre vágta. A következő nekifutás előtt így szólt önmagához: „Ernest, öregfiú, világeletemben az volt a bajod, hogy sokat fecsegtél. Ezért hívtak a Ward utcában Dumás Ernestnek. Meg kell tanulnod a fegyelmet, a szükszevűságot. Lásd Hemingway-t. Az öreg halász és a tenger nem lehet több száz géppel írt oldalnál. És mégis remekmű. Nobel-díjat kapott érte. Vajon mennyit adnak egy Nobel-díjjal? Minimum ötvenezer dolcsit. Ha egy kis mázlim van, én is hozzájutok ötven-ezerhez. Minimum.”

A fiatal pár végre kiment a kávézóból. A nő nevetése még az utcáról is behallatszott. Beppo az ajtóhoz ment és kilesett utánuk

— Prima kis nő volt... Egyszer, még Pa-lermóban...

— Majd máskor elmeséli — szakította félbe Nicholson.

— Magának? Majd, ha bolond leszek — morogta a pincér. — Mi köze magának az én ügyeimhez?

Nicholson ismét írt. Egy kicsit meg is volt lepve, hogy milyen könnyen megy most a munka. Mintha valaki diktálná a szöveget.

„Ez a világ tele van erőszakkal. És az erőszak félelmet szül. Én is félek. Mindig félek. Ezért hordok magamnál pisztolyt. Ha pisztoly van a kezemben, erősnek hiszem magam.”

A golyóstoll gyorsvonat sebességgel száguldott a papíron. Nicholson boldog volt. Ugy érezte, hogy most végre el tudja mondani azt, amit akar. A jobb kezével írt, a bal kezével pedig kigombolta az ingét, mert fulladozott.

„Nincs elég levegő ebben az ócska lebujban. Beppo retteg a friss levegőtől. Ha pénzhez jutok, soha többé nem jövök ide.”

Néhány perc múlva megpihent egy kicsit és jóleső érzéssel olvasta el az addig leírt mondatokat:

„Ha pisztoly van a kezemben, erősnek hiszem magam. Ha a pisztolyt nekiszegezem valakinek, hatalom van a kezemben. Meghúrom a ravaszt és... De talán nem is kell meghúrom a ravaszt.”

Nicholson többször is elolvasta a papírra vetett sorokat, aztán úgy döntött — mert erős volt benne a dicsvágy —, hogy átfogalmazza az egészet.

„Jó így is, de én azt szeretném, ha még

jobb lenne. Ugyanezt el lehet mondani még rövidebben is. Rá kell szorítanom önmagamra, hogy tömörebb legyek. Tömörebb, egyszerűbb és céltudatosabb. Ezek a mai, modern próza alapvető követelményei.”

Fél óra múlva Nicholson eltávozott Beppo kávézójából. Az utcán nagyot lélegzett a friss levegőből, majd átment a szemközti Central-bankba. A pénztárlaknál megállt: a jobb kezében pisztolyt tartott a rémült pénztárosra, a bal kezével pedig egy papírlapot csúsztatott az orra alá. A papírlapon ez állt: „Pénzt vagy lövök!”

Az írásnak sikere volt. Százezer dollárt hozott Nicholson konyhájára.

Mikes György

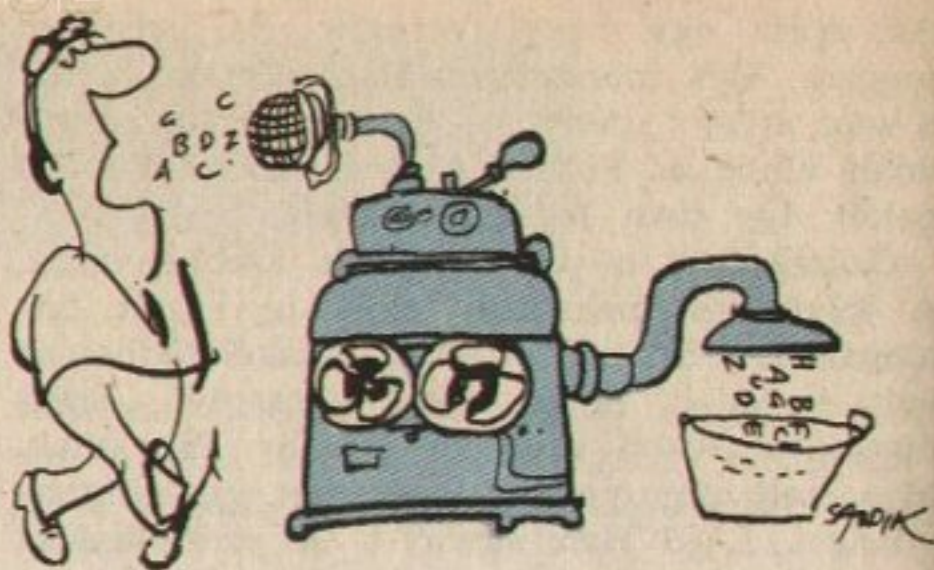
DIGÓ

Szponzorált példány

1977 032
DIKTAFON

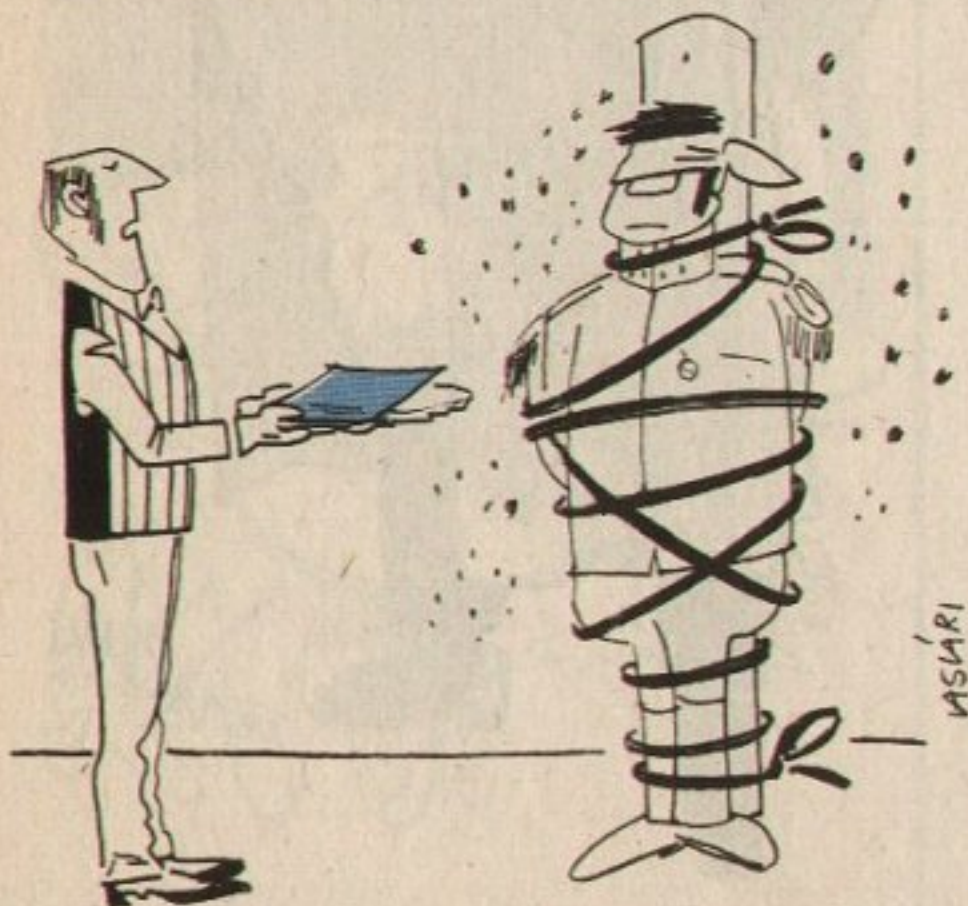
DILLETTÁNS

DISZLÁMPA

DISZTÁVIRAT

DIVAT-
TRIKÓ

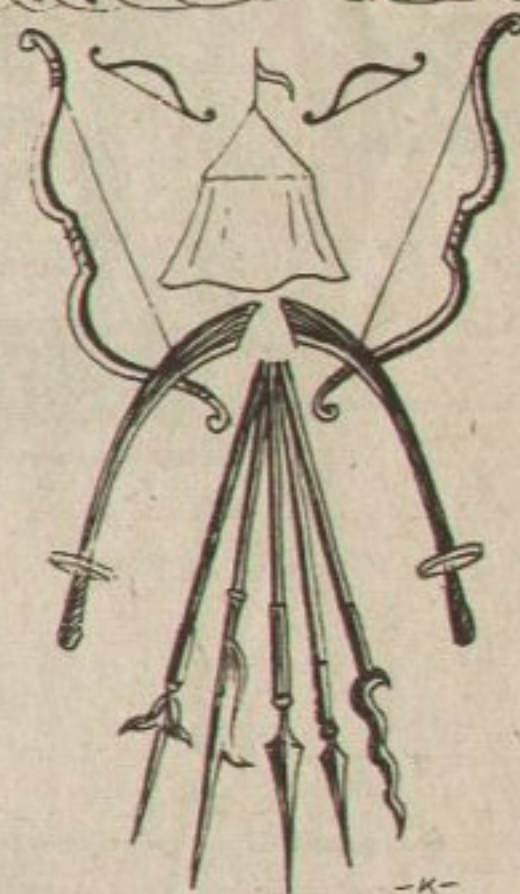
DON QUIJOTE

DRILL

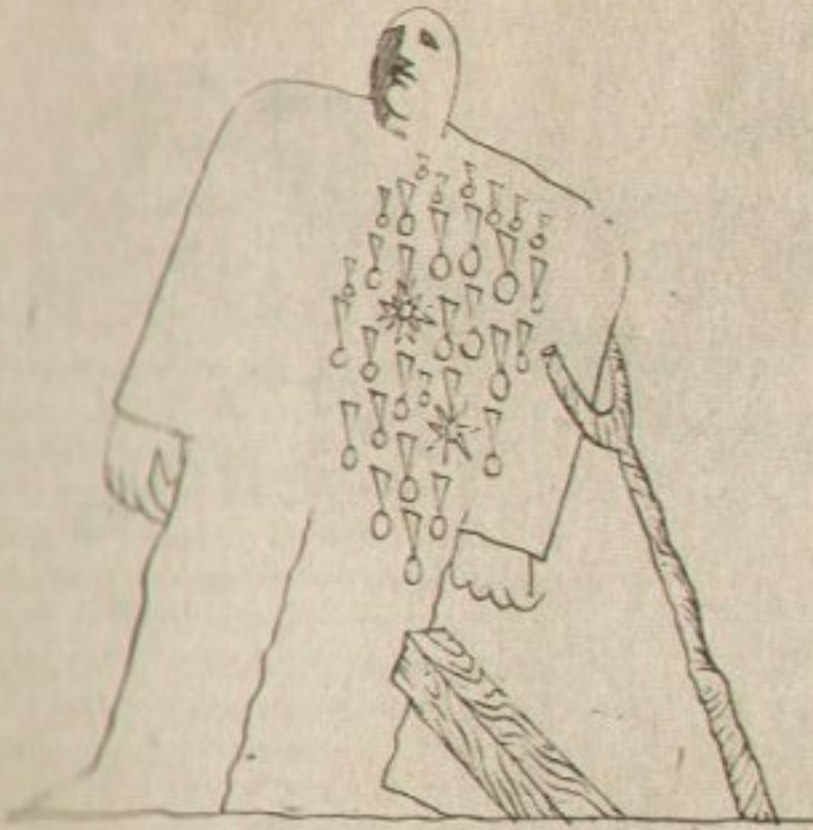

DÜSGAZDAG

DZSINGISZ KÁN

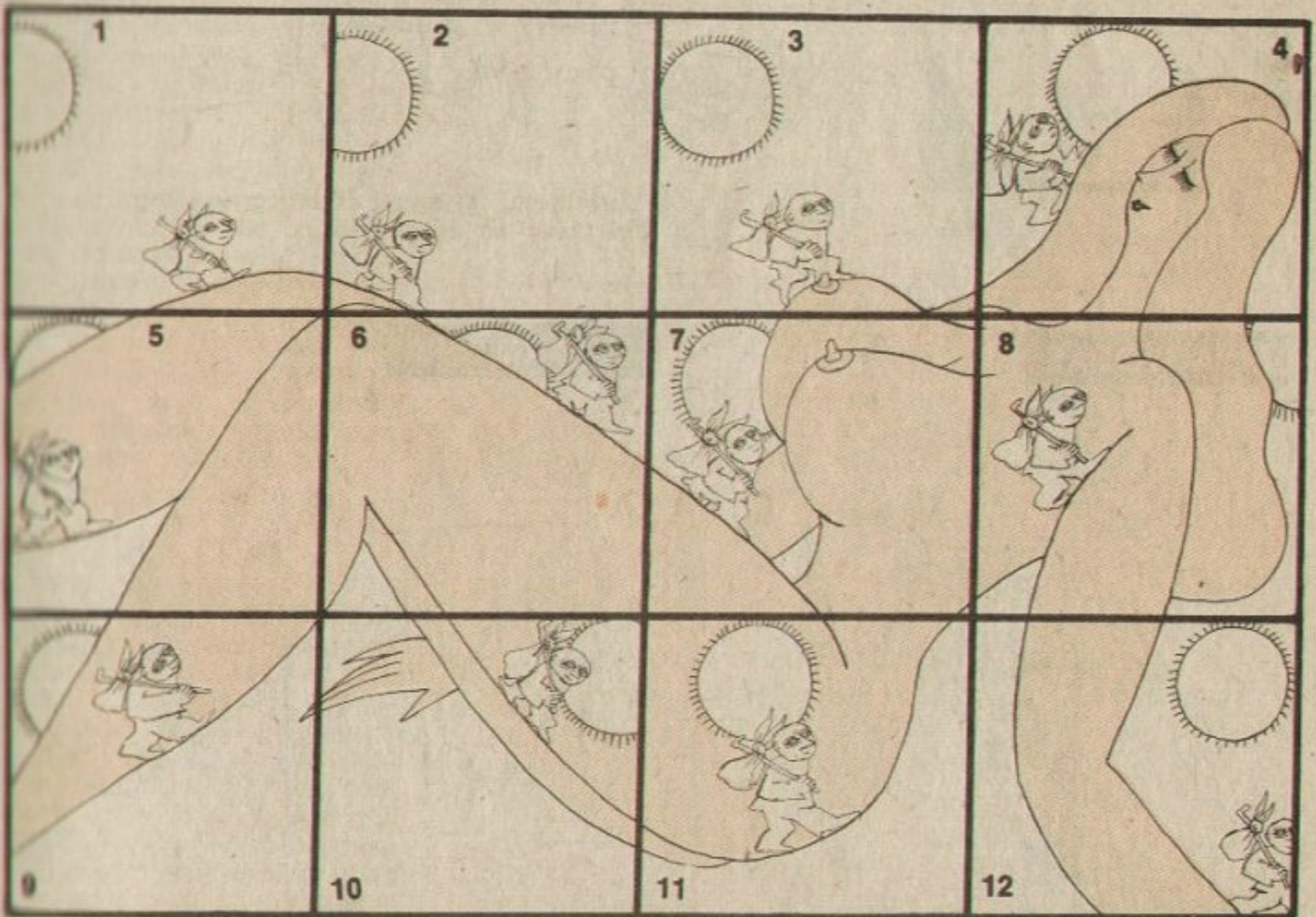
EGYENSÜLY

ELEKTROMOSSÁG

ÉLETÚT

E

EBADÓ

ADÓÜGYEK

EGÉSZSÉGVÉDELEM

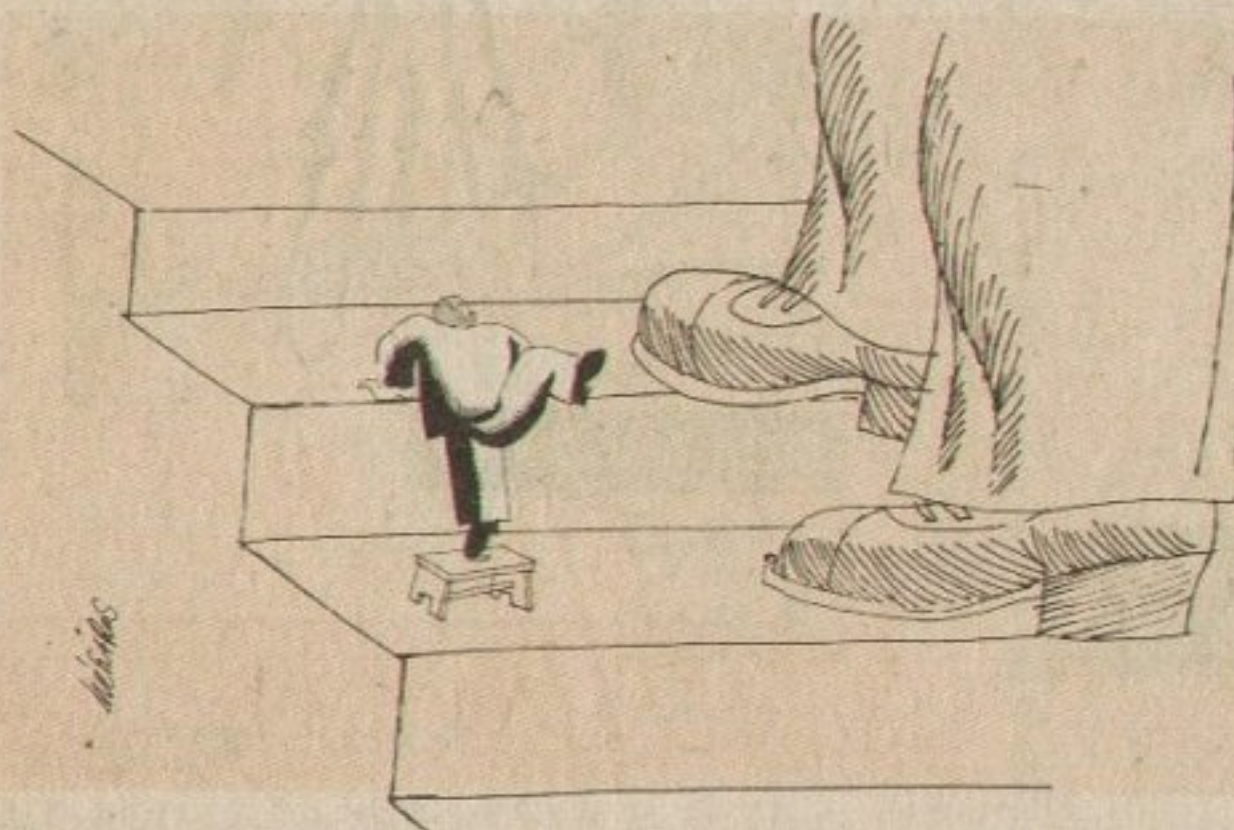

— Ki hitte volna, hogy ennyire előre törnek majd a dohányzást ellenző erők...

EGOIZMUS

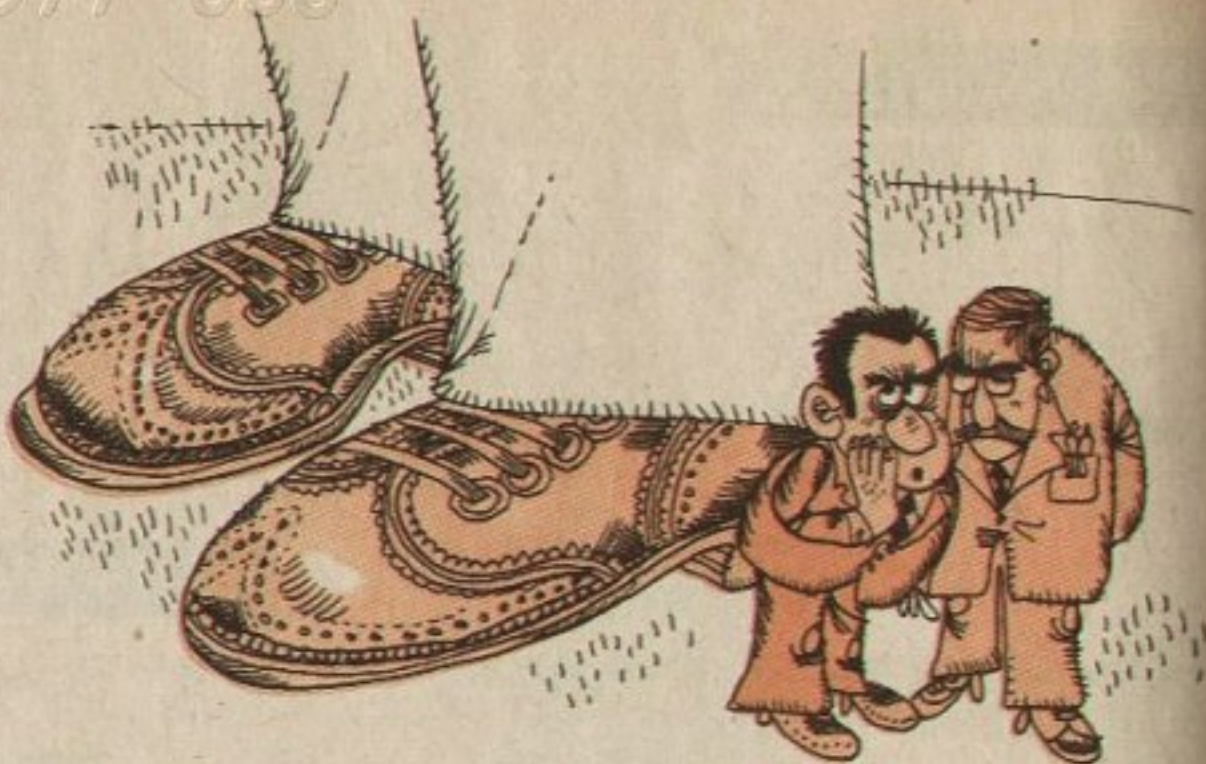
EGYEN-
JOGÚSÁG

EGYENLŐSÉG

ELLENŐRZÉS

– Bejelentés érkezett, hogy ez a pasas feltűnően nagy lábon él...

ELLENTÉTEK

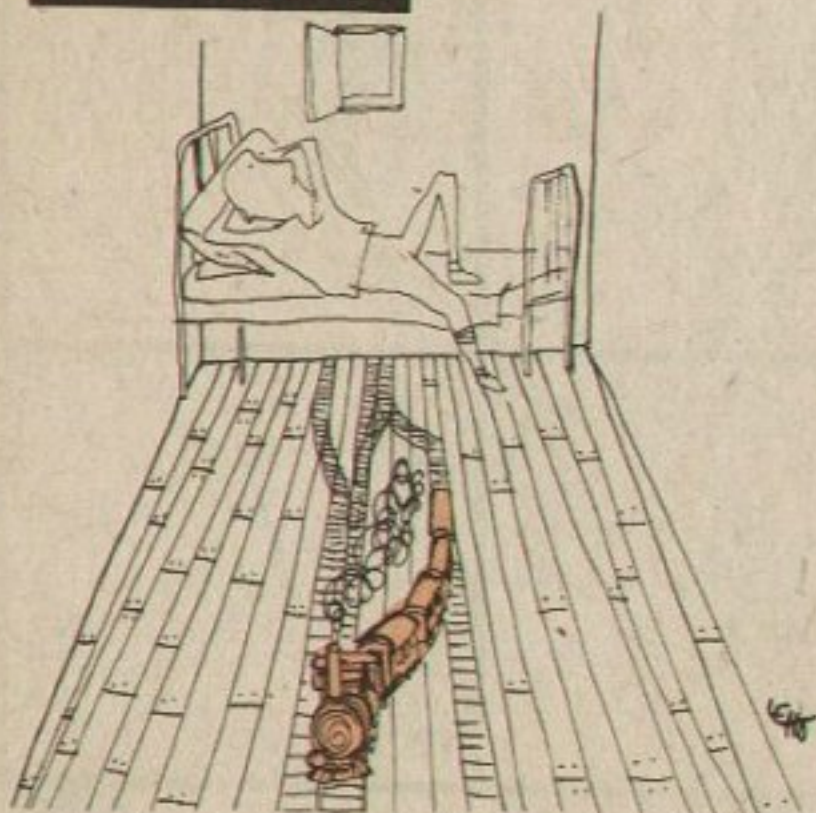

ÉLSPORTOLÓ

– Kislányom, te reggel ötkor ágyban vagy? El fogsz késni az edzésről!...

ELVÁGYÓDÁS

ELVONÓKÚRA

Ráütögettem a nadrágomra. Az ember csinál néha olyan dolgokat, amelyekről nem tudja, miért csinálta. Ez a nadrág, a kedvenc szürke nadrágom, összecsiptetve felakasztva lógott a szekrényben. Ráütögettem, ahogy őseink szokták megveregetni a lovuk nyakát, szeretettel, s elismeréssel a szolgálatért. A nadrágomnak is voltak érdemei. Eltartónak bizonyult, egyetlen gombját se hagyta el, s a legreménytelenebb kósz is ki lehetett belőle kifelé. Ahogy paskolgom, észreveszem, hogy finom homok folyik ki az egyik zsebéből. A tavalyi homok! A tavalyi tengerparti homok!

Meghatott, nosztalgikus érzés fogott el. Szépnek láttam a tavalyi nyarat, olyan szépnek, amilyen szép csak az lehet, ami már elmúlt. Dehogyan gondoltam arra, hogy egy hétig szakadt az eső, hogy gyomorrontást kaptam valami tengeri póktól és hogy ellopták a bőröndömet. Szitált a homok a nadrágzsebémből, s pergésük közben sütött a nap, lomhán púposodtak a hullámok, s csupa kedves ember volt körülöttem. Ezekről az emberekről is maradtak emlékeim, feljegyzett esetek, kis történetek. De hol? Talán egy másik nadrágzsebben. Addig is azonban, míg előkerülnek, hadd meséljek róluk. Azt, ami éppen eszembe jut.

Először Catherine-ról. Tizenegyéves. Hosszú lábakkal, nagy szemekkel. Egyszer csak odaült a kabinom elé, aztán jött mindennap. Együtt mentünk fürödni, kagylót keresni. Volt egy másfél órával idősebb testvére is, Jean. Jean már inkább focizott, röplabdázott. Catherine megcsakítás nélkül beszélt. Úgy látszott, mint a városukat, utcáikat, mint egy benszű-

lött. Csak akkor hallgatott el, ha hozzánk csatlakozott egy nőismerősöm.

— Megint egy öreg lány — fintorgott. Egy tizenegyéves lány neki már öreg volt. Ilyenkor hátramaradt, s kitágult, sötét szemekkel várt, míg a másik elment.

Egyik délután tünődve csipegette a száját az ujjával.

— Mondd, téged milyen nők érdekelnek? — pillantott fel rám.

Nagyképűen feleltem:

— A művelt, kulturált nők.

Hamarosan elfutott. Vesz fagyaltot, kiáltotta. Tombolt a szezon, eltűnt a tömegben.

Talán öt perc múlva megjelent Jean. Lihegett, hóna alatt labda.

— Catherine rengeteget olvas — mondta.

Nemcsak olyan dolgokat csinálunk néha, amelyekről fogalmunk sincs, miért csináljuk, hanem néha kiderül, hogy olyan képességekkel is rendelkezünk, amelyekről sejtelmünk se volt.

Sose viszek le órát a pláže-ra, mert félek, hogy belemegy a homok. De nincs is

rá szükségem. Valahogy mindig tudom, hány óra van. Ez azért fontos, mert a szállóban fél nyolc és nyolc között szervírozzák a vacsorát. Ha az ember késik, morognak. Egyszer se késtem még. Általában nyolc előtt húsz perccel indulok, és nyolckor — az éttermi óra tanúsága szerint — ott ülök az asztalomnál.

Időérzésemnek híre elterjedt a pláže-on. Úgy történt, hogy Mme Robasnak, az egyik kabinszomszédomnak megállt az órája. Odajött hozzám megkérdezni, hány óra van.

— Hét óra huszonegy — vágtam rá.

Az asszony gyanakodva hunyorította össze a szemét.

— Meg se nézte az óráját.

— Nem hordok magamnál órát. Mindig tudom a pontos időt.

Mme Robas nem volt hiszékeny. Ment tovább egy kabinál.

— Hét óra huszonegy — hallottam a választ.

— Nahát — fordult felém Mme Robas, és csóválta a fejét.

Másnap ellenőrzött. Megállt előttem, csuklóján az órájával.

— Hány óra?

Ezúttal sem tévedtem.

— Öt lesz hét perc múlva.

Mme Robas most azt mondta: fantasztikus.

Egy napot se hagyott ki, hogy ne ellenőrizzen. Majd hozta a barátait is.

És én produkáltam magam. Egy szakállas monsieur kíváncsiskodott.

— Hogy tudja megállapítani az időt, monsieur?

— Ha a nap a halászbárka orrához ér, akkor van négy óra tíz.

— De nincs ott mindig a halászbárka!

— Akkor a nap és két sírály repülése szögéből levonok huszonhat fokot és megkapom a pontos időt.

Ekkor a szakállas kapcsolt, hogy csak ugratom.

De egyszer aztán leégtem. Mme Robas megint odaállított egy társasággal.

— Hány óra?

És én, nem tudom miért, rásandítottam az egyik nő órájára.

Tíz percet tévedtem.

A nő órája ugyanis késett.

Egy gyógyszerész-család tanyázik évek óta az egyik közeli kabinban. A papa, kopaszodó, pocakos francia, rendületlenül sütteti magát a nappal. Nem csodálkoztam volna, ha lassan olvadni kezd. Csak annyi mozgásra hajlandó, hogy néha leballag a tengerhez. Topog a víz szélén, majd hosszabb megfontolás után derékig belesétál. Nézelődik, locsolja a vállát, a mellét, aztán ahogy jött, úgy visszaballag a kabinjukhoz, és nagy reccsenéssel beleül a nyugszékbe. Ezt csinálja minden évben.

Tavaly ismét megjelentek. A gyógyszerész ugyanúgy terpeszkedett a nyugszékben, mint tavalyelőtt, de volt az

arcán valami fénylő, békés derű.

— Átadtam a patikát a fiaimnak. Nyugdíjba mentem. Nem dolgozom többet — újságolta elégedett mosollyal.

— De papa, hiszen már tíz éve nem dolgozik! — szólt közbe az egyik fia.

A gyógyszerész elgondolkodott.

— Igen, de most hivatalosan nem dolgozom. És ez egészen más.

Megismerkedtem egy másik nyugalomba süppedt monsieur-vel is. Éppen úgy szemlélődött, mint a gyógyszerész, csak neki kék vászon bevonatú volt a széke. Mellette ült a felesége, aki körülbelül a dupláját tette ki. Az asszony mindig elsőnek indult haza, ebédet-vacsorát főzni. Ha nagyon erélyes volt, egy-két lánya vele ment, segíteni. Nagy csomó gyerek nyüzsgött körülötük. Nem fértek volna el egy kabinban. A legkisebb körülbelül hatéves volt, a legidősebb húsz. Számolgattam, hányan lehetnek. Mindig más eredmény jött ki. Végül is megkérdeztem a monsieur-t.

— Hány gyereke van?

Összeráncolta a homlokát, s felnézett a báránnyel felhős égre.

— Kilenc.

— Hány közülük a lány?

— Öt.

— De papa — méltatlankodott egy pisze orrú —, hantan vagyunk!

Ekkor jutottam arra a megállapításra, hogy a tudás nem feltétlen részese a boldogságnak.

Harmadik napja zuhogott az eső, süvített a szél. Lehetetlen volt kilépni az utcára. Ténferegünk a szálló halljában. Az egyik vendég, egy kuszált hajú, révedező tekin-

tetű fiatalember, a sarokban cigarettázott. Egyik cigaretta szívta a másik után. Gomolygott körülötte a füst. Mintha füstbe akart volna menekülni a szörnyű világ elől.

Felvettem a kagylót, hogy telefonálok az egyik barátomnak. A fiatalember megborzongott.

— Ilyen időben telefonálni...

A szállóban is baj volt a takarítónőkkel. Világjelenés, hogy takarítók nincsenek vagy vannak, de nem jönnek. A tulaj, felgyűrt ingujjban, lilán az italtól, egyik este kifakadt előttünk a bárban.

— Ott tartok már, hogy felveszem takarítónőnek a Lollobrigidát.

A bár felnevetett. A tulaj szájában megbillent a cigaretta.

— Képzeljék el, hogy a Lollobrigida hogyan takarít!

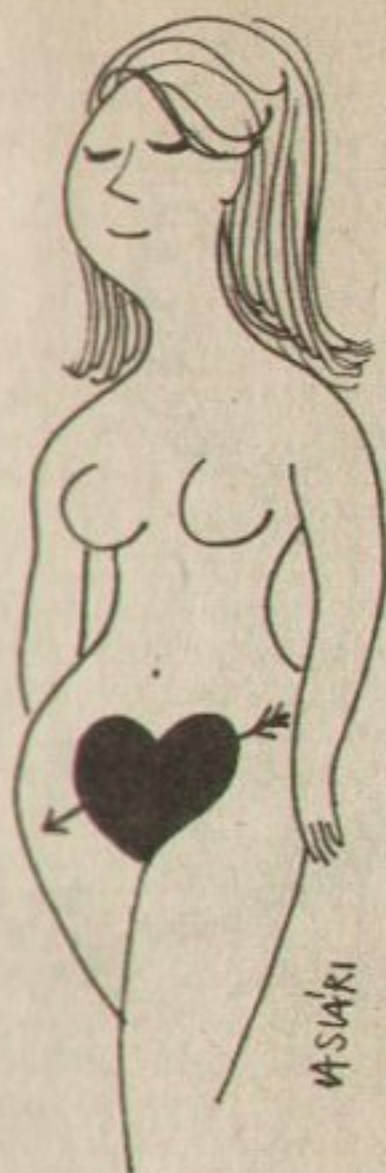
Fendrik Ferenc

ÉREM

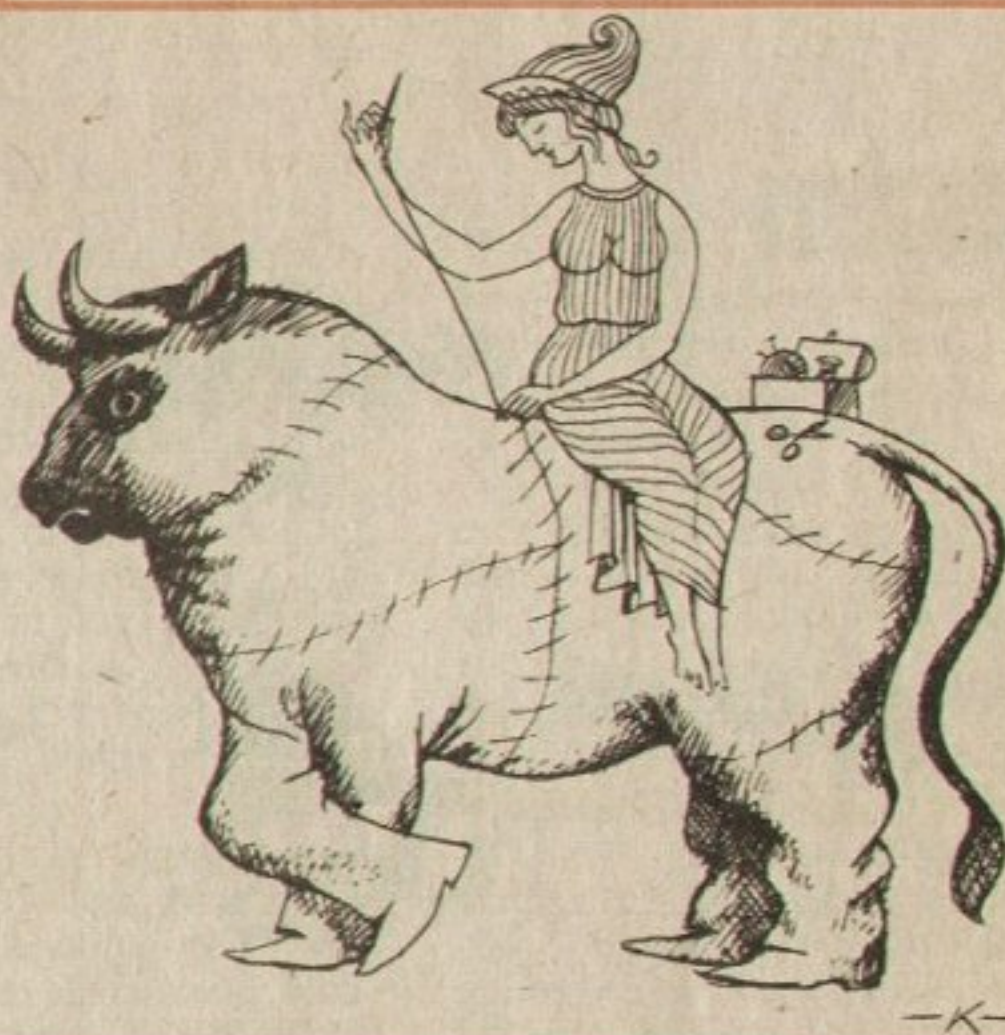

Szponzorált példány

EROTIKA

EURÓPA

EVOLÚCIÓ

EXHIBICIONIZMUS

– Ha folyton kihúzza a dugót, sohasem tudok tizenhat éven aluliaknak filmet csinálni...

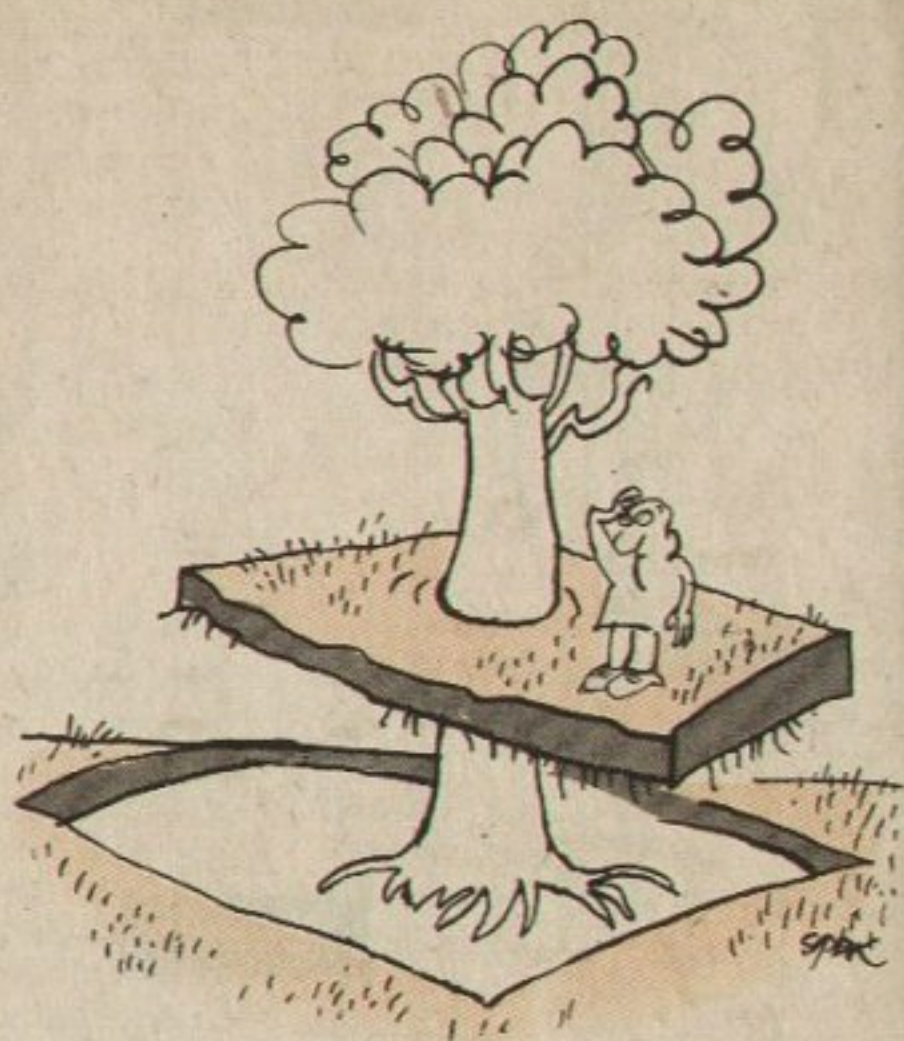
EXPORT

– Ennek mi baja?
– Nem mehetett nyugatra!

FANTÁZIA

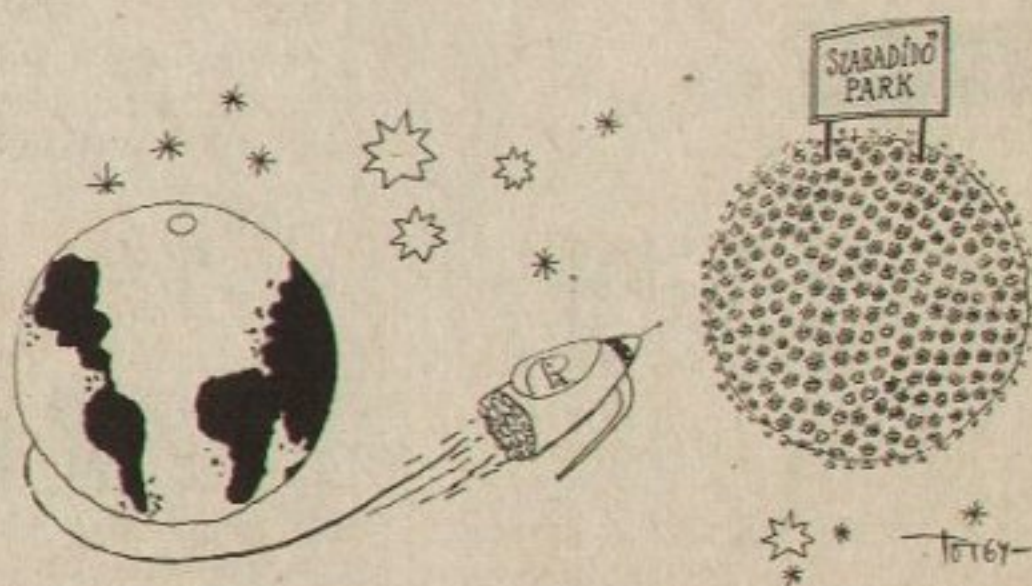
FEDEZÉK

FEGYVERSZÜNET

FÁJRONT

FILOLÓGIA

Nyelvmestereimmel nem volt túlságosan nagy szerencsém.

Signora Boccoli, az a már nem egészen fiatal idős hölgy, aki annak idején vállalkozott arra, hogy beavat az olasz nyelv rejtelmeibe, tulajdonképpen az ura révén volt csak olasz. Ő maga német volt. Kétségtelenül tudott valamit olaszul, de szívesebben beszélt anyanyelvén. Ma is hálásan gondolok ezekre az olasz órákra. Ezeken tanultam meg németül. Signora Boccoli élete, ahogy lassan-lassan megtudtam, rendkívül változatos, helyenként zajos, általában pedig szerencsétlen volt. Signor Boccoli rossz férj volt. Megszökött a feleségétől. Vagy a felesége tőle. Sohasem tudtam hitelesen megállapítani, hogy tulajdonképpen mi történt. Életének ezt a kényes részletét Signora Boccoli mindig olaszul mondta el. Talán azért, hogy ne értsem meg.

Ugyanebben az időben angolul is tanultam. (Ha egyszer elkezdek idegen nyelveket tanulni, nincs kegyelem, egyszerre tanulom meg valamennyit.) Angol tanárnőm, Missis Nevermore, körülbelül olyan idős volt, mint Signora Boccoli.

Özvegy volt. Talán nem vétek emléke ellen, ha elárulom, hogy többszörösen özvegy. Nemzetközi özvegy. Első ura spanyol volt, a második orosz, a harmadik angol. Missis Nevermore nemcsak angolul tanított, hanem oroszul és spanyolul is. Mindegy volt neki, hiszen mind a három nyelven egyformán beszélt. Rosszul. Ő maga tudniillik német volt. Német, mint Signora Boccoli. Noha akkor elég jól tudtam már németül, hálásan gondolok ezekre az angol órákra is. Sok olyan új német kifejezéssel ismertettek meg, amelyet az olasz órákon nem hallot-

tam. Missis Nevermore élete, ha lehetséges, változatosabb és tarkább volt Signora Boccoli életénél is. Három férj! Egy spanyol, egy orosz és egy angol! És mind a három meghalt. Hogyan és miért haltak meg, nem tudtam hitelesen megállapítani. Életének ezeket a gyászos mozzanatait Missis Nevermore mindig angolul ecsetelte. Talán ezért, hogy ne értsem meg.

Amikor sem Signora Boccoli, sem Missis Nevermore családi életének nem volt többé titka számomra, elhatároztam, hogy a két német óra közül egyet megtakarítok. Azonban sem olasz, sem angol tanárnőmet nem akartam azzal megsérteni, hogy szakítok vele. Ennélfogva úgy döntöttem, hogy egyesítem az olasz leckeórát az angollal és mindkét hölgytől egyszerre tanulok németül. Ettől a pillanattól fogva Signora Boccoli és Missis Nevermore együtt járt hozzám. Két hétbe se telt, és a két öreg dáma már is rendkívül összebarátkozott. Viharos német csevegéseik során ügyet se vetettek többé rám, egymással törődtek

csak. Csakhamar kiderült, hogy ezeken az órákon tökéletesen fölösleges vagyok. Lábujjhegyen kiosontam a szobából, fogtam kalapomat, és lementem a kávéházba.

A legközelebbi alkalommal még jobban leegyszerűsítettem a dolgot: már megérkezésük előtt elmentem hazulról. Signora Boccoli és Missis Nevermore ezzel sem törődtek, pontosan és szigorúan végigteázták, végigcigaretltázták és végigcsacsogták az órát. Németül. Háboríthatatlan boldogságban éltünk így néhány hónapig. Egyszer véletlenül mégis a leckeóra idején toppantam be szobámba. A két öreg hölgy rendkívül megörült a váratlan találkozásnak, és bemutatta a harmadikat, Madame Dupuyst. Madame Dupuys, mint a neve is mutatja, franciául tanított. Természetesen szintén mémet volt.

Szerencsére, anyagi viszonyaim ugyanakkor olyan rossz irányba kanyarodtak, hogy kénytelen voltam a szép jövővel biztató klubot sürgősen föloszlatni.

Heltai Jenő

FORTUNA

FRANCIAORSZÁG

– Nincs meg a boldog családi békénk, amióta a férjem és a szeretőm más-más politikai elképzelés híve...

FREUD

Szponzorált példány

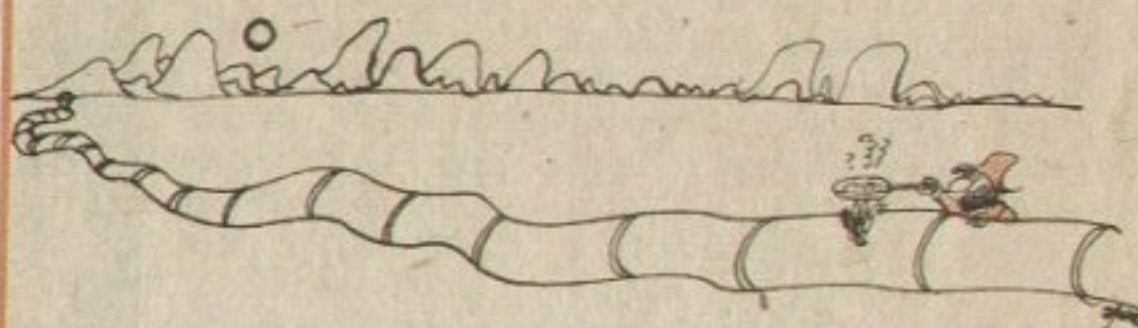
FUSIZÓ

FÜSTJEL

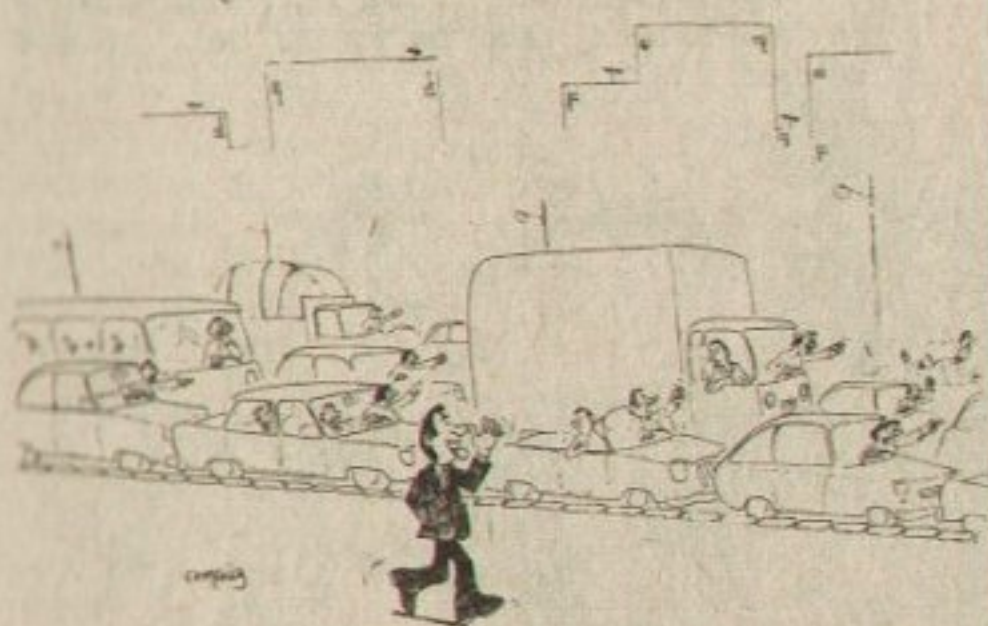
GÁZCSŐ VEZETÉK

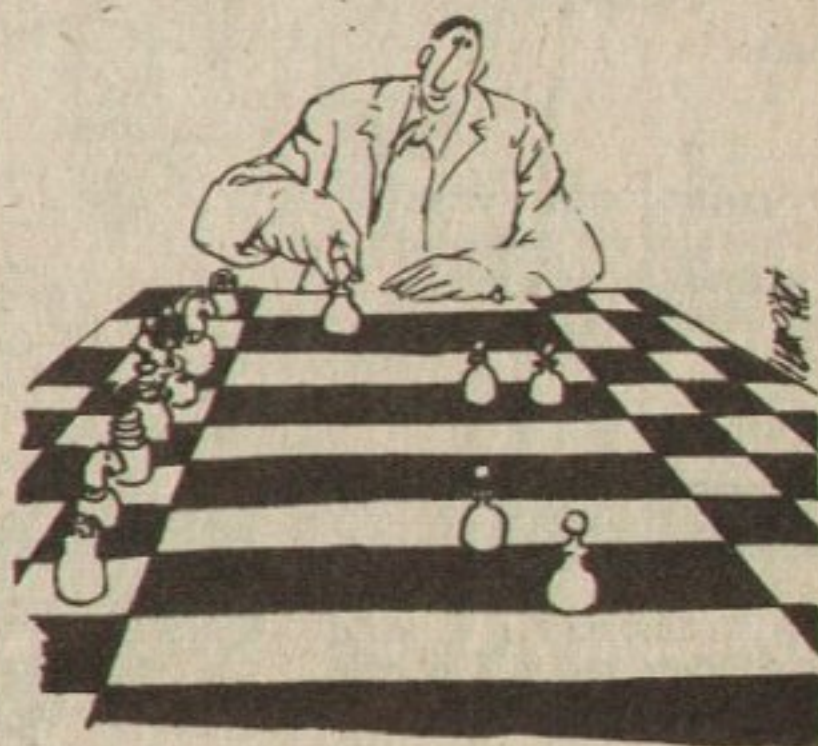
GÖG

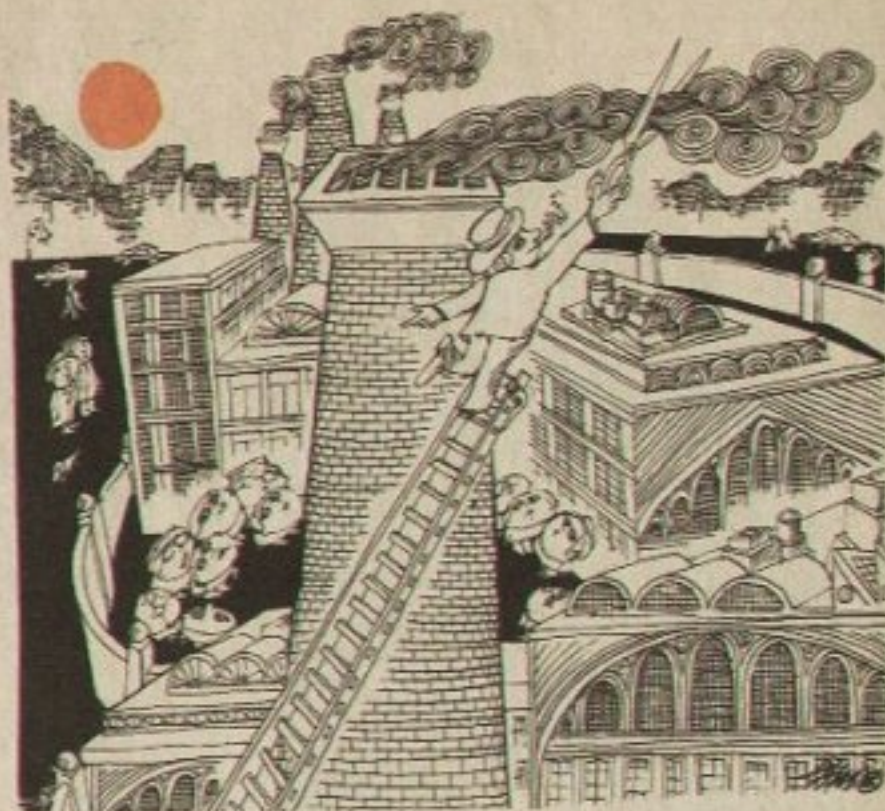
GYALOGJÁRÓ

GYALOGOSELÖNY

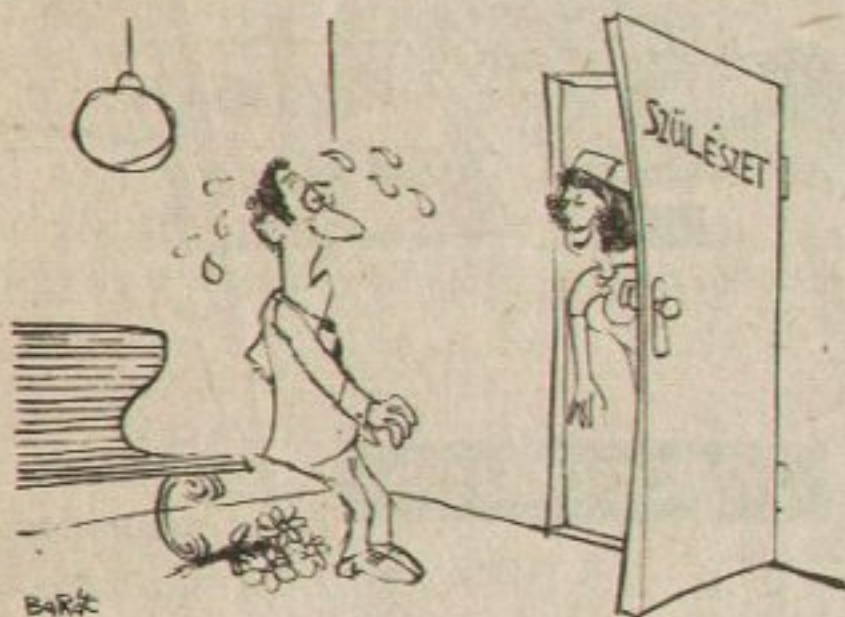

GY

GYÁR-
AVATÁS

GYÁSZMENET

GYERMEKÁLDÁS

– Legyen erős, uram!
A főorvos úr fél órán be-
lül negyedszer is gratulá-
cióját küldi önnek.

GYERMEKNEVELÉS

– Igérjük, kisfiam, többé egy rossz szavunk
se lesz hozzád, csak ne falazd be a szobád
ajtáját!

GYORSHAJTÁS

– A karosszéria majd
csak tíz perc múlva jön uta-
nunk!...

Már messziről láttam, hogy az öreg plakátragasztó hosszú szőrű, puha keféjével az utolsó simításokat végezte az enyvtól még hólyagos papíron. Amikor a tetthelyre értem, a higított ragasztó még lefelé csurgott a plakátról, egyben a rányomtatott agg és pofaszkállas, apostoli, császári és királyi felség gondterhelt arcáról. Az uralkodó redős homlokát két tenyerébe rejtve úgy hatott, mintha imaként mormolná és ismételtetné a falragasz szövegét: „Mindent meggondoltam, mindent megfontoltam...”

Néhány óra múlva már tudtam, hogy a plakát, illetve a rányomtatott „Népelemhez!” kezdetű császári és királyi szöveg háborút jelent, de azt csak később értettem meg és főleg éreztem, hogy az apostoli valójában nem gondolt meg és nem fontolt meg semmit. Apám három nap múlva elbúcsúzott tőlünk és „Éljen a háború!” lelkes csatakiáltással felült a kisváros még kisebb vasútállomására tíz percenként érkező tehervonatok egyikére. Anyám és mi gyerekek, hárman, vidáman lobogtattuk a zsebkendőnket a marhavagonokba zsúfolt, éneklő katonák után. Még legalább ezren voltak kint rajtunk kívül és éppen úgy lobogtattak mint mi, sírva vagy nevetve, aszerint, hogy ki mennyire értette meg, mi is történik tulajdonképpen. Nekem akkor úgy tűnt, mintha mindenki örült volna, hogy kitört a háború.

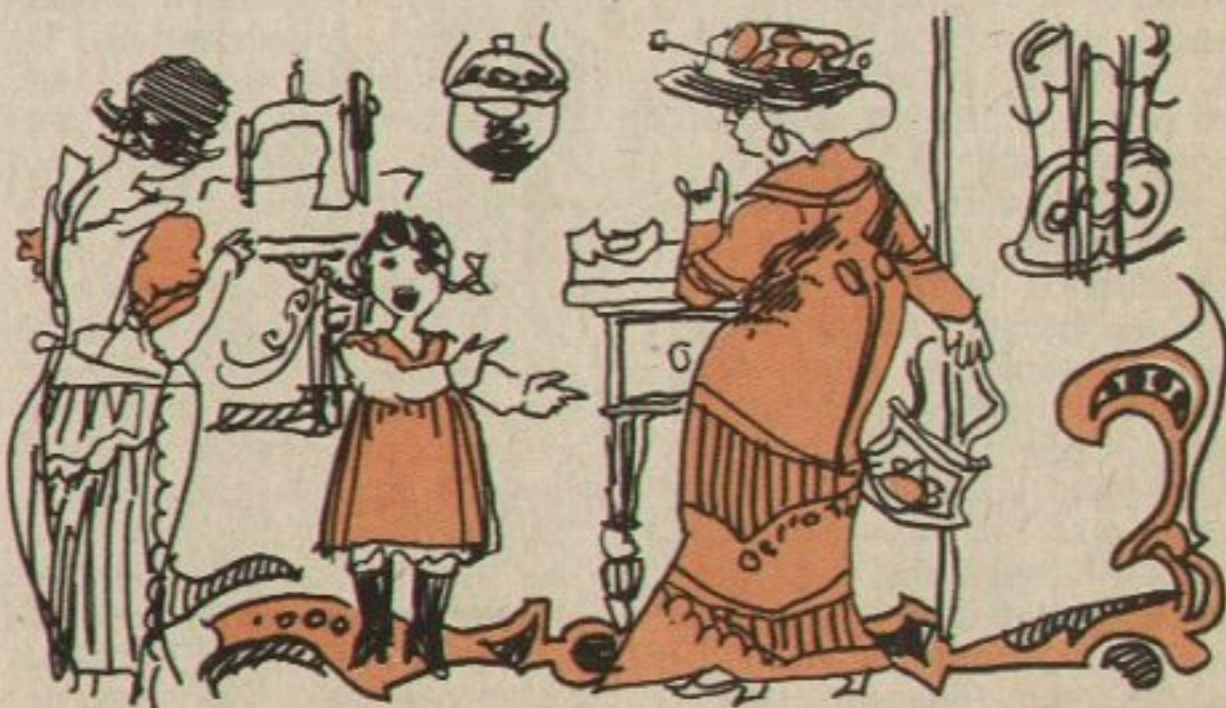
Apám örömkatona volt, az úgynevezett általános mozgósításra külön hívás nélkül bevonult, amihez nyilván az is hozzájárult, hogy ez idő tájt fix állás nélkül, a biztosítási szakmában jutalékért ügynökölt. Hamarosan kiderült, hogy

bőven ráért volna még háborúskodni: mint „túlkoros” harminckilenc éves állampolgár, személyre szóló katonai behívót ugyanis csak két hónap múlva kapott. Rengeteg utánjárásba került, amíg a hivatalos behívót semmisnek tekintették és a körzeti parancsnokság elállt attól, hogy apám ismételt bevonulását követelje.

Anyám nem siránkozott, megolajozta régi Singer varrógépét és varrni kezdett, de a keresete kevés volt ahhoz, hogy megéljünk. A hadisegélyt csak jóval később folyósították, de az még az éhenhaláshoz is kevés volt. Egy szerencsétlen ügy pedig visszavetette anyám egyszemélyes varrodájának kezdeti fennélvélését. Egy nap éppen próbált akkor visszaszerzett régi kuncsaftjának, Gréber főjegyzőnének. Már a búcsúzásnál tartottak, amikor a főjegyzőné előlegként öt koronát letett az asztalra. Anyám illedelmesen megköszönte, miközben az ott sündörgő, négyéves Juci húgom, gyerekságával, jó hangosan, anyám füléhez hajolt: „Vigyázz, anyu, el ne lopják Gréberék a pénzt!” Gréberné, „a falusi intelligencia”, komolyan vette a négyéves „gyerek-

száját” és félig kész ruháit összecsomagolta, majd sértődötten távozott. Az önérvényes főjegyzőné gondoskodott arról, hogy az ő környezetéből varratni szándékozó úrihölgyek messze elkerüljék szerény hajlékukat. Csalódtam a világban Gréberné gonoszsága miatt és csak később vigasztalódtam, amikor is egy nála jóval nemesebb lelkű úrinővel hozott össze a sorsom.

A varrásból még szűkösen is egyre kevésbé lehetett megélni, de hát ott voltam én, az egyetlen férfi a családban, kilenc évesen, azzal a gazdag tapasztalattal, hogy a szegény ember még szegényebb lesz a háborúban, és azzal az elhatározással, hogy valamit tennem kell: anyám szíve megszakad értünk, nem bírja elviselni a nélkülözéseinket. Egy évig úgy ahogy eltengődöttünk, én már a negyedik elemibe jártam és délutánonként úgy kerestem néhány koronát, hogy Vilma nevű nagynénémnek hízott és vágott libákat segítettam zsírpapírba csomagolni. Szegény asszony volt ő is, kölcsönpénzből libát szállított Pestre és éppen csak megélt belőle. Férje nála jóval idősebb, ötven körüli piperkőc figura, a nyakán élősködött, Vilma

néném tartotta el, amíg csak a férjet be nem hívták katonának. Ő persze nem került a frontra, mint apám. Ismerte a kiskapukat és a feleségétől kicsikart koronáért elintézte, hogy hol Prágában, hol Kolozsvárott teljesített katonai szolgálatot. Akkor írtam nagy indulattal életem első kínrímeit, mert akár Prágában volt, akár Kolozsvárott, szüntelenül pénzért sürgönyözött sokat dolgozó és gonddal küszködő feleségének. Amikor a számlócédula hátára a klapanciámat leírtam, hogy: „Prága—Kolozsvár, Kolozsvár—Prága, pénzt küldj, drága”, Vilma nénemből kirobbant a szünni nem akaró görcsös nevetés. Azóta se arattam ennél nagyobb irodalmi sikert.

Csomagolási tevékenységem nem bizonyult eléggé hasznos hajtó foglalkozásnak, pedig Vilma néném olykor meg is toldotta a járandóságomat két-három koronával. Több pénz kellett, a varrás egyre kevesebbet hozott, az árak is kezdtek felfelé ugrálni, miként ezt a jelenséget a had- és gazdaságtörténelemből ismerjük. Tovább kellett hát fejlesztenem pénzereseti lehetőségeimet. Ha már belekeveredtem a szakmába, okoskodtam gyerekfejjel, akkor a keddi és a pénteki heti piacokon kora reggel vehetnék a termelők-től aprójószágot és ha sikerülne egy bizonyos mennyiséget egy-két darabonként felvásárolnom, aztán egy tételben átadnám a mi piacunkra lerándult pesti kereskedőknek, akkor megmenekülnék a nyomasztó gondtól. Nem akarom eltúlozni, még a megszépítő messzeség lírai és költői gondolatát is elhessegetem magamtól, amikor nem kevés büszkeséggel még ma is vallom, hogy üzleti vállalkozásom fényesen sikerült.

Minden úgy történt, ahogy elterveztem: hetenként kétszer tíz-husz kakast vásároltam, hajnali négy órától hétig, amikor is egy tételben átvette tőlem Makrainé, a legjobb szívű pesti kofa, akit a föld valaha is a hátán hordott: tyúk árban vette át tőlem az öreg és nagycsontú kakasaimat. Kizárólag kakasokra specializáltam magam. Annak olcsóbb volt az ára és az áldott Makrainé ráfogta a kakasaimra, hogy tyúkok, csak hogy többet fizethessen értük. Aznap még sebesebben futottam az iskolába. Sohasem késtem el, pontosan nyolc órakor, a csengetésre, már a helyemen ültem a tanterem szűk és kopott padjában.

Nem tagadom, tanulmányi eredményeim az iskolában fordított arányban álltak az üzleti életben, a piacon elért sikereimmel. Ez utóbbit különösen az lendítette a vártnál sokkal magasabbra, hogy apám két évi frontszolgálat után nyolc napos szabadságot kapott és egy csukaszürke katonai ruhát — főhadnagyi sarzsival — hozott nekem. A század szabója készítette nyurga méretemre. Sapka helyett aransújtásos török fezt kaptam hozzá és amikor teljes adjusztirungban először megjelentem a hajnali piacon, körülajnároztak az őstermelő parasztasszo-

nyok és mindjárt kétszere-sére emelkedett az üzleti forgalmam. Az iskolában korántsem volt ekkora sikerem, a gyerekek, nyilván frígységből, csúfolni kezdtek a cifra török fez és a közepéről lefityegő sűrű bojtja miatt. Rámfogták, hogy gögös vagyok, a főhadnagyság a fejembe szállt, meg más efféle dolgokkal illettek. Sírva mentem haza az iskolából. Anyám megfosztott a főhadnagyi csillagoktól, a fez helyett csukaszürke, siltes sapkát varrt, de az uniformist nem vettem fel többé az iskolába, csak üzletileg használtam, ami félóra idővesztéssel járt, ennyivel korábban kellett otthagynom a piacot, hogy jusson időm átöltözésre. De hát mi volt ez a kis kényelmetlenség ahhoz képest, hogy anyám gondtalanul vezethette a háztartását, nem kellett varmia: én voltam a családfenntartó már tizenegy éves koromban.

Bármilyen jól is ment a sorom, az iskolát és Vilma nénémét sohasem hanyagoltam el. Tanulni nem szerettem ugyan, de a tudás után annál inkább vágyakoztam. Vilma néni mellett hálából maradtam meg, még a háború után is segítettem neki, amikor nyegle és piperkőc férje már ismét otthon szedte a sápot a feleségétől. Nem csoda, hogy inkább bennem bízott és engem küldött Pestre, hogy az áruért járó pénzt beszédjem. Egy teljes napot lógtam a gimnáziumból, hogy a pesti utat megtehessem. A vonatomb éjfél tájt indult és kilenc óra felé az Aradi utcán baktattam, fülénél fogva a pénzzel teli táskát és előre-hátra lóbálva.

— Jöjjön be, szép fiú, — szólította meg egy kellemes női hang.

— Nagyon szívesen — válaszoltam udvariasan és tizenhat évesen a kedves hölgynek.

Nem sokkal később a boldogságtól repesve sasszéztam a Körönd felé. Hirtelen elakadt a lélegzetem, földbe gyökerezett a lábam: a tás-

HADVEZÉR

HARAKIRI

kát az Aradi utcában, a kedves hölgy bájos egyszerűséggel berendezett szoba-konyha lakásában felejtettem. Emlékszem, egy régi tükör kopott márványlapjára tettem le. A döbbenettől magamhoz térve, egyetlen nagy rohanásban végigszáguldtam a rosszul világított utcán.

— Visszajöttél, szép fiú? — mondta kopogtatásomra a kedves hölgy és menten ajtót nyitott. „Most már tegez, ez jó jel”, gondoltam. Ugyanis folyton az zakatolt a fejemben, mi lesz, ha a hölgy, akit egyébként Licinek hívtak, és azelőtt sohasem ismertem, azt mondja, hogy nem látott semmiféle táskát. De szóhoz sem juthattam: benyúlt a párnája alá és épségben átnyújtotta a táskát, persze csak akkor tudtam meg, hogy „épségben”, amikor az állomás várójában megszámláltam az öt kosárnyi kövér liba árát. Az utolsó koronáig stimmet, sőt még egyetlen fillér sem hiányzott. Grébernéért egyenlített a nemes lelkű hölgy. Ismét bízni kezdem az emberiségben.

Apám harminckilenc éves korában vonult be az első világháborúba. Én is pontosan harminckilenc éves voltam, amikor 1944-ben behívtak a másodikba, hogy lapáttal szolgáljam a hazát. Nyilván csak akkor derült ki, hogy a 112. VÉP, — azaz vasútépítő század — képtelen nélkülem rendbehozni az agyonbombázott vasúti síneket és állomásépületeket. Nem sokat tétováztam, egy kora téli hajnalon megszöktem a századtól és búcsút mondtam a háborúnak, a muszos életnek, a vasútépítés nemes szolgálatának.

Képtelen lennék hirtelen elmesélni, hogy mi mindenféle dolgok történtek velem a két világháború között eltelt harminc esztendőben. De a múltó idő sem tudta elmosni titkolt restellkedésemet: én voltam az igazi örömkatona, nem az apám. Én már az első világháborúban elkezdtem a másodikat.

Földes György

HÁTERMŰSOR

HÁZASÉLET

— Édesem, egyre jobban távolodunk mástól!

mi el-egy-

HÁZIPATIKA

— Ezt pedig a túlzott gyógyszer-fogyasztás ellen szedem...

HÉTVÉGI HÁZ

HÍD

HIDEGVÉR

Meglehetősen hosszú, de zavartalan légi utazás után érkeztem meg Hipnotonba, Hipnoland fővárosába, jutalomüdülésre.

Már átestem az útlevel- és vámvizsgálaton, két jól megtermett bőröndömmel most itt állok a repülőtéri épület előtt, bérjárműre várok, bármilyenre. Várok tíz percet, tizenötöt, nem bukkan föl egyetlen taxi, busz, szekér, konflis, oldalkocsis motorkerékpár, hintó, batár, triekli, riksa, stráfkocsi... Mit tehetek, visszaballagok a várócsarnokba, be az információs kisasszony üvegkalickájába, előadom, hogy külföldi vagyok, először járok e tájon, nem ismerek senkit és semmit, félek vaktában nekivágni, szerezzen nekem taxit, legyen szíves, amellyel eljuthatnék a Savoy szállóba, ahol szobát foglalt részemre vállalatom.

Biztatóan mosolyog rám az információs szépség, felveszi a telefont, magyaráz valamit hipnolandul, biccentés, újabb mosoly, eszerint menni fog a dolog. Talán még egy perc sem telik el, nyílik az iroda ajtaja, alacsony, sötétruhás, koromfekete hajú, sápadt arcú, égőszemű emberke lép be, műanyagjelvény a kabátja hajtókáján, nagy „H” betű. A jövevény kérdőn néz a kisasszonyra, az felém int, mire az égőszemű előre-nyújtja két karját, tüzes tekintetét a szemembe fúrja, lassan közlekedik... Mi a csudát akarhat, mit bolondozik ez nekem itt?!... Nem érek rá sokáig töprengeni ezen, enyhe szédület fog el, de már ismét magamnál vagyok... Épp idejében. Mert újabb látogató érkezik. Egy vidám, drabális taxisofőr. Mint a pelyhet, kapja föl két böhom bőröndömet, - már

kint is vagyunk az utcán, taxiban ilyen szépet én még csak filmen láttam, már száguldunk is befelé a városba... Csodálatos furikázás, a szédületes tempó ellenére is élvezni tudom a város minden érdekességét, alaposan szemügyre vehetem a házakat, tereket, az itteni népet, különösen a gyengébb nemhez tartozókat... Aztán puha, finom fékezéssel lestoppol a taxi a szálloda előtt, kérdem a sofőrtől, mit fizetek, mire ő széles vigyorral rázza meg a fejét. Nem tartozom semmivel, ő örül, hogy szolgálatomra lehetett, nem, nem borraivalót sem fogadhat el, viszont legyünk jóbarátok. Kezet rázunk, ő kiugrik, kiveszi, leteszi csomagjaimat a járdára. Kiszállok én is, szívélyes búcsú, ő elrobog, én meg fölkapom a cuccot, hogy bemerjek a Savoy előcsarnokába... De azonmód le is engedem a földre a bőröndöket, mintha ólom lenne bennük... Hirtelen rettenetes fáradtságot érzek, sajóg a két vállam, szúr az oldalam, ég a talpam, talán a klíma-változás... Nagynehezen erőt veszek magamon, újabb nekirugaszkodás, betámolygok a recepció elé.

— Természetesen, uram — mondja a jól fésült fiatal-

ember, rábökve a szobarendelésre a nagykönyvben —, biztosítottuk a lakosztályát, parancsoljon, a kulcs, de kérem, várjon pár percet, ügyeletes hipnónk átszaladt a trafikba, mindjárt itt lesz...

Bágyadtan rázom a fejem, azért annyira nem gyengülhettem le, hogy ezt a két átkozott koffert segítség nélkül ne tudnám a szobámba fölcipelni.

Izzadtan, lihegve végre ott állok a negyediken, a folyosó végén, a 413-as előtt, kinyitom, beroskadok... És előnt a düh... Ez nem lakószoba, ez egy spájz! És ráadásul ebben a lyukban még málladozik is a vakolat, féltéglával van kitámasztva az ágy lába, állványos lavór jelképezi a fürdőszobát, az ablak akkora, mint egy cipődoboz, nem, az lehetetlen, hogy ilyen szobát rezerváltatott volna nekem a vállalatom, itt valami félreértés lesz. Még szerencse, hogy telefont azért beállítottak, hívom is a recepciót, micsoda képtelenség...

Mentegetőző a jólfésült ifjú hangja, kéri bocsánatomat, műhiba történt, azonnal intézkedik...

Valóban, alig teszem helyére a hallgatót, futó lábak dobogása a folyosón, nagyon a szívükre vehették a

panaszomat, már nyílik is az ajtó és belép egy magas, vörös hajú, porcelánkék szemű férfi, hófehér öltönyben, a kabátja hajtókáján nagy „H” betű. Nem szól, csak rám néz. Nézz, nézz. Mi az, farkasszemet akar játszani talán?!... Enyhe szédület fog el, úgy látszik, sok volt a négy emelet ezzel a két kofferrel, megugrott a vérnyomásom...

Ezt a pillanatnyi ködös állapotomat használhatta föl a vörös hajú, hogy átvezessen egy másik helyiségbe és utánam hozza a poggyászeit is... Mert ez aztán egy igazi lakosztály! Tágas, levegős, napfényes! És a berendezés! Drága szőnyegek az intarziás padlón, mahagóni bútorok, muránói üvegcsillár, kékcsempés fürdőszoba, francia erkély...

— Ez a ló másik oldala — mondom a vörös hajúnak —, túl drága lesz ez nekem, magyar újságíró vagyok, nem olajсах.

Szelíd mosollyal csóválja meg a fejét, közli, hogy ezúttal nincs tévedés, ez nagyon olcsó szoba, rendezkedjek csak be, tegyem magam kényelembe, pihenjem ki az út fáradalmait. Csak arra kér, hogy valahányszor hazatérek, mielőtt feljönnék a szobámba, szóljak be neki, az előcsarnokban van az irodája, közvetlenül a recepció mellett, ezt a jelentkezést náluk szabályzat írja elő.

Gyors berendezkedés, finom fürdés, kis szundi után teljesen felfrissülve sétálok ki a Savoyból. Hol van valami jó kis étterem a közelben, hadd adózzam ünnepi lakomával a megérkezésemnek, ragyogó elhelyezésemnek. Találok is egy vendéglőt a második sarkon, beülök, jön a pincér, mondom neki,

1977.05.02
hogy külföldi vagyok, ha volna valami specialitásuk, nemzeti jellegű kaja, vagy nemzetközi világszám, mindegy, csak nagyon jó legyen, és nagyon sok. Bólint, távozik, s már jön is vissza egy kövérkés, kopasz, összenőtt szemöldökű férfiúval, ennek a kabátja hajtókáján is a már ismert „H” betű. Pincér el, viszont a kopasz bámul a szemembe, már-már újra elfog a szokásos szédület, amikor hirtelen fölismerem.

— Szekulesz! Vén csataló! Hogyan kerülsz te ide?

Megtörik az agresszív fény a szemében, az én szédülésem is elszáll, felugrok, hátbavágom, megölelem, lenyomom a mellettem levő szék-re.

— Ez nekünk tulajdonképpen tilos — szabadkozik és a jelvényére mutat —, de hát mi odahaza valaha együtt jártunk gimibe és te mindig sügtél matekból.

— Hogyhogy? Mit jelent az a jelvény? Már találkoztam néhány viselőjével.

— Akik ilyet viselnek — magyarázza Szekulesz —, azok hívatásos hipnotizőrök, az idegenforgalom szolgálatában.

Elképedten hallgatom, aztán gyorsan beszámolok neki mai élményeimről. Egyáltalán nem lepik meg a szávalm.

— Te gyalog cipelted be a kofferjeidet a szállóba — mondja —, attól lettél ki. A reptéri kolléga telepátikus gondolatátvitel útján beléd programozta az útvonalat a Savoyhoz és szuggerált, neked egy taxit, sofőrrel.

— És a lakosztályom?!

— Ugyanaz a lyuk, amelyikbe először beestél. Csak a szállodai kolléga hipnotizált meg, attól látod fejedelminek azt az odút, és valahányszor hazatérsz, mindig megismétli majd ezt a műveletet.

— Miért csináljátok ezt velem?! — kiáltok felháborodva. — Hisz ez valóságos csalássorozat!

— Miért volna az? — kérdi vissza. — Ide figyelj! Korunk nagy üzlete a turizmus, az idegenforgalom, te is tudod. Hipnoland sem akar kimaradni, de kicsi és szegény ország, ráadásul romjai, műemlékei, természeti szépségei is nagyon gyérek. Ezért pár éve ide szerződtek bennünket, hívatásos hipnotizőröket cirkuszokból, varietékből, vagyunk vagy huszan. Szétküldtük a világba prospektusainkat és beindult a verki.

— Csak nem azt akarod mondani, hogy az én vállaltom, amikor jó munkám jutalmául itt üdültet engem, tudja, hogy itt veletek kerülök össze?

— Már hogyan tudná! Sőt, épp azért küldött ide. Mert így fele annyiba kerül neki az üdültetésed, mint máshol. Ő is megtalálja a számítását, megtaláljuk mi is.

Közben megérkezett a fől szolgáló egy nagy tál spenót-főzelékkel.

— Lássunk munkához — sóhajtott föl Szekulesz, majd keményen a szemembe nézett —, királyian foglak megébédeltetni.

Elöntötte az agyamat a vér! Micsoda?! Hogy ez a Szekulesz, aki soha egy ma-

tek példát önállóan megoldani nem tudott, aki a haskelepet sem tudta megcsinálni, aki belesült a Családi körbe, ez erőltesse rám az akaratát?! Ez etesse meg velem a spenótot, amit szívből utálok?! Majd én etetem meg vele!

Összeszedtem minden erőmet, két kézzel megmarkoltam az asztal peremét és Szekulesz kemény pillantását még keményebben viszonoztam. Vagy fél percig tartott a néma, de rettenetes ideg- és jellemharc, aztán Szekulesz tekintete elborult, lehajtotta fejét, maga elé húzta a spenótos tálat és enni kezdett.

De oly élvezettel, akkora gyönyörűséggel, hogy meg nem állhattam, hogy meg ne kérdezzem:

— Mit zabálsz olyan boldogan, te Szeki?

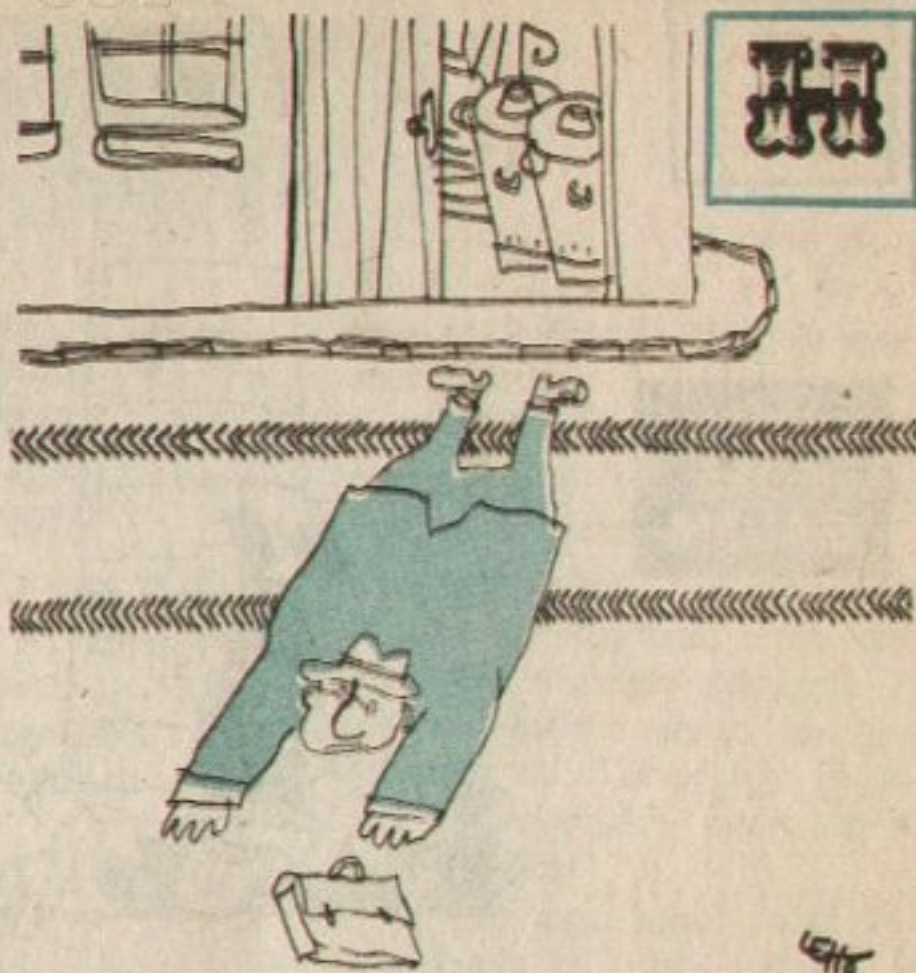
— Pompás idei kacsasültet — felelte csámcsogva —, uborkasalátával. Meg hasáburgonyát, meg diótortát, meg rántott borjúlábát, meg libamáját, meg...

Összefutott a nyál a számban, megkordult a gyomrom.

— A felét — kértem haláan, szégyenkezve —, legalább a borjúláb felét hagyd meg nekem, jó?

Kürti András

HIPOCHONDER

HORGASZAS

HYDE PARK

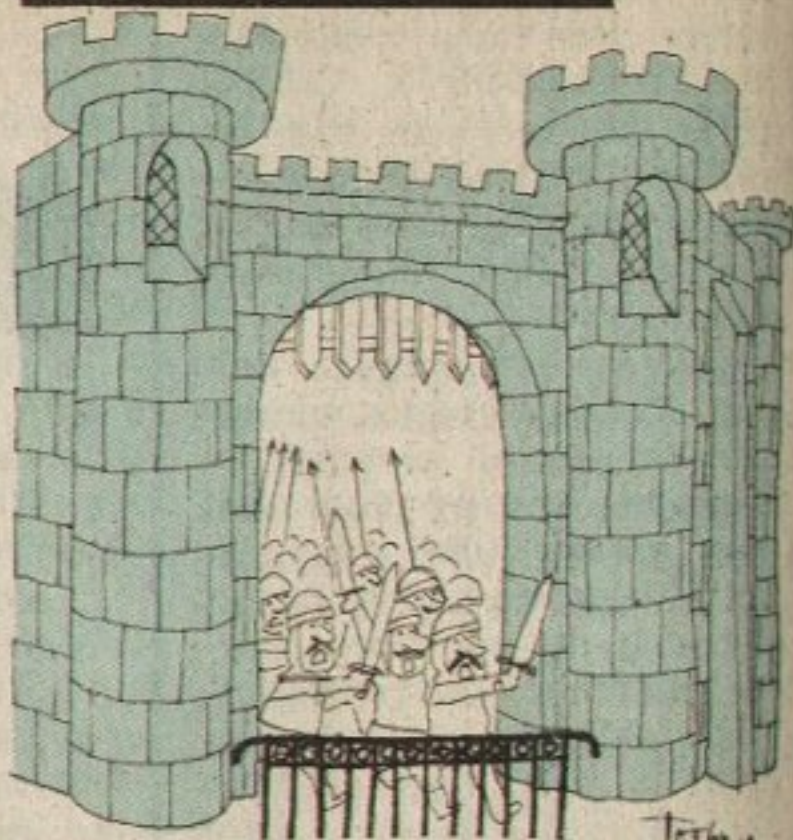

IDEGEN-
FOR-
GALOM

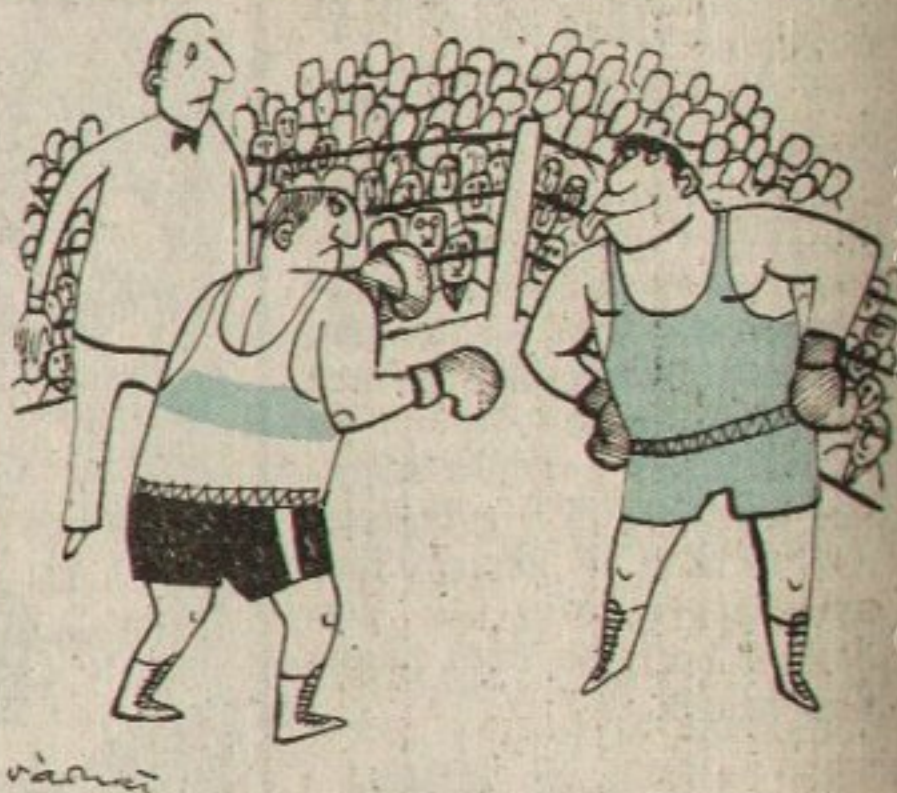
IFJÚSÁGI KALANDFILM

IKER-
VÍKEND-
HÁZ

INCSELKEDÉS

Szponzorált példány

ÍRORSZÁG

– Bocsánat, nem
kaphatnék egy kis
tűzet...?

A pénztárosnő egy kis józsefvárosi italboltban dolgozott. Pénztárgéppel és lélektannal... Az ő feladata volt, hogy a már jókedvű vendégeket lebeszélje a további italok fogyasztásáról. A pénztárosnő tapasztalatból tudta, hogy hiába mondja a makacs vendégnek: nem kaphat rumot, az illető vagy goromba lesz, vagy pedig szívhez szóló hangon könyörög italért. Ezért tért át a mi pénztárosunk a lélektanra.

Most is „munkában van”.

— Maga is tudja, hogy nem adhatok blokkot! Már eleget ivott, hiszen alig tud hazamenni. És nézze — tette hozzá bizalmasan —, még ha adnék is blokkot, a csapos úgys visszaküldi vele!

— Csak egy fél rumot, kisasszonykám — könyörög a hatvan év körüli pénztárosnőnek a vendég.

— Szó sem lehet róla!

— Akkor egy stampedlit, tessék megérteni, innom kell. Nagyon szomjas vagyok én, kérem.

— Igyon egy pohár szódavizet.

— Akkor kapok rumot?

— Nem.

A részeg hangja erélyessé vált.

— Két pohár szódát kérek! Itt a hetven fillér.

Két perc múlva visszatértorgott a pénztárhoz.

— Kisasszonyka, megittam mind a két pohár szódát. Adjon már egy fél rumot.

— Nem adhatok.

— De ha annyira szomjas vagyok. Megfizetem készpénzzel! Tessék, itt a pénz! Nem loptam, prémiumban kaptam, nekem, kérem, pu-

voárom van arra, hogy féldecit ihassak. Volt már a kisasszony szomjas?

— Voltam, vizet ittam, vagy narancsszörpöt.

— Tessék adni egy féldeci narancsszörpöt.

— Csak két decit adhatok.

— Elég lesz másfél deci is, meg egy féldeci rum. Tessék a pénz.

— Kilenc tíz vissza. Itt a blokk egy szörpre.

A részeg kisvártatva újra

sorbaállt a pénztárnál és jelentette:

— Megittam a szörpöt is. Nagyon rossz volt kérem. Most már egészségi okból is kell a féldeci. Tessék kérem a közegészségügyre is gondolni. Ép testben, ép lélek. Az egészség fél tisztaság. Kérek egy féldecit orvosi okból.

— Ne bolondozzon. Nyugodjon bele, hogy nem kaphat. Ha annyi pénze van, menjen ide a sarki húsboltba és vegyen a feleségének disznóhúst.

— Megyek kérem, örülni

fog az asszony. Remek asszony az!

Negyedóra múlva diadalmasan jött vissza, kezében egy kiló disznóhús volt.

— Idenézzen, kisasszonyka, karajt kaptam. Nem kötöttem én minden pénzem az italra, amikor olyan jó feleségem van. Kérek egy féldecit, a feleségem egészségére kell innom!

— Szó sem lehet róla! Vigye haza a húst, otthon jó vacsorát kap.

— De tessék megérteni, otthon mindig csak vacsorát kapok. Rumot soha. Azért jövök én ide.

— Vegyen inkább tojást, akkor a húst kiránthatja a felesége!

— Azt nagyon szeretem — bólintott a vendég és alku-dozeni kezdett. — Tessék mondani, ha tojást is vesz, akkor kapok egy fél rumot?

— Dehogy kap!

— Én mindenesetre megveszem a tojást.

Meg is vette. Meg is mutatta. És persze kérte a blokkot.

A pénztárosnő türelmesen biztatta:

— Most menjen haza, amíg a tojások épek. Még összetöri. A húst is elveszítheti. Kár a jó vacsoráért.

A makacs vendég feladta a harcot:

— Hát akkor megyek. De legalább holnapra tessék egy blokkot adni. Tessék szólni a csaposnak, hogy ma ne adja ki, holnap leiszom. Mit lehet tudni, hátha holnap se adna a kisasszonyka blokkot...

Palásti László

JEGYÜZÉR

JONÁS

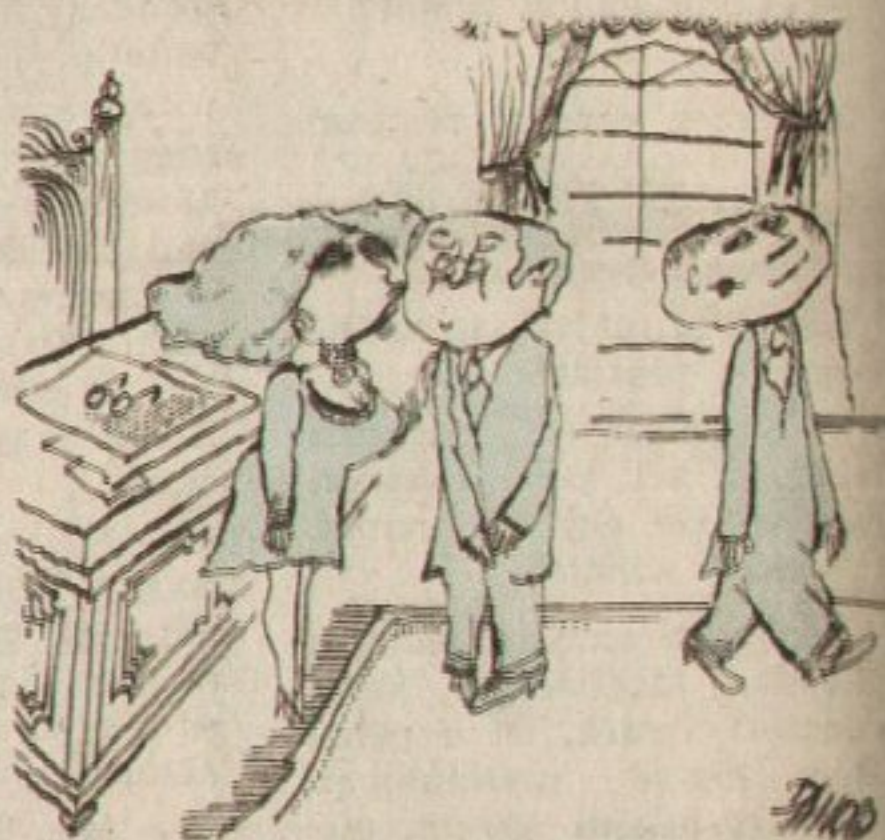

Sponsorált példány

JUHASZ

JUTALOMOSZTÁS

KALITKA

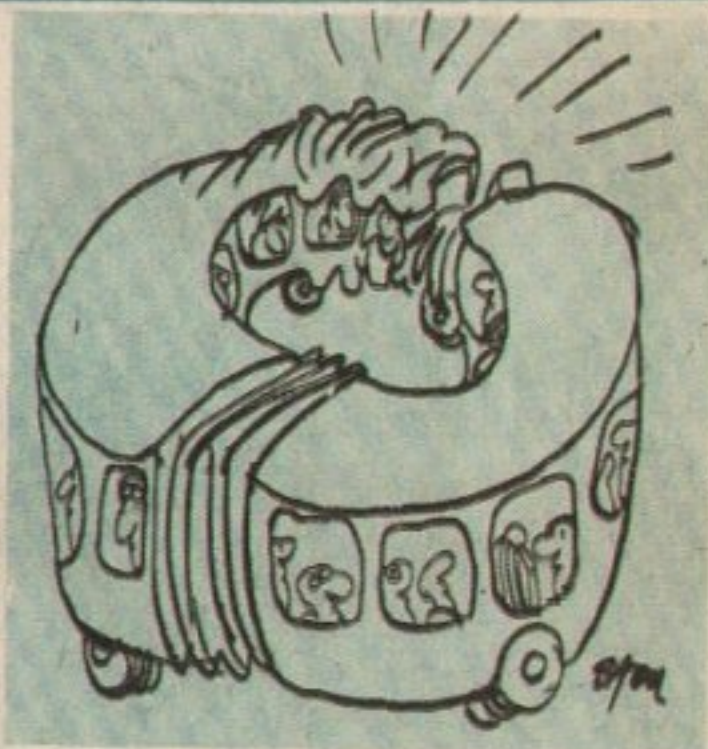
KANIKULA

KAPUTELEFON

KARBOL

KARRIER

KEPRABLÁS

KETTŐS JELELÉS

KEZDŐ

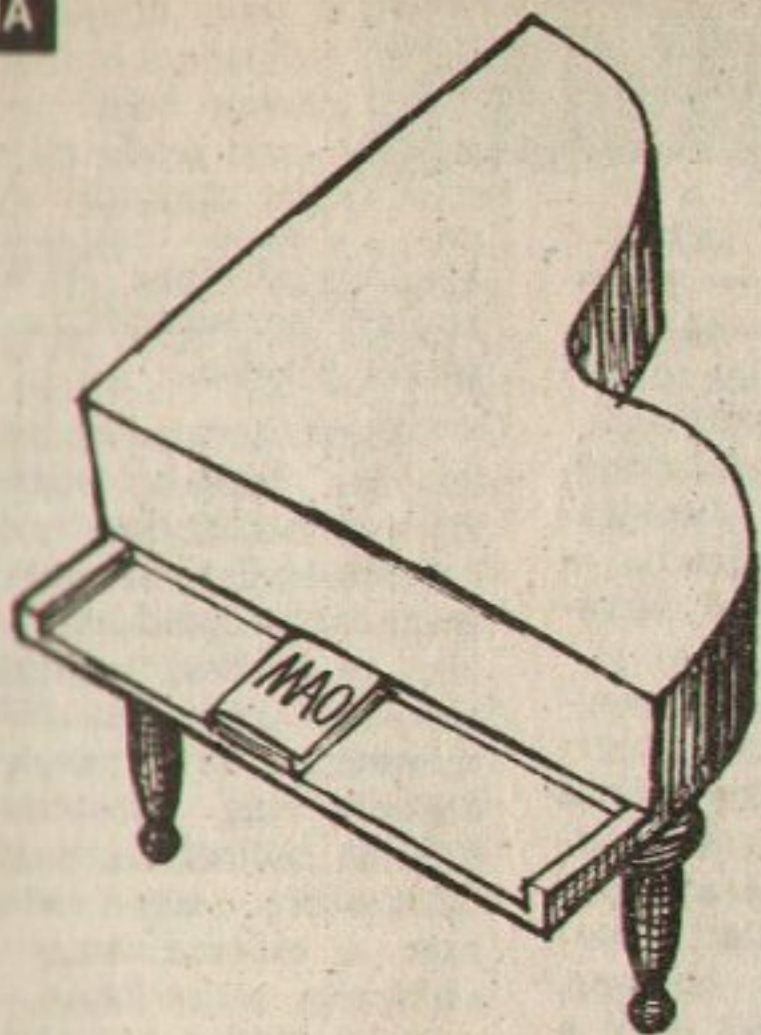
KIBIC

Szponzorált példány

KILÁTÓTORONY

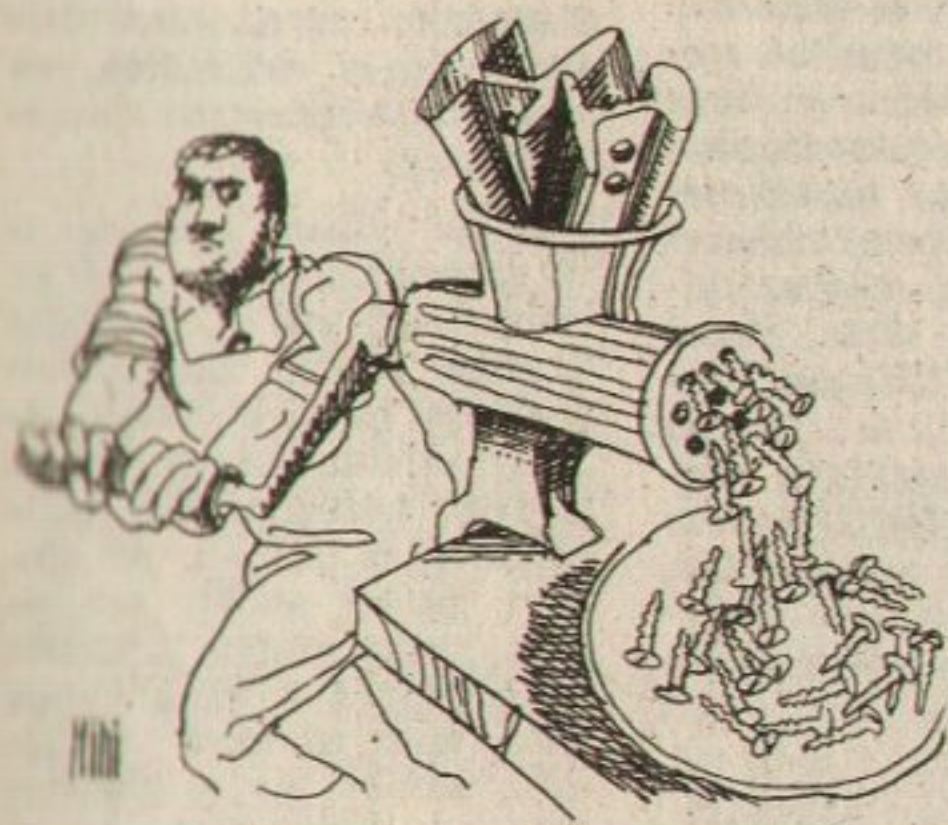
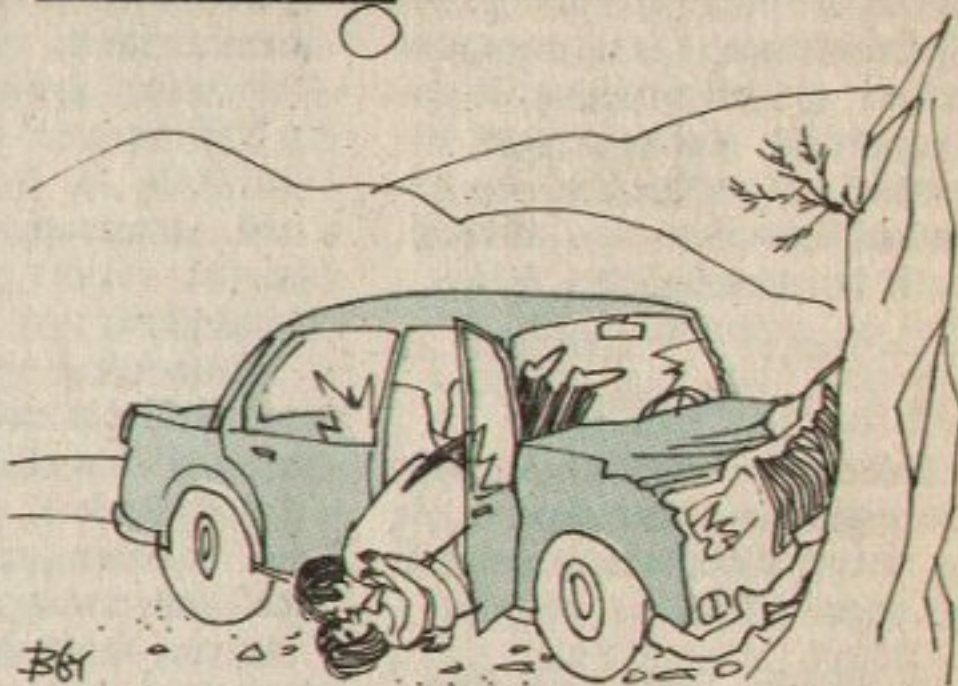

KINA

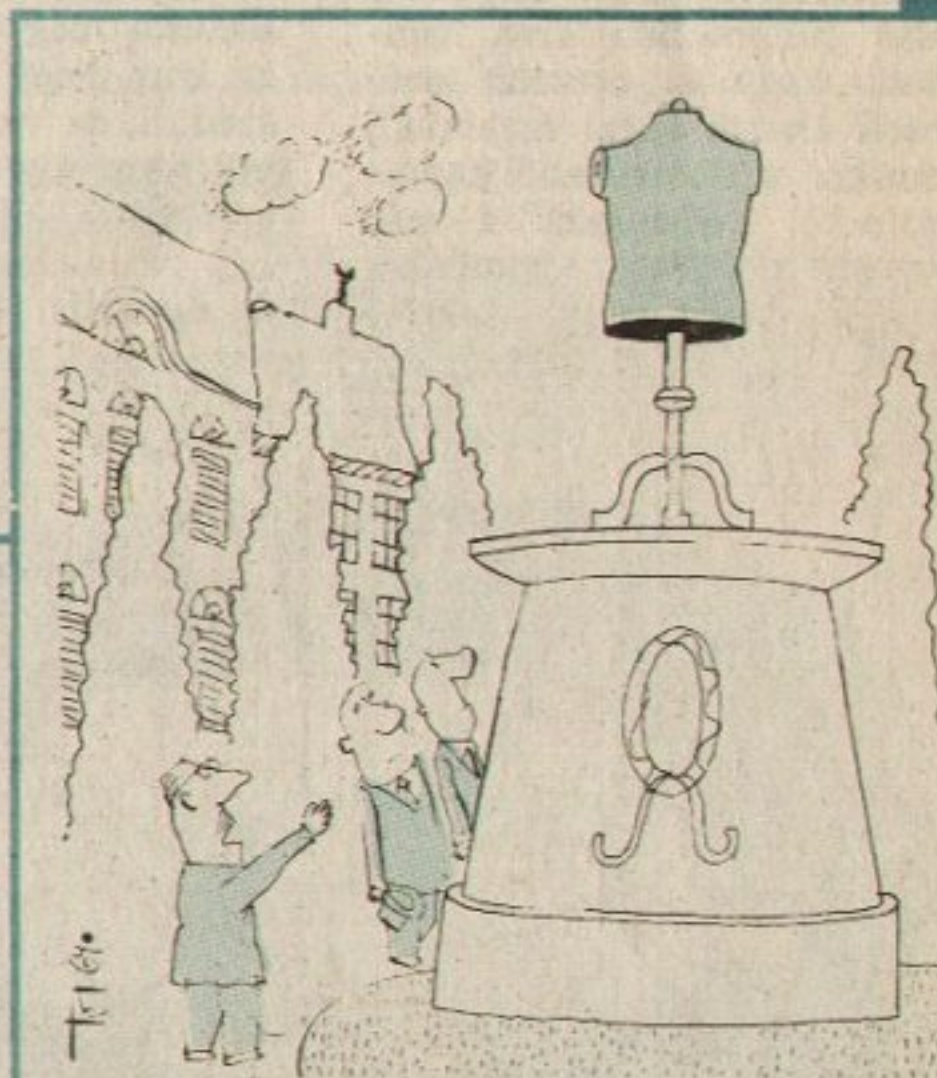

K

KIRÁNDULÁS

KISIPARI MÓDSZER

KISLAKÁS-TERVEZÉS

KISVÁROS

– Városkánknek még nem volt egyetlen nagy szülöttje sem...

Egy brigádkiránduláson hallotta meg a hívást. A Hármashatárhegy rengetegében gyűjtögettek a kucsmagombát, és épp egy bizonytalan pöffeteggel egyezkedett, amikor a sűrűből halk hang szűrődött felé.

— Pszt... Tiffinger ...
gyere, ne késlekedj.

Felkapta fejét. A szép Karcaginéra gyanakodott, de az ott gyűjtögette a gombát az orra előtt.

— Süket vagy, Tiffinger?
Gyere már!

— Csak a szép Karcaginé lehet, senki más — gondolta, és előre súgta —, megyek édesem. — Azzal gyengéden megsimogatta Karcaginé igen fejlett sampionra emlékeztető hátsó felét. Az első pillanatban arra gondolt, hogy az asszony próbára akarja tenni érzelmeit, amikor a visszakézből kapott pofontól belezuhan a már jelzett pöffeteg gombába, mely kárörvendően felrobban.

— János, János — suttogott az ismeretlenség —, nem neked való ez a ledér világ, gyere a sűrűbe.

Tiffinger elesodálkozott, de hála a kettős nevelésnek, gyorsan megértette a hívást: eljött az idő, kiválasztódott.

Hagyjuk a remeteség megpróbáltatásainak részletezését. Ne beszéljünk azokról a kétségekről sem, melyekkel minden prófétának meg kell küzdenie, mialatt pusztákban, hegyekben bolyong, távol az emberektől, távol a zajtól, tülekedéstől. Itt csak önmaga létezett és az eszme. Jótékonyan hunyjuk be szemünket az előtt is, hogy bolyongásának második napján egy szökött nevelőintézeti lány képében, több-kevesebb sikerrel hogyan kísértette meg a sátán, hiszen az igaz, hogy Tiffinger megszédült, de végül is a Gonosz nem hagyta magát. A végeredmény fontos. Hősrünk-ből tökéletes próféta lett, és messzire elkerülve az érte küldött mentőexpedíció-

kat, magányának harmadik napján leereszkedett a hegy északi oldalán.

Világot járt olvasóim bizonyára tudják, hogy a Hármashatárhegyről elég körülményes leereszkedni. He-lyenként szögesdrótba ütkö-zik az ember, kerítésekbe, melyek mögött apró vetem-nyesekertek, kis házak hú-zódnak meg. János is egy ilyenbe botlott, úgyhogy vá-laszthatott, vagy visszamá-szik a csúcsra, vagy átjut valahogy a kerítésen, mely galádul elállta a próféta út-ját. Az utóbbit választotta. Nadrágját ugyan kissé fel-hasította a szögesdrót, de végül is szerencsésen keresz-tülmászott.

Ekkor villant meg benne a felismerés, hogy három napja nem evett. Iszonyatos éhséget érzett, lekuporodott a földre, és elfogyasztott néhány salátát. Éhsége csillapodván felnézett és megpillantotta az Embert. Az embert, akiért annyit szenvedett. akiért próféta lett, akit most, ebben a minutumban meg kell térítenie. Felugrott, átölelte és megcsókolta.

— Testvérem! — kiáltotta.
— Ne húzódozz tőlem, tudom, hogy szúr a szakállam, három napja nem borotválkoztam, de ne törődj vele. Szeretlek. Azért jöttem, hogy elmondjam, aljas a világ. Össze kell fognunk, mert nem lehet kapni pótalkat-részt, rosszak a liftek, udvariatlanok, türelmetlenek a közértben. Szeress te is engem. Első tanítványom leszel... Micsoda, hogy kидűtöttem a kerítést? Hát az-

tán. Minden kerítést le kell rombolnunk, nem lehet többé ember embernek farkasa, nincs többé enyém, tied, minden közös lesz, egy nagy közös asztalnál fogjuk várni a vacsorát... hogy a saláta? Hát istenem, megéheztem, de érted meg, ez a saláta is mindenkié... Hé, várj! Mit akarsz azzal a kutyával? Csodálkozni fogsz, az állatok nem bántják a szent embereket... Úgy, úgy, te buta, csak uszítad rám ezt a kedves jószágot...

Tiffinger egymás után négyszer javította meg a hármassugrás idei világcsúcsát, míg kijutott az utcára. Szomorúan rázta öklét a kutya felé.

— Add vissza a cipőmet, te dög. Na, add ide szépen, kutyuskám, látod, én nem haragszom rád, mert szent ember vagyok. Nyugodj meg szépen. — A kutya szájában a cipővel felmordult. — Add vissza, te piszok. Nem adod, hát nezzel! — azzal lekapta másik cipőjét és hozzávágta. Az ívet kicsit elszámította, így a poros lábbeli egyenesen a konyhaablaknak repült, az üveget kitörte, majd megpihent egy vájdling keltléstában.

Hősünknek menekülni kellett. Amikor üldözői elmaradtak, kimerülten huppant le az árokpártra.

— Még egy kísérletet teszek — gondolta —, az emberek szomjúhozna az igazságra, nem lökhetnek el maguktól.

Felcihelődött, elvándorolt az első házhoz. Kinyitotta a kertkaput, a kutyával nem sokat törődött (már egyszer bebizonyosodott számára, hogy az állatok felett nincs hatalma), és határozott léptekkel egyenesen a nyári konyhához sietett, ahol egy öregasszony borsót válogatott. Belemarkolt a borsóba, teletömte száját, mire az öregasszony

felsikoltott. Ekkor imígyen szóla Tiffinger.

— Tedd a lábast jobb kezébe, vagy bal kezébe, mert mindegy az, hogy mi fő a fazékban, csak az fontos, hogy kinek fő az. Bizony mondom, nem azért jöttem, hogy simogassak, de elrémisszelek a büntől. Áldásra emelem kezemet — szólt, azzal áttette bal kezébe a borsót — és felkiáltott, ölelj meg engem. A te fiad vagyok, a te bátyád, a te apád. Éretted bolyongtam, szomjaztam, ettem a salátát, mert rosszak még a dolgok ezen a világon, ritkán járnak a buszok, kevés a pénz, átázik a cipő, csak a maga hasznát lesi minden halandó...

Az öregasszony első rémületéből lassan magához tért és közbevágott.

— Hagyd abba, fiacskám, nincs nekem erre időm — azzal kötevényből előbányászott két forintot —, de nem szégyelled magad, erős férfi létedre, hogy koldulsz?

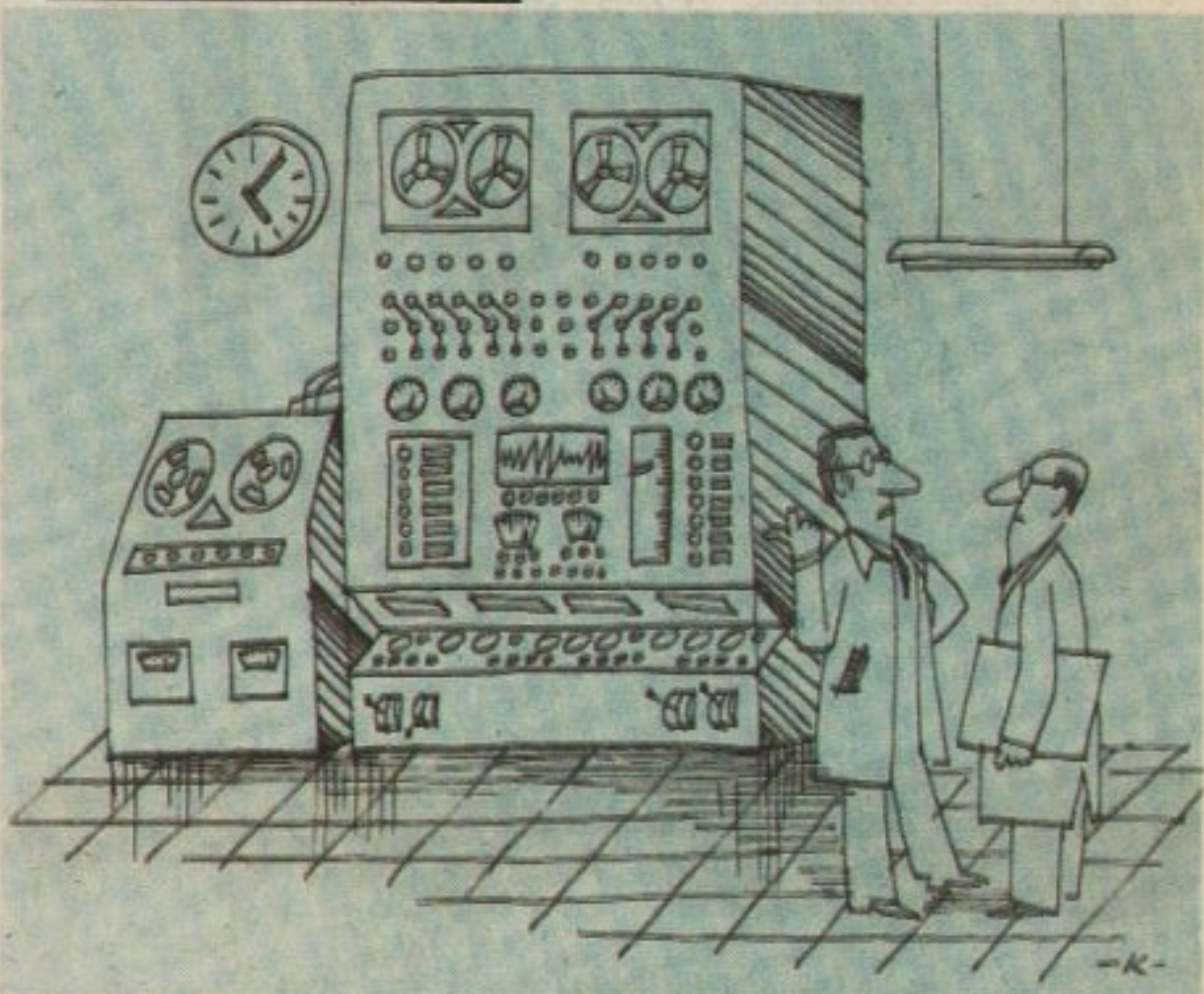
Jánosnak elállt a szava, még hogy ő koldul, ő, aki megvilágosodott, aki a szeretet, közösség szavaival járja a házakat?!

Sarkonfordult és bánatosan elkullogott. A kertkapuból visszaneézett, égette markát a kétforintos.

— Eladtam volna az örökségemet egy tál lencséért? Ha eladtam, hát eladtam, nem csinálom többé bolondot magamból, a végén még bevisznek a diliházba. — Imígyen szóla Tiffinger, aztán elhallgatott. Felült az első buszra és hazament. Otthon élte tovább a régi életét, pénzt keresett, tolazkodott, lökdösődött, és senki sem tudja róla, hogy egyike az utolsó prófétáknak.

Selmeczi Tibor

KIZSÁKMANYOLÁS

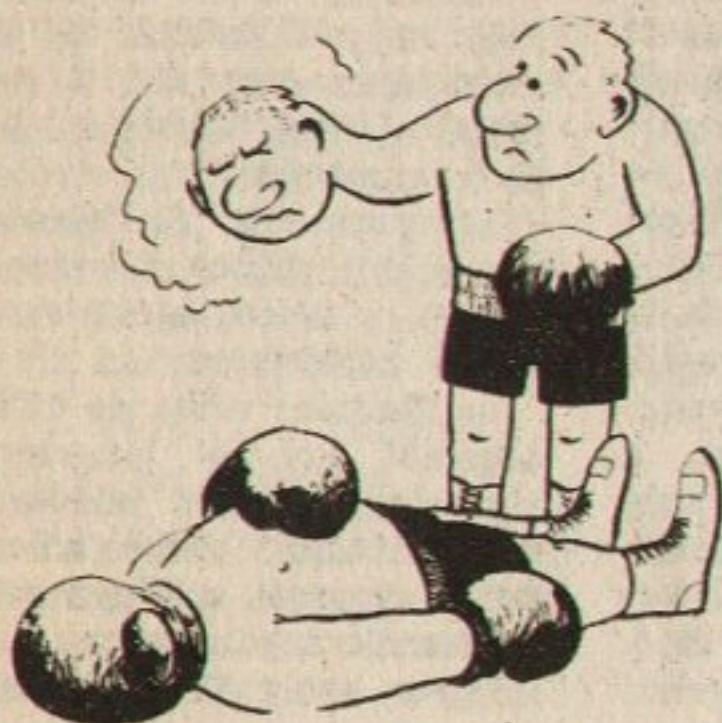

— Megvan a hiba! A nagy komputer minden munkát a kicsivel végeztet el.

Szponzorált példány

KNOCK OUT

KOMMENTÁR

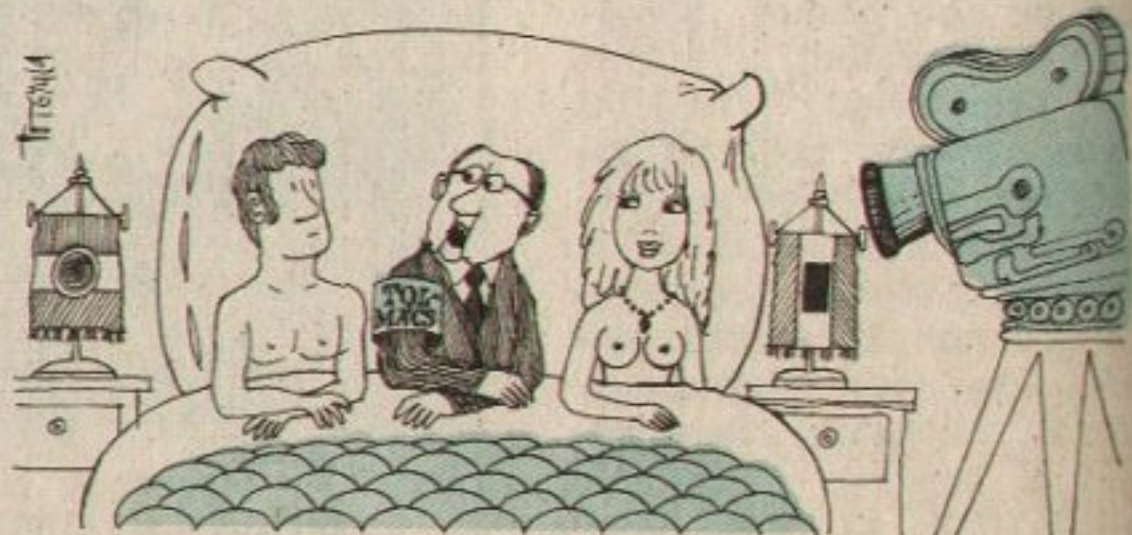
KONZERV

KONZERVATIVIZMUS

KOPRODUKCIÓ

Szponzorált példány

KORSZERŰ KONYHA

Imádok főzni. De nem tudok. Pontosabban: tudok, de nem mindent. És — mint ismeretes — a főzéshez nem elég a nyers tudás, szeretése is kell hozzá. Példa: minden külső segítség nélkül tudok főzni, vagyis sütni ham and eggset. Pontosan tudom a szokását a sonkának is, a tojásnak is, a zsírnak is, mégis gyakran előfordul, hogy szegény kis sonka gyánuatosan felkunkorodik a sütőben, ilyenkor sajnos el kell dobni az egészet és akkor már nincs kedvem új bulit kezdeni.

Kis kolléganőimnek meggyóntam, hogy kedvencem a sült libacomb. De fogalmam sincs, hogyan kell elkezdni a munkát. Megmagyarázták többször is a homályosnak tűnő részleteket, amíg tökéletesen megértettem a teendőket. Roppant egyszerűnek látszott.

Igaz, hogy eszembe jutott egyik fiatalkori baklövés, amelyet nyugodtan nevezhetnék életem legnagyobb bukásának, bár régen történt, de ma is kísért, mintha tegnap történt volna. Hadd meséljem el ezt is, ha már a gyónásnál tartok.

A felszabadulás után egy Halberstadt nevű német faluskában laktunk és különösen összetartottunk mi, öten, akik közül négy zseni volt... Az egyik, Feri, egyetemi tanár matematikai szakon, a másik orvos, a harmadik vegyészmérnök, a negyedik fizikus. Minket az Kovácsolt össze, hogy mind az öten eszelősen imádtuk a lekváros derelyét. Rekviráltunk lekvárt, tojást, lisztet, cukrot meg más ilyen női holmit és bár főzni nem tudott közülünk senki, megállapodtunk abban, hogyha a világ össze-

omlik, akkor is megsütjük azt a lekváros derelyét.

Összeültünk tanácskozni és gyúrni. Nekem támadt az a zsenális ötlet, hogy nem főzni kell a dolgot, mert akkor esetleg kihullik a tésztából a lekvár, hanem sütni. Rengeteg tojást, lisztet, cukrot, egyebet összekevertünk, csak arra nem emlékezett senki, mekkora volt annak idején egy darab derelye. Sebaj, a lánylíceumban, ahol laktunk, volt kályha és hajrá neki a sütésnek. Sikerült is elkészíteni a derelyét, de legalább egy kilóra sikerült egy darab, és ma sem tudom, miért, de olyan kemények lettek szegénykéim, hogy kalapáccsal sem tudtuk őket feltörni. Hiába, a háború így edzi a lekvárt.

Ezt az emléket elhessegettem és nekiestem a libacombnak. Vettem húsz deka hájat, ahogy megparancsolták a lányok, vizet alája, bele a combot és hagytam alatta a lángot. Közben eszembe jutott valami, nosza beszaladtam a szobába és gépelni kezdtem, aztán felugrottam, rémülten utánanéztem a libának, de nem volt semmi baj, kemény volt még, mint a derelye.

Aztán írtam tovább, és mire észbekaptam, már a fazék, vagyis a sütő is szénné égett, alig győztem locsolni, aztán mégis sikerült az egészet szőröstől, libástól, fazekastól együtt kidobni a szemétre. Most már jó helyen voltak, akkor veszem elő őket, amikor akarom.

Nem nyugodtam. Fejembe szállt a dicsőség és főztem tovább. Vettem Maggi-kockát, amiből levest lehet csinálni, ha gondosan keveri az ember. Most nem hagytam

őt magára egy pillanatra sem, de unalmasnak tűnt maga a lé, hát vettem kész, de még nyers tésztát és egy jó adagot belelöttyentettem a Maggiba. Tíz percig vártam és az eredmény engem is meglepett.

Annyi tészta volt a levesben, hogy elszállt tőle a lé.

Hess, a liba mellé.

De nem csüggedtem, mert volt otthon narancsom, aminek olyan savanyú természete van, hogy főzni sem kell, ki lehet dobni, úgy ahogy van, nyersen.

Még mindig nem csüggedtem. Főztem rendületlenül tovább. Legnagyobb sikerem a töltött káposztával volt, már adom is a receptet. Végy egy konzervet, amire rá van nyomtatva, hogy töltött káposzta. Óvatosan vágd fel a konzervdobozt, hogy csak a fele löttyenjen mellé, végy egy kanalat, tedd bele a lábosba, tedd tűzre és kavargasd, hogy oda ne égjen. Siker esetén csak az üres konzervdobozt kell eldobni.

Főzőgetek. Nincs mindig szerencsém, de magamnak főzök. És eszembe jut az a sok ez is, az is, akik főzőgetnek filmeket, regényeket, darabokat, cikkeket — nekünk. Ők csak kacagnak, mi meg szenvedünk.

Szerintem az lenne a szép világ és az lenne az igazság, ha mindenki saját maga enné meg azt, amit főzött. Ha pedig nem sikerül, ha ehetetlennek bizonyul, akkor ő maga dobhatja mindjárt jó mélyen, bele a szemétkébe.

No, de talán jól is van ez így. Mert uramisten, mi lenne a világból, ha mindenki csak azt csinálná, amihez ért? Erre nem is jó gondolni.

Királyhegyi Pál

KOSARLABDA

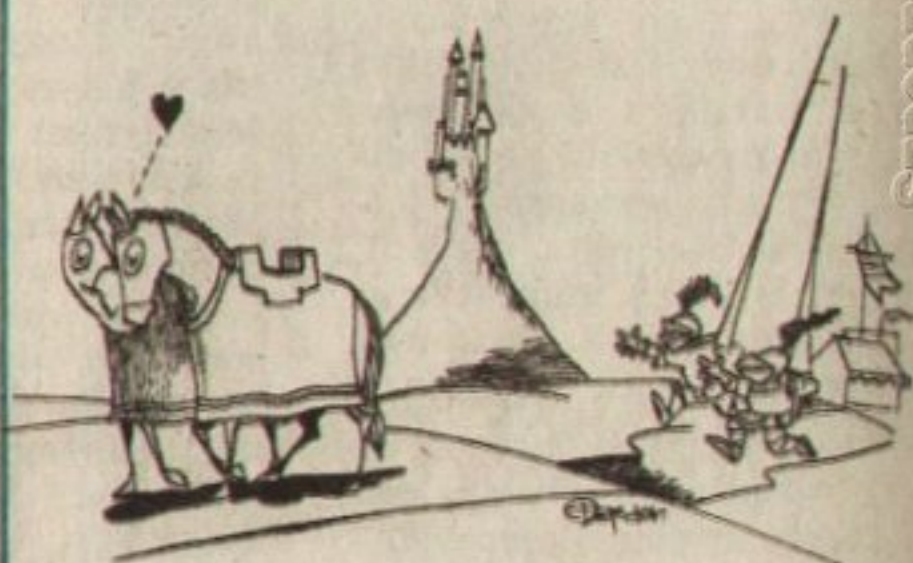
KÖNNYŰZENE

KÖZEPISKOLA

KÖZÉPKOR

KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉS

- Gondolj a családodra!
A szomszéd nevét írd alá!

Megfigyelték önök is? Né-melyik színházban az igazga-tó helyettese nyíltabban be-szél, mint az igazgató. Ezért aztán én is, amikor azt a feladatot kaptam, hogy írjak X város drámai színházáról, egyenesen az igazgatóhelyet-test kerestem föl. Egy férfi ült már a szobájában, vihar-vert ábrázatú, vastag nyakú, óriási aktatáskával a hóna alatt. Azt hittem, hogy sü-ketnéma, mert kezdetben egyáltalán nem vett részt a beszélgetésben, és az sem látzott a képén, hogy figyel-ne ránk, hogy érdekelné a té-ma...

— Az a megbízatásom — mondtam —, hogy tudósítást készítek az önök színházá-ról. Hát hogy mennek itten a dolgok?

— Kitűnően — felelte az igazgatóhelyettes. — Telje-sítjük a tervünket. Lemond-tunk a dotációról. Kell-e en-nél több?

— És milyen eredmények mutatkoznak a művészi al-kotás terén?

— Ott is mutatkoznak eredmények, de még meny-nyire! Hat bemutatót vállal-tunk, be is mutattunk hat darabot.

— Melyik színmű aratta a legnagyobb sikert?

— Ezt miért tolem kérdi? Érdeklődjék a helyi lap kul-turális rovatánál. Ők érté-kelték valamennyi bemuta-tónkat. Az ő kritikák alap-ján eldöntheti, hogy melyik volt jó, melyik volt rossz...

— Rendszerben van, akkor ta-lán arról néhány szót, hogy hogyan dolgozik a főrende-zőjük. Milyen elképzelései, tervel vannak, hogyan váltja azokat valóra?

— Tudja a cíca. Épp most szerződött át máshova. Az

új meg még nem rendezett semmit.

— Mondana valamit a színészekről?

— Hogyne. Vannak színé-szeink. Nem is tudom, ho-gyan boldogulnánk nélkü-lük. Színészek nélkül nem is igazán színház a színház. Szívesen odaadom betekin-tésre a társulat névsorát, a legfontosabb adatok is föl vannak tüntetve, születési év, fizetés, művészeti díjak, miegymás.

— Köszönöm, de nem egé-szen ilyesmire gondoltam. Az érdekelné, hogy a szín-ház művészi céljai megvaló-sításában ön kire támaszko-dik elsősorban?

Széles gesztussal mutatott az igazgatóhelyettes a szobá-ban üldögélő, eleddig telje-sen passzívan viselkedő fér-fiúra.

— Íme, itt van. Elsősorban őrá támaszkodom. Ismerked-jenek meg, ő Guzkin, a leg-jobb közönségszervezőnk. Lehet a rendező zseni, lehet a darab remekmű, lehet minden színész szupertehet-ség, Guzkin nélkül nincs táblás ház!

Elismerően biccentettem

az aktatáskás felé, és meg-kérdeztem:

— Láthatnám önt munka közben?

— Holnap reggel, kilenc nullakor a Lámpagyárban kezdem a munkát. Ha jelen akar lenni, a kapu előtt ta-lálkozunk...

Izgatottan topogtam más-nap, kilenc nullakor a gyár-kapu előtt, szinte másodperc-re futott be Guzkin, úgy lát-szik, a pontosság nemcsak a királyok udvariassága, a kö-zönségszervezőké is.

Egykettőre kezünkben volt a belépési engedély, hála új-donsült ismerősöm határo-zott fellépésének, már be is léptünk az irodaházba, Guz-kin magabiztosan nyitott be egy ajtón, melyen tábla hír-dette: „Az üzemi bizottság elnöke”.

Üres volt a szoba, a kö-zönségszervező otthonosan hellyel kínált, ő maga az íróasztalra telepedett, türel-mesen lógázta a lábát. Kis-vártatva nyílt az ajtó, egy férfi jelent meg a küszöbön. Amikor megpillantotta Guz-kint, megpróbált visszalépni.

— Ohó, elnök elvtárs! —

állította meg a közönség-szervező kemény hangja. — Hová, hová? Mi már órák óta várunk magára! Fáradjon csak beljebb, van egy kis megbeszélési valónk.

Kényszeredett mosollyal lépett be az elnök, Guzkin lenyomta egy károsszékre.

— Nem kell félni, nem bánt a bácsi... Csak már épp itt az ideje, hogy meg-rohamozzuk a kultúra bástyáit.

Remegő kezét a homlokához emelte az üb-elnök.

— Megint..., megint rohamozunk?

— Hát persze. Futja még munícióra a gyár művelődési alapjából. Most szépen összeírkáljuk az igénylők nevét, akik égnék a vágytól, hogy megnézzék a legközelebbi darabunkat.

— Nem égnék — rázta meg a fejét az elnök —, és még azt sem mondta meg, hogy mit fognak játszani?

Guzkin elővett óriási akatatkájából egy óriási irkát, belelapozott.

— Lássuk csak... Magukkal ebben a hónapban a „Vízalatti szirtek” című drámát nézetem meg, rendben?

— Már hogy volna rendben?! Hisz ezt a darabot láttuk most, a télen!

— Lári-fári! — legyintett Guzkin. — Tudtommal maguknál meglehetősen nagy a munkaerővándorlás, nem?

Beismerőleg bólintott a másik.

— Igen. Elég nagy. Bár mi keményen harcolunk ellene.

— Derék dolog. De amíg van fluktuáció, addig itt a Lámpagyárban mindig lesznek új emberek, akik még nem látták a „Vízalatti szirteket”. Minek hát ez a huza-vona, gyerünk, lássunk munkához.

Papírokat szedett elő a táskájából.

— Nem! — kiáltotta az üb-elnök. — Nem és nem! Semmi szükségünk arra az előadásra!

— Igazán? — nézett rá tigris-mosollyal Guzkin. — De arra van szüksége magának, hogy becitálják a területi bizottság elé? Arra van szüksége, hogy a lapok kisserkessék? Fegyelmi eljárás hiányzik magának?

— Nekem?! Fegyelmi?! Miért? Én nem követtem el semmit!

— Semmit?! Magának semmi a gyár dolgozói művelődésének szabotálása? Nem, az ilyesmivel nem jó tréfálni!

— Dehát én be tudom bizonyítani, hogy a jelen esetben...

— Jó, tétélezzük föl, bebizonyítja, hogy ezt a darabot

már látták, hogy ez nem is olyan jó darab, mit tudom én. De akkorra már a városban mindenki arról fog beszélni, hogy magával valami zűr van, hogy berendelték, hogy magasabb szinten foglalkoznak a viselt dolgaival. Nem irigyelném...

Lehorgasztotta fejét az elnök, nyúlt a toll után, alá-kanyarította a nevét a megrendelőlap alá.

Kint az utcán Guzkin félém fordult.

— Most láthatta, hogy milyen kemény harc folyik a művészet frontján is. Valósággal birkózni kell az emberekkel...

Nem fejezte be a mondatot, az utca átellenes oldalára mutatott.

— Látja azt a pasast, aki ott szalad? Előlem fut, az árva. Ő a textilgyár művelődési otthonának a titkára. Azt hiszi, hogy elbújhat. Nevetséges. Még a héten fölöncsípem a gyárban, aláíratom vele a jegyigénylést.

Barázdált arca igazi vadász-szenvedélytől izzott.

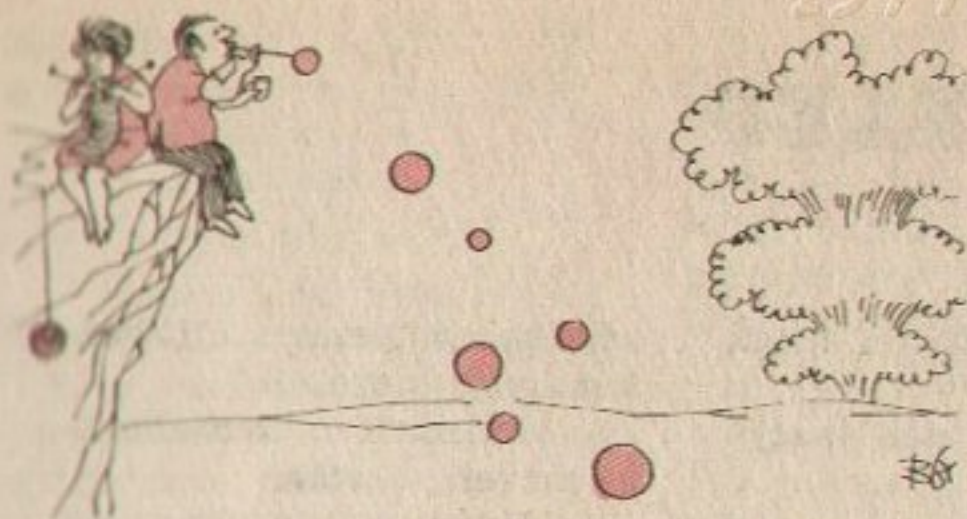
Ott ültem másnap délután a színház félhomályos nézőterén, a színpadon folyt a főpróba. Lehuppant mellem az igazgatóhelyettes, rám nézett, megismert.

— Nos, látta, hogyan dolgozik a mi nagyszerű Guzkinunk? És még van néhány ilyen pompás fickónk. Csupa nagymenő a közönség-szervezésben. Amíg ők húzzák a szekerünket, addig nem lesz semmi baj a színházművészettel, bármilyenek is legyenek a darabok, a rendezők, a színészek. Igazam van?

Meg sem várta a választ, leereszkedően vállon veregetett, felállt, kiment a nézőtérről. A próba folyt tovább...

Viktor Hrdov

KÖZÖNY

KRIMI

KULCSLYUK

KÜLFÖLDI
ROKON

– Csoda, hogy
deficitos a háztar-
tásunk, folyton csak
import érkezik!

KÜLÖNÖS

LAKÓTELEP

Vihar utáni, jó illatú nyári este. Két férfi ballag a járdán — egymásnak dőlve. A szél megrázza az útmenti fák lombjait, a vizes levelekről kisebb fajta zápor hinti meg őket. A magasabb erre fölemeli a csontos ujját, és nagy átérzéssel énekl: Esik eső karikába, sej, de Kossuth Lajos kalapjára...

Szinte refrénként megszólal egy kedves női hang: „Kossuth rádió, Budapest, pontos időjelzés következik...”

Az alacsonyabb férfi megáll, és erélyes pisszentéssel elvágja társa nótázását. Feszülten figyel a nyitott ablak felé, ahonnan a rádiót hallja.

— Huszonkét óra. Hallottad? Az annyi, mint tíz.

— Az annyi, általában annyi — bólint a magasabb, s a falnak támaszkodva szeméhez emeli a karóráját. — Nálam is annyi.

— Könnyen beszélsz te, neked ru-ru-nitod van ebben.

— Pontosabban: *rutinom*. Megadtam az árát.

— De én nem akarom megadni, én... én...

— Most mit vagy begyuladva, mi? Te, anyámasszony katonája! Talán nem érdekelte meg ezt a kis ki... ki-kis-kapcsolódást? Még ha nővel lettél volna... De nem! Te velem voltál, a kollégáddal, a haveroddal. Avagy nem vagyok a haverod?

— Há-át...

— És az újítótársad, aki... aki... — elmosolyodik a magas, s a fejét billegetve dúdolja: — Sej, aki a babáját igazán szereti...

— Ha nem szeretném iga-

zán őt... — suttogja maga elé az alacsony.

— Mármint a nejed önagyságát?

— Vedd tudomásul, hogy az én Mártikám nem „nejem önagysága”, hanem... az én kis bogárkám. Nagyon fog haragudni. Te nem tudod elképzelni, milyen borzasztóan tud ő haragudni.

— Nagyon kiabál?

— Ellenkezőleg.

— Értem. Egyhangú duruzsolással csak nyomja a szöveget. Az még rosszabb.

— Nem „duruzsol”, és nem „nyomja a szöveget”. Egy szót se szól, annyit sem, hogy mu-mu-mukkk.

— Az a legrosszabb.

— És te vagy az oka, mert én föl akartam állni az első pohár után. Már intettem is a főúrnak, hogy „fizetni!”.

— De én lefogtam a kezéd, és...

— És intettél a pincérnek.

— A harmadik rundót te hozattad, aztán...

— Aztán... aztán... — sóhaj, és dalra fakad: — Sej, a lejtőn nem lehet megállni...

— Lejtő? Miért lejtő az, te szerencsétlen, hogy a ti-

zenkétezer forintos újításunkat megünnepeltük?

— Fejenkét ötezerhatszázkilencven, tisztán.

— Mennyit ittunk meg ebből?

— Igazad van, egykomám, ezt fogom megmagyarázni az én kis bogárkámnak. Előveszem, magam elé tartom a lilákat, mint a pajzsot: „Itt az egész, én csak a résztlit ittam meg, azt a vacak kilencven forintot.”

— Kilencven forint! Az neked vacak? — válaszolja erre nejed önagy... akarom mondani... a kis bogárkád.

— Tévedsz. Csak nézni fog, csak nyelni fog, és könnyes lesz az a szép szeme.

— No! Mielőtt könnyes lesz a te szép szemed, figyelj rám. Kioktatlak, és meglátod...

— Hagyjál békén! — sziszegi az alacsonyabb, és botladozva elszalad.

A magas utoléri a saroknál, ráver a hátára: „Ipiapacs...!”

— Maradj magadnak! — mordul rá a barátja, és emeli a kezét.

— Ej, komám, ne hisztizz.

ne hadonássz, hallgass meg! Biztos receptem van, többszörösen kipróbálva.

— Nem érdekel.

— Még mindig bevált.

— Ami nálad beválik, az nálam... — széttárja a karját, s ettől a mozdulattól megbillenve: — Erre válaszolj, te nagyokos, erre a di-dili-lilemmára! Mi a jobb? Hazarohanni ebben az állapotban sürgősen, vagy megvárni, amíg helyreáll az egyensúly?

— Kettő közül a harmadik. Megtanulod szépen a szöveget, és akkor... Ne csapkodj az orrom előtt. Hallgass meg! Ha nem tetszik, nem kötelező.

— Már megbocsáss, de a te „nejed önagysága”, és az én Mártikám között van némi különbség.

— Érts meg, te fajankó, ez nem az én találmányom, ezt egy komoly, doktorátussal rendelkező illető dolgozta ki tudományos alapon, a női lélek sajátos micsodájára alapozva.

— Ahány női lélek, annyi micsoda.

— Igen, de van, ami közös bennük: józanabbak, mint mi férfiak.

— Mert ők nem hagyják, hogy leittassa a barátnőjük.

— Hallgass meg a saját érdekedben, mert... — a magasabb megdühödve elkapja a barátja gallérját, és egy kicsit meglóbálja.

— Csupa fül vagyok, de legyél le!

A magas a fának támasztja a cimboráját, megáll szemben vele, aztán fölemeli a jobb kezének a mutatóujját.

— Tehát: egy. Mielőtt egy szót szólhatna, szinte azon minutában, hogy nyílik az ajtó, a következőt mondod: Drága kis rovarom...

— Nem rovar, bogár, bogárkám!

— Az mindegy, mármint a megszólítás, halld a lényegét: „Igazad van, hogy haragszol rám, de kérdezlek, te mit tettél volna, ha a főnököd meghív egy pohár italra?” Erre ő azt mondja, hogy...

— Erre ő nem mond semmit.

— Az se baj, te folytatod: „Mondtam volna azt, hogy sajnálom, de nekem pontosan otthon kell lennem, mert különben haragszik a feleségem, én ugyanis papucs vagyok.” Erre a kedves bogárka azt mondja... Tudom, nem mond semmit, de azért te folytatod: „Megittuk az első rundót, akkor a góré helyettese fizetett egy másodikat. Mondtam volna, hogy az övét nem fogadom el?” Erre a kedves feleséged... tudom, nem szól egy mukkot sem, de a szemében látni fogod, hogy belátja, igazad volt.

— És a kilencven forint?

— Az most jön. Figyelj! „Azután én fizettem egy rundót, mert rajtam volt a sor. Vagy talán mondtam volna azt, hogy nekem minden fillérrel el kell számolnom idehaza, mert az én feleségem egy... egy... Csak nem hagyom, hogy azt

higgyék, hogy te egy sárkány vagy, édes kis... izé... bogárkám!” No! Mi a véleményed a receptemről?

— Há-át... talán... jól összehozta az az illető.

— Elmondom még egyszer, mondd szépen utánam, nehogy eltévedsz.

A magasabb az ujjain számolva fölsorolja újra a kifogás tételeit, és ragaszkodik hozzá, hogy a barátja fölmondja, mint valami iskolás gyerek a leckét. Sőt, amint mennek hazafelé, többször is elismételteti vele.

Megérkeznék a lakótelep szélére, ahol az alacsonyabb lakik. Ott hosszan elbúcsúzkodnak, s a magasabb még utána kiált a barátjának:

— Nehogy eltévedsz a mondókát!

Másnap reggel az üzemben ijedten látja a magas szaki, hogy az ő kedves újtótársának kék, zöld foltok tarkálnak a bedagadt szeme körül.

Odamegy hozzá, részvétell és büntudattal kérdezi, mi történt, hogy történt, de a barátja csak dühösen pislog a deformált szemének résnyi nyílásán, sziszeg, és hátat fordít neki.

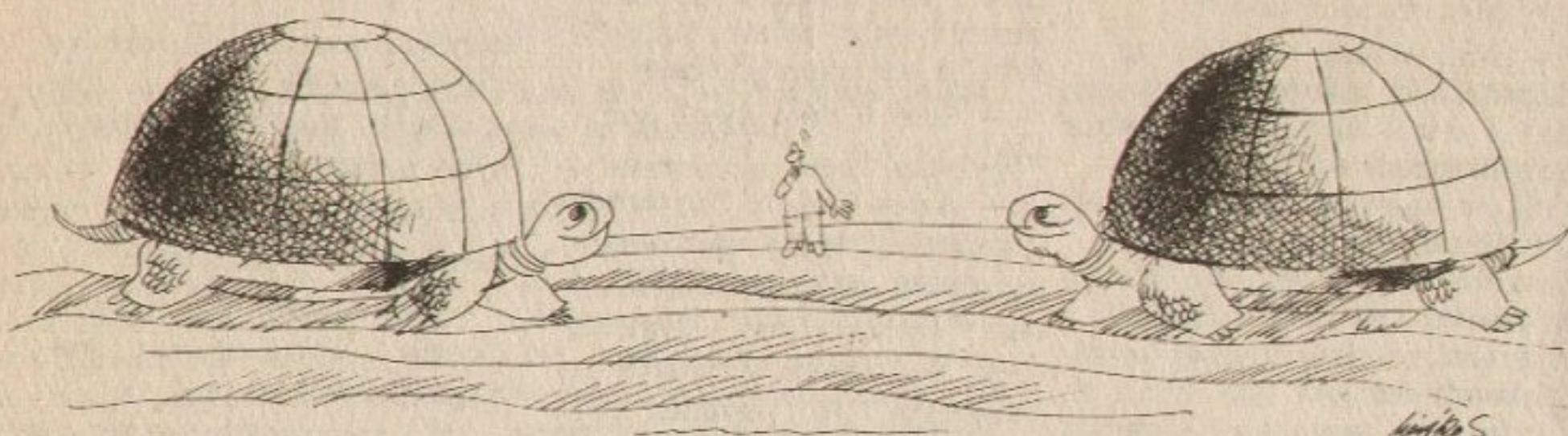
— Jó, örök harag, de előbb valld be férfiasan, hogy cifelejtetted a szöveget. Kérlek, ne rendítsd meg a hitelemet a receptben. Mit tévesztettél el?

— Az ajtót, mert olyan egyformák azok az átkozott házak — suttogja inkább maga elé az összevert férfi.

Sólyom László

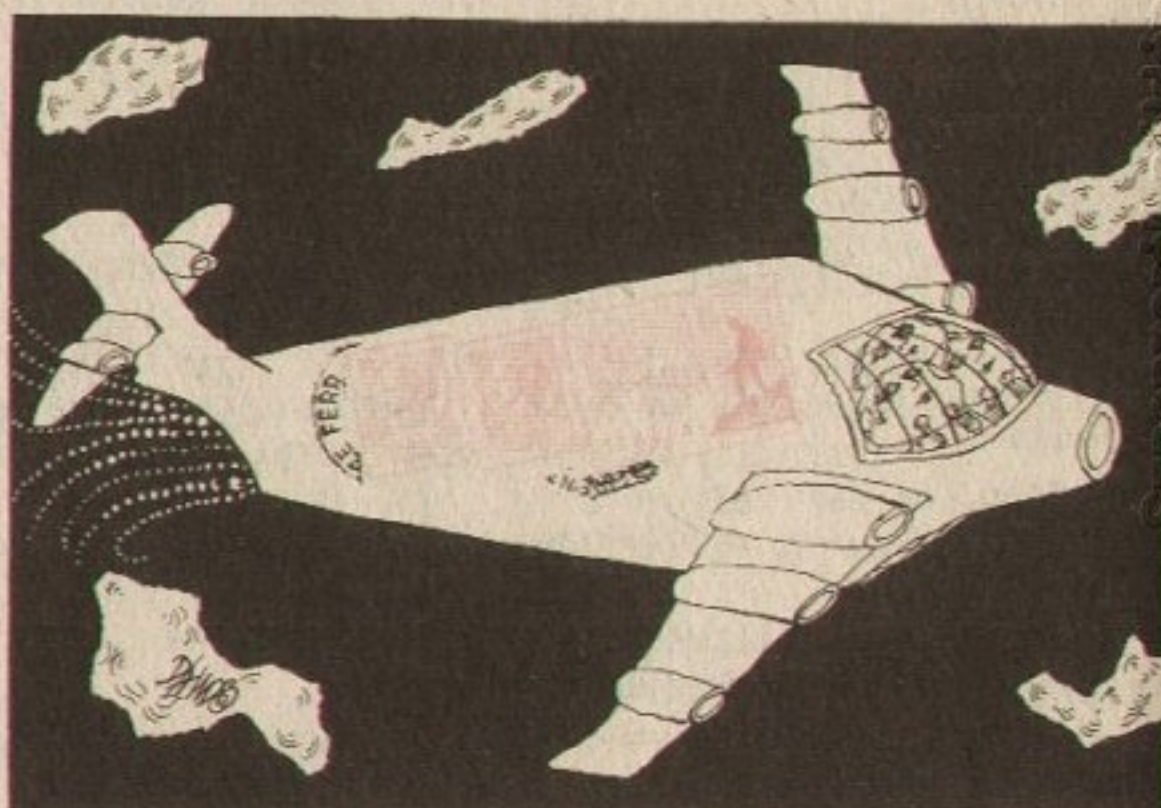
LÁTOMÁS

LÉGGÖMB

LÉGIPOSTA

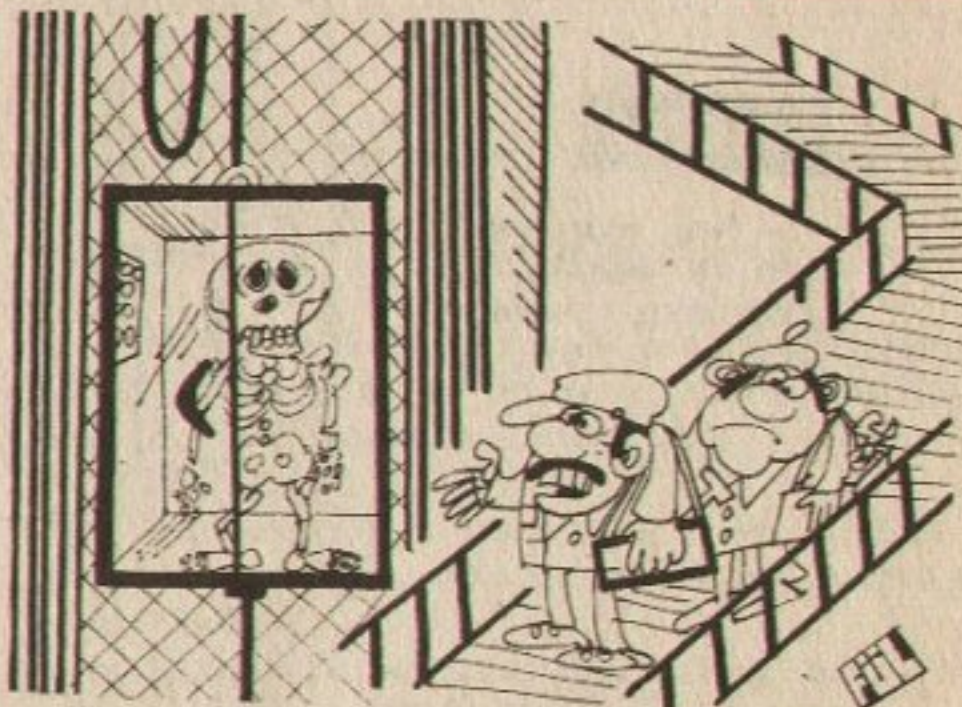

LEHALLGATÁS

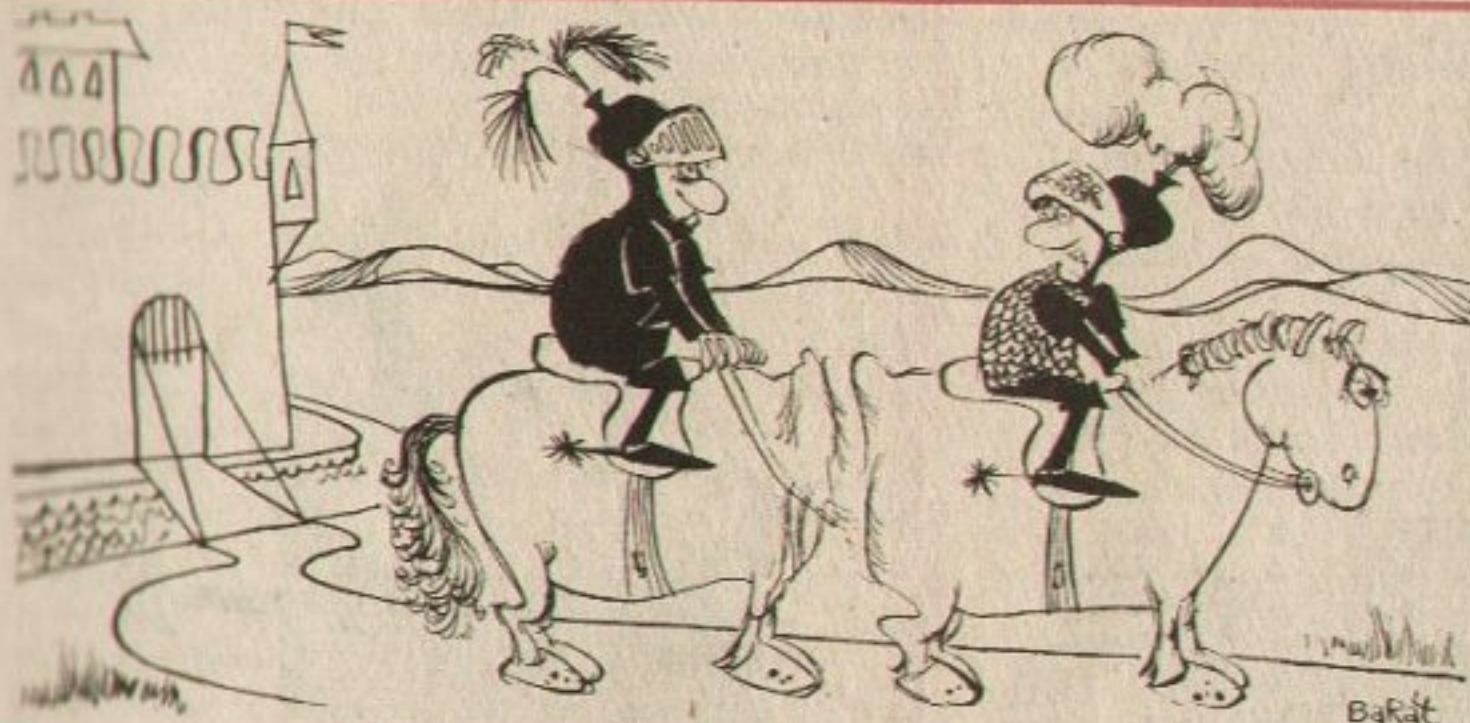
LIFT

– Úgy látszik, kicsit elkéstünk!

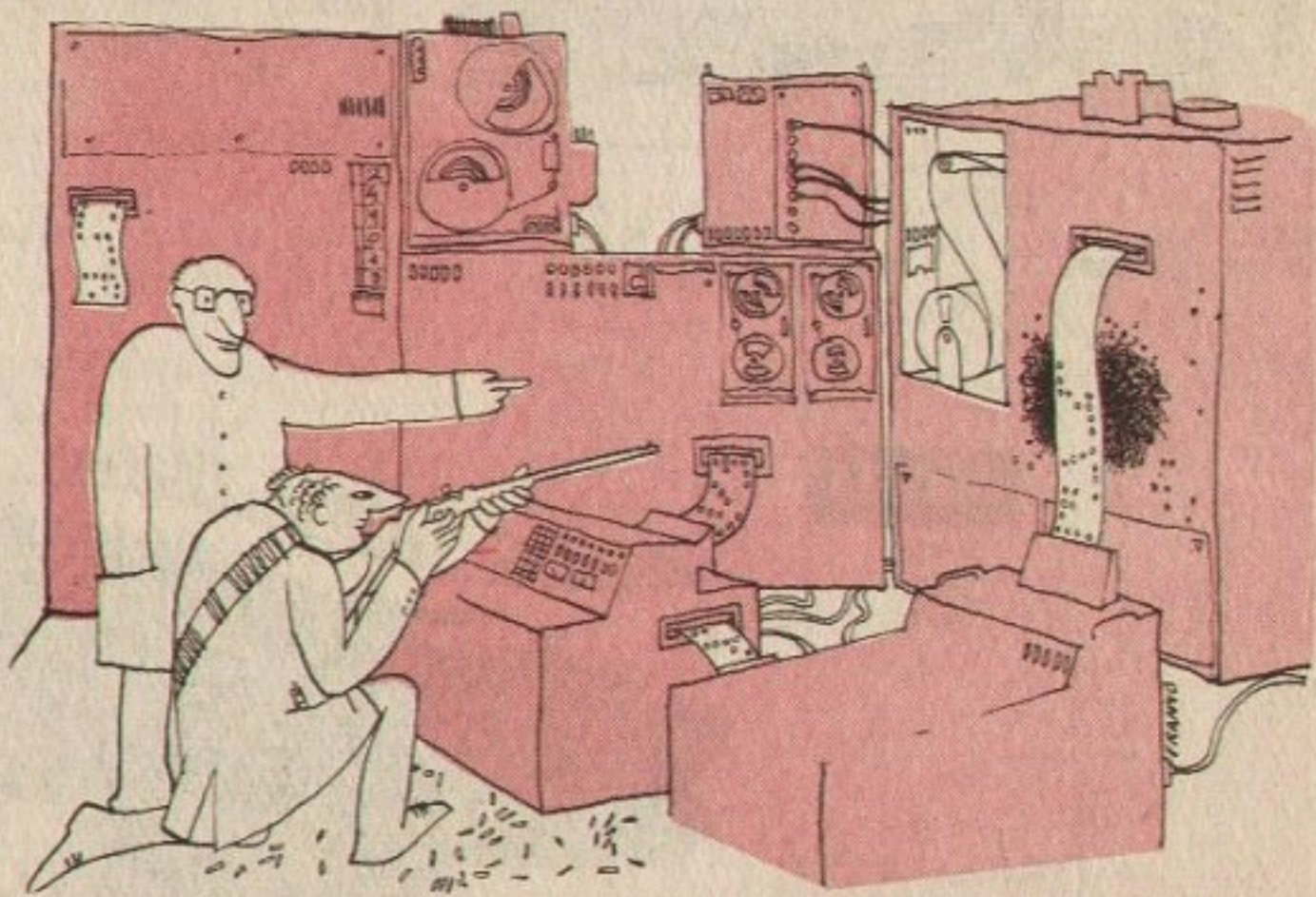
LOVAGIASSÁG

LOVAG-KOR

– Maga képtelen betartani a követési távolságot?

LYUK-SZALAG

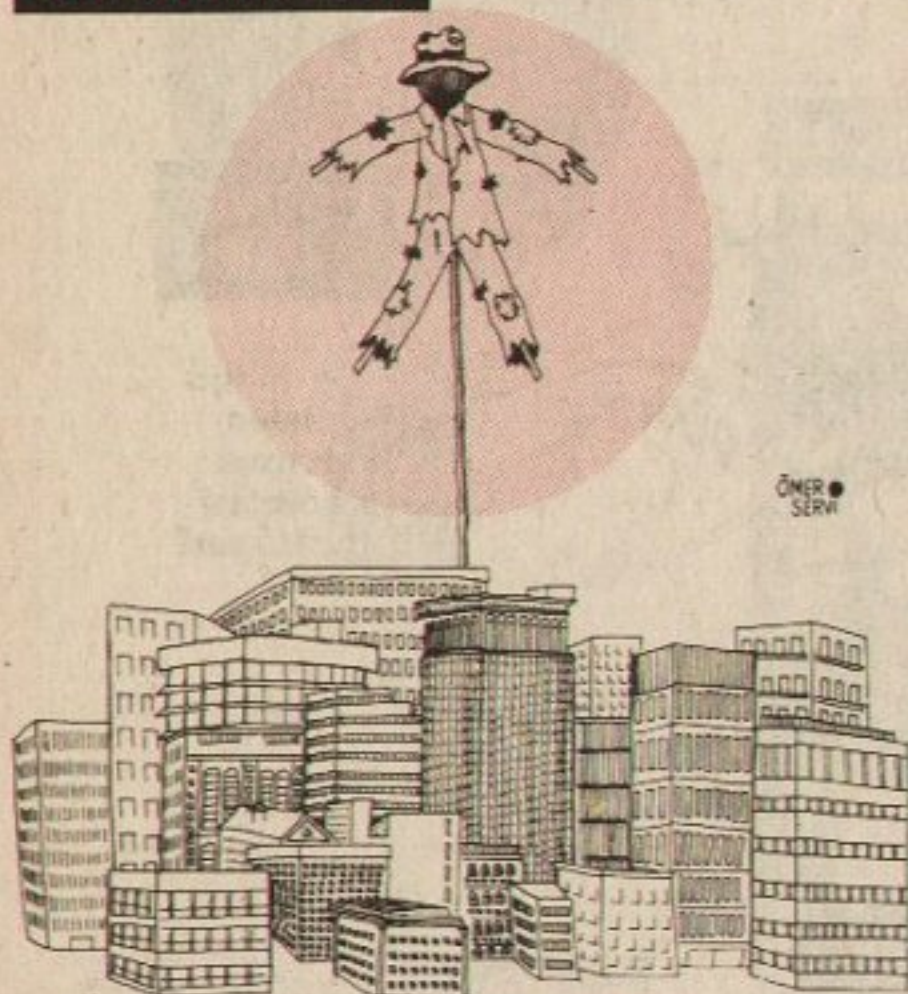

MACERA

– Na, már me-
gint itt vannak a
drágalátos haver-
jaid!

MADÁRIJESZTŐ

MADONNA

MAFFIA

Szponzorált példány

MAGÁNÉLET

Dr. Eric Riss szociológus kitart amellett, hogy az elektronikus számítógépek által létrehozott házasságok sikerültebbek azoknál, amelyek az égben kötöttek.

Dr. Riss állítólag 730 párt hozott össze egy 0-82 IBM elektronikus számítógépbe betáplált személyi adatokkal végzett gyors számítás segítségével, és csak kettő végződött válással. Nyolc év óta folytatja házasságközvetítő tevékenységét.

— Az emberek zöme szerelmes lesz, és csak azután próbálja megállapítani, hogy összeillenek-e — magyarázza. Az ő módszere sokkal tudományosabb. Összeszedi a személyi adatokat, lyukkártyára viszi őket, betáplálja egy IBM osztályozógépbe, az kikeresi a jelentkezők közül a másik nemből egy olyan személy lyukkártyáját, akiknek hasonló az ízlése, iskolázottsága, temperamentuma, becsvágya és életcélja. S ezzel kész a párosítás.

Engem kevésbé érdekel a dr. Riss által összehozott 730 sikeres házasság, mint az a bizonyos két válás. Hol hibázhatott a számítógép? Nézzük meg az egyiket a két házaspár közül.

Mrs. Jones belép a nappali szobába.

— Mi történt velünk, George? Úgy látszik eltávolodtunk egymástól.

— Nem tudom — felelte George. — Valami baj lehetett az elemzésünkkel.

— Mondd, George, nem egy másik nő van a dologban?

— Ugyan. Valaki biztosan rossz lyukat ütött be a kártyámba. Mindenkielőfordulhat.

— De hiszen hasonló a temperamentumunk — jegyzi meg Mrs. Jones.

— Ez igaz — feleli George. — És a becsvágyunk is. Mindketten azt akarjuk, hogy gazdag legyünk.

— Mindketten szeretünk golfozni és tévét nézni — állapítja meg Mrs. Jones.

— En is a bölcsészkarra jártam, te is a bölcsészkarra jártál, tehát az iskolai végzettségünk különbsége sem lehet az ok — szögezi le George.

— Ugyanazokat a könyveket olvassuk, és ugyanazt a zenét szeretjük.

— Amikor utazunk, mindig ugyanazokat a helyeket akarjuk felkeresni, és azt hiszem, sohase veszekedtünk még amiatt, hogy hol töltsük el a szabadságunkat.

— Nem, soha — helyesel Mrs. Jones —

És úgy látom, mindent megeszel, amit főzök.

— Sőt, ízlik is. Teljesen egyforma a gusztusunk.

— Még utálni is ugyanazt utáljuk. Te nem szeretsz táncolni, és én se szeretek. Gyűlölöd a coctail-partykat, akárcsak én. Egyikünk se szereti a rokonait.

— Ami meg az otthonunkat illeti — folytatja George —, sose kifogásoltam, hogyan rendezted be.

— Engem pedig mindig érdekelt a munkád — mondja Mrs. Jones.

— Úgy látszik, tökéletesen összeillünk — állapítja meg George.

— Akkor mi lehet a baj? — töpreng Mrs. Jones.

— Mindenre gondoltunk — összegezi George.

— Nem mindenre. Hadd kérdezzek valamit, George. Szeretsz te engem?

— Nem — feleli George. — És te szeretsz engem?

— Persze, hogy nem — feleli Mrs. Jones.

— Hát akkor ez a baj — állapítja meg George. — Hogy is nem gondoltam rá előbb?

Mrs. Jones zokogva roskad le.

— Nem a te hibád, George. A komputer se gondolhat mindenre.

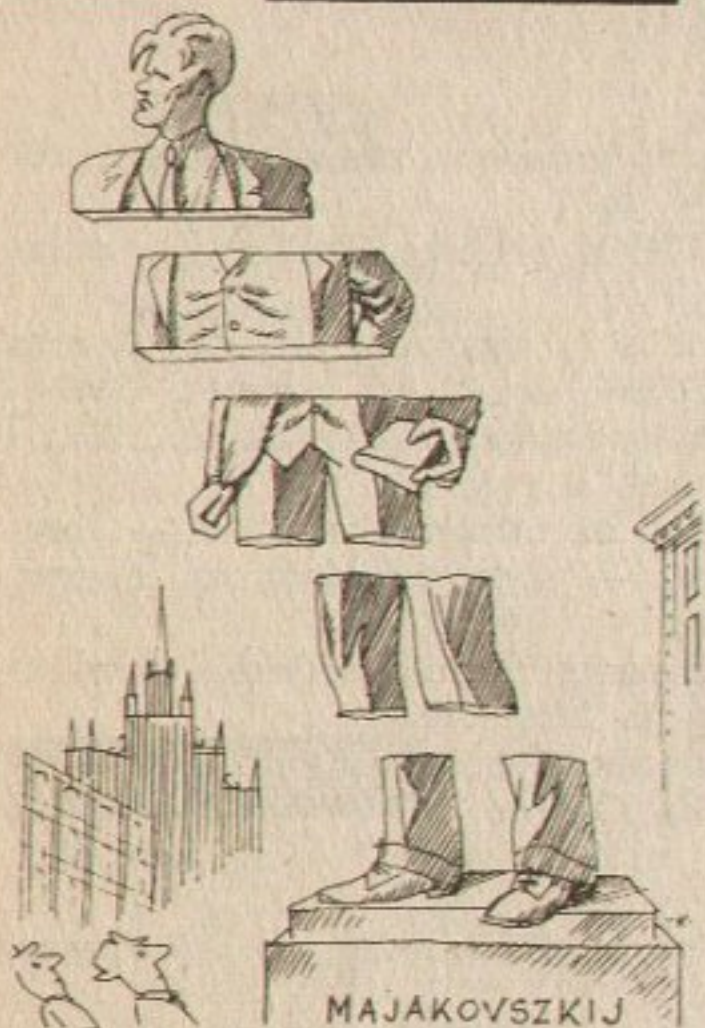
Art Buchwald

MAGNÓFEJ

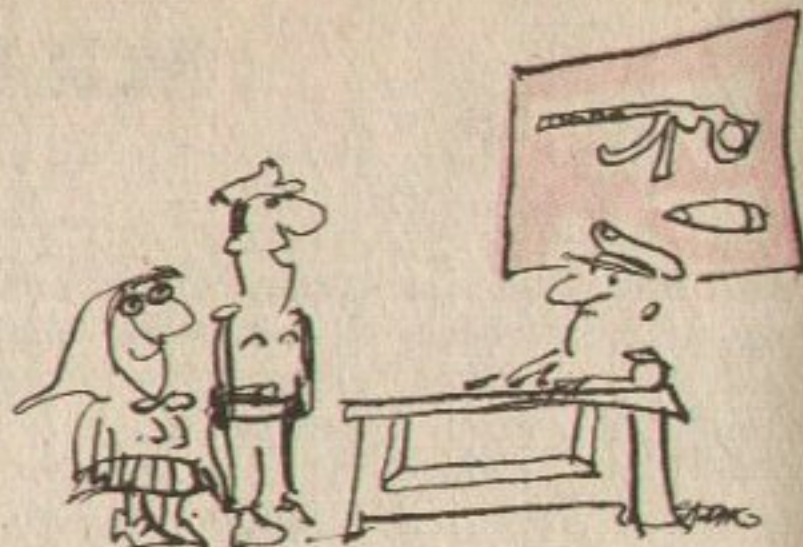

MAJAKOVSZKIJ

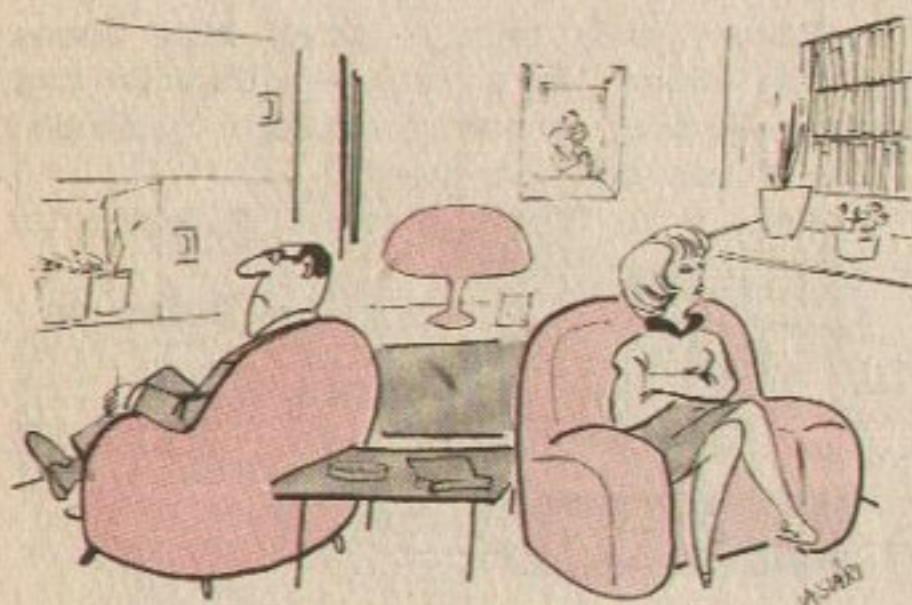
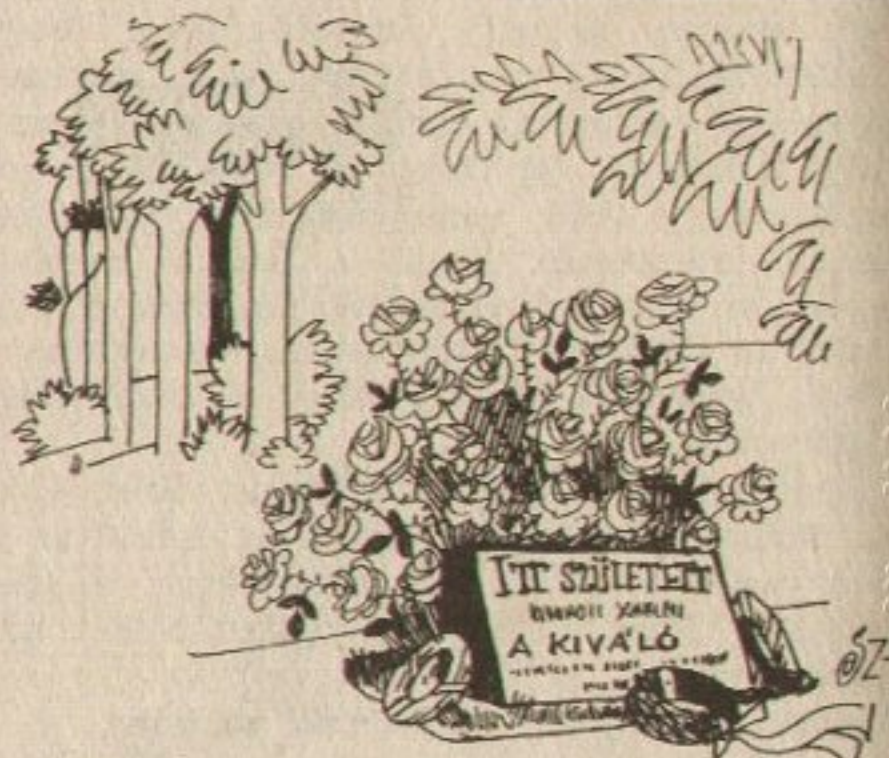

MAMA

– Elhoztam
a mamámat.
Ő szokta reg-
gel pucolni a
cipőmet.

MEGBECSULÉS

MEGHIBÁSODÁS

MEGVESZTEGETÉS

– Vegye tudomásul,
hogy én csak a szerelőtől
hagynom magam kenni!

Évekkel ezelőtt történt egy borongós őszi napon. Akkor már reggel óta folyt a vita az intézet nagytermében, sűrű köd ereszkedett az alkonyi városra, benn a teremben cigarettafüst gomolygott, kimerültek a kutatók és kimerült a téma is, amelyet kemény burokként fogott körül a ráhulló érvek, ellenérvek, szempontok és adalékok vastkos tömege. Minden a helyére került már, csak néhány szofizma lebegett tehetetlenül a lámpa körül, egy-két meddő okoskodás és sanda mellébeszélés, amely súlytalan lévén, sem célba jutni, sem aláhullni, sem tovaszállni nem tudott. A szofizmákra senki sem figyelt, az érvekre is már csak kevesen, így hát nem láthatták a csodát, hogy amíg beszéltek, az egyik szofizma növekedni és formálódni kezdett, lába nőtt, karja és szemüvege.

Miska bácsi vette észre a jelenséget, az intézet öreg altisztje, aki ott sürgölődött a zöld asztal körül, és buzgón üritgette a felpúpozott hamutartókból a csikkeket.

— No, nézd csak! — morogta az öreg. — Sejtettem mindig, hogy ez lesz a vége. — Aztán körülfürkészett, és egy óvatlan pillanatban, mintha a füstöt oszlatná, elkapta a kis szofizmát, a csikkék közé dugta és kisietett vele.

A teremben az elnököt hallgatták éppen, morogva és elpilledten, az elnököt, aki az eredményt sommázza, kihagyva belőle, amit sem ő nem látott, sem a többiek, hogy megszületett a disputa mellékterméke: Csúrcsavari Ottokár.

Az intézetben nevelkedett Miska bácsinál, akinek rengeteg gondja-baja volt vele. „Drága gyermekem” — így szólította az öreg, és úgy szerette, mint saját gyermekét, de minduntalan tapaszt-

alnia kellett, hogy a kis Ottokár nem mindennapi gyerek. „Miként s hovatovább” — így sírdogált a bölcsőben, a járókában azt gügyögte: „valamelyest”, és ha Miska bácsi ringatni kezdte, összegyűrődött és zizegett.

Sok gondot okozott a táplálása is. A tejet kiköpte, a főzelékből a babot, borsót, lencsét alak- és nagyságrend szerint azonnal szortírozta, a friss levegőn pedig majdnem életét vesztette.

Miska bácsi egy ízben, amikor a következő vitaankét meghívóival a postára ment, kint hagyta a kis Ottokárt a kertben. Visszaérkezvén hasztalan szólítgatta, kutatta, sehol nem lelte. Tűvé tett érte mindent, végül estefelé egy bokor alján gyűrött papírt talált és szemüveget.

— Koncepcionális — nyöszörögte a szerencsétlen kisdéd és már alig lélegzett.

Miska bácsi felkapta, és az archívumba rohant vele, ahol csakhamar magához tért. Ettől kezdve itt éldegélt a gyermek, egy fiók mélyén, kartonlapok és porlepte okmányok közt, cédulákat evett és temérdek idézetet. Egyszer

torkosságból felfalta a reformáció tandrámáiban fellelhető monológok kigyűjtésének teljes cédulaanyagát.

A megfelelő környezet és a helyes táplálkozás következtében gyorsan fejlődött és növekedett. Miska bácsi ragyogott az örömtől valahányszor ránézett, bár azt is észrevette — nem vakította el az atyai büszkeség —, hogy Ottokár fejlődésében némi aránytalanság észlelhető. Főleg a képe lett nagy, egyre nagyobb, úgyhogy különleges fiókba kellett költöztetni, míg a törzs, a végtagok és a koponya felső része aránylag satnya maradt.

— Nagyon szép ez is a körülményekhez képest — dünnyögte Miska bácsi. — Csak egyél, drága gyermekem! — és Ottokár tányérjára újabb cédulákat és citátumokat rakott.

Szabad idejében beszédre tanítgatta, kézművességre és különféle ismeretekre, de fáradozása csak részben járt eredménnyel. A gyermek imádott fúrni, ám faragni nem szeretett, nagy gyönyörűséget talált a beszédben, de az anyanyelvét nem tanulta

meg és tisztességet sem tanult. Szeszélyes zuhatagban ömlöttek belőle az idézetek, a körmondatok, és az idegen kifejezések, de Miska bácsi mindig megértette.

— Szándékaim tiszta volta adekvát a genus specificum kifejlésével — sivalkodott a fiúcska, és az öreg máris rohant az éjjeliedényért.

Amikor az ifjú túltelítődött idézettel, heves rosszullét fogta el. Miska bácsi rémülten futott orvosért, aki csakhamar megérkezett, és aggodalmasan csóválta a fejét.

— Nem tudja megemészteni, ejnye, ejnye... — kopogtatott, hallgatózott —, nem találom az agyát — dünyögte —, talán a cédulák mögött... És a jelleme? Hihetetlen! Dugja ki a műfajnyelvét! Mondja: á!

— Aki á-t mond, mondjon b-t is — hadarta az ifjú, és végtelen fejtegetésbe kezdett a századforduló keresztímeiről.

Az orvos és Miska bácsi csüggedten hallgatták, és rémülten látták, hogy amiközben az ifjúból zuhog a szó, a szoba egyre sötétebb lesz, a körmondatok végtelen indaként körülfonják a lámpát, és kellemetlen szag árad szerteszét valami ragacsos anyagból, ami a citátumokat kötötte össze, és amelyről az orvos gyors vegyelemzéssel kiderítette, hogy unalom, zavarosság és gyanúsítgatás sajátos vegyülete.

— Befejezte — sóhajtott hajnaltájban az orvos.

— Hogyan? Honnan tudja, doktor úr? — riadt fel szenderegéséből Miska bácsi.

— Hiányzik az állítmány, tehát befejezte — felelt a doktor, és az ablakot kitárva mély lélegzetet vett. Aztán Ottokárhoz fordult fürkésző tekintettel.

— Mondja, fiam, amit az imént mondott, azzal egyetért?

A beteg gyanakodva bámult rá, majd hirtelen meg rázkódott.

— Amit eddig mondtam, nem én mondtam, hanem maga mondta, miért is... — hánykolódní kezdett, és vad szitkokat zúdított az orvosra.

aki mereven figyelte. Aztán nekiugrott, hogy kitekerje a nyakát, de csak egy mondatát kapta el, így hát azt tekerte ki. Közben habzott a szája és citált, citált vég nélkül. Az orvos buzgón jegyeztetett, majd keresztuzatot csinált, hogy a szobát kiszellőztesse.

— Mi a teendő, doktor úr? — kérdezte szorongva Miska bácsi, amikor a beteg elpihent.

— Hm. Nehéz eset. Legfontosabb az anyagcsere, persze, amely a satnya emésztő szervek következtében úgy látom, akadozik... Nos, gondoskodni kell róla, hogy a bevett citátumok egy részét, ha emésztetlenül is, de naponta visszaadhassa... Ez bizonyos zavarokat okoz majd, persze...

— Ottokárnál?

— Nem. A környezeténél. Főként a kötőanyag kellemetlen, amint tapasztalhatunk, de ha az anyagcserét biztosítjuk, egy ideig elél.

— Egy ideig? — szipogott az öreg, és egy könnycseppet morzsolt szét. — Nagyon a szívemhez nőtt, doktor úr, akár a saját gyermekem...

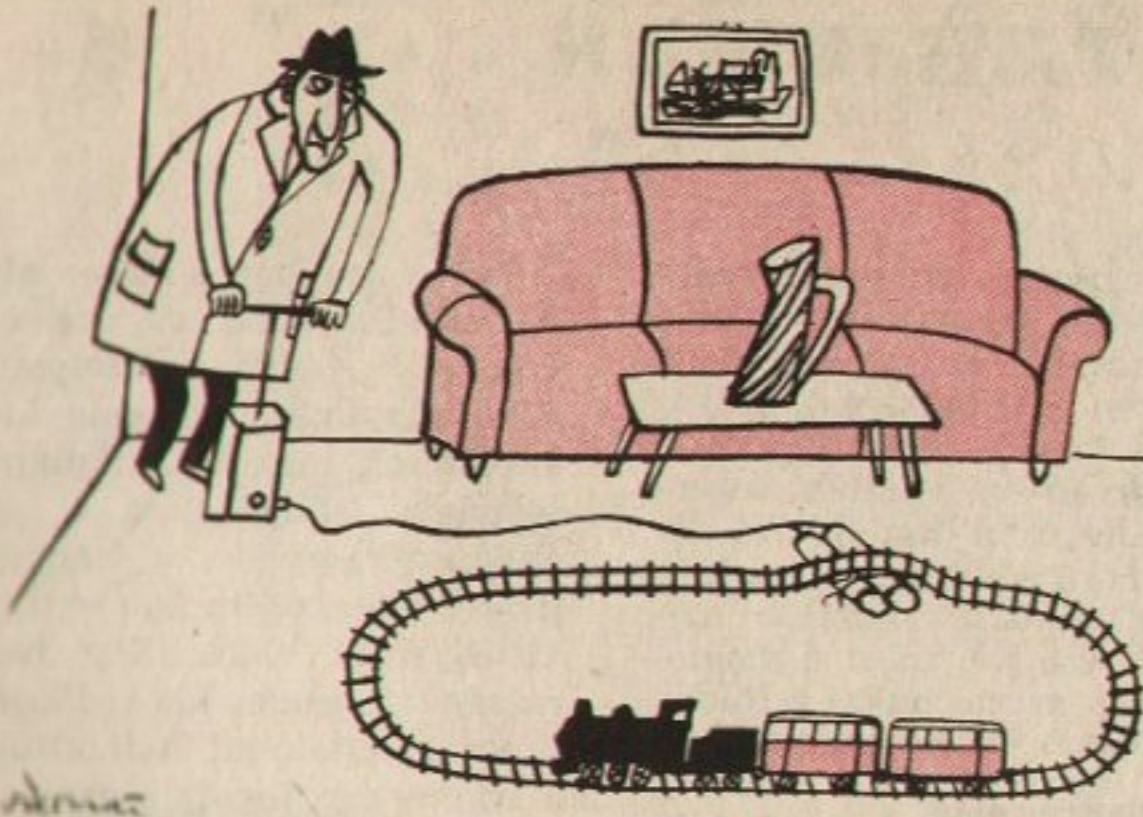
— Egy ideig feltétlenül elél. Egyébként nem gyermek, hanem jelenség. Átmeneti jelenség... Lényege a spekuláció, a rabulisztika és az inkorrekttség, amelyet érvszűkület idéz elő... Hol szerezte?

— Egy vitában... tetszik tudni...

— Persze. Vitában terem, a vitaerkölcs elfajulása-ként... No, fel a fejével öreg, hát csak vigyázzon rá, és amint mondtam, legfontosabb az anyagcsere... már-mint hogy neki... Nekünk pedig a szellőztetés.

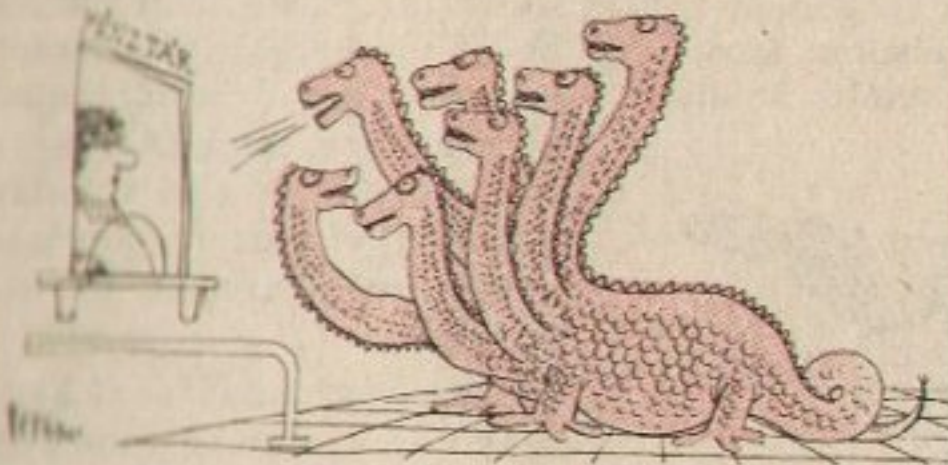
Komlós János

MERÉNYLET

MESEFILM

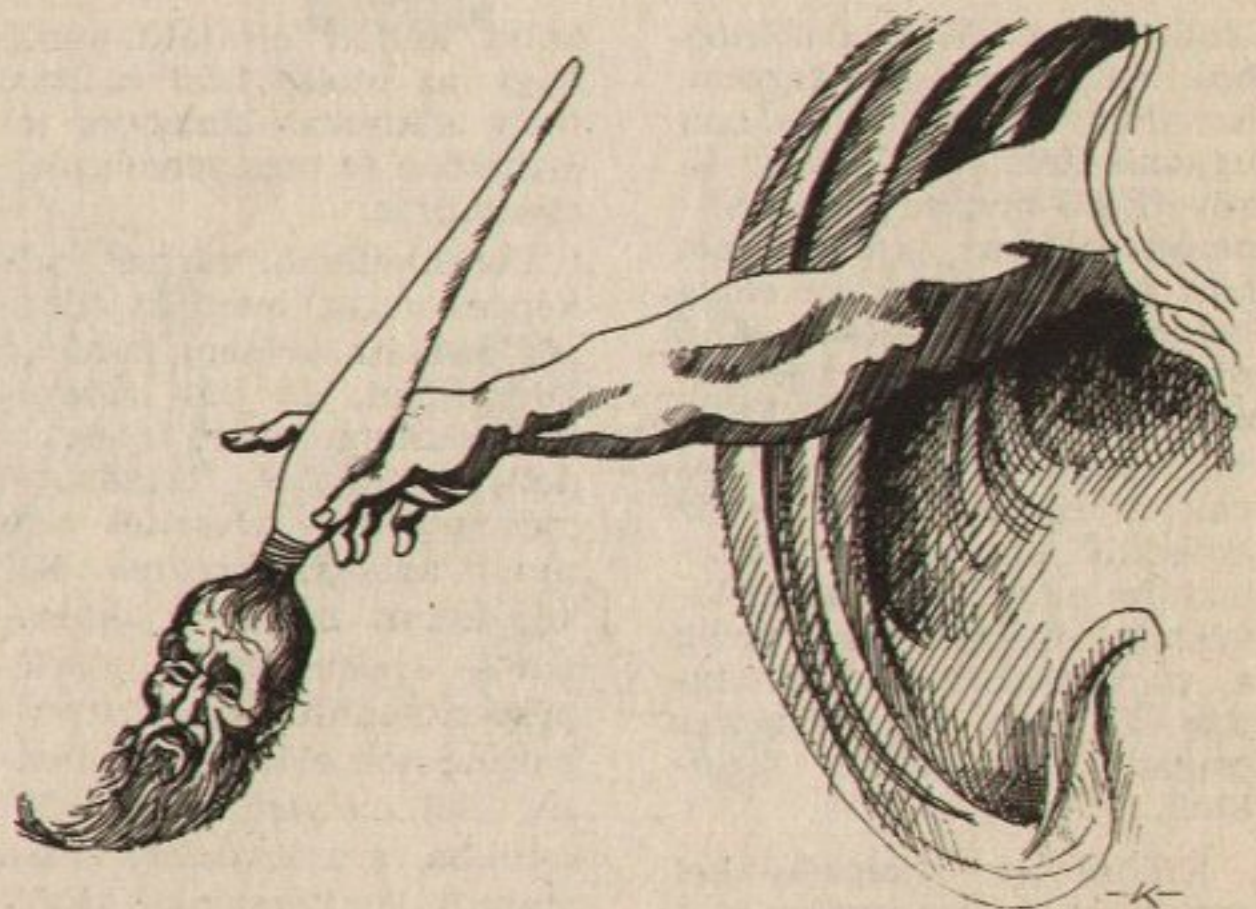

– Hét jegyet kérek, egymás mellé...

MEXIKÓ

MICHELANGELO

MILITARIZMUS

Akkor már másfél év óta állt a front. A lövészárkokban ültünk a múlt év tavasza óta, kétszáz méter távolságra az ellenség lövészárkaitól, s az unalom már kibírhatatlan lett. Minden szórakozásunk az volt, hogy az árok falából előmászó földgilisztákat összekötöttük, s az ellenség állásai felé irányítottuk az összekötött giliszta sorokat. Az ellenség cserébe mezei egereket fogdosott össze, és a farkukra cérnát kötve átküldte hozzánk, mindenféle trágár feliratú cédulákkal, majd az egereket visszahúzta a farkuknál fogva.

Ekkor jutottam arra az el-

gári, beszéd-technikai szakoktatója irányította. Külön táborhelyen gyakoroltuk, hogyan kell összeesni, golyótól találva, félbalra dőlve, miközben a jobbláb összecuklik és a bal kézfej tenyérrel befelé a szívhez kap, vagy mindkét kézzel a magasba csapva, mint a megfeszült íj, arccal bukni a földre.

Közben hírek érkeztek az első vonalból: az ellenség akciókat kezdeményezett, néhány halottunk is volt, akik nem is jelentkeztek rá, s persze minden stílus nélkül estek el. Brigádunkat azonban nem indították el a tűzvonalba, mert még nem ért véget a kiképzésünk. Most a helyesen artikulált halálsi-

határozásra, hogy önkéntes hősi halottnak jelentkezzem. Ezredünk napiparancsában ugyanis felolvasták, hogy a következő negyedéves frontparancsnokunk harmincöt hősi halottat irányzott elő a hazának. Jelentkezésem után rövidesen a front mögé vezényeltek, mert, mint kiderült, több más bajtársamnak is eszébe jutott ez az egyedüli lehetőség: megszabadulni az elviselhetetlen lövészárkok-élettől; ezért pedig a parancsnokságon elhatározták, hogy egy önkéntes brigádot szerveznek belőlünk.

Különleges kiképzésünket egy katonai koreográfus és a színművészeti főiskola pol-

kolyt kellett elsajátítanunk, hogy az utolsó hősi kiáltás, mely ajkunkat elhagyja, jól érthetően és messzehangzóan csendüljön.

Türelmetlenül vártuk a kiképzés végét, mert az ellenség ezalatt erősen támadta állásainkat, és bár áldozataink száma egyre növekedett, önkéntes brigádunk még egyetlen elesettét sem tudott adni az ezrednek. Kiképzésünk befejező aktusakor — éppen, amikor díszlésben vonultunk el a frontparancsnok előtt — az ellenség elől mélyen betört állásainkba, s a lövészárkokban maradt bajtársaink között egyre több volt a veszteség.

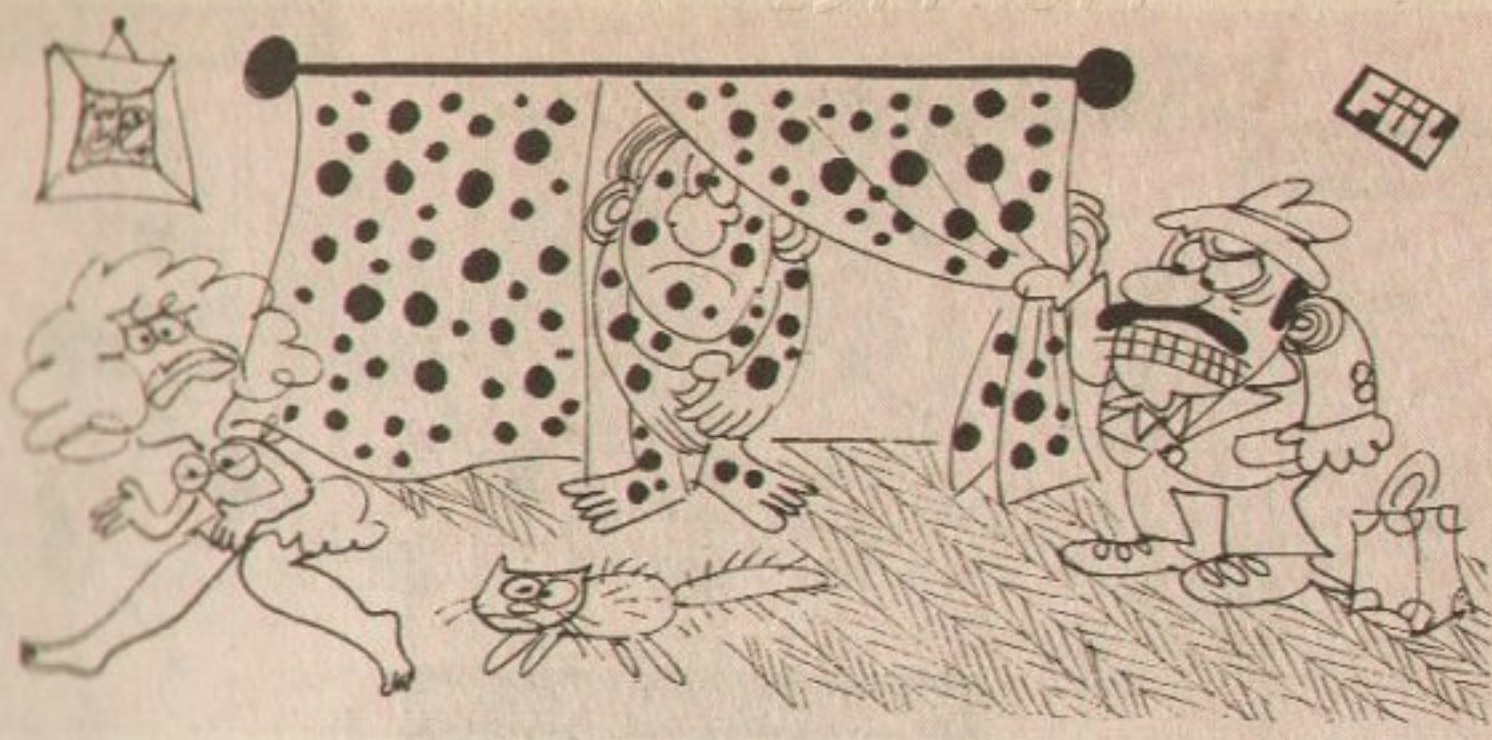
Végre azonban a tűzvonalba indulhattunk, de szerelvényünk ismét vesztegelt. Ellátmányunkat ugyanis kiképzésünk idejére a hadtáptörzshöz irányították, s az élelmiszerjegyek leadása nélkül alakulatunkat nem vezényelték előre. Egy barátságos, csendes kis erdőben ülve, nyugtalanul hallgattuk a rádiókon fogott hivatalos jelentést, mely szerint veszteségeink már megközelítették az előirányzott harmincöt főt, és hogy az ellenség támadásai fáradnak. Úgy határoztunk, hogy nem várjuk be az útbaindítási parancsot, hanem egy bajtársunkat hátrahagyva, még az éj leple alatt elérjük az első vonalat, s löszert vételezve tétovázás nélkül megkeressük az ellenséget.

Löszert azonban nem kaptunk. A raktárparancsnok ugyanis azt a parancsot kapta, hogy önkéntes brigádunkat az utolsó tölténnyel lássa el, miután a mi egységünk az utolsó töltényig harcol. Márpedig — mondta a löszerraktár parancsnoka —, a raktár még dugig van löszszerrel, ennél fogva az utolsó töltényeket nem tudja kiadni. Különben is — jegyezte meg szenvtelenül —, az ellenség mozgása megszűnt, a harci cselekmények momentán szünetelnek.

Brigádunk parancsnoka — e szavak hallatára — szabályos, félbalra-fordulattal, jobb lábára összecuklott, miközben baljával a szívéhez kapva, egyetlen messzehangzó kiáltással összeesett.

Katonai pompával temettük el.

Somogyi Pál

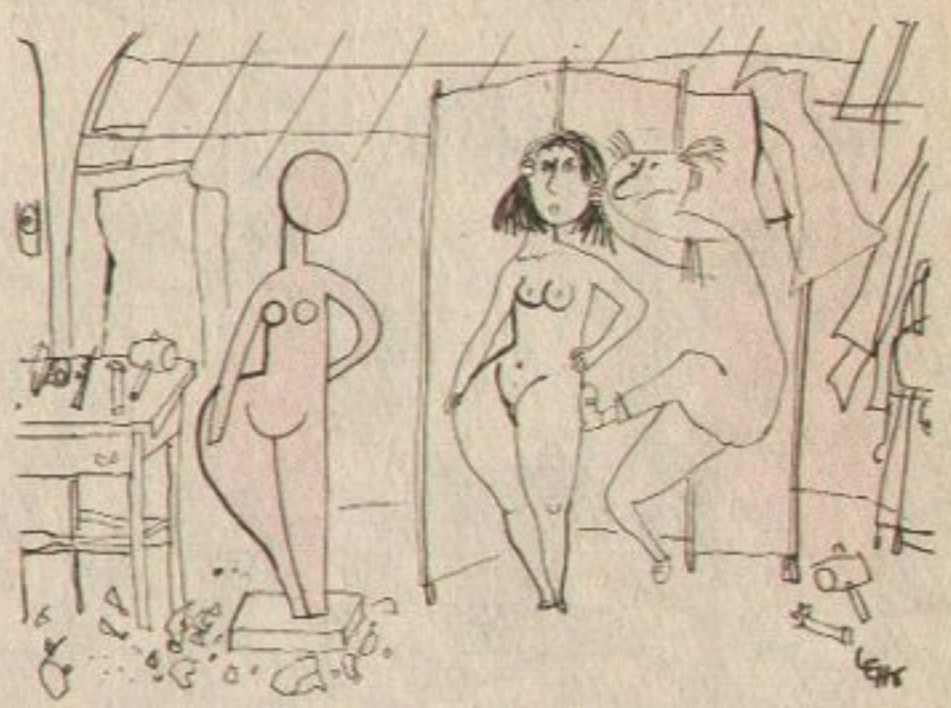
MIMIKRI

MINI ORSZÁG

– Ha nem veszik be a bölcsődébe, kénytelenek leszünk három évig gyermekgondozási segélyből élni.

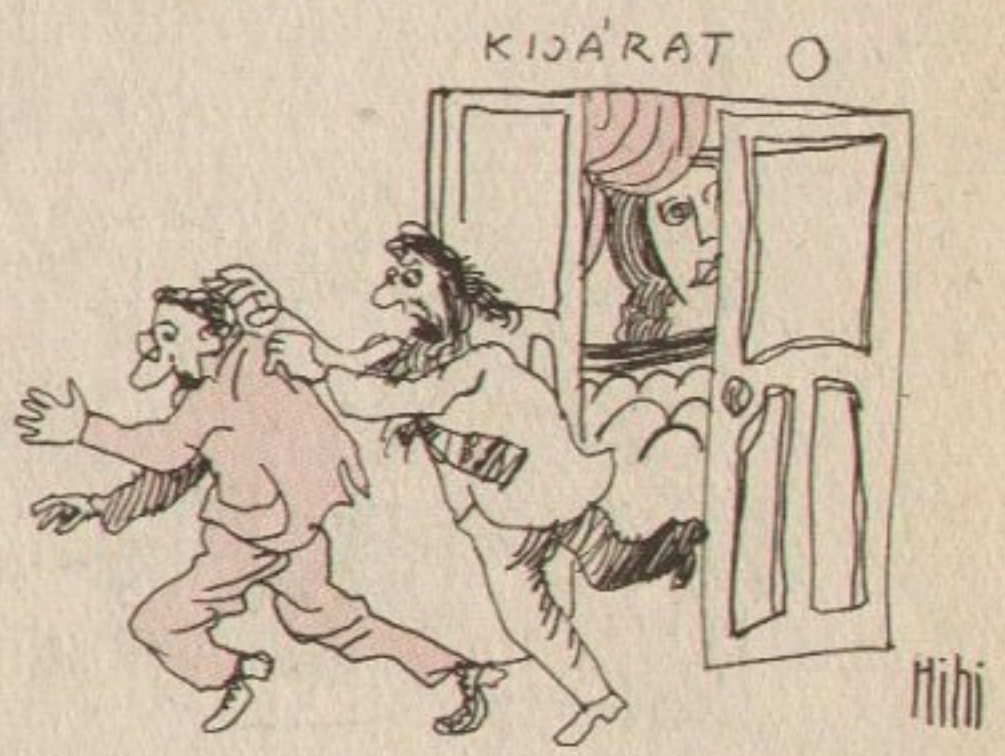
MODELL

MÓRICZ ZSIGMOND

MOZI

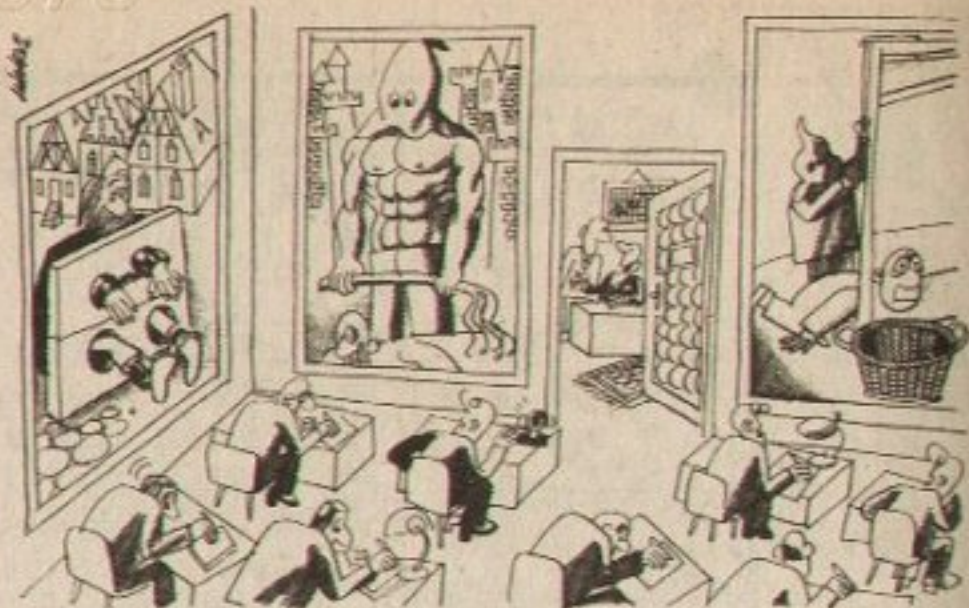
– Ne tessék megszökni! Előadás után vita lesz...

MÚLTIDÉZÉS

– Ebben a lödenkabátban és micisapkában kezdtem építeni a szocializmust...

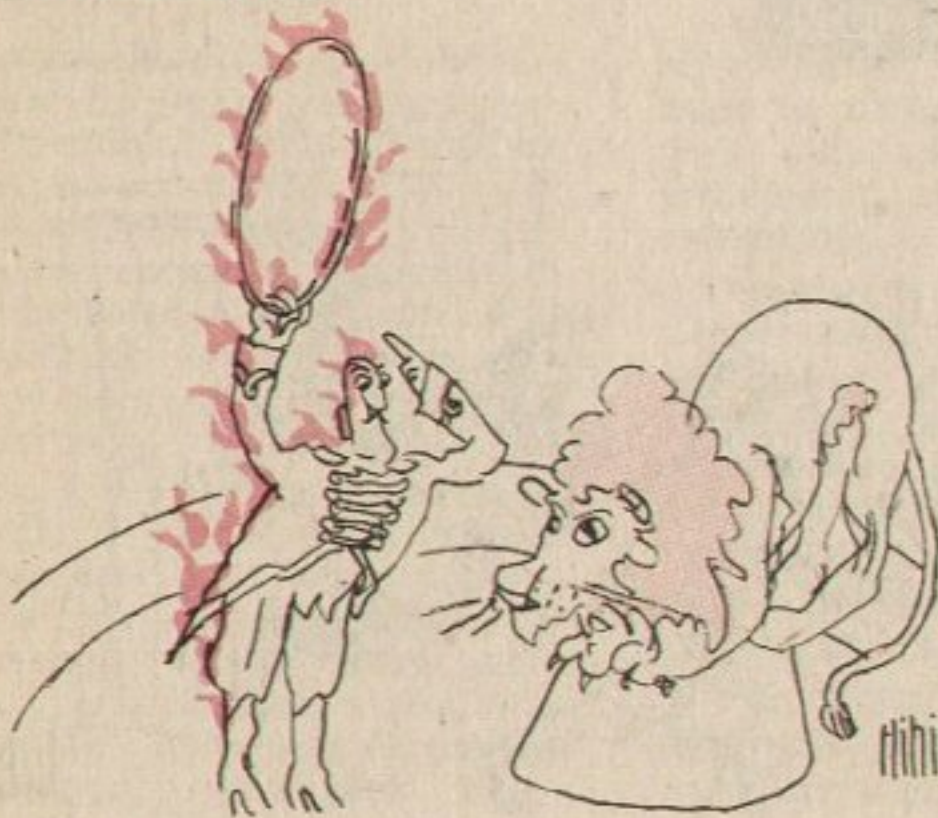
MUNKAHELYI LÉGKÖR

MUNKAPSZICHOLOGIA

– Es most képzeld magad a világűr hős felfedezőjének.

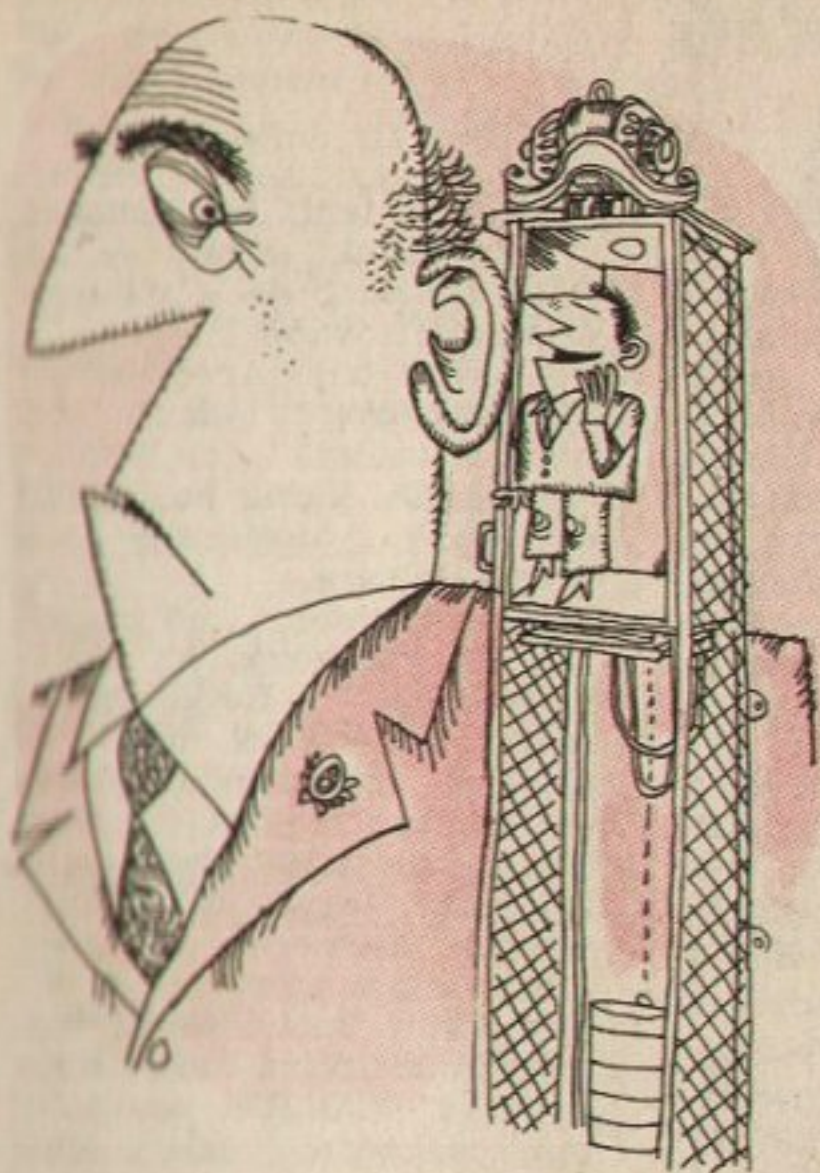
MUTATVÁNY

MÚZEUM

Szponzorált példány

NAGYEMBER

– Örülök, hogy végre feljutottam ön-
höz!...

NAGYMOSÁS

NAGYTAKARÍTÁS

ebbé

NATURALIZMUS

Maga sem emlékezett már rá, hogy mikor kezdődött és miképpen hatalmasodott el rajta ez a szenvedély. Évtizedeken át úgy élt, mint bármelyik más ember, reggel fölkel, bevette az újságot, reggelizés közben át-böngészte a sportoldalt, beleolvasott az apróhirdetéseibe és végére hagyta a csemeget, a televízió napi műsorát. Kivéve persze a hét-főket, mert azokon a kézbesítő nem dobta be az újságot.

Egyszer csak észrevette, hogy már nem érdekli annyira a sport, ezt utólag összefüggésbe lehet hozni a magyar futball visszaesésével. Később már az apróhirdetések sem kötötték le a figyelmét úgy, mint régen, egyedül a televízió műsorát böngészte továbbra is kellemes izgalommal. Esténként odakészítette magának a sört és a sóskekszet, bekapcsolta a készüléket, elhelyezkedett a fotelben és rendszerint arra ébredt, hogy a képernyő üresen világít. Ekkor föltápáskodott, ásítva kikapcsolta és becsoszogott az ágyba.

Az egyik reggel, ma már azt sem tudná megmondani, hogy tíz vagy tizenöt esztendeje történt, unottan lapozgatott az újságban, amikor megakadt a szeme egy gyászkeretes cikkben. Fénykép is volt hozzá, alatta pedig dőlőbetűs szöveg. Hogy alkotóereje teljében. Hogy a kegyetlenül korai halál. Hogy egész életén át töretlenül. Hogy súlyos veszteség. Hogy pótolhatatlan űrt hagyott. Hogy kegyelettel megőrizték.

Nem, ekkor ez még semmi esetre sem volt szenvedély, csupán halovány érdeklődés. Letette az újságot, révetegen nézett maga elé, aztán sóhajtván meggyújtotta a gázt a kávé alatt és minden ment tovább a megszokott kerékvágásban. Napközben ugyan néhányszor valami idegen, borongós hangulat kerítette hatalmába, de nem

tulajdonított neki túlzott jelentőséget.

Másnap reggel azon kapta magát, hogy keres valamit az újságban, de nem tudta magának megfogalmazni, hogy mit is. Hosszú hetek teltek el ebben a bizonytalanságban, talán hónapok is, amikor végre megint rábukkant egy gyászkeretes cikkre. Hogy fájdalmasan korán. Hogy kivételes képességei. Hogy már egészen ifjú korában is. Hogy mindig a közösség érdekében. Hogy pótolhatatlan veszteség és mélységes megrendüléssel.

Fénykép ezúttal sajnos

nem volt, ez kissé elszomorította, de a szöveget még egyszer elolvasta és könnyes lett a szeme. Akkorra már tudta, hogy az ilyesmit, ami neki úgy tetszik, nekrológnak hívják. Ízlelgette a szót, hangosan kimondta a fürdőszobában, borotválkozás közben, aztán még egyszer, újra és újra. Lobogó, ezüst kandeláberek látott, fekete bársonnyal bevont ravatalozót, sötétruhás férfiakat és gyászkalapos nőket, ünnepélyes zenét hallott és tömjénfüst nehéz illatát érezte.

— Nekrológ — mondta remegő szájjal maga elé. — Nekrológ.

— Tessék? — kérdezte egy idegen hang, de ez már a

buszon történt, befelémenet.

— Semmi, semmi — felelte gyorsan, de a mellette álló férfi tovább bízta:

— Mi a baj? Az előbb azt mondta, hogy valami lóg, nem?

Jobbnak látta, ha leszáll és inkább gyalog megy be a munkahelyére.

Gyötrelmesen hosszúnak tűnt a várakozás az újabb nekrológra. Reggelenként mohón vetette rá magát az újságra, de mindannyiszor csalódnia kellett. Azzal ijesztgette magát, hogy jobb is ez így, legyen a nekrológ ünnepi csemege, különben megszokja a szervezet és akkor oda a hatás. Lelke legmélyén azonban tudta, hogy ez csak önáltatás és mármár csüggedni kezdett, amikor...

Elsőre nem is hitt a szemének. Nem, ez nem lehet igaz, ekkora fénykép, ilyen hatalmas nekrológ nincs is, ez betölti az oldalnak több, mint a felét. Az örömtől kissé megsédült és szinte habzsolta a sorokat. Hogy szegény sorból küzdött fel. Hogy már az iskolában is. Hogy önzetlen segítőkészsége. Hogy mindig tudása legjavát. Hogy a megpróbáltatások közepette sem...

Itt nagy önfegyelemmel félbeszakította az olvasást, maradék józanságával megérezte, hogy ebből baj lehet. Túlságosan nagy a dózis, még majd megárt, kótyagos lesz tőle, esetleg rövid időre az eszméletét is elvesztheti. Ollót vett elő és bekezdésenként szétvágta a nyomtatott szöveget, a papírosszeleteket külön borítékokba rejtette, gondosan megszámozta és fiókokba rakta őket.

Tizenkét napon át kitarított a készlet, ennek tudatában nyugodtak voltak az álmai, mert bizonyos lehetett benne, hogy reggelre kelve várja az esedékes nekrológrészlet. És amikor kifogyott, alig néhány hét múlva meg-

jelent egy újabb, micsoda szerencse. Igaz, ez rövidebb volt, de három napra így is be tudta osztani.

Teltek-múltak az évek és eljutott a fejlettségnek arra a fokára, hogy agya már semmit sem fogadott be, ami nem nekrológ. Viszont szervezete már annyira átítatódott, hogy hovatovább egy közönséges, háromsoros halálhír is a fejébe szállt. Sőt, amikor egy ízben csupán azt olvasta, az apróbetűs közlemények között, hogy a gyászoló család ezúton mond köszönetet a részvétnyilvánításokért, már ettől is megsédült és még félóra múlva is úgy tántorgott, hogy nem akarták fölengedni a villamosra.

Munkahelyén is egyre szaporodtak a kellemetlenségei, minthogy szókinccse mindinkább beszűkült. Az ügyfeleket rendre azzal fogadta, hogy mély megrendüléssel értesült panaszukról, távozásukkor pedig azzal búcsúzott tőlük, hogy emléküket kegyelettel megőrzi. Főnöke felelősségre vonta, amiért nap-hosszat telefonál, s ő azzal védekezett, hogy különböző neves személyiségek egészségi állapota iránt kell érdeklődni, mert tudni akarja, hogy számíthat-e a közeljövőben róluk szóló nekrológra.

Egy ízben valakitől azt hallotta, hogy a nagyobb szerkesztőségekben előrelátásból még életükben megírják a híres emberek nekrológját, hogy ha bármelyikük netán közvetlenül lapzártá előtt halna meg, ne akkor kelljen kapkodni vele. Ennek az értesülésnek jobban megörült, mintha öttalálattosa lett volna a lottón. Azonnal átlátta, hogy ha ez tényleg így van, akkor korlátlan lehetőségek nyílnak meg szenvedélye folyamatos kielégítése előtt, ezúttal meg sem kell várnia, amíg a nevezetes személyiségek eltávoznak az árnyékvilágból, egyszerűen sorra járja a

szerkesztőségeket és mindenkinél korábban elolvashatja a legszebb nekrológokat.

Az első szerkesztőséggel nem volt szerencséje, rövid úton kitessekelték. A másodikban meg sem értették (említettem, hogy szókinccse meglehetősen leszűkült), a harmadikban pedig kitört a botrány. Oda ugyanis, a kudarcokból okulva, már úgy állított be, hogy Iksz Ipszi-lon, a neves közéleti személyiség nekrológja ügyében jött. A segédszerkesztő halottápadt lett, mert azt hitte, hogy a gyászír elkerülte a figyelmét és összevissza telefonált. Amikor végre felfogta, hogy miről is van szó, még rendőrt is akart hívni, amiért emberünk minden bizonnyal a megbecsült vezető halálára spekulál.

Megrendült egészségi állapotára való tekintettel a munkahelyi orvos végül is elvonókúrára utalta be. A hathetes terápia során fokozatosan csökkentették nekrológ-adagjait. Kibocsátása előtt még elbeszélgetett vele a pszichiáter:

— Nézze csak — mondta kíméletesen —, ön úgynevezett szenvedélybeteg és mint ilyennek, tisztában kell lennie azzal, hogy állapotában visszaesés is bekövetkezhet, erős akarattal azonban ismét elfoglalhatja helyét az egészségesek társadalmában. Ám mindenekelőtt önvizsgálatra van szüksége. Próbálja megfogalmazni, hogy miért ér-

zett csillapíthatatlan vágyat a nekrológok iránt?

— Ezen volt időm tünődni — felelte sóhajtva. — Azt hiszem, azért, mert világeletemben annyi rosszat hallottam az emberekről, hogy már-már kezdtem elveszíteni a hitemet bennük. Bárkiről volt szó, a kezdeti méltatás után törvénytörően jött a „de”. Hogy tehetséges ember, de. Szorgalmas, de. Tisztességes, de. A teljes elcsüggedés határán figyeltem fel arra, hogy a nekrológokban soha sincs de, azokban mindenkinek csak érdemei vannak. Igaz, hogy csak haláluk után, de így is olyan jó volt olvasni.

— Értem — mondta elgondolkodva a pszichiáter. — Ön ezzel a felismeréssel voltaképpen nagy lépést tett a teljes gyógyulás felé. A kezelés természetesen ingyenes, de...

A páciens bólintott, hogy érti és diszkréten átnyújtott egy borítékot, amit a pszichiáter természetesen csak távozása után nyitott fel. Újságkivágás volt benne, a szöveg azzal kezdődött, hogy mély megrendüléssel és azzal zárult, hogy emléket kegyelettel megőrizzük.

A pszichiáter még egyszer elolvasta és megállapította, hogy való igaz, egyetlen „de” sincs benne.

Ennek ellenére eléggé gyászos hangulatba került.

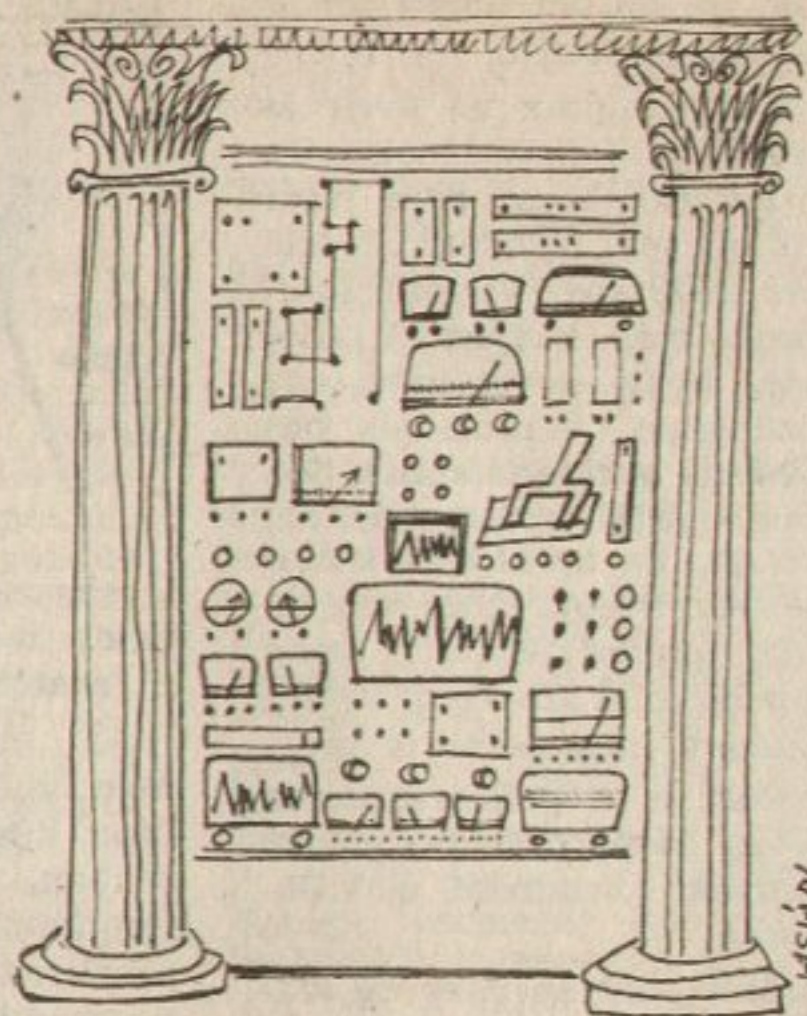
Árkus József

N

NÉ-
MA-
FILM

NEOKLASSZICIZMUS

NÉPMESE

NOSZTALGIA

NI-
KO-
TIN

NYARALÁS

NY

NYELVISMERET

– Doktor úr, beszéljen azzal az úrral,
úgy látszik, csak latinul tud.

NYILATKOZAT

– En bizakodással nézek a jövő felé...

NYILTSZINI TAPS

NYOLCADIK HENRIK

1

A levelet a „Meló-Diák” című ifjúsági laphoz címezték.

„Könyörögve esdeklem, hogy segítsenek nekem megtalálni Halbstark Emese tizenhétéves hajadont. Szavahihehető szemtanúk nyáron többször látták a balatoncudari Dödöle restaurant összes helyiségeiben. Segítség, mert létkérdés esete forog fenn. Maximális tisztelettel.”

Fotó is volt mellette, csípnivaló feketeség pizzamában, akkora szemekkel, mint egy repülő csészealj.

— Se aláírás, se feladó — mondta Hollanda Emánuel, a lap munkatársa. — Az ilyen ügyek végén vagy egy zajos botrány fekszik, vagy egy csendes hulla.

— Kiderül — mondta Ösztrogén Levente, a főszerkesztő. — Te ugyanis most lemegy Balatoncudarra.

És volt valami rémes a tekintetében.

Nézzé csak — mutatta a fotót Hollanda Emánuel Strindberg úrnak, a cudari Dödöle főpincérének.

— Csini — mosolygott Strindborg úr az összes foghíjaival. — Mennyiért adja?

— Nem erről van szó — mondta Hollanda Emánuel. — Ez a madár nyáron gyakran megfordult itt maguknál. Az a kérdés: látta-e? Persze lehet, hogy nagyon megváltozott azóta:

— Hát még én mennyire megváltoztam — csapkodott Strindberg úr a konyharuhával. — Nyáron elnök voltam a pernahajdui Vörös Ultimóban, most meg vizesnyolcas Cudaron. Okosabb lenne, ha Rapaics bácsit kérdeznék. Nyáron még ő volt itt a főpincér.

— Hol van Rapaics bácsi? — kérdezte Hollanda Emánuel. — De, ha most azt mondja, hogy téeszelnök lett a pernahajdui Vörös Ultimóban, akkor elájulok.

— Ne ájuljon el. Rapaics bácsi pikkolófiú Pesten, a Kutyaful bisztróban.

— Mégis elájulok. A Kutyaful ott van a szerkesztőség mellett.

— Az élet útjai kifürkészhetetlenek — csapott agyon egy legyet a konyharuhával Strindberg úr. — Nekem elhiheti.

Harmincöt fokot mértek aznap árnyekben. Valami súlyos titok árnyéka feküdt a tájon...

Rapaics bácsi pápaszeme olyan vastag volt, mint ha szódásüveg fenekéből csinálták volna.

— Halbstark Emese! — kiáltott, miután az orrával letapogatta a fotót. — Persze, hogy ismerem. Uram, nem

fogja elhinni, amit erről a lányról mondok.

— Én erről a lányról mindent elhiszek.

— Imádta a tejfölös uborkasalátát. Együttében hat tányérral is beemelt a Dödölében.

— Azt mondja meg, mi lett vele?

— Mi lett volna? Elcsapta a hasát. Azt hiszem ez természetes.

— Nem tudja hol találom?

— Csak annyit tudok róla, hogy az apját áthelyezték Nyírnyárádra. Rejtélyes körülmények között...

2

Halbstark Ede feje úgy reszketett, mint egy fonnyadt és ősz metronóm.

— Úgy értesültem — mondta Hollanda Emánuel — hogy önt rejtélyes körülmények között helyezték ide Nyírnyárádra.

— Maga a rendőrségtől van?

— A sajtóságtól.

— Félreértés volt az egész. A félkilós töltött káposztában az olasz fél egy csipkés kombinét talált. K. C. monogrammal.

— Na és?

— Nen érti. Kisztihand Ciccelle a vezér titkárnője volt. És rajta kívül csak egyetlen K. C. kezdőbetűs alkalmazottat találtak a gyárban. De a nyomozás kiderítette, hogy az öreg Kalteneker Cézár sosem viselt csipkés kombinét.

— Akkor miért önt helyezték Nyírnyárádra?

— Példát kellett statuálni.

— Ismeri ezt az ifjú hölgyet?

Halbstark Ede hosszasan nézegette a fotót.

— Valami rémlik — mondta. — Mintha már láttam volna. Emese lenne? Tudja nem egészen egyszerű a dolog. A feleségem négy

gyereket hozott az első házasságából, hármát a másodikból és ötöt a harmadikból. En viszont...

— Talán hagyjuk a névsorolvasást. Halbstark Emese ugyebár kétségtelenül az ön lánya?

— Az nem ilyen egyértelmű. Ki győzi nyilvántartani ebben a tolongásban? Lehetőséges. De most már úgyis mindegy.

— Hol találom Halbstark Emesét?

— Ki tudja? Elszóródtak, kérem. Kollégium, albérlet, rokonság, építőtábor, gyermekvédelmi főcsoport... Annyi bizonyos, hogy legutóbb a Cillei Ulrikról elnevezett gimnáziumot látogatta.

— Végem van! — kiáltotta Hollanda Emánuel. — Lezárandokolok ide az isten háta mögé, amikor a Cillei Ulrik ott van a túlsó sarkon.

— Erről nem tehetek — siránkozott Halbstark Ede. — Ne is próbálja rámkenni, mert körömszakadtáig tagadni fogok...

Lelenyei Gottfrid, a Cillei Ulrikról elnevezett gimnázium igazgatója, a természetrajzi szertárból merült fel, s ennek következtében maga is olyan volt, mint egy óriás uhu.

— Halbstark Emese nem tartózkodik az Alma Mater falai között — huhogta. — Osztálykirándulásra mentek. Keresse a zalacsömöszlői Pikk Arnold túristaházban Ostör Kriszta osztályfőnök-asszonyt.

3

Ostör Kriszta az emeletes ágy tetejéről lógászta a lábát, ami meggondolatlanúság számba ment, mert olyan lábát okosabb véka alá rejteni, mint lógászni.

— Halbstark Emese nevű diák nem tanul a III. bében. Hatalember — mondta savanykás mosollyal.

Hollanda Emánuellel már napok óta forgott a világ.

— Ugy értsem, hogy nem jár a Cilleibe? Hiszen az igazgató azt mondta, hogy...

— Tiltakozom, hogy kiforgassa a szavaimat. En nem azt mondtam, hogy nem jár, hanem, hogy nem tanul. Mit gondol, miért hagytuk otthon erről a testet-lelket üdítő tanulmányi kirándulásról?

— Az isten áldja meg, hol találom azt a madarat?

— Balga, hevesvérű ifjú — mert olykor egy pedagógus is lazít; — Halbstrak Emese a Csicsónka utca 22-ben lakik a dédnagymamájával.

— Most dobom fel a talpamat! — kiáltott Hollanda Emánuel. — Hetek óta rovom az országot harmincegy forintos napidíjjal, közben ott lakik a szerkesztőség mellett.

A lány a diványon hevert s a lábkörmét mázolta hollótussal. Csípnivaló feketeség, pizsamában, akkora szemekkel, mint egy repülő csészealj. Kétségtelenül azonos volt a fénykép modelljével.

— Alleluja! — kiáltott Hollanda Emánuel. — A pástör megtérem nyájához, s a vasalt ajtó felnyitatték! Magát kérem halálra keresi valaki. Jött egy levél a szerkesztőségbe, hogy...

— Tudom — mondta Halbstark Emese inkább unottan. — Én írtam.

Hollanda Emánuelnek kiszáradt a torka.

— Maga? Maga?!!!

— Évek óta keresem a személyiséget. Hogy melyik az igazi? A nyúl-énem, vagy a tigris-énem? Kutyakötelességük segíteni, világos?

— Hogy van ez? — hápogott Hollanda Emánuel. — Nyúl meg a tigris?

— Nézze cica, itt ülök az érzelmek viharában — mondta a lány és még egy pöttyöt kent a kisujjára. — Én nem szeretem azokat a fiúkat, akiket szeretek, mert mellettük hülye kis nyúlnak érzem magam. Én azokat a fiúkat szeretem, akiket nem szeretek, mert mellettük olyan vagyok, akár egy tigris, értem? Maga sosem volt így, cica?

— De... de... — hörögte Hollanda Emánuel. — Most, hogy mondja... Érzem, hogy egy oroszlán meg egy köny-

NY

nyező pálma küzd bennem. Az egyik át akarja harapni a maga csirkenyakát, a másik meg harsányan bömböl, hogy mi az isten csudájának kell nekem ilyen marhaságba keverednem.

Tébolyultan zuhant a lány mellé a diványra.

— Na — mondta Halbstark Emese inkább kíváncsian, mint izgatottan. — Mit akar?

— Egy tollat! Egy tollat!

4

Másnap levél érkezett a „Meló-Diák” szerkesztőségébe

— Hollanda tisztára megőrült — mondta Ösztrogén Levente — Idefigyeljete!

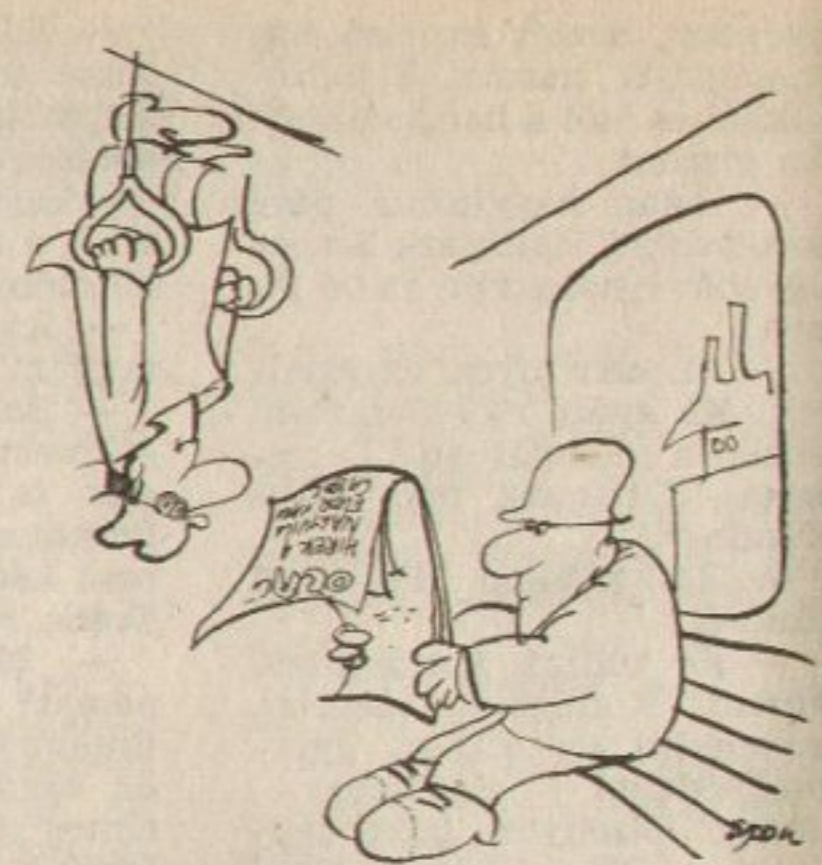
És olvasta:

„Ha istent ismernek, megkeresik nekem Hollanda Emánuel harminchatéves nőtlen. Amikor utoljára látták kék farmert viselt és hisztérikusan zokogott. Aki hallja adja át, mert életbevágásról van szó. Kézcsókkal Hollanda Emánuel.”

Peterdi Pál

OB-
JEK-
TUM

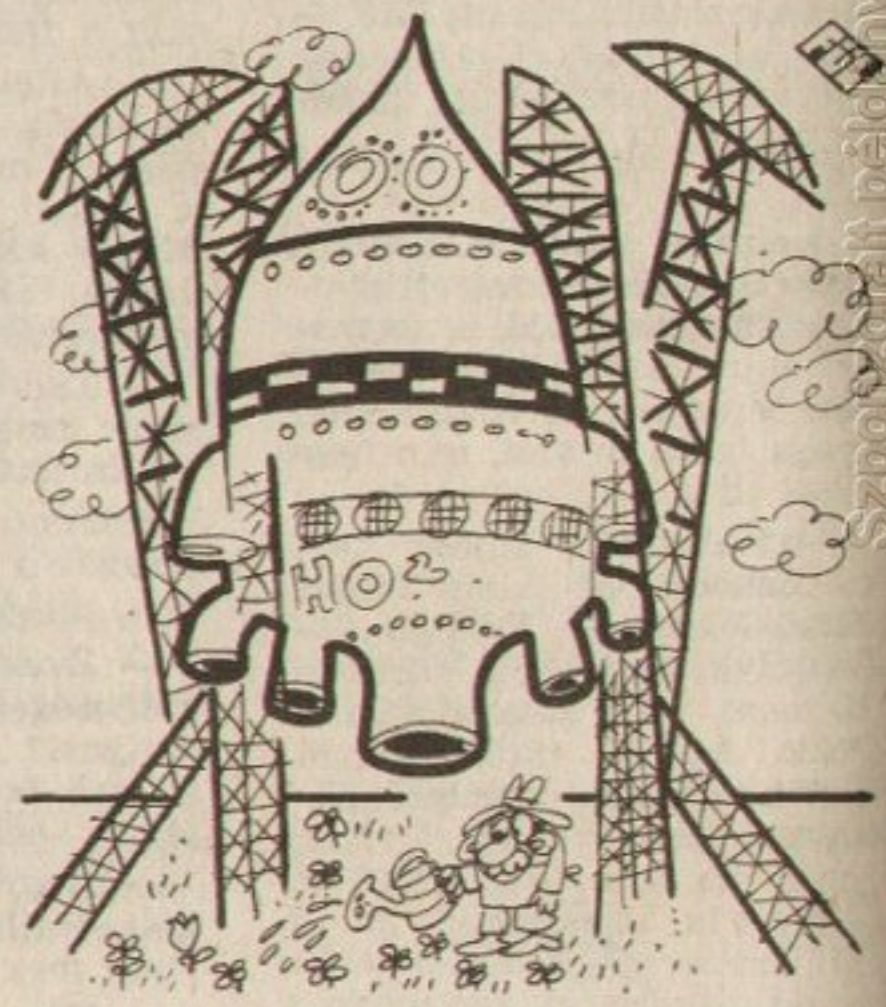

OLVASÓ

OPERAHÁZ

OPTIMIZMUS

OPUS

ÖKÖLVÍVÓ

(H KOVÁCS TÖRTÉNETEIBŐL)

Bokszkesztyűk, medicinlabdák és súlyzók mellett ökölvívó szakosztályunk lelterében sokáig szerepelt egy általános iskolai számológép is. Ez a tárgy félnehézsúlyú cajnokunk, Verebes Lajos felszereléséhez tartozott, valahányszor félelmetes jobb-egyenesevel padlóra küldte ellenfelét, a számológép gölyőinek tologatásával követelte, hogy a vezetőbíró mikor jut el tízig. Én, aki a szorítósegédje voltam, gyakran hallottam elégedetlen mormogását: „Hogyhogy nincs még tíz? Már nyolc is van!”

Engem rendkívül bántott Verebes műveletlensége, mikor a csempészkovácsi „Hirig Ferdinánd”-emlékversenyen egy szobába kerültünk, felhasználtam az alkalmat, és megpróbáltam a lelkére beszélni:

— Nézd, Lajos, senki sem kíván tőled olyan lehetetlen dolgokat, mint hogy megtanuld az írott nagybetűket, vagy azt, hogy egy év hány hónapból áll, de legalább a kis egyszeregyet be kellene vágnod. Gondolj arra, hogy mégiscsak főosztályvezető vagy a Számviteli Bankban.

Verebes felült az ágyon, és mentegetődzve tárta szét a karját:

— Higgye el, Géza bácsi, én éveket adnék az életemből, ha művelt lehetnék. Nincs nap, hogy elő ne venném a legkomolyabb könyveket, a múltkor is egy kibernetikai munkát, de még a címnek is csak a felét értettem meg.

— Hogyhogy?

— A „kiber” az rendőr, de mi az, hogy „netika”? Nyomozó?

— Igen, nyomozó.

Verebes észrevette, hogy tévedett, elkeseredésében véres könnyeket sírt.

— Én akkora barom vagyok, Géza bácsi, hogy az valami borzasztó.

— Nono, nem kell elkeseredni.

— De igen, a múltkor azt is elhittem, hogy az Ave Caesar és az Ave Maria testvérek. Mondja meg, elhisz ilyet egy épeszű ember?

Felsóhajtottam:

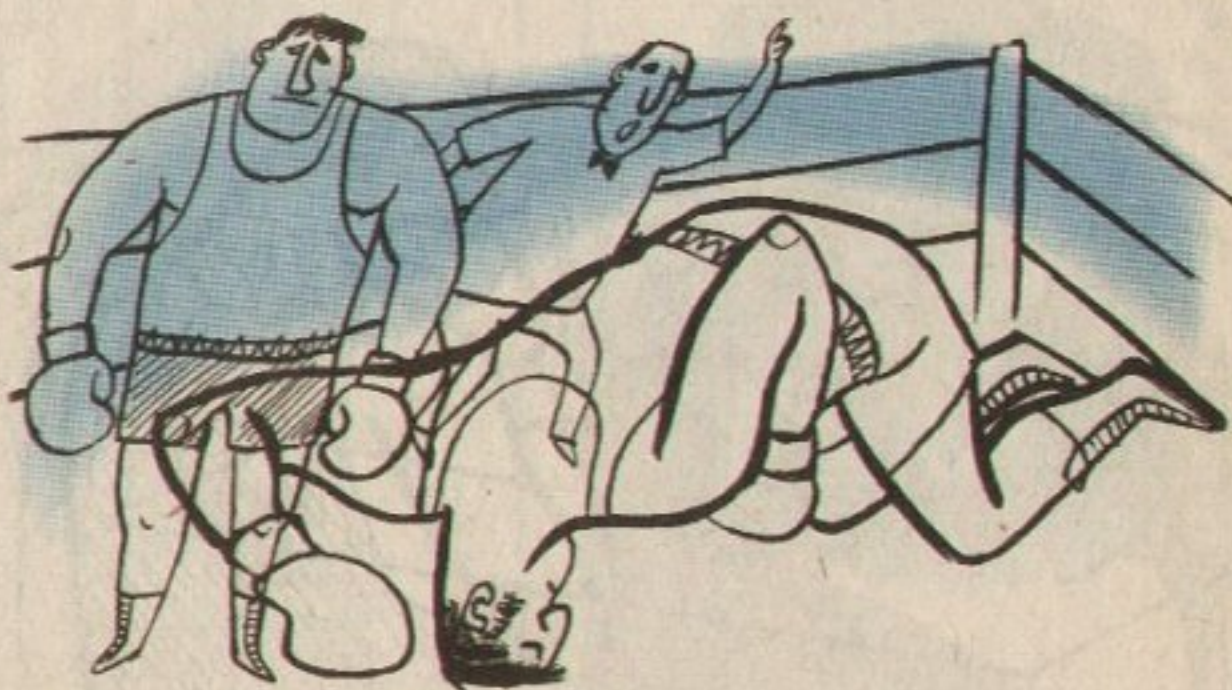
— Mindegy, Lajoskám, majd megpróbálunk valamit, de most már aludj. Holnap nehéz meccsed lesz.

Az emlékverseny döntőjében a Vasas Fuszekjával került össze. Fuszek arról volt híres, hogy a homokzsákok nem találta elég keménynek, bemelegítésnél inkább a falat ütötte az öklével. Ezért csak lebontásra ítélt épületekben engedték edzeni, ő szanálta többek közt a kiskörösi tűzoltólaktanyát. Vele szemben Verebes az úgynevezett „vívó” típusú bokszolók közé tartozott, ütőerő helyett a technikára helyezte a fő súlyt.

Mint már annyiszor, most is csodálattal néztem a szorító sarkából pillanatok törtérszeire időzített elhajlásait, remek közbeütéseit és cselelt. Lehetetlen — gondoltam —, hogy aki ennyi intelligenciával tud bokszolni, az a magánéletben butább legyen a homokzsáknál.

Verebes a harmadik menet elején már behozhatatlan pontelőnyt szerzett. Ez a vezetés túlságosan magabiztossá tette, csak így történhetett, hogy egy pillanatra szabadon hagyta a gyomorszáját. Fuszek azonnal bevitt egy csapott jobb horgot, hasonlót ahhoz, amely romba döntötte a vasszécsényi gőzfürdőt.

Verebes előrebukott, és homlokát irtózatossal erővel beleverte a ring padlódeszkáiba, az ütődést alig enyhítette a deszkákat eltakaró vitorlavászon. Elájult, négyen cipelték be az öltözőbe, sportorvosunk, doktor Schön Ubul, azonnal kezelésbe vette, de hosszú időbe tellett, amíg visszanyerte az eszméletét.

1977 088
észleleteit azonnal jelentenie kellett ökölvívó szakosztályunk vezetőségének.

Íme néhány feljegyzés:

December 28.: A beteg könyveket kér, majd felteszi a kérdést az ápolónak, vajon a szocializmusban érvényes-e a kategorikus imperativus? A nívósabb kezelés érdekében az ápolót beírtattuk az esti egyetem filozófiai fakultására.

Január 4.: Mindinkább a zene kerül a beteg érdeklődésének homlokterébe. Mivel biztonsági megfontolások alapján kezeit továbbra is kényszerzubbannyal kell leszorítanunk, csak a lábával zongorázhat. Kisebb zenei kompozíciókat alkotott: „Harminckét versenymű bal lábra és a jobb láb kisujjára” címen.

Verebest több mint fél évig tartották bent, a kezelés befejeztével a sportorvosi konzílium a legsúlyosabb THLPJ minősítést írta a zárójelentésre — Teljesen Hülye Legföljebb Pontozónak Jó.

Verebes mégis visszatért a szorítóba. Formája alapján remélni lehetett, hogy hamarosan újra a magyar félnehézsúlyú mezőny élére kerül, de örömünket nagyban lerontotta az a rengeteg feltétel, melyet előírt minden mérkőzése alkalmával.

A megszokott Sportinduló helyett csak a „H-moll mi-

se” korál előjátékának hangjaira volt hajlandó bemászni a ring kötelei közé, bokszkesztyűjére ősi azték díszítő motívumokat festett, és ellenfeleinek kötelező műveltségi minimum vizsgát kellett tenniük, mielőtt megverekedhettek volna vele.

A csapatbajnokságon először a csepeli Petroviccsal került szembe. A szorítóban héttagú bizottság jelent meg doktor Káró Medárd jogász vezetésével, a leghíresebb egyetemi tanárok, orvosprofesszorok és művészettörténészek vettek részt benne. A bizottság néhány kérdést tett fel a csepeli ökölvívónak:

— Mi az exhumálás?

Erre Petrovics még viszonylag pontosan meg tudott felelni:

— A halottak tartósítása.

A bizottság 4:3 arányban elfogadta a választ, következett a második kérdés:

— Mi a véleménye Picasso kék korszakáról?

— Picasso híres spanyol galambtenyésztő, aki... aki...

Petrovics nem bírta tovább a feszültséget, felugrott, és bokszkesztyűs kezével hadonászni kezdett Verebes felé:

— Majd csinállok én neked kék korszakot! Feltörülöm veled a ringet, rád adom a bohócsapkát!

Bajnokunk megvetően vállat vont:

— Csak nem képzelik, hogy leállok egy képzőművészeti analfabétával?

Botrány botrányt követett. Előfordult, hogy Verebes a megvadabb belharc közben megállt, egy pillanat türelmet kért, és feljegyzett egy rímeket készülő Torquato Tasso-fordításához. Máskor a szorító köteleit húrnak használva, régi kelta mulatónótákat pengetett.

Mikor Verebes végre magához tért, felült a vizsgálópádon — borzongva láttam, hogy szemei különös fényben csillognak —, és tagolt, lassú hanghordozással kijelentette:

— A kibernetika, görögül kübertetika, a műszaki berendezések, az élő szervezetek és az emberi szervezet vezérlési folyamatainak általános vonásaival foglalkozó tudomány. A kibernetika létrejöttét számos műszaki és természettudományos felfedezés előzte meg: a matematikai logika és az algoritmusok elmélete, az idegműködések fiziológiájával és a homeosztáttal kapcsolatos kutatás...

Természetesen azonnal átszállítottuk a Központi Ideggyógyintézet zárt osztályára, ahol a létező legsúlyosabb betegeket kezelték, elég annyit mondani, hogy Verebes közvetlen szomszédja egy középkorú asztalos volt, aki makacsul kitartott amellett, hogy ő érti a kongói helyzetet.

Egy új orvosi státust létesítettünk, az illető orvosnak semmi dolga nem volt Verebes megfigyelésén kívül,

Minden erőmmel igyekeztem palástolni hóbortjait, el lehet képzelni, mit éreztem, mikor a Vasas elleni döntő mérkőzésünkön öt perccel az előtt, hogy ki kellett volna állnia Fuszek ellen, Verebes bejelentette:

— Visszavonulok, Géza bácsi.

— Ne hülyéskedj.

— A magyar nyelv nem ismer ilyet, hogy ne hülyéskedj. Azt kell mondani: ne butázz!

— Akkor ne butázz! Miért vonulnál vissza?

— Megpályáztam egy tanári állást a Faszobrászati Akadémián, most kaptam meg az értesítést, hogy felvettek. Itt a kesztyűm, Géza

bácsi, legyen szíves akassza szögre.

— De hát kit állítsunk be helyetted?

Verebes széttárta a karját, és faszobornál, illetve faképnél hagyott minket. A beszélgetést hallotta doktor Káró Medárd, a műveltségi minimumot vizsgáló bizottság elnöke, elgondolkozó arcával kérdezte:

— Igaz, hogy az önök csapata spanyol túrára készül?

— Igen.

— Zaragozába is elmennek?

— A tervek szerint.

— Tíz éve foglalkozom a zaragozai jogi tekercsek titkával, de még sohasem tudtam kijutni, hogy a helyszí-

nen olvashassam el az eredetét. Ha elvisznek magukkal, akkor most hajlandó vagyok kiállni Fuszek ellen.

Végignéztem a középkorú cvikkeres tudóson:

— De Fuszek jobb horgai nagyon fájnak.

Doktor Káró legyintett:

— Ön nem tudja, mi az, mikor az embert megkritizálják az Akadémiai Közönyben.

Tűnődve húzta fel lábára a bokszkesztyűt:

— Hiába, a tudományért áldozatokat kell hozni.

Megszólalt a gong, a Sportcsarnok elcsendesedett és a hangosbeszélő bejelentette a következő párt:

— Félnehézsúlyban indulnak: zöld sarokban Fuszek Zsigmond, Vasas, piros sarokban doktor Káró Medárd doktor utriusque juris, a jogi tudományok kandidátusa...

Moldova György

ÖLTÖZŐ

ÜNGYILKOS

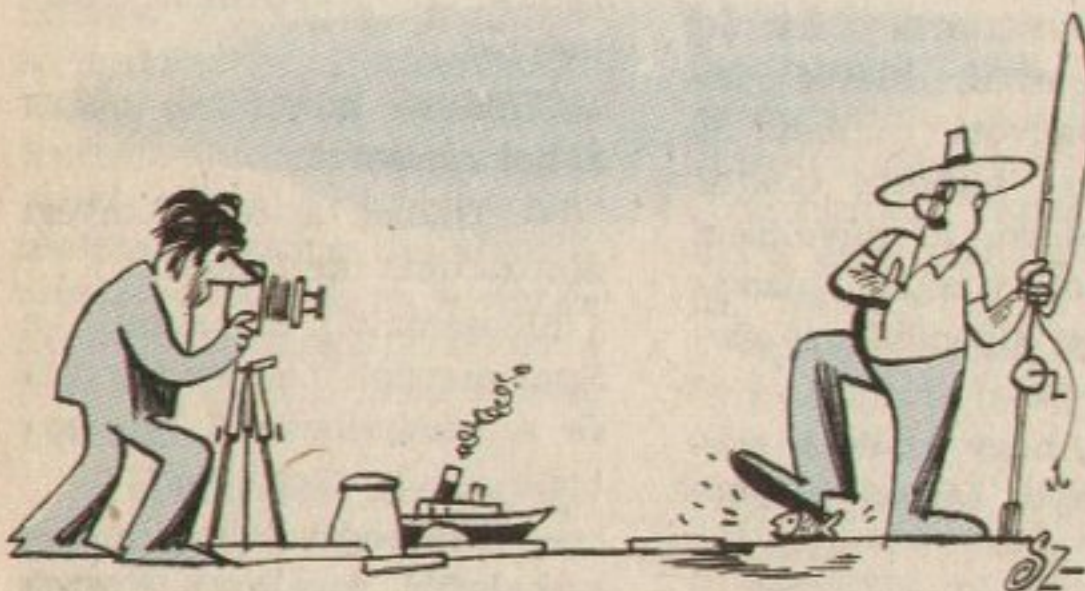

ÖNKI-
SZOL-
GÁLÓ

ÖNTELTSEG

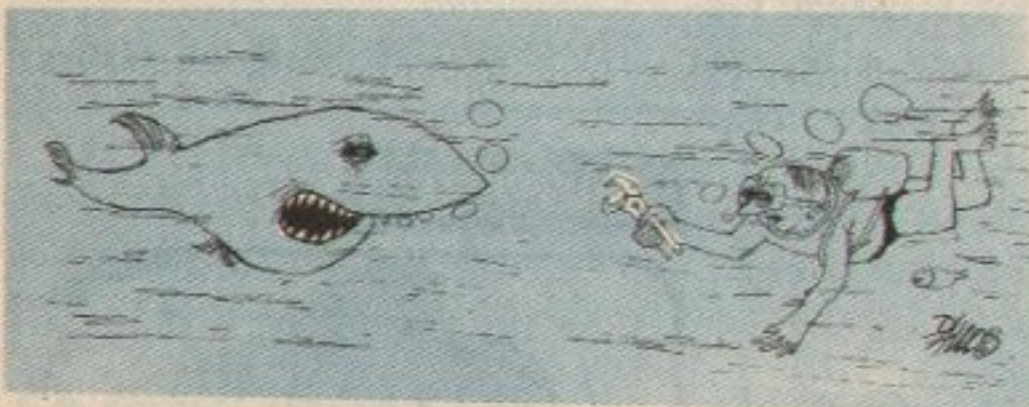

ÖNURALOM

Szponzorált példány

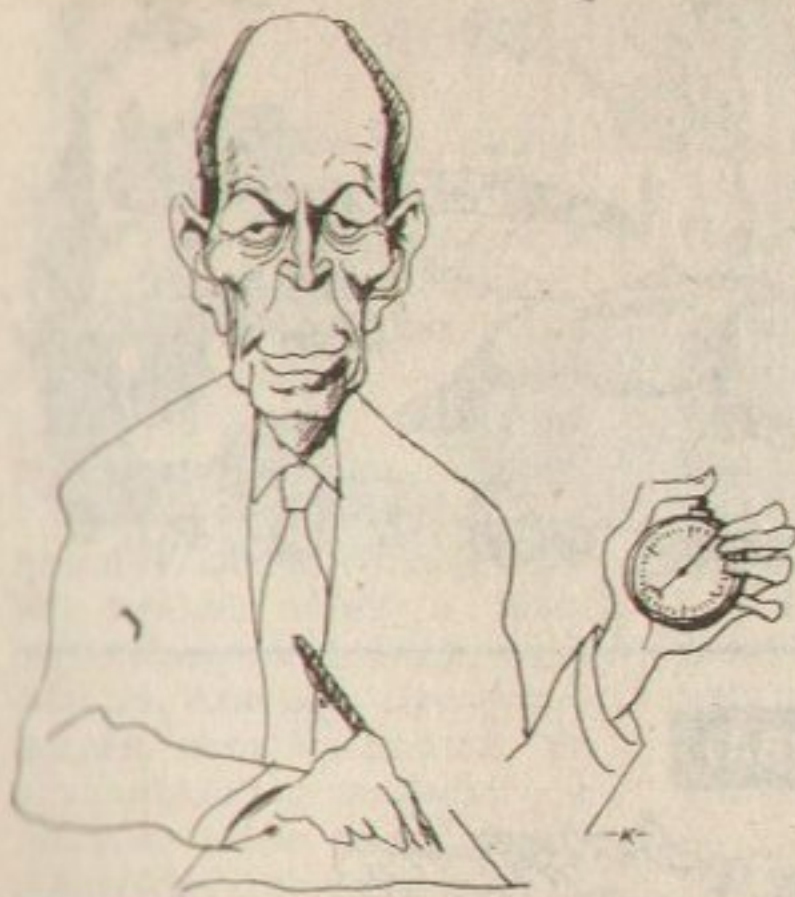
ÖNVÉDELEM

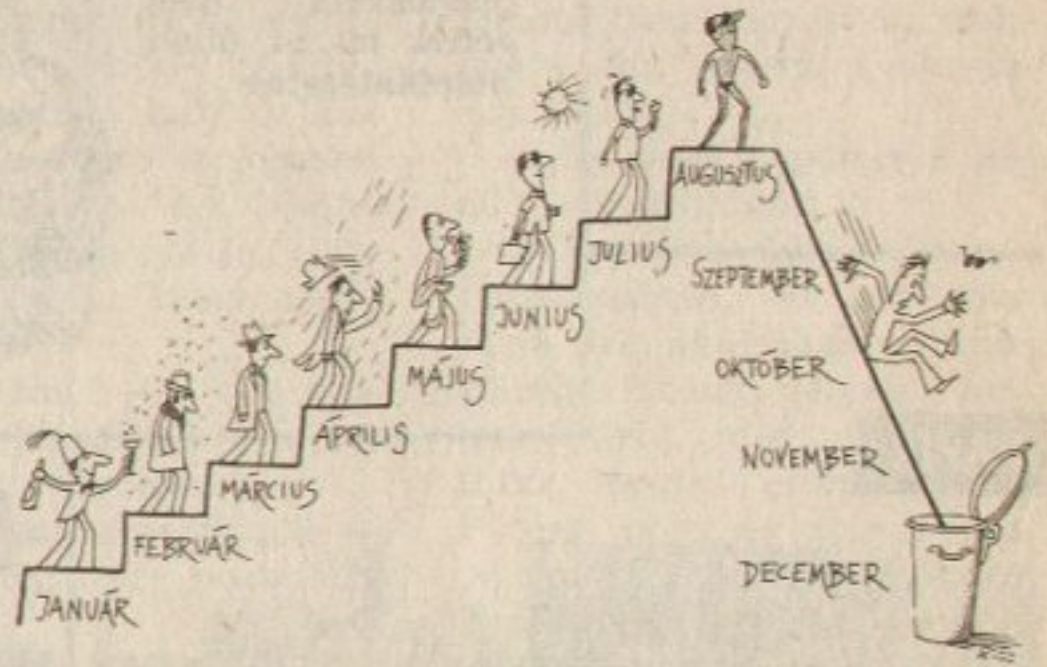
ÖRANGYAL

ÖRKÉNY

ÖRÖKNAPTÁR

ÖRÖM

ŐSZ

OTLET

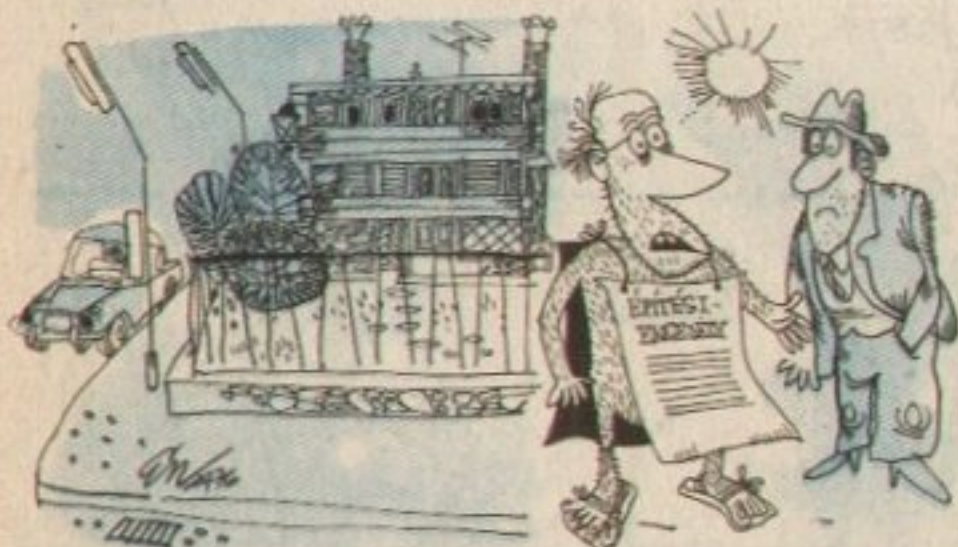

PANASZ

– Képzelve, a
gyermekem nem
vették fel az állati
balettintézetbe...

PAPÍR

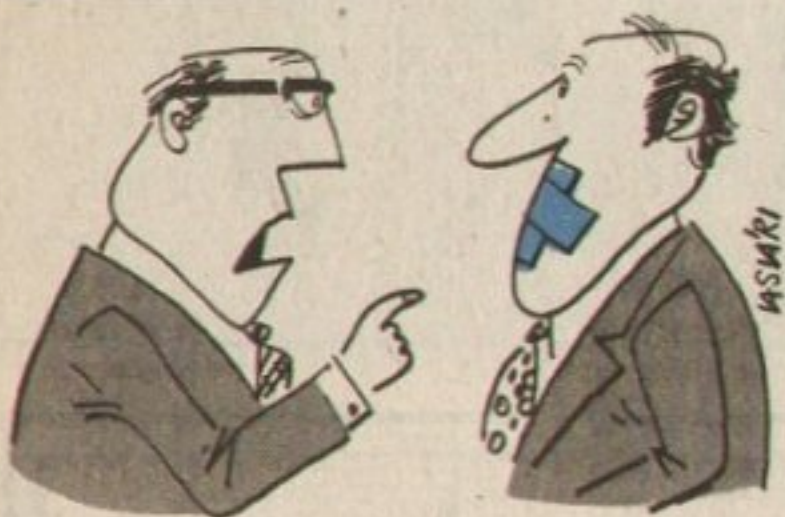
– Még szerencse, hogy megkaptam a lakhatási engedélyt, azt hordom hátul!...

PÁRBAJ

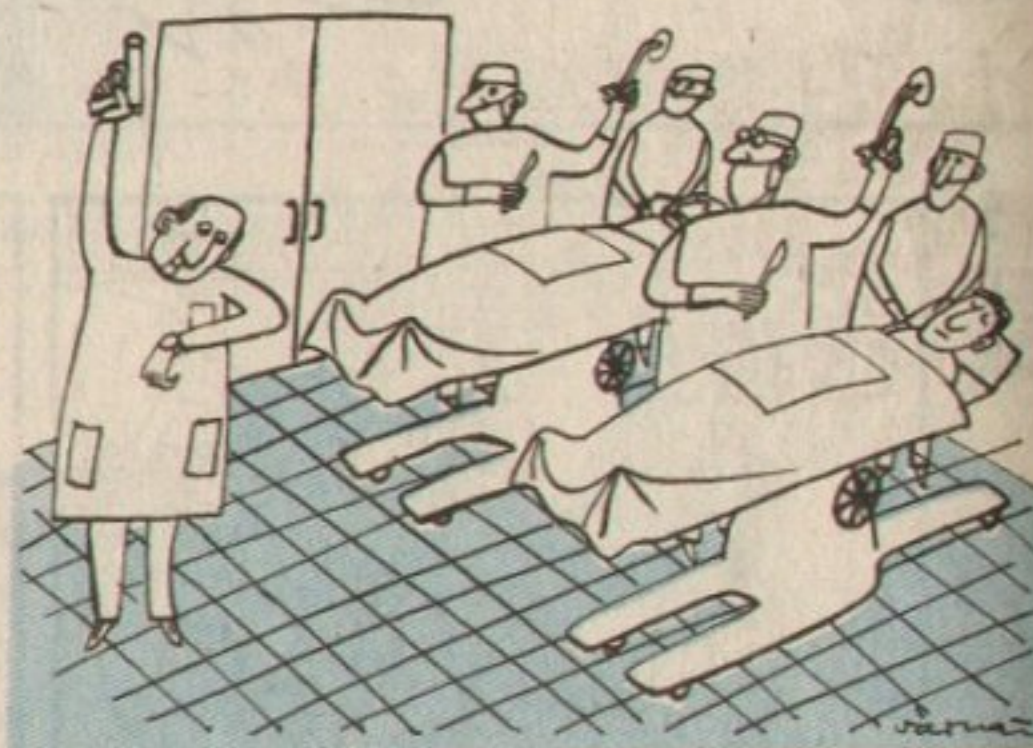

Szponzorált példány

PÁRBESZÉD

PÁROS VERSENY

— Ne félj semmit, Sanyikám, nem harap — bátorította az öccsét Imre, amikor a minisztérium lépcsőházában megálltak az örökmozgó felvonó ajtajában. — Ebbe mentében kell beszállni, majd megmutatom, hogyan.

Sándor, aki a reggeli vonattal érkezett, fölbiggyesztett szájjal nézett a fülke után, kissé sértődötten, mert odahaza Arácskán ilyen szerkezetet nem használtak, de ugyanakkor gyanakodva is, mert az efféle városi találmányokban bízott is, nem is.

— No most! — mondta Imre. — Vigyázz, hogy egyszerre lépünk.

Emelgették a lábukat. A fülke lassan, lebegve jött föl az aknából, de már volt két utasa. Két csinos nő, oly mozdulatlanok, mint egy-egy szobor.

— Állj! — mondta Imre, és könyökön fogta az öccsét. — Csak kettőnek szabad benne utaznia.

A két nő már majdnem egy vonalba került a két fiatalemberrel. A zömökebbik borsózöld kardigánt viselt, de a blúzán nyitva maradt két üveggomb; ennél fogva felülről némi belátás kínálkozott a blúzkivágásba, erős, anyásan domború, büszke két mellének halmai közé. Miközben felemelkedett, a két férfi előtt, a következőket lehetett hallani:

— Maga azt hiszi, kérdeztem tőle, hogy én is olyan vagyok, mint a többiek? Hát először is köpje ki azt az almacsutkát, ha velem beszél, másodszor pedig...

Az útitársnő, aki aprókat biccentve, jóváhagyóan hallgatta, másféle szépség volt. Amerikai szemüveget viselt, nylonblúzt, szintén amerikai. Kisportolt, hajlékony testén oly arányosan hullámoztak a

homorulatok és domborulatok, mint egy etruszk vázán. Harisnyát nem viselt, s felemelkedtében a két férfitelket felkúszott karcsú lábikráján, s amikor a felvonó kellő magasságba ért, besiklott a szoknyája alá is. Utána összenéztek, hunyorítottak.

— Barátom — mondta Sándor lelkesülten. — Itt volt valami, barátom.

— Csodások a pesti nők — jegyezte meg Imre beavatot-

tan. — De én nem szólok semmit, majd meglátod... No, készülj.

Jött a lift. Csakhogy ebbe a fülkébe sem lehetett beszállni, mert megint volt benne két nő. Imre intően hunyorított. Sándor visszahunyorított, de aztán elkomolyodott az arca. Megnézte az egyik nőt, aki borsózöld kardigánt és rakott szoknyát viselt, megnézte a másikat, aki nylonblúzt és bűvárszemüveget. Hallotta, hogy a kardigános mit beszél.

— Maga azt hiszi, kérdeztem tőle, hogy én is olyan vagyok, mint a többiek? Hát először is köpje ki azt az almacsutkát, ha velem beszél, másodszor pedig...

A másik rá-rábiccentett, és

úgy állt, hogy be lehetett pillantani a szoknyája alá. De Sándor nem nézett a szoknyája alá, hanem a bátyjához hajolt.

— Ez most ugyanaz a két nő? — érdeklődött.

— Á — mosolygott Imre a járatlanságán, és elmagyarázta neki az örökmozgó működését. Hosszú percekig kellene várni, míg ugyanaz a fülke megint elibük kerül, föltéve, hogy az utasok benne maradtak, ami viszont képtelenség. — No most — mondta hirtelen, és intett, hogy szálljanak be.

— Maga azt hiszi, hogy én is olyan vagyok, mint a többiek? — magyarázta a fülkében egy borsózöld kardigános nő egy napszemüvegesnek. — Hát először is köpje ki azt az almacsutkát, ha velem beszél, másodszor pedig...

— Nem értem — mondta Sándor.

— Mit nem értesz, Sanyikám?

— Irtóra egyformák ezek a pesti nők.

— Isteniek — hunyorított Imre s hozzátette: — De én nem szólok semmit, majd meglátod.

Amikor a következő fülke fölbukkant az aknából, Sándor belebámult, aztán megtörölte verejtékező homlokát, és így szólt:

— Ne menjünk inkább gyalog?

— Mi az? Megijedtél a lifttől? — nevetett Imre.

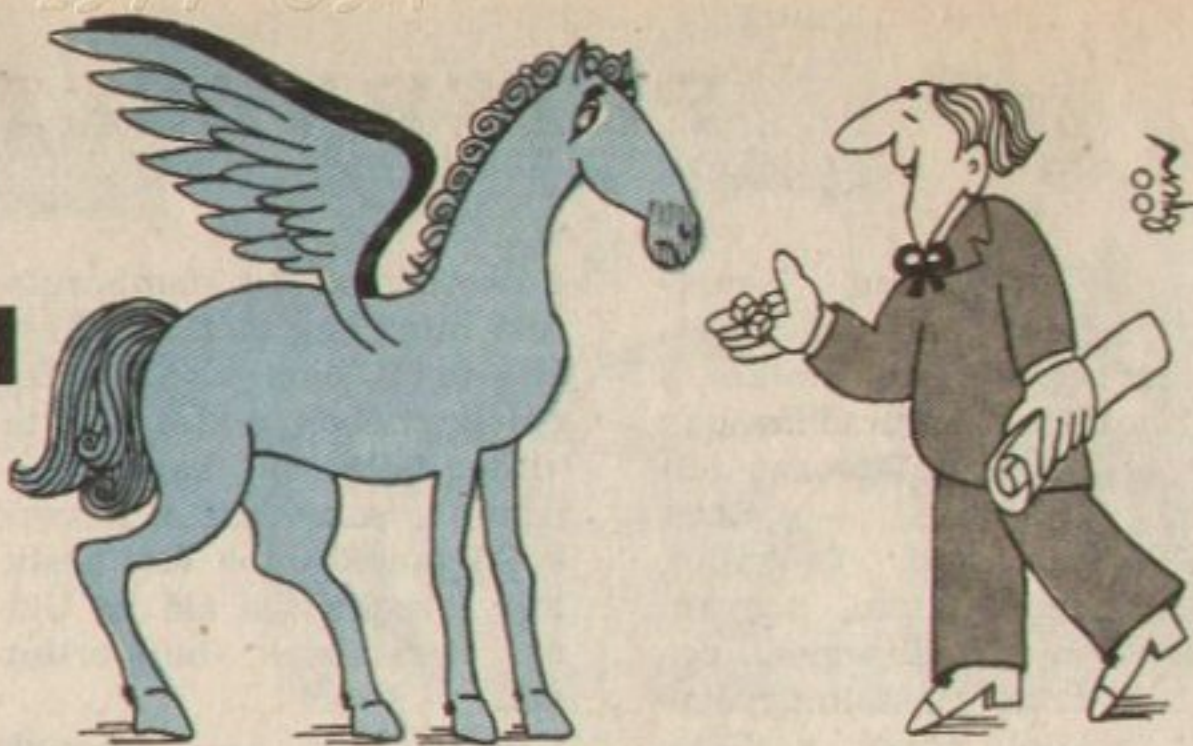
— Úgy sincs benne hely — mondta Sándor.

— Nem bánom, menjünk — nyugodott bele Imre, s csak ráhunyorított a két nőre, akik lassan emelkedtek fölfelé, és csinosak voltak és mozdulatlanok, mint két kirakatbaba.

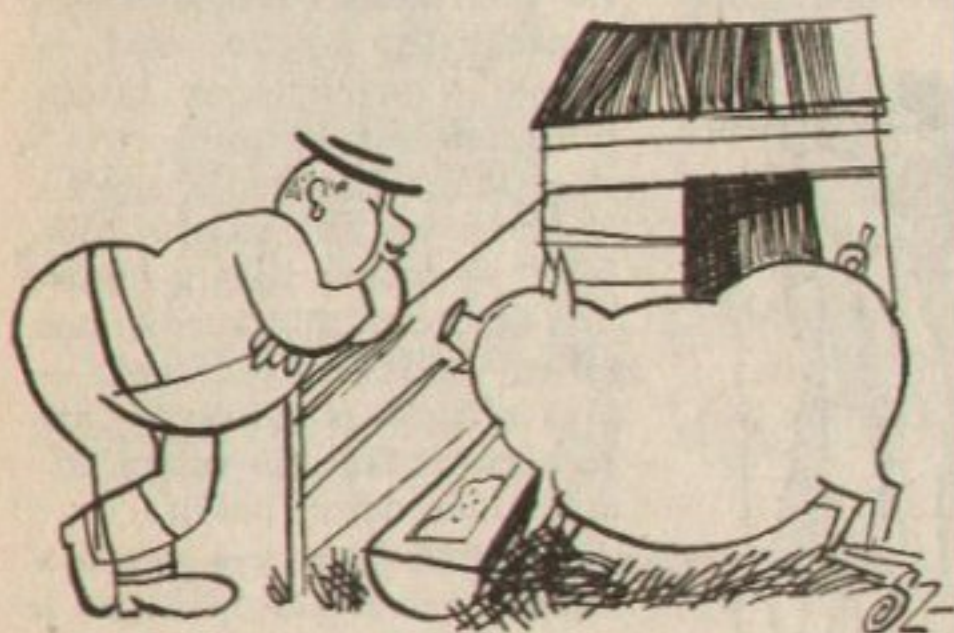
Örkény István

PEGAZUS

PÉLDAMUTATÁS

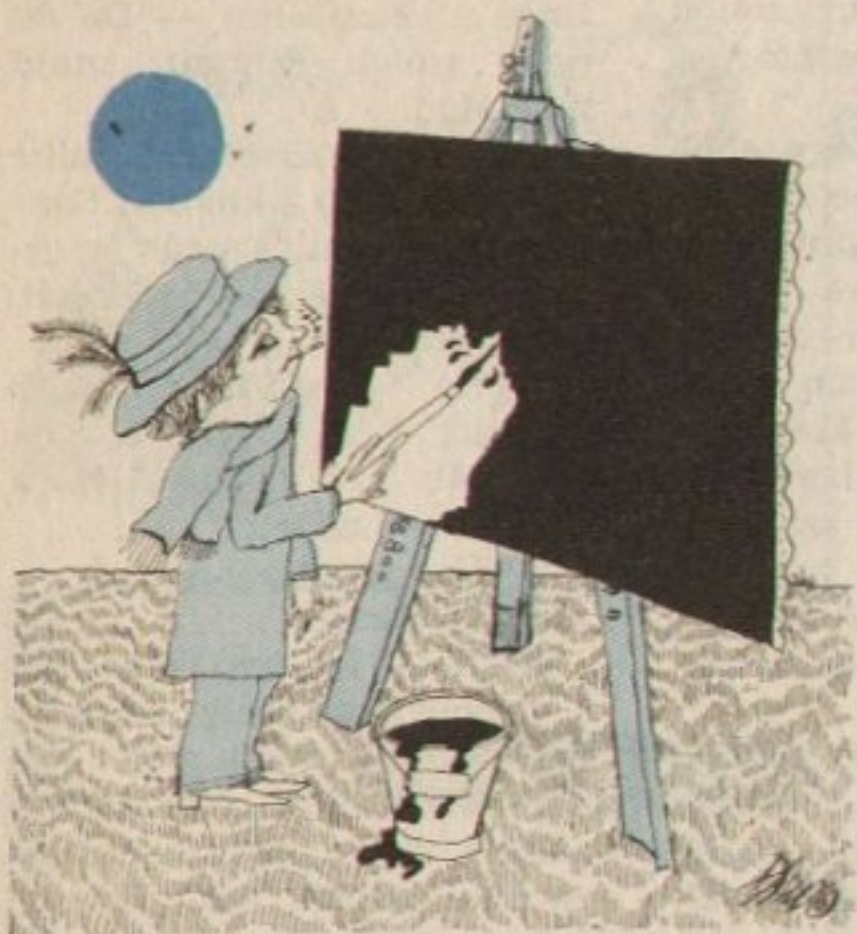

PERSELY

– Képtelen vagyok spórolásra nevelni a fatert

PESSZIMIZMUS

PIMASZSÁG

– Szabad egy kis tüzet?

PLAY BACK

PLAYBOY

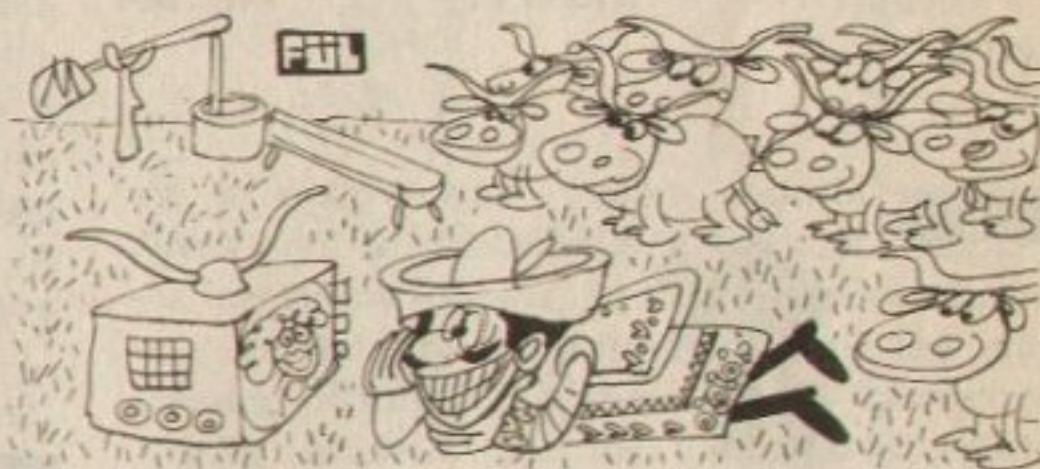

PÓTALKATRÉSZ

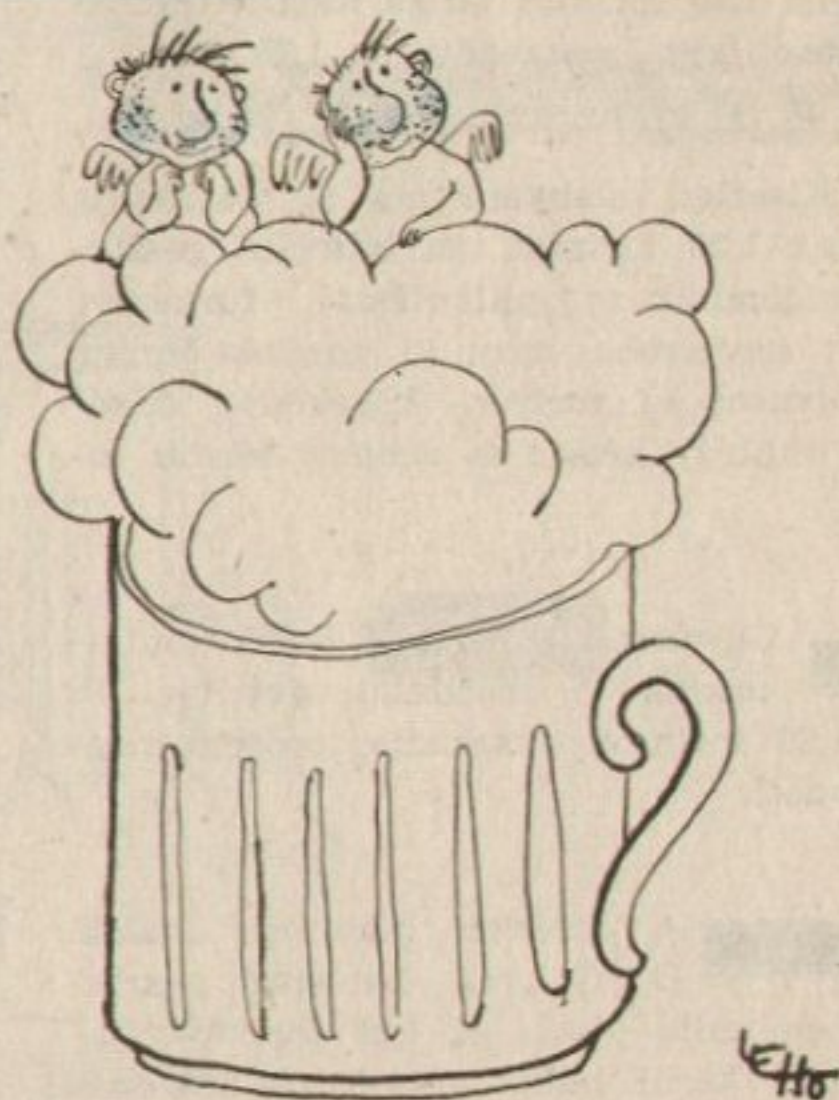

– Igenis, a fejszébe teszünk új nyelet

PUSZTA

PUTTÓ

REFLEX

(H. B. PSZICHOLÓGUS NAPLÓJÁBÓL)

— KISREGÉNY —

Úgy érzem, kötelességem, hogy a nagy nyilvánosság elé bocsássam kísérleteimet, melyeket az emberi lélek mechanizmusának feltárására végeztem. Szerénységgel nélkül állíthatom, hogy egy lépéssel közelebb jutottunk az olyannyira bonyolult, belső mozgatóerők megértéséhez.

Első kísérletsorozatommal azt kívántam megállapítani, mennyi időt vesz igénybe a feltételes reflex kiépítése.

Feljegyzéseim a feltételes reflex kiépítéséről:

HÉTFŐ Minden reggel ugyanabban a kis tejboltban vásárolok a két darab péksüteményt. Ma a két kifli vásárlása során, két forintot nyújtottam át kísérleti alanyomnak, D. G. eladónak. Bátorító gesztus kíséretében, amely azt volt hivatva jelezni, hogy nyolcvan fillér a két sütemény árúért szolgál, az 1,20 forintot tartsa meg. Automatikus mozdulattal visszaadta az 1,20 forintot.

KEDD Kísérleti alanyom ma is visszaadta az 1,20 forintot, de bátorító gesztusomra elgondolkozó pillantással, fürkészve tekintett szemembe, mint ki gondolatomban kíván olvasni és mélyen, küszködve felsóhajtott, mintegy kétség és remény között ingadozva.

SZERDA Ugyanaz. De biztató jelek mutatkoznak. A mozdulat, amellyel D. G. az 1,20 forintot visszaadta, erősen meglassúbbodott.

CSÜTÖRTÖK A kísérlet biztatóan halad. D. G. ma bátorító gesztusomra nem adta vissza az 1,20 forintot, hanem ajaka körül hálás mosollyal, köszönetet rebegve, zsebrevágta.

PÉNTEK Ma elhagytam a biztató mozdulatot. D. G. elárúsító ennek ellenére nem adta vissza az 1,20 forintot, hanem felszólítás, szó és köszönet nélkül zsebresüllyesztette.

A kísérlet sikerült. A feltételes reflexet 120 óra alatt építettem ki.

Mennyi idő alatt bontható le a feltételes reflex?

Következő kísérletsorozatomat ellenpróbának szántam. Mennyi idő alatt épül le a már egyszer beidegzett feltételes reflex? Kísérleti alanyom Z. E. pincér. Évek óta ő helyezi elém a feketekávét, a Kis Hangulatos presszóban. Ez alkalommal mindig 5 forintot nyújtok át neki, amelyből 3,60 forint a fekete ára, 1,40 a borraival.

HÉTFŐ 3,60-at nyújtottam át Z. E.-nek, de tagadó gesztussal jeleztem, hogy ezzel az ügy be is van fejezve. Többre ne is számíts. Néhány pillanatig tanácstalanul álldogált az asztal mellett, majd szó nélkül távozott. Csupán ajka vonaglott idegesen. Úgy látszik, a feltételes reflex lebontása zavarólag hat a vegetatív idegrendszerre.

KEDD Tagadó gesztusomra kísérleti alanyom arcvonásai rángatózni kezdtek, majd viharos gyorsasággal elvonult. Távoztában gyors, szaggatott felkiáltások hagyták el ajkát. Tehát a feltételes reflex — továbbiakban F. R. — lebontása nemcsak zavarólag hat a vegetatív idegrendszerre, de bizonyos megnyilvánulásait meg is gyorsítja.

SZERDA De csak kezdeti fokon. Később gátlólag, lassítólag hat, azonkívül az emlékezet dúcait is gyengíti. 58,7 percet ültem ma asztalom mellett, amíg kísérleti alanyom megjelent a kávéval és akkor is elfelejtett csészealjzat, cukrot, kiskanalat hoz-

1977 097

ni. Ráadásul rendkívül lomha mozdulattal helyezte a kávé asztalomra. Csupán szemei égtek furcsa, indulatos tűzben. (Lehet, hogy F. R. lebontása ősi, tudat alatti ösztönöket bolygat meg.)

CSÜTÖRTÖK Lehetséges, hogy elmegyógyásszal konzultálom meg az esetet. Tanulságos lehet az elmekórtan számára, hogy a feltételes reflex lebontása tektonikusan hat a tudat alatti működésére. Tagadó mozdulatomra ugyanis kísérleti alanyom fogát csikorgatta, majd távozásakor lesodorta az asztalterítőt is, hogy a csésze a földre esett és eltört. Érzem, izgalmas felfedezések küszöbén állok! Talán sikerül felfednem a feltételes reflex leépülésének újfajta összefüggéseit.

PÉNTEK Sajnos nem. Ugyanis, ahogy belépek a presszóba, elém áll Z. E. kísérleti alanyom és közli, hogy a „Kis Hangulatost” tatarozás miatt bezárták, továbbá átalakítják egy Ofélia elnevezésű ruhabolttá, azonkívül asztalomat és széket műemlékké nyilvánították, ezért bizonytalan ideig le kell, hogy mondjak a feketekávé fogyasztásáról a Kis Hangulatosban.

De kár! Bár kissé zavaros az egész, lehet, hogy én értettem valamit félre, mert objektíve semmi változást nem észleltem a Kis Hangulatosban. Csak a tudományos pontosság kedvéért jegyzem meg, hogy amikor át-

léptem a küszöböt, mintha valami cipőtálp alakú kemény tárgy meggyorsította volna távozásomat. De elképzelhető, hogy ez csupán szubjektív észlelet volt.

Mivel a kísérletsorozat egyelőre félbeszakadt, nem tudom megállapítani, hogy mennyi idő alatt épül le a feltételes reflex.

Kertész Magda

REJTETT KAMERA

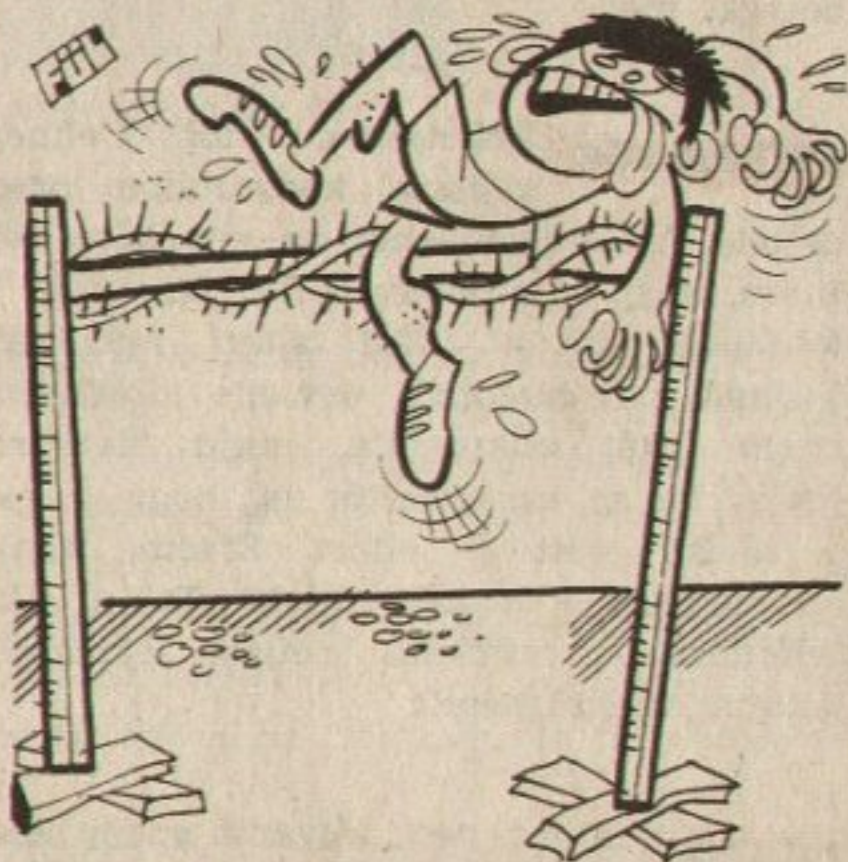

REKLÁM

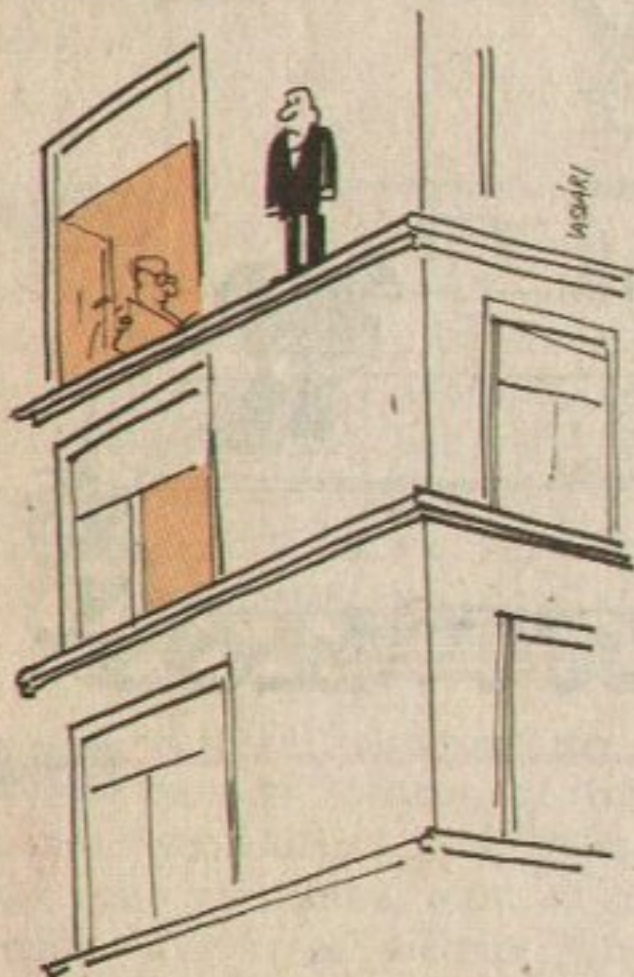

REKORDHAJHÁSZ

REPÜLŐ CSÉSZEALJ

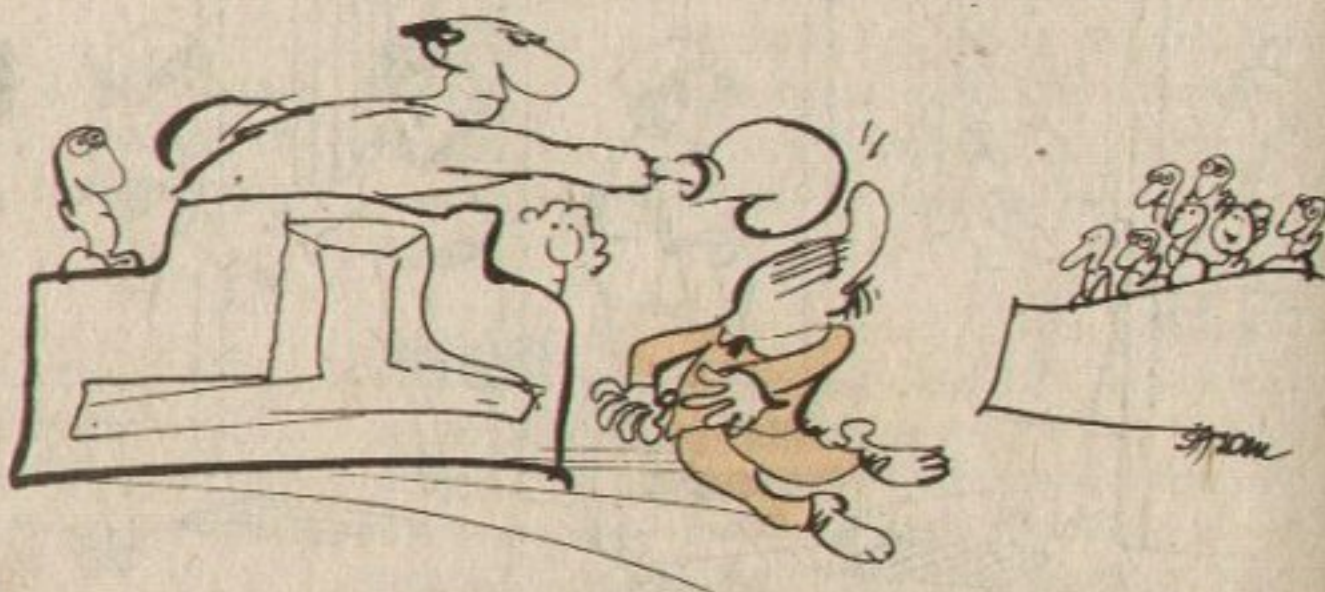
REVÍZIÓ

ROKONSÁG

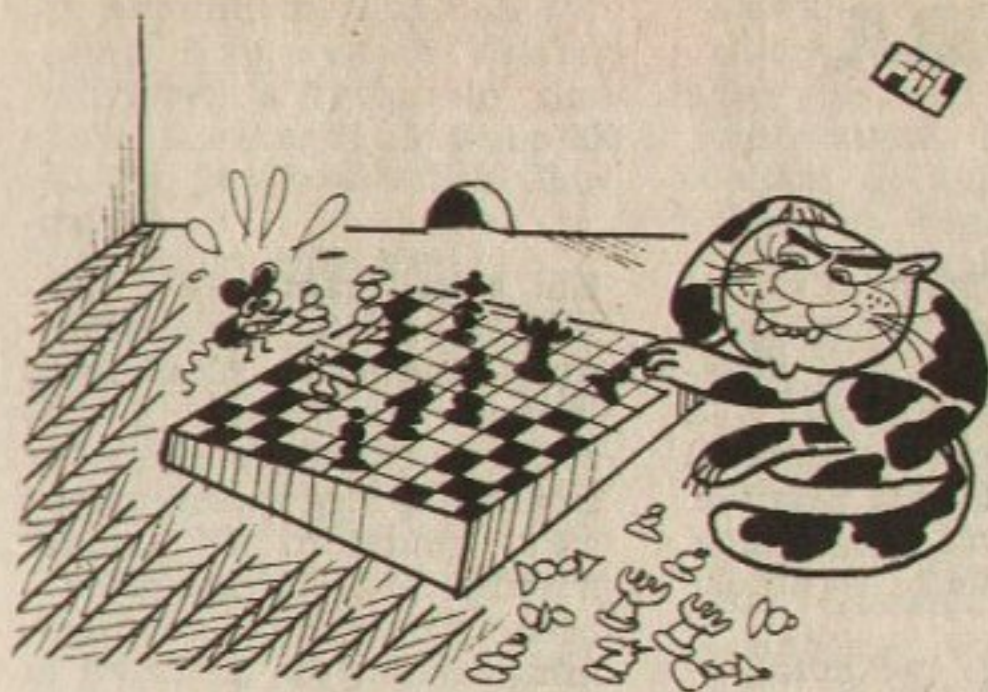

RÖGTÖNÍTÉLŐ
BÍRÓSÁG

Szponzorált példány

SAKK-MATT

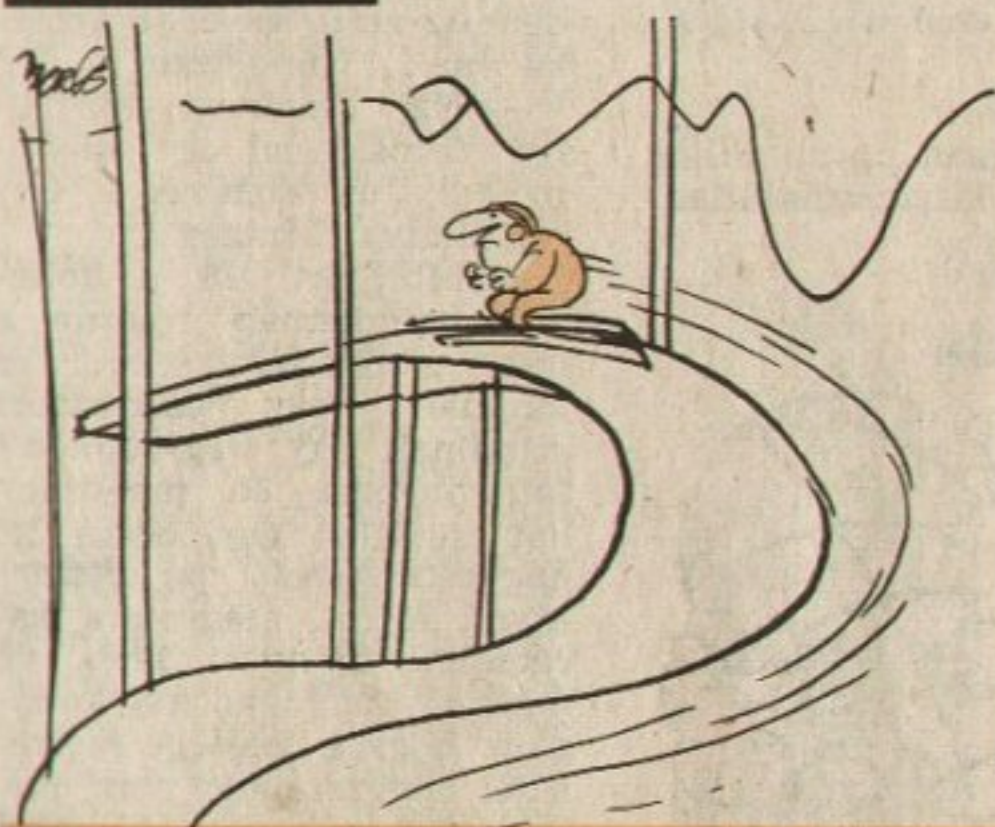

SCI-FI

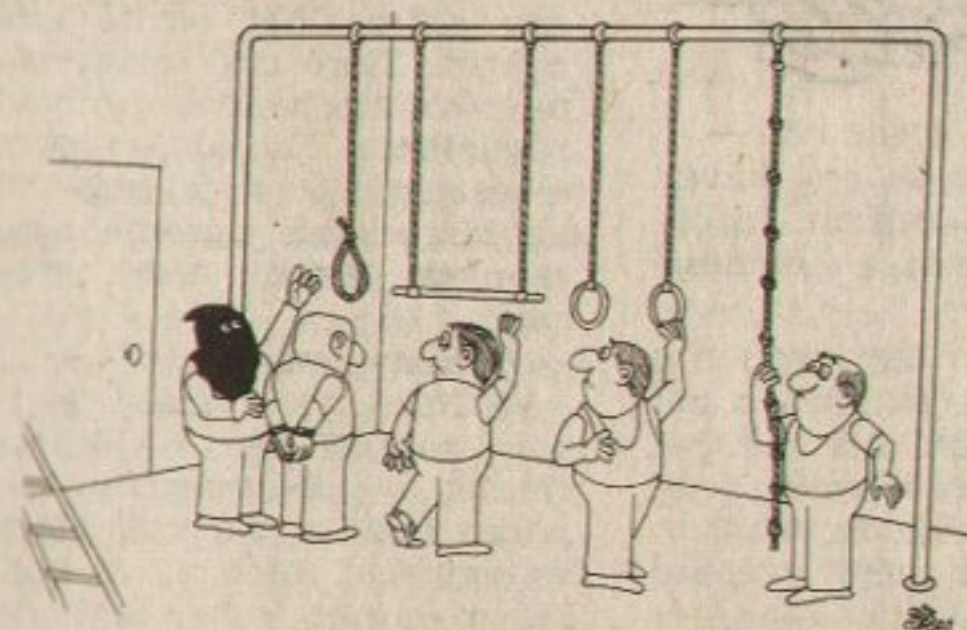

– Persze, hogy lefotózzom... és gondold, hogy akkor elhiszik?

SIUGRÓSÁNC

SPORTSZER

STILBÜTOR

Férjemmel semmit sem vethetünk egymás szemére: egyikünk sem zseniális üzletember. Ha mi hétfőn megvásároljuk az egész télre való konzervet — biztosan kedden kezdődik a Nagy Konzerv Vásár.

Házasságunk legelején még nem volt ágyunk, nem volt asztalunk, kölcsönt vettünk fel bútorvásárlásra — és az egész pénzen egy zenegépet és egy játékmajmot vásároltunk.

Egyszer bezörgetett hozzánk egy vándor korsóárus. Használt ruhát kért cserépkancsókért. Férjem lelkesen odaadta két hibátlan puplingjét egy kis kancsóért, hogy örömet szerezzen nekem... Egy másik alkalommal egy öreg trafóért (kellett a transzformátor, mert a száztíz voltos áramot akkor állították át kétszázhuszasra, és a kávéörölkünk száztíz voltossal működött) egyik barátunknak adtunk egy kétszemélyes rekamiét.

Szóval, rossz kereskedők vagyunk. De még mindig Fuggerek, Morganok, Mitsui és Rotschildok Pista barátunkhoz képest. Ő az, akinek hamis forintost adnak, selejt cipőt és férges almát. Ő az, akinek a zsebéből elfolyik, elcsurog a fizetés. Ha Pista azzal megy el hazulról, hogy télikabátot vesz a családnak — egy magnóval vagy egy fényképezőgéppel, egy élő kutyával, egy vödör ricinussal vagy négy szájharmonikával tér haza. De még véletlenül sem pénzzel vagy télikabáttal...

Hát ennyit előljáróban.

— Kérlek, gyere fel Pistáékhoz — mondta tegnap délután a férjem (Pistáék, legjobb barátaink, a fölöttünk levő lakásban laknak). — Valami nagyon sürgős ügyben akar velünk tanácskozni.

Amint beléptem a szobába, láttam, mi lehet az a sürgős ügy. Az asztal közepén hatalmas csomag volt, papírba burkolva, spárgával átkötve, fenyőággal díszítve. Pista bevásárolt a családnak.

— Meglepetés? — érdeklődtem.

— De még mekkora — válaszolta. — És hát éppen erről szeretném hallani a véleményedet... mivelhogy nem tudom, hogy ilyesmi örömet szerez-e egy feleségnek?

— Mutasd.

— Igen, igen... tudniillik egy feleség kiszámíthatatlan.

— Mutasd...

— Előbb főzök egy kávé.

— Ne főzz semmit, kifúrja az oldalamat a kíváncsiság...

— Hát az úgy volt — mondta Pista, és közben hol férjemre nézett, hol rám —, hogy van az üzemben egy kollégám. Tudjátok, nagyon rendes ember, négy gyereke van, és a felesége a negyedikkel otthon van, ilyen hat-száz forintos anyasági szabadságon. De hát egy fizetés, négy gyerek, érthető, ha megpróbál ebből is, abból is szerezni még pár forintot...

Hát a kollégám meg a felesége kitanulták a subaszőnyeg-készítést. Mindennap behozta megmutatni a rajzokat, hogy milyen szőnyeget csinálnak, meg színes pamutokat mutatott. És mindig mondta, hogy sokkal olcsóbban csinálna faliszőnyeget, mint amennyibe az üzletben kerül. És más egy kézcsofmózas, mint egy gépi munka, és tetszés szerinti méret és szín és minta... És mindennap szólt, és négy gyereke van... gondoltam...

— Na, csakhogy kinyögted. Csináltattál egy faliszőnyeget. Juli biztosan él lesz ragadtatva. Mutasd...

— Mindjárt. És a kollégám mindennap behozta a négy gyerek fényképét... és mondta, hogy ezerszáért csinálnak egy négyzetméter faliszőnyeget. Jó, mondtam, hát csináljon egy olyan fél négyzetméterest, az ötszázötven forint, megvan a karácsonyi ajándék. Igen, de másnap azt mondta a kollégám, hogy a felesége szerint a fél négyzetméter nem mutat sokat, van egy gyönyörű nagy darab kanavásza, isten ellen való vétek szétszabdalni. abból csinálna nekünk egy egész falat borító szőnyeget. Előre csak ezret kéne fizetni, a többi öthavi részletben. És karácsonyra elkészülne, és a feleségének ez biztosítana háromhónapi munkát, ugye, négy gyereke...

— Pista, csak nem?

— Nézd, van valami pénzem a KST-ben, és öthavi részlet... Megmértem itt-hon a falat a rekamié fölött, és rajzokat kértem. A kollégám hozott is rajzokat, de ezek őszintén szólva nem tetszettek nekem. Volt köztük kerti törpe, cicák gombolyaggal, voltak nonfiguratív minták is, nyugtalan opartok. Mondtam, valami

más kellene. Erre mondta a kollégám, hozzak én mintát, ők akármit meg tudnak rajzolni. Erre vettem néhány művészeti könyvet, egy modern festészetet Matisse-től Kleeig, japán és indiai albumokat...

— És kiadtál érte...

— Mindegy. A könyv megmaradt. Illetve, meg kellett volna maradnia, mert odavittem a kollégámhoz, ki is választottunk egy gyönyörű faliszőnyeg-mintát, lótuszvirágokkal és Buddhaszobrokkal, pont olyat, mint az új-delhi Oberói Intercontinental legszebb faliszőnyege. Egy órán keresztül ájuldoztunk a gyönyörűségtől, csupa vörös-arany-barna szín. De sajnos, a négy gyerek valamelyike hajósdit játszott a könyvekkel, és szétáztatta a fürdőkádban. Kollégám kétségbe volt esve, felajánlotta, hogy elfenekli mind a négyet, még a picit. a másfél évest is. De én nem tűrhetem, hogy gyereket verjenek, nem igaz? Így hát kollégám azt mondta, ne búsuljak, majd ő emlékezetből megrajzolja ugyanazt a szőnyeget, legyen nyugodt, csodájára fognak járni. És már előre megkért, hogy ha feltettük a szőnyeget a falra, engedjük meg, hogy újabb vevőit hozzánk küldje meg nézni, bizalomgerjesztés céljából. Ugyanis be kell valania, hogy bár a tanfolyamot elvégezték, ez lesz az első szőnyegük...

— Mutasd.

— Igen. Hát menet közben voltak kisebb problémák. Kisült, hogy az általam megadott méretet egy darabból nem lehet megcsinálni, de majd toldani fogják. Nem látszik előlről. Egy szőnyeg hátát meg ki nézi? Nem akarjuk mi azt eladni, igaz? Amikor elkészültek a minták — Buddha nincs rajta, mert egyrészt túlkomplikált lett volna, másrészt, és ebben a kollégának tökéletesen igaza van, klerikális — minek az? —, de vannak rajta lótuszvirágok. Még sohasem láttam lótuszt, de a kolléga becsületszávára kije-

lentette, hogy kiment a fűvészkerbe, ott rajzolta le. Szóval a minták már bele voltak csomózva, csak az alapszín nem, akkor elhozta megmutatni. Hozzámértük a falhoz, de sajnos rövid lett. Nem ért végig a rekamiék fölött. A kolléga mérgeledött: biztosan rosszul adtam meg a méretet. Újra megmértem a falat: százkilencven centi. Ő is megmérte a szőnyeget: százkilencven centi. De ő az ő mérőszalagjával mérte, én az enyémmel. Összemértük a mérőszalagokat (kapható mindkettő a Röltexben), a különbség tizenkét centi volt a kettő között... Erről egyikünk sem tehet — sajnos, nincs módom a szalagot a Párizsban őrzött iridium

platinarúddal egybevetni —, a szőnyeget újabb toldásra elvitte...

— Istenkém...

— Igen — mondta gyorsan Pista. — És ekkor még az alapszín nem volt készen. Kérdeztem, ugye, a megbeszélt aranybarna lesz. Mondta a kollégám, igen, remélhetőleg kapható most ez a szín. No és ha nem? — kérdeztem én. — Akkor egyezünk meg égő vörösben vagy narancsban — javasolta ő. De hát, sajnos, azt sem kapott, és ezért, ugyebár...

Ez már sok volt. Felugrottam, letéptem a csomagról a spárgát, és bontani kezdtem. Pista falfehéren állt.

— Tudniillik most nem tudom... hogy ez a szín... mit szól...

A faliszőnyeg spenótzöld volt. Méregzöld. Rézgálfczöld. Iszonyú volt. A lótuszvirágok bágyadtan sárgálltak benne, mint tükörtojáscafatok egy tál kiömlött spenóton. Félelmes volt. Pistára néztem és a férjemre néztem. Megfagyott bennem a vér. Ahogy lovagias férjemet ismerem, azt fogja javasolni, hogy mentsük meg Pistát, és vegyük meg... Nem, hát nem. Menekülni, menekülni ettől a szörnyűségtől. Dicsérni kell a portékát. Elvtele-nül, álnokul, alattomosan.

— Gyönyörű — mondtam, és igyekeztem a szőnyeg mellé nézni. — Juli el lesz ragadtatva.

— Gondolod? Elég ízléses? — lélegzett könnyebben Pista.

— Modern. Izgalmas. Remek.

— De hát, ez a sok zöld... te bírnád nézni?

— A zöld? A legmegnyugtatóbb szín. Javítja a látást. Köztudott, hogy a séta az erdei zöldben jót tesz a rövidlátóknak. Vidámmá teszi az embert. Nem véletlenül festik zöldre az iskolapadokat. Nem véletlenül kíván az ember egy kis zöld növényt a lakásba. A zöld...

— Kérlek — nézett rám könyörögve Pista —, add a becsületszávadat, hogy te tudnál szeretni egy ilyen elfuserált szőnyeget.

— Ez elfuserált? Ez a remek kézimunka? Boldog lehet a feleség, aki ilyet kap.

— Jaj, de boldog vagyok — ragyogott most fel a férjem arca. — Akkor most már megmondhatom... én csináltattam neked ezt a faliszőnyeget, karácsonyra...

Fehér Klára

SZ

SZABADSÁG

– Csak nem
üdülni tetszik indul-
ni?

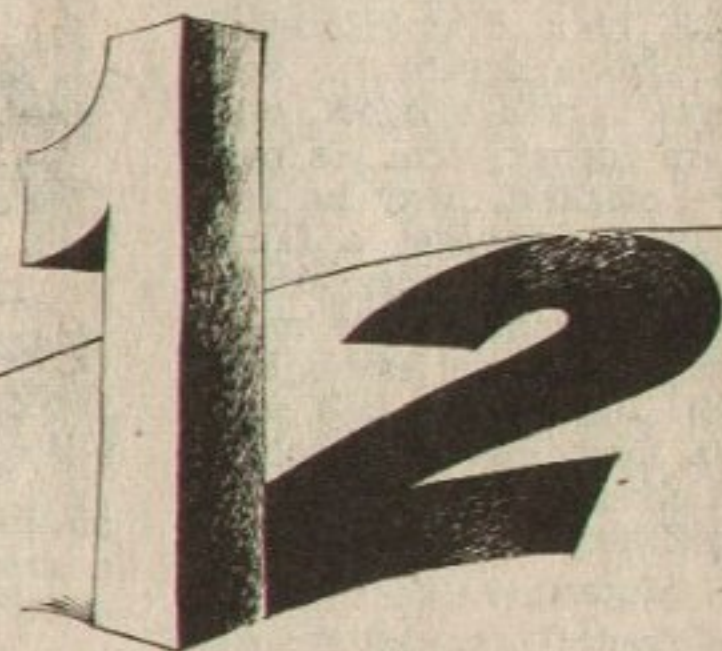
SZAKOSÍTÁS

– Ezzel a kérdéssel tes-
sék a kettes ablakhoz fá-
radni.

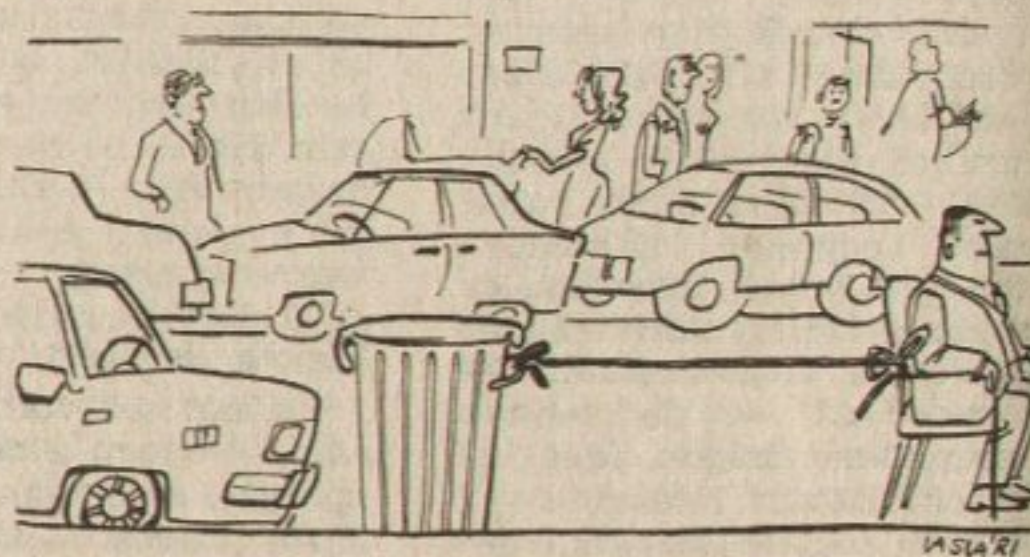
SZÁMÍTÓGÉP

SZÁMTAN

SZÉKFOGLALÓ

SZENVEDÉLY

— Nincs véletlenül egy Klotild nevű toalett-szappanod?

— Ma vett egyet a feleségem.

— Micsoda szerencse! — üvöltötte boldogan. — Nehogy használjátok! Kell a gyűjteményemhez. Már van harminckilenc féle toalett-szappanom! Klotild még nincs.

És már jött is érte. Hetek múlva ismét jelentkezett:

— Amikor legutóbb nálatok jártam, az ablakotokban egy kaktusz napozott. Stim-mel?

— Stimmel.

— Ideadhatnád. A kaktusz-gyűjtés most a legmenőbb dolog a világon.

Jött és vitte.

Egyszer aztán, amikor hazamentem, hiába nyúltam a kilincs után. Helyette egy cetli függött az ajtón:

„Hiába vártalak benneteket. Elnézést a kilincstől, de áttértem a gyűjtésükre. Ez a divat! Szedregi.”

Amikor megtudtam, hogy a kilincs helyébe a régi díványpárnák gyűjtése lépett, anélkül, hogy megvártam volna Szedregi jelentkezését, elvittem neki a dédnagymama megkopott párnáját. Alighogy csillapult öröme, kérdően rám nézett:

— Nem tudod, hogyan juthatnék hozzá egy strucctojáshoz? Azt mondják, hamarosan divatba jön.

J. Martinov

SZERELMI CSALÓDÁS

SZERKESZTŐSÉG

ismerősömmel, Szedregi-vel! beszélgettem éppen, amikor kialudt a szobában a lámpa. Kicseréltem a körtét, s már dobtam volna ki a régit, amikor barátom felkiáltott:

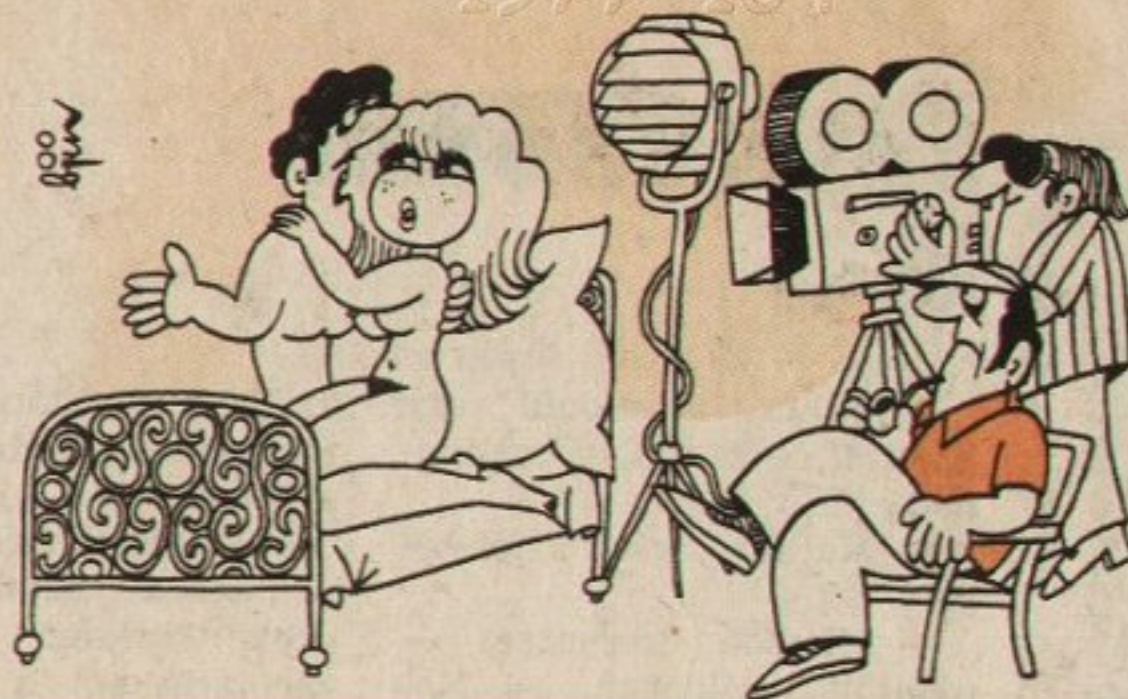
— Megörültél?! Képes lennél kidobni egy kiégett villanykörte? Hát nem tudod, hogy most divat a gyűjtésük?

Óvatosan becsomagolta és úgy vitte haza, mint egy trófeát.

Egy hónap telhetett el, amikor reménykedő hangja felcsendült a telefonban:

100

SZEXFILM

– Elnézést, rendező úr, hogyan is van innen ez a jelenet?

SZÍNHÁZ

– Hányadik Richárd is vagyok én?

100

SZINKRON

SZOBOR

SZOMORÚFÜZ

SZÜLŐFÖLD

Minap megint felbosszantott valaki. Azt mesélte:

— Lent voltam néhány napig a Nyírségben, Mátészalkán túl...

Dühösen kezdtem magyarázni:

— Annak a vidéknek semmi köze a Nyírséghez, legfeljebb közigazgatásilag tartoznak össze. Az már ott a szatmári síkság, feketeföld, nem nyíri homok.

Ismerősöm egy legyintéssel elintézte:

— Mindegy az!

Honnan is tudhatná az idegen, hogy mennyire nem mindegy. Honnan tudhatná, amikor szűkebb pátriám csendben, meghúzódva él az ország észak-keleti csücskében, hírt sem hallat magáról, legfeljebb ha valami elemi csapás éri.

Még emlékszem, hogy gyermekkoromban éjszakánként körüljárta falunkat a bakter, s messzehangzó szóval figyelmeztetett:

— Tűzre, vízre vigyázzatok!

Hát nem vigyáztak eléggé, s egyszer a nagy tűz, más-szor a nagy víz miatt került az érdeklődés előterébe az a táj. A század elején a szatmárökörtői tűzvész, 1970-ben pedig a kiáradt folyók vittek Szatmár hírére s nevét túl a megyehatáron.

Keservesen mulatságos ügy: ha tűz-víz nem pusztítaná néha, talán azt se tudnák Szatmárról, hogy létezik.

...

A kár, mondják, haszonnal jár. A hetvenes nagy víz után olyan elemi erővel mutatkozott meg az országos jószándék, hogy Szatmár annak köszönhetően mérföldeket lépett. Kőházakat kapott, vízvezetékét, betonjárdát. Húsz esztendő fiatalodott két év alatt. Máig sem tudom, mint történhetett, hogy a Tisza, meg az addig

oly jámbor Szamos megtáposodott? Még a holtágak is megvadultak, még az olyan semmi kis csatornák is, mint például a Vájás.

Ez a Vájás egy sekélyes, nagyobbacska árok szülőfalumban, Györteleken. Partján húzódott végig a cigánysor. Ott élt az a nevezetes cigánybíró is, akinek két felesége volt: Julcsa és Terka. Julcsa néni roppantul fel volt szerelkezve mindenféle hivatalos papírokkal: volt házasságlevele, meg pecsétetes koldulási igazolványa, szóval hivatásos volt. Profi. Terka nanó viszont amatőr volt, feleségnek is, koldusnak is, egyikről sem volt papírja. Ő csak úgy mellékesen járt el koldulni. Ám akkor sem kért, nem könyörgött, nem adott elő szívlágyító szövegeket reszketeg hangon, mint azt a hivatásosak teszik. Konok népek élnek arra mifelénk, legyen magyar, legyen cigány, nem tud az rimánkodni. Terka nanó is megállt csak az ajtó mellett, s állt, álldogált csendesesen, szótlanul, közömbösen. Állt öt percig, tízig, egy fél óráig. S ha már elunta, mérgében odamordult a háziakra:

— Hadd kapjak már valamit!

Szatmár is úgy állt az or-

szág szögletében, mint hajdan Terka nanó az ajtó sarkánál, várta, hogy valaki észrevegye ínségét, s szeljen neki egy karéjnyit az ország kenyeréből. Lehet, hogy a Szamos is amiatt dühödött meg, mert a táj elmaradottságát senki sem vette észre, s azért öntötte el vad áradattal a környék apró falvait, hogy hadd kapjon már Szatmár is valamit...

Nem beszéltem személyesen erről az ügyről a Szamossal, de hitem szerint így eshetett, s nem másképp.

...

Amikor elszármazik az ember a szülőföldjéről, hozza magával a tájszólását, a tévedéseit, meg a történeteit. Legtovább, konok kitartással a tévedéseink kísérik el bennünket. Mindmáig nehezen tudom megkülönböztetni egymástól a nárciszt és a jácintot. Mert az én földemen, isten tudja miért, a nárciszt nevezik jácintnak, és fordítva.

A tájszólás állandóan kopik, romlik, halványodik. De legromlandóbbak a történetek: elfelejtődnek, elvesztik ízüket, színüket, zamatukat.

Anyám egyik kedvence volt a jánosi legény esete. Így mesélgette:

Járt ide a mi falunkba egy legény Jánosiból, udvarolni. A lányos háznál, ahova járt, egyszer éppen vacsoráztak, amikor a legény beállított. Duszit ettek, kínálták a legényt is jó szívvel, hogy egyen velük.

— Köszönöm, de én már vacsoráztam! — mondta rá-tartin a legény.

— És mit evett?

— Fácánhúst!

De a lány anyjának jó szeme volt, észrevette, hogy a legény mellényére rá van száradva az odacsepegtetett puliszka. Na, csak annyit mondott erre:

— Látom, fiam, a tolláról!

Igenis, szerkesztő úr, tudom, hogy ehhez a történethez lábjegyzetek kíváncsoknak. Mondom máris: a duszi az tört krumpli, kevéske paprikás-hagymás zsírral meglocsolva. (Egyes falukban gyuszinak nevezik, okosan, mert legalább van értelme a szónak.) A puliszka, mint tudjuk, kukoricalisztből főtt étel, túróval, lekvárral, hordóskáposztával, tejjel fogyasztják. Ez volt a két leggyakrabban főzött étel, meg a kása, amin persze nem rizs értendő, hanem köles, vagy darált kukorica. Még vers is volt róla:

Duszi, puliszka, kása —
az isten áldása.

Szegény isten szeretie
Szatmárt: gazdagabb áldásra
nem tellett tőle...

Az igazi történeteket mindig Mari nagymama hozta, ősszel.

Nyakas nép a miénk, szabad fajta. Hajdúnak, talpasnak, szegénylegénynek jó, de cselédnek nem való. Bocskoros-nemesből cseléddé szegényedett Török nagyapám hajótöröttként hanyó-dott a grófi földek tengerén. Egyik Szentgyörgy-naptól a másikig is nehezen bírta ki egy uradalomban, nem tudta megszokni a jármot, a parancsszót. Minden szegődte-téskor tovább állott egy tanyával. Így történt aztán, hogy mind a kilenc gyereke máshol született, máshol házasodott, szétszóródott a család a fél Szatmárban.

Augusztus végén, szeptember elején, mindig felkerekedett Mari nagymama, körbe-gyalogolta Csonka-Szatmár vármegyét: felkereste a gyermekeit, unokáit. Mindenütt elidőzött egy keveset, segített kendert törni, lekvárt főzni, napraforgót csépelni. És esténként gyönyörű történeteket mesélt.

Ötéves lehettem, vagy csak négy, amikor egy nagyon érdekes történetet mesélt Mari nagymama, több estén át, folytatásokban. A történet úgy kezdődött, hogy két gyerek fürdött a patakban, jött egy török, s elrabolta a lovukat...

Pár év múlva kezembe akadt Gárdonyi regénycsodája, az Egri csillagok. Olyan ismerősnek tűnt minden mondata, mintha már olvastam volna. Akkor döb-bentem rá, hogy Mari nagymama ezt a történetet mesélte nekünk azon a régi őszön, szinte szó szerinti szöveg-hűséggel.

Tavaly az unokahúgocskám írt odalentről: szerez-ném meg neki Pesten vala-hol az Egri csillagokat, mert arra nincs meg a boltokban, az iskolában pedig kötelező olvasmány. Pestet bejártam a könyvért, hiába. Kiderült, hogy hiánycikk, hónapokig nem lehetett megkapni.

Akkor sajnáltam igazán, hogy Mari nagymama nem él már. Körbe gyalogolhatta volna a fél országot, s elmesélhette volna a kerek szemű, kajlafülű kisdíjakoknak Cecy Éva és Bornemisza Gergő hiteles, szép történetét.

Szülőföldjéről és szerel-meiről nehezen kezd vallani az ember. De ha már egyszer belejött, akkor abba nem tudná hagyni. Így vagyok most én is. De csak be kell kötnöm az emlékek zsákját, hagyjunk benne elmesélni valót jövőre is.

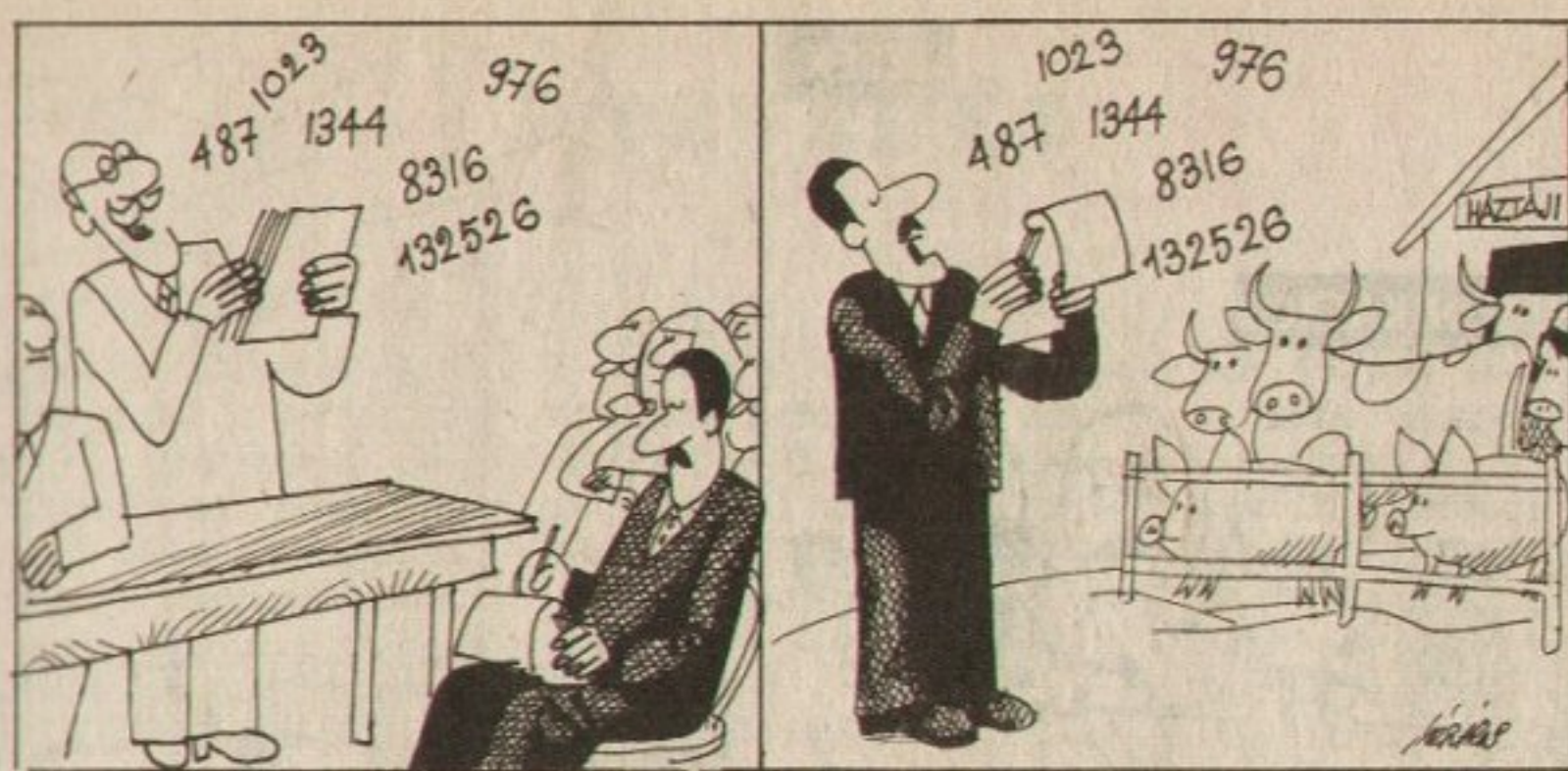
Búcsúzóul csak egy üzenetet szeretnék küldeni Szatmárba: fogadjanak szót a bakternak, s tűzre-vízre vigyázzanak, nagyon.

Inkább hír s név hadd vesszen oda!

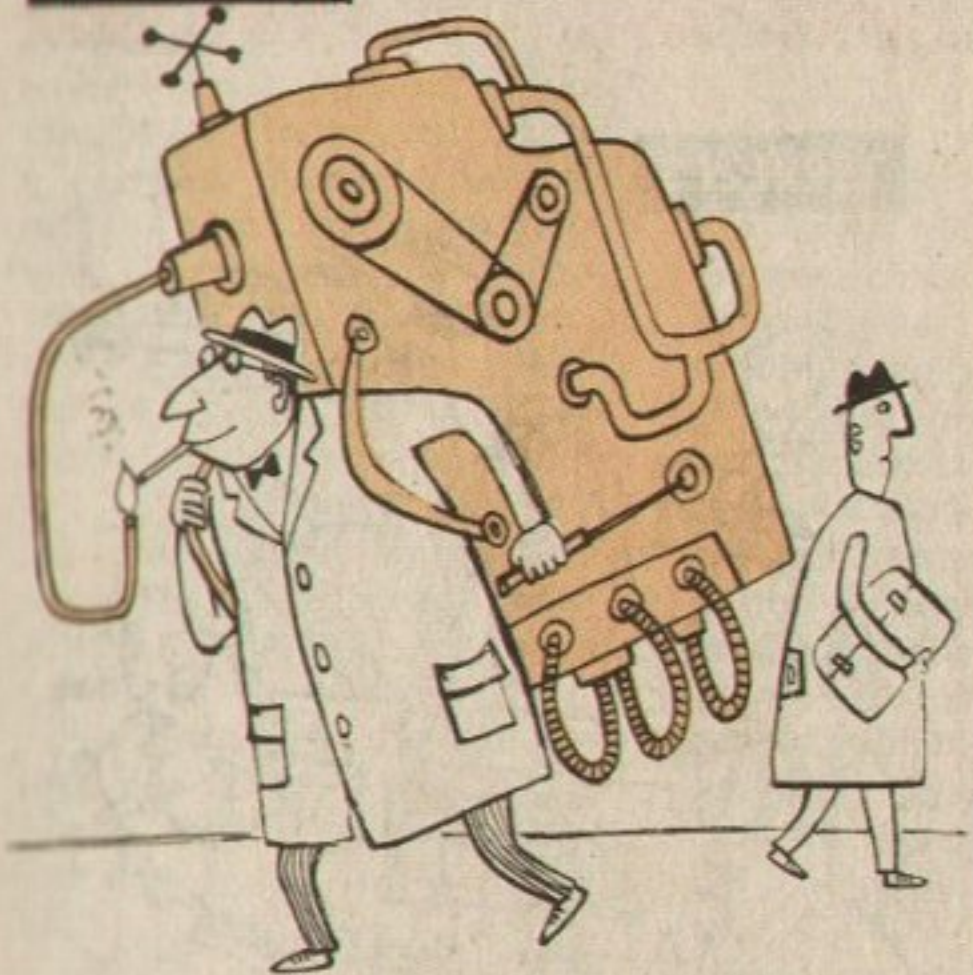
Radványi Barna

TÁJÉKOZTATÁS

TALÁLMAŊY

TANTALOSZ

TECHNIKÁS JÁTEKOS

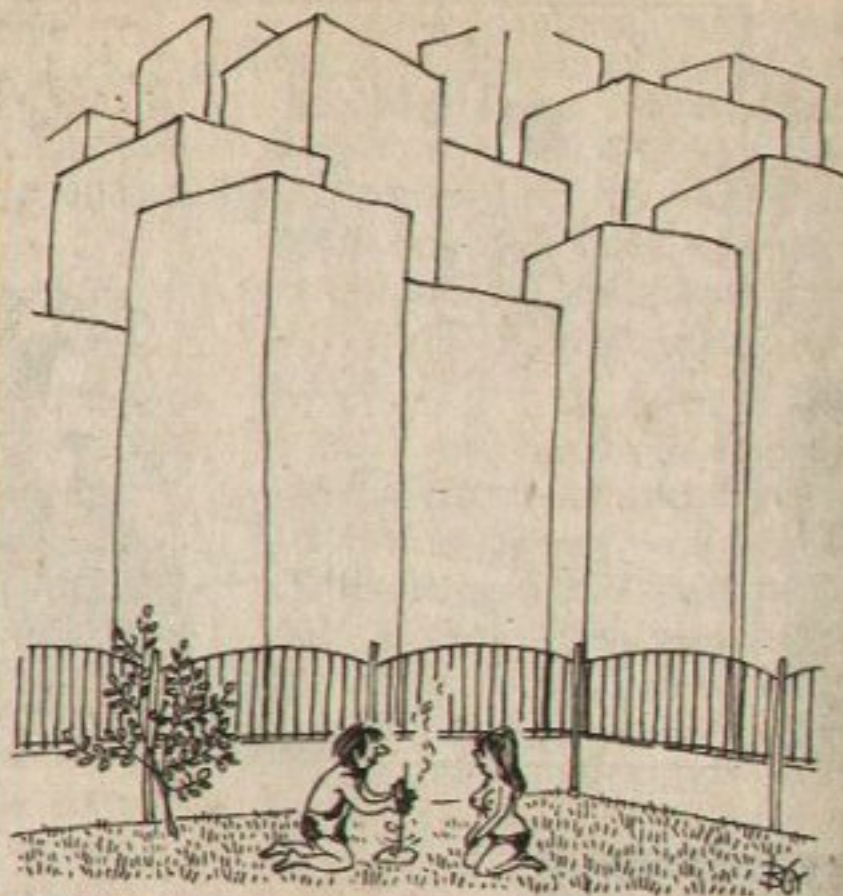
TELEFON

– Semmi, drágám, tudod, csak meg vagyok egy kicsit fázva!...

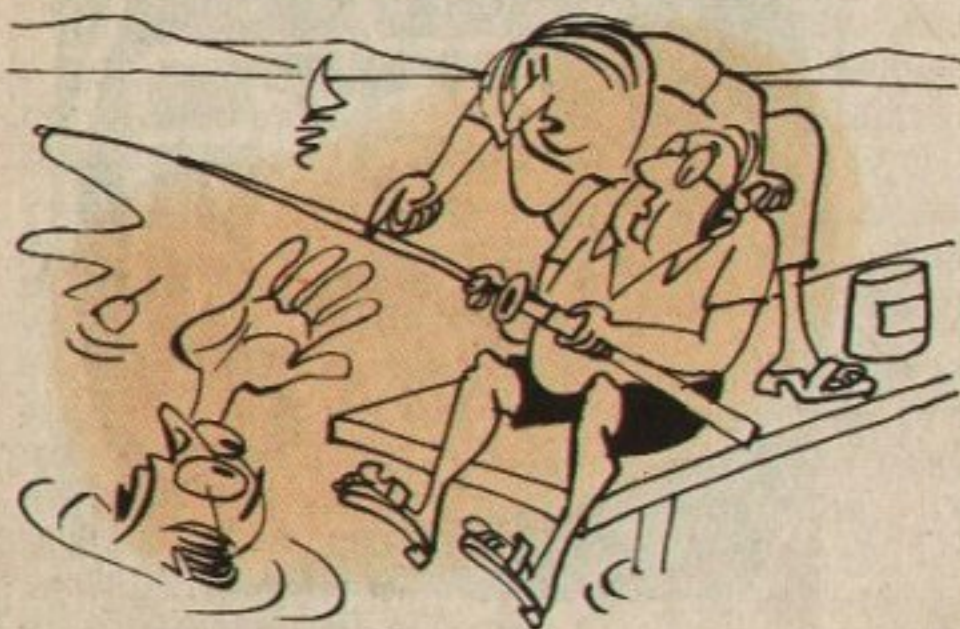

TELEK

TELEKOMMUNIKÁCIÓ

TENYERJÓSLÁS

– Nézd, milyen rövid az életrajza.

TERVEZÉS

– Most már csak azt kell eldönteni, hogy hány kocsmával induljon az építkezés...

KÉPESSÉGVIZSGÁLÓ
INTÉZET

TESZT

– Mondtam, hogy majmot csinálnak belőled...

TÉVEDÉS

Didergős, a füleket pirosra csípő téli este. A keményre fagyott hó panaszosan csikorgott Stelpőczy Béla, az Általános Művek helyettes raktárosának bakancsa alatt. Borzongva, fázósan gyűrte fel műszörme bundájának gallérját. Gondolataiban most is a gyárban tartózkodott. Főnöke, Debrői Hárs Levente előtt állt és a régóta esedékes fizetésemelésért esedezett, amit az jóságos, emberi együttérző mosollyal utasított el. De milyen furcsa a véletlen! Néhány pillanat múlva nem csak képzeletben látta főnökét: a körútról Debrői Hárs Levente fordult be a mellékutcába, karján egy csinos, harminc év körüli, hollófekete hajú nővel. Olyan hirtelen bukkantak elő, hogy Stelpőczy zavarba jött, úgy érezte, igazolnia kell, miért van ebben az időben az utcán:

— Gondoltam, levegőzőm még egy kicsit. Mély tisztelem, Debrői kartárs. Csókolom a kezét, drága asszonyom...

Debrői barátságosan biccentett, majd a hölgyhöz fordult:

— Engedd meg, hogy bemutatassam neked egyik legkitűnőbb dolgozónkat, Stelpőczy Béla kollegát. A feleségem. Ismerkedjenek meg!

Stelpőczy tiszteletteljes hódolattal csókolta kezét. Debrőiné kedvesen elmosolyodott:

— A férjem már sokat mesélt magáról. Elmondta, milyen kitűnő szakember...

— Ó — nyögte Stelpőczy zavartan. — Szívemmel, lelkemmel szolgálom Debrői kartársat, vagyis az Általános Műveket.

— Akkor búcsúzzunk — nyújtotta kezét Debrői Hárs Levente. — Holnap a feleségem korán kel. Igaz, drágám?

— Nagyon örültem, a viszontlátásra — biccentett Debrőiné.

— Csókolom a kezét. Tiszteletem, Debrői kartárs! — hajolt meg Stelpőczy, aztán még sokáig bámult utánuk a gyakorló agglegény kárörömeivel, s egyben irigységével.

□

A budai „Kávészacc” zenés eszpresszóban a sápadt hangulatvilágítás csak annyira volt elég, hogy a fizetőpincér a gyengén pislákoló lámpákat okolhassa a túlszámlázásért. Stelpőczy szórakozottan kavargatta feketéjét. Táncolni nem tudott. Életrajzában többször is hivatkozott arra: szülei olyan nehéz körülmények között éltek, hogy gyakran megesett, odahaza ebédre is csak étlapot olvastak. Tánciskolára nem futotta a pénzből. A zenét sem kedvelte túlságo-

san. Inkább azért járt ebbe a zenés eszpresszóba, hogy kíváncsian bámulja a boxokban összebúvó szerelmespárokat. Szemközt egy férfi udvariasan felsegítette a kábatot egy csinos nőre, aztán forrón egymáshoz simulva, elindultak a kijárat felé. Stelpőczy reszkető kézzel gyűrte a hamutálcába a cigarettáját. Négy forint kilencven fillért hanyagul az asztalra dobott, aztán feltűnés nélkül a szerelmespár után osont. Semmi kétség! A nő, aki szerelmesen simult a fiatalemberhez, azonos Debrőinével. Alig egy hete, hogy Stelpőczy találkozott a Debrői házaspárral. Az asszony akkor a férjéhez simult, ugyanolyan odaadóan, szenvedélyesen, mint most. Nem sokáig kellett Stelpőczynek követnie őket. A párocska eltűnt egy modern villa kapuja mögött. A helyettes raktáros nem tudott dönteni, mitévő legyen. Szegény Debrői Hárs Levente. Szerencsétlen, felszarvazott férj. Most azonnal fel kellene hívni telefonon. És ha nincs

otthon? És ha késve érkeznek? A bűnösöket már nem éri tetten? Úgy döntött, egy ideig figyelni fogja a hűtlen asszony minden lépését, aztán jelenteni fogja főnökének. „Bizonyos, hogy fájni fog szegénynek, de aztán megérti majd, hogy egyetlen igaz beosztottja van, s ez én vagyok” — bólogatott elérzékenyülten. — „S akkor majd ő maga fog könyörögni, hogy elfogadjam a fizetésemelést.”

Betért a közeli bizományi áruházba, hogy egy látcsövet vásároljon az akció lebonyolításához.

□

A „Kávészacc” eszpresszó ezén az estén is zsúfolva volt vendégekkel. Stelpőczy Béla egyetlen harapással bekapta a franciakrémet és tisztelettel, de bizalmasan közelhajolt Debrőihez:

— Ne haragudjon, hogy azt kértem, fáradjon ide. Életbevágóan fontos ügyről van szó.

— Nyögje ki végre, hogy mit akar! — nézett rá türelmetlenül az igazgatója.

— Mindig igyekvő beosztottja voltam. Szeretnék most is segíteni önnek, kötelességemnek érzem, hogy elmondjam. A kedves felesége vétett a házastársi hűség ellen. Végre! Csakhogy kimondtam — dőlt hátra idegesen Stelpőczy.

— Mit merészel? Én megfogom magát és kirázom az öltönyéből!

— Bocsánat, de bármilyen fájdalmas, tiszta vizet kell öntenünk a pohárba. Az ön kedves felesége egy zömök, barna hajú fiatalemberrel randevúzik minden kedden és pénteken ebben az esz-

resszóban. Utána elmennek a Tapló utca 116/c alatti villába. Tessék csak figyelni — mutatott diadalmasan a közeledő párocskára. — Nézze, hogy csókolóznak!

Debrői Hárs Levente arcából kifutott a vér, de aztán erőt vett magán, s egy pillanat múlva már mosolygott:

— Hadd csókolózzanak! Egyszer fiatalok, nem igaz? Egy kis félrelépésért nem csinálunk botrányt. Az a fontos, hogy az asszony remekül főzi a marhapörköltet.

— De hát végre itt az alkalom. Úgy érzem, kötelességem volt figyelmeztetni...

— Hagyja, barátom, maga nem ért ehhez. A mi házasságunk modern házasság.

— Bocsánat, de akkor én odamegyek és az ön nevében...

— Maradjon! — kiáltott Debrői Hárs, ám Stelpőczy már ott állt a nő előtt és hevesen gesztikulálva magyarázott:

— Szégyellje magát! Megcsalja a férjét, azt a drága, csupaszív embert, s még hoz-

zá egy ilyen lehetetlen, nyápic alakkal!

A férfi céklapirossá vált arccal felugrott:

— Kikérem magamnak! Felsőrakamazi Zsolt vagyok és a hölgy a hites feleségem, Felsőrakamazi Zsoltné! Parancsoljon, a személyazonossági igazolványaink. És most tűnjön el, mert nem állok jót magamért...!

— Pardon, emberek vagyunk, tévedtem — mormolta Stelpőczy megsemmisülten. — Főnököm, öntől is bocsánatot kérek — fordult sápadtan Debrői Hárs Levente felé, aki viszont akkor már méltóságteljesen, de az asztalok alatt, négykézláb igyekezett elhagyni a „Kávészacc” eszpresszót.

□

A történetek után talán cseppet sem meglepő a kedves olvasó előtt, hogy Stelpőczy Béla mind a mai napig nem kapott fizetésemelést.

Galambos Szilveszter

TÉVÉTORNA

— Kezünket emeljük fel!...

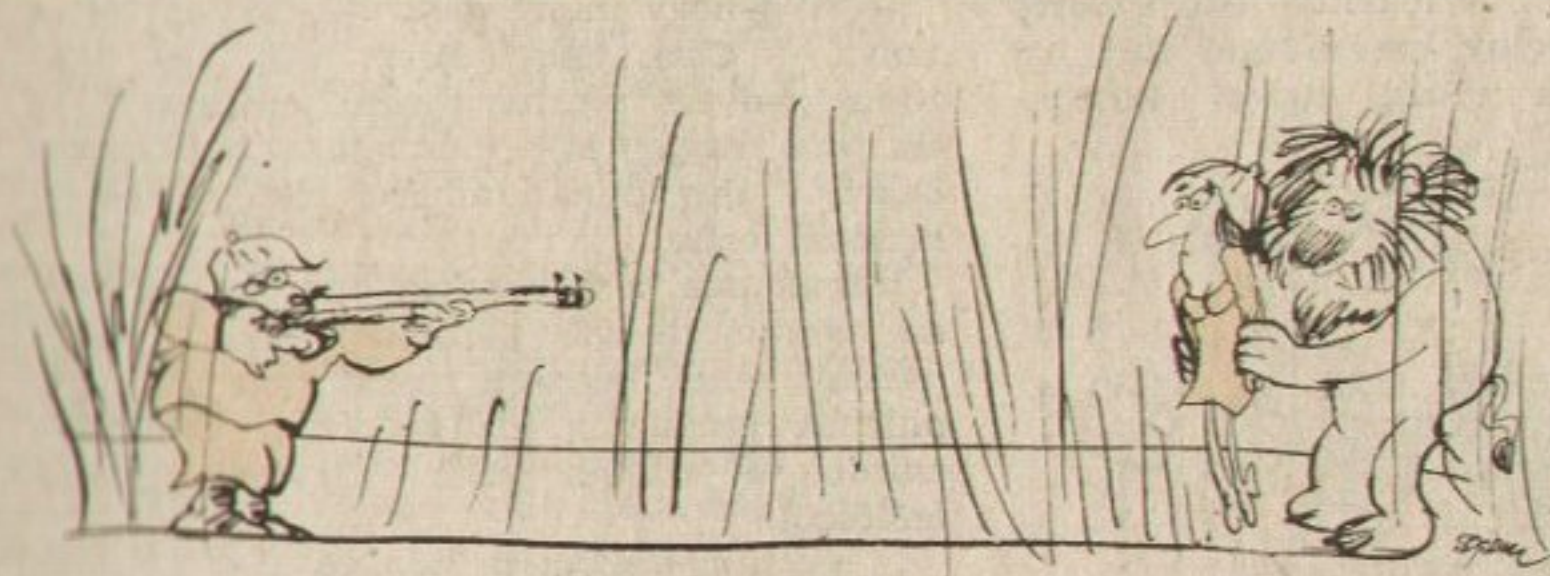
TOJÁS

TÖRPE-
AUTÓ

TÖRTÉNELEM

TÜSZ

TÜZCSIHOLÁS

UDVARLÁS

A Kossuth Lajos utcában sétáltak. A fiú azt szerette volna ajánlani a lánynak, hogy menjenek moziba, de egyelőre még csak a mondatok felépítésén tanakodott magában. Azt akarta, hogy a nagyfotosszerű javaslatnak kellő tudományos alapja legyen. Úgy gondolta, hogy először Edisonról, majd a Lumière-fivéerekről beszél neki, aztán a néma film korszakát fogja át röviden, utána pedig kitér a hangos film főbb kérdéseire. Minden az előkészítéstől függ.

Mondjuk meg nyíltan, a fiú félénk volt női társaságban, szívesebben vállalta volna néhány sárkány lekaszabolását, még inkább bármilyen bonyolult parabolaszélet területének kiszámítását, mint hogy elmondja a lánynak mindazt, ami a szívében feledt. Mindig irigyelte azokat a férfitársait, akik órákig tudtak udvarolni, simán, folyékonyan, pedig előzőleg nem is készültek. Őt más anyagból gyúrták. Már a nevében — Kálmán! — volt valami komor csengés, s ki merné állítani, hogy merő véletlen volt, amikor szülei a ritkán síró, magába zárkózott, szófukar csecsemőnek a sok Tomika, Lacika, Pistike között egy nehezen becézhető, komoly nevet adtak. S hogy diáktársai később hogyan értékelték ezt a kissé hajlott tartású, vékony, szemüveges fiút, azt talán legjobban a „Szia, tudós” köszön-

tés világította meg, amellyel üdvözölni szokták. Ez a becenév az egyetemre is elkísérte, mint egy rövidségében is alapos káderjellemzés. Mint ismeretes, a tudósok általában ritkán voltak gyakorlattal nőhódítók, s nem véletlen, hogy Casanova foglalkozott emlékirataiban szerelmi kalandokkal és nem Arisztoteles. Kálmán is tudós-típus volt, valóságos élő lexikon. És amikor egy lexikon szerelmes, bizony remegni kezdenek benne a címszavak. Már a hangrögzítés folyamatának mély elemzése közben érezte, hogy a lány alig figyel rá. Önbizalmát vesztetten elhallgatott, majd egy hirtelen támadt „minden mindegy” hangulatban kibökte:

— Mondja, Ria, nem volna kedve moziba jönni?

— Nem! — mondta lendületesen a lány, aki nem elégedett meg azzal, hogy Mariska helyett csak Ria névre volt hajlandó hallgatni, hanem vörös körmökkel és kitépett szemöldökkel hirdette a tizenhét éves szabadságjogait.

— Miért nem? — kérdezte Kálmán, még csak nem is szemrehányóan, hanem mint egy tudományos gépiességgel, mint olyan ember, aki ismeri az elegendő ok elvét.

— Hogyhogy miért nem? — csattant fel a lány. — Csak nem! Miért van úgy oda? Nincs kedvem moziba menni, érdekes! Csuda pofa maga. Mit néz, maga pápaszemes bagoly!? Úgy csinál, mintha nem is tudom, kicsoda lenne!

Kálmánnak a rekeszizmában valami furcsa vibráló mozgás kezdődött. Soha nem tapasztalt érzés kerítette hatalmába. Ez az a pillanat, amikor a víz felforr, a pohár kicsordul, a vulkán kitör. Életében először felbőszült.

— Micsoda? Hogy ki vagyok én? — ismételte fojtottan a kérdést és megállt. — Hogy én kicsoda vagyok? Hát vegye tudomásul, hogy én vagyok a föld legcsodálatosabb jelensége!

— Na ne mondja, mert még elhiszem! — kuncogott a lány. Hozzá volt szokva ahhoz, hogy a fiúk nagyoztak előtte. Kísérte őt már haza a Városliget legjobb balösszekötője, s megcsókolta őt olyan fiú is, aki a saját bevallása szerint két percig tudott a víz alatt maradni. De hogy valaki a világ legcsodálatosabb... hát ezt még Micu sem merné mondani, pedig ő gólt rúgott a Lobogónak.

Kálmánból ekkor már villámlottak a szavak:

— Hát mit gondol? Azért jöttem ki a tengerből, azért másztam le a fáról, azért egyenesedtem ki, hogy maga úgy beszéljen velem, mint egy senkivel? Tudja maga ki vagyok én? Én találtam fel a kőbaltát és az atommáglyát! Én hajóztam körül a földet, én építettem a kínai falat, még a mozi is én találtam fel! Én szabályoztam a Nílust, én festettem a bölényt az altamírai barlang falára és az Utolsó ítéletet a Sixtus-kápolnában! Én írtam az Iliászt, az Isteni sajnjátékot és a Háború és békét! Én szereztam az Eroicát és az Aidát! És még azt sem érdemlem meg, hogy egy rongyos moziba eljöjjenek velem! Én foglaltam el Egyiptomot, Perzsiát, Indiát és Galliát! Igen, én, a csuda pofa! Én fedeztem fel az Északi-sarkot, Amerikát, a Plutó bolygót és a radioaktivitást! Valaha örülhettem, hogy megláttam a mammutot, ma hatszázmillió fényévyire látok, mint afféle pápaszemes bagoly! Én fúrta a szentgotthárdi alagutat, én építettem a dnyepetrovroszki erőművet! Én fejtettem meg az egyiptomi képirást, én másztam meg a Mount Everestet! Valaha egysejtű voltam, ma harmincmilliósejtű vagyok, s maga úgy viselkedik velem, ahogyan az egysejtűvel szemben sem lenne szabad! Annyi vörös vérsejtem van, hogy ha sorbarakná, ötször körülélné a Földet, szétterítve betakarná Belgiumot! Érti?! Én vagyok a homo sapiens, az EMBER csupa nagy betűvel a világ ura! Most már tudja, ki vagyok?

A kislány porba sújtott, lelkiismerettel állt

a mindent elsőpró szózatag alatt, alig mert fölnézni az élőlények legcsodálatosabbikára. Ilyet még nem hallott, pedig Micunak is nagy dumája van. Gondolatai zavarosan torlódtak egymásba. Teremtő ég, hiszen ezt nem tudtam, hát miért nem szólt?... lemászott a fáról, mint egy Tarzan... de hogy került a fára?... micsoda férfi a szürke külső alatt!... és mennyit volt külföldön... és miért nem mondta eddig?

— Én igazán... — rebegette mélységesen megilletődve — nem úgy gondoltam... hogy mit játszanak a moziban...

— Az más! — mondta Kálmán erélyesen, de már kissé megenyhülve és nagylelkűen tűrte, hogy a lány belekaroljon.

Amikor már a mozi nézőterén nevettek a „Kulmi ökör” című vígjátékon, a lányt fel-emelő, büszke érzés fogta el. Szó, ami szó, nem kis dolog, amikor az embernek a kezét a világ legcsodálatosabb jelensége fogja.

Feleki László

UFO

— Ezeknek eszük ágában sincs, hogy észrevegyenek minket.

ÚJGAZDAG

Divat

ÚJJÁSZÜLETÉS

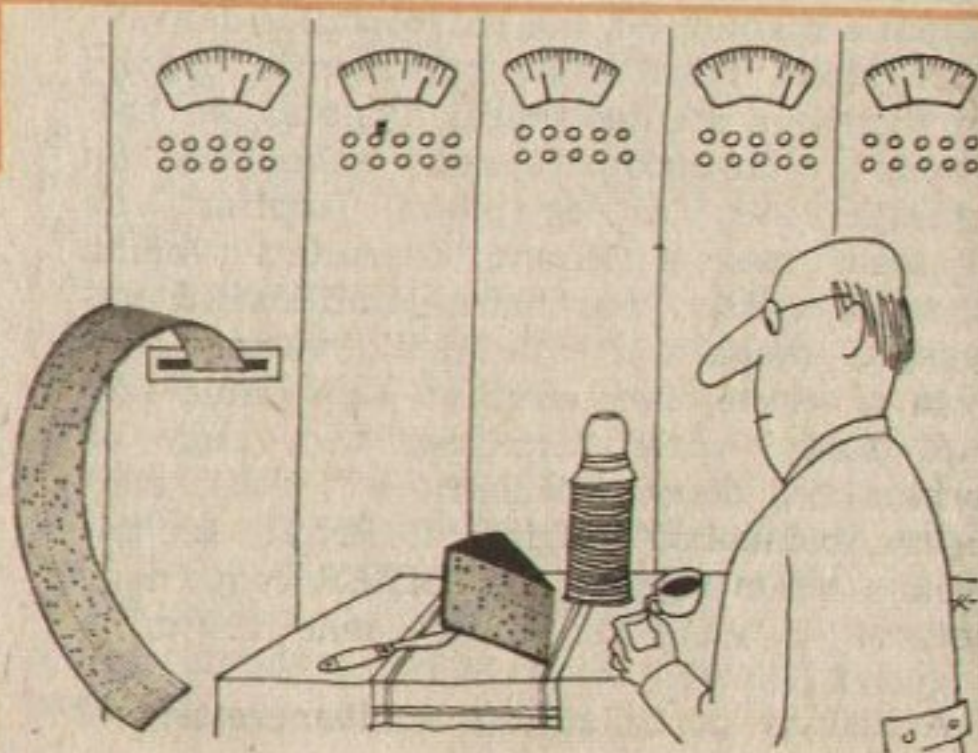
ÚJJLENYOMAT

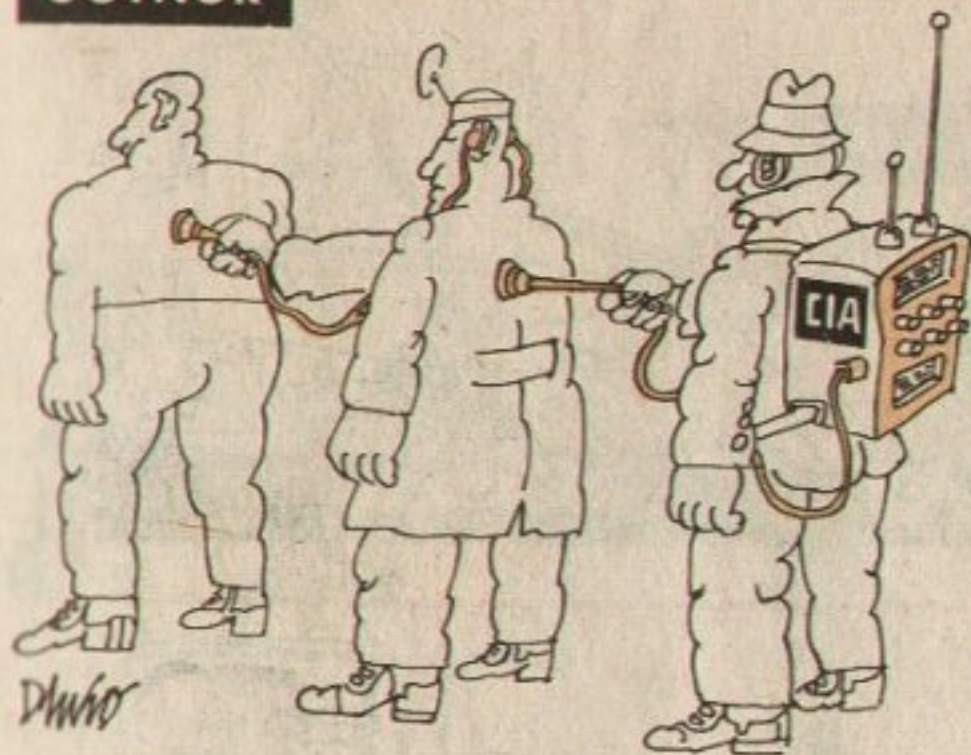
UTOLSÓ VACSORA

UZSONNAIDŐ

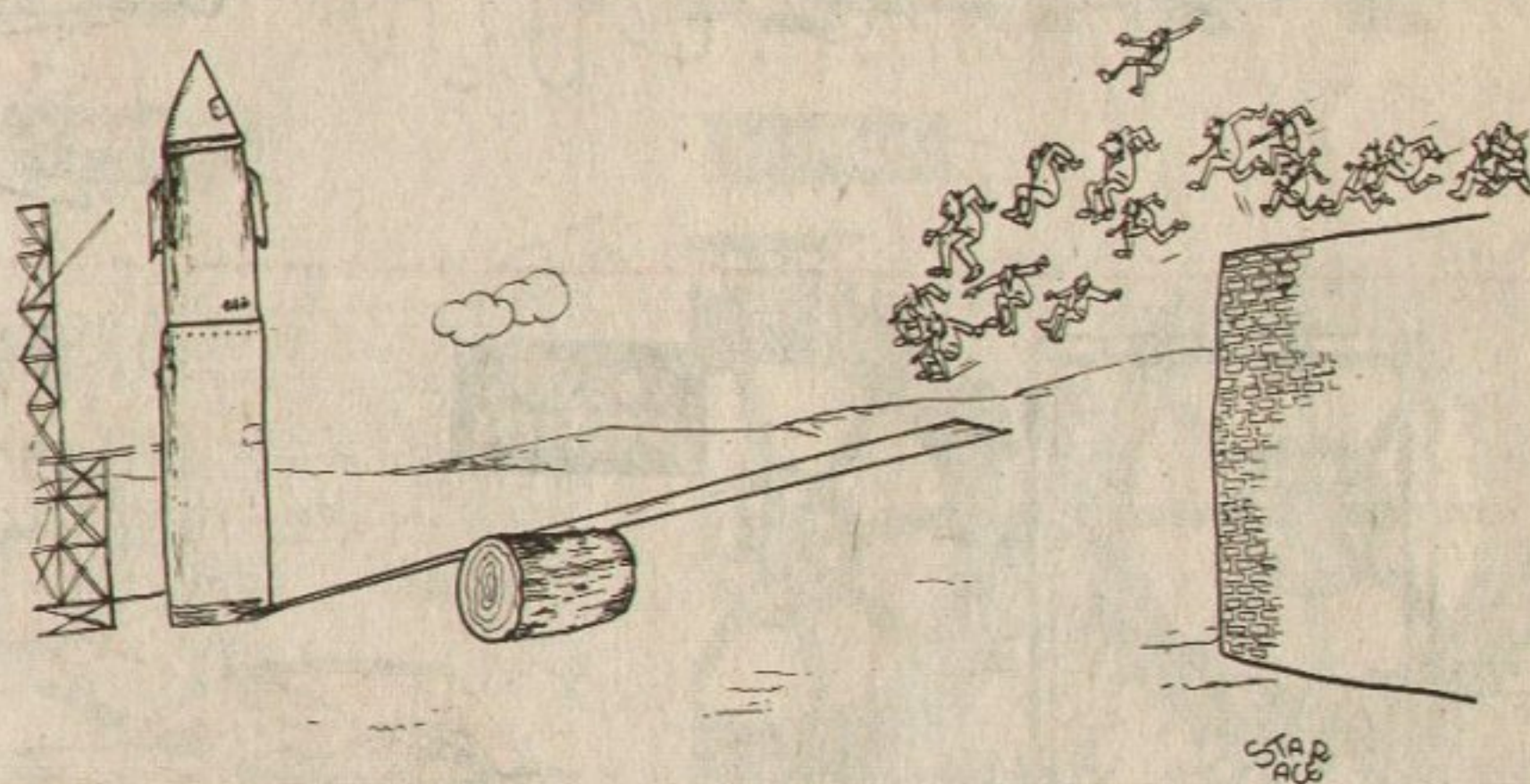
UGYNÖK

ÜLDÖZÉSI MÁNIA

ÜRHAJÓ

ÜZEMANYAG

ÜZLETKÖTŐ

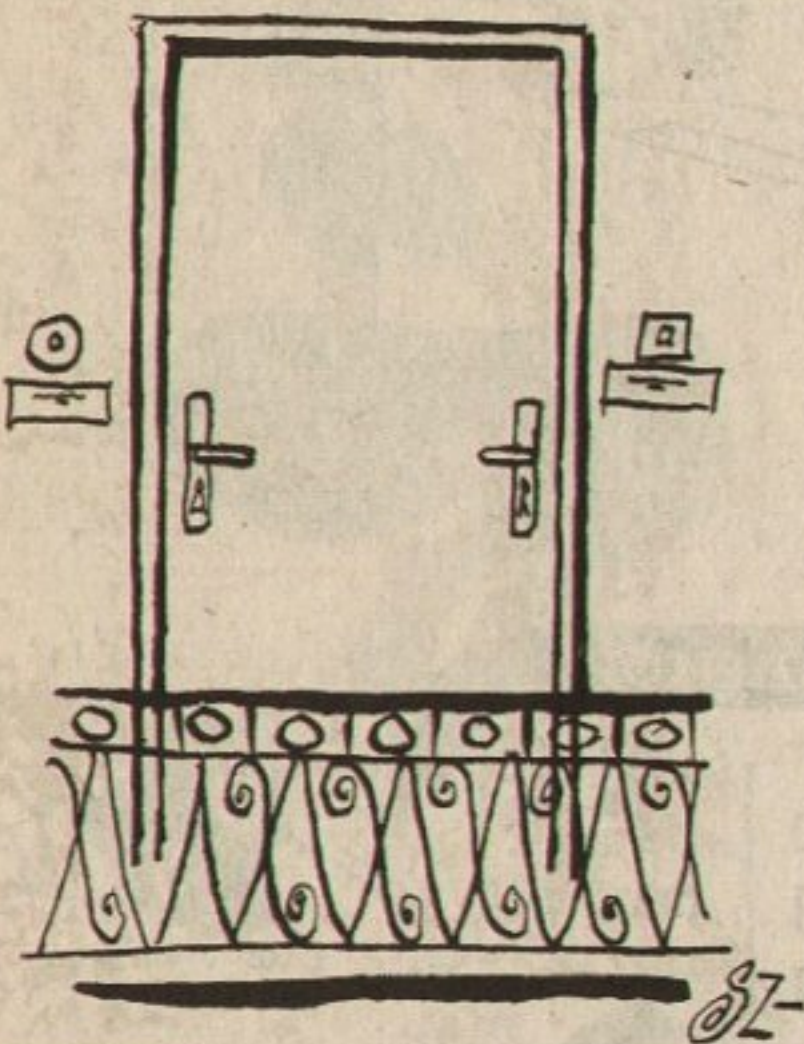
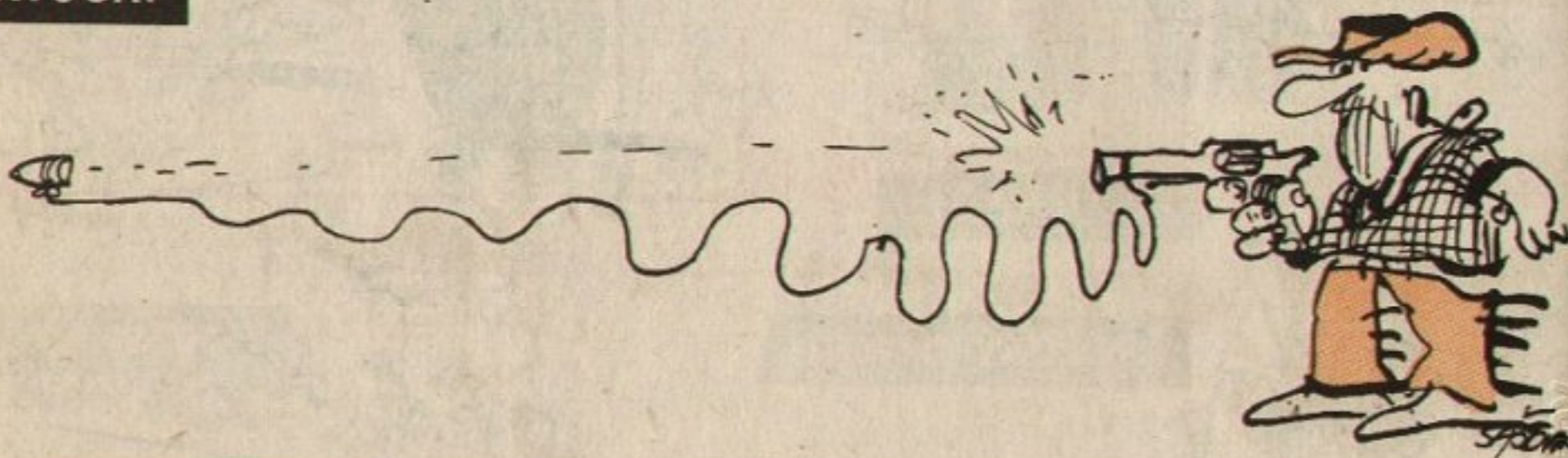
– Még megbánja, hogy nem kötött velem életbiztosítást!

VADÁSZ

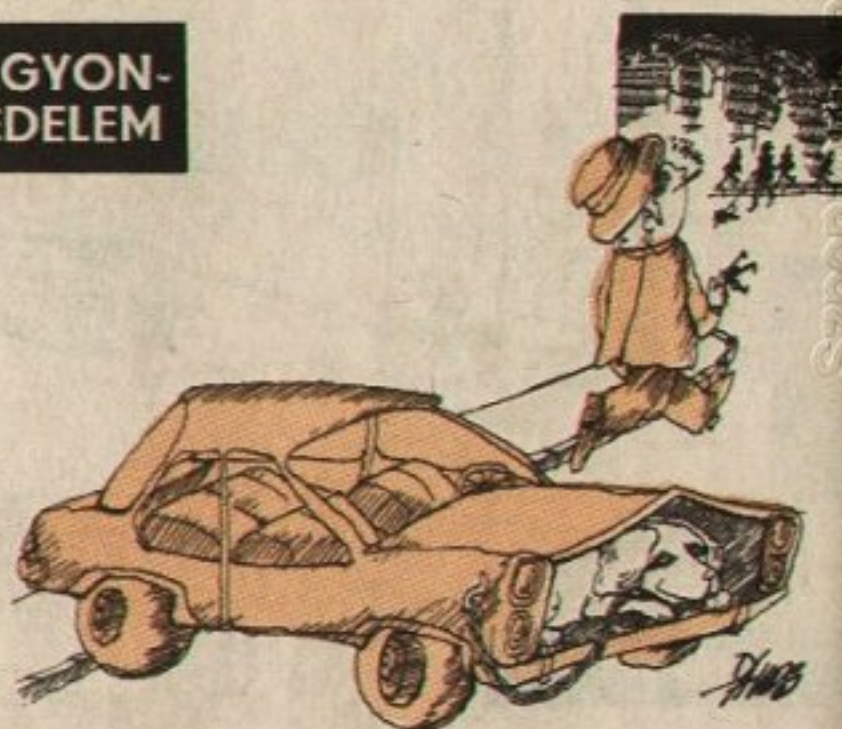

VAD-
NYUGAT

VÁLÁS

VAGYON-
VÉDELEM

VÁLASZBESZÉD

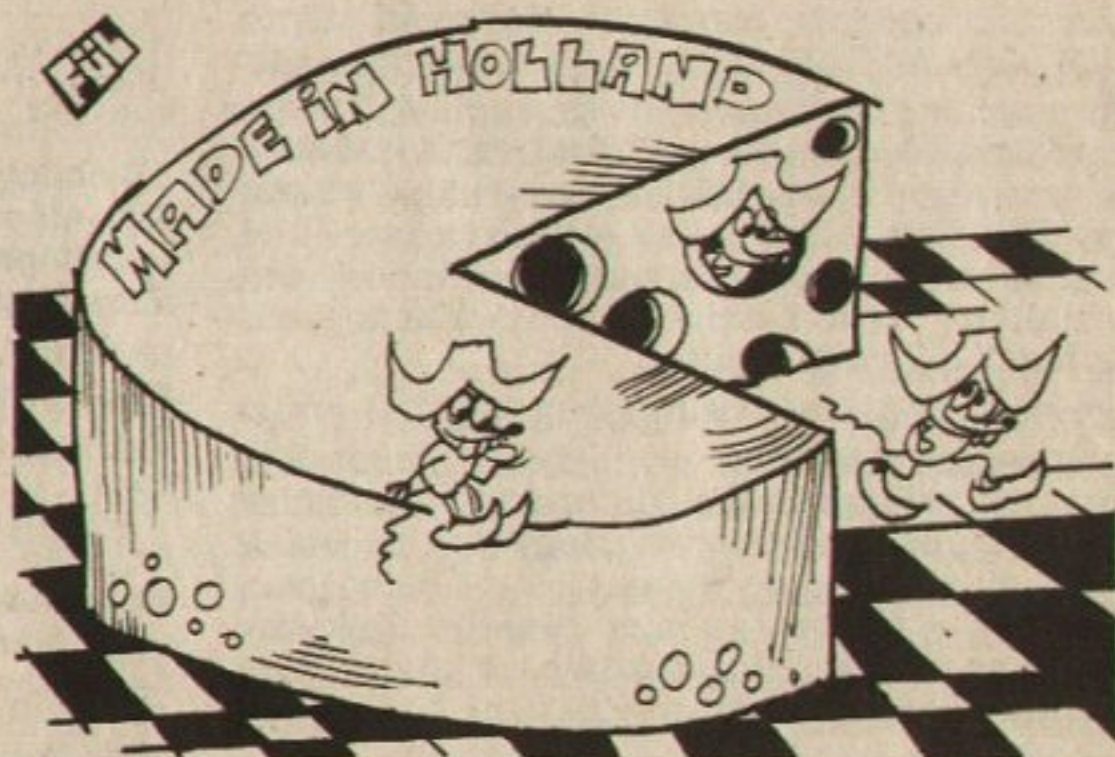

– Most pedig válaszolok az elhangzottakra.

VÁLASZTÉK

VALÓDI

VÁROSRENDEZÉS

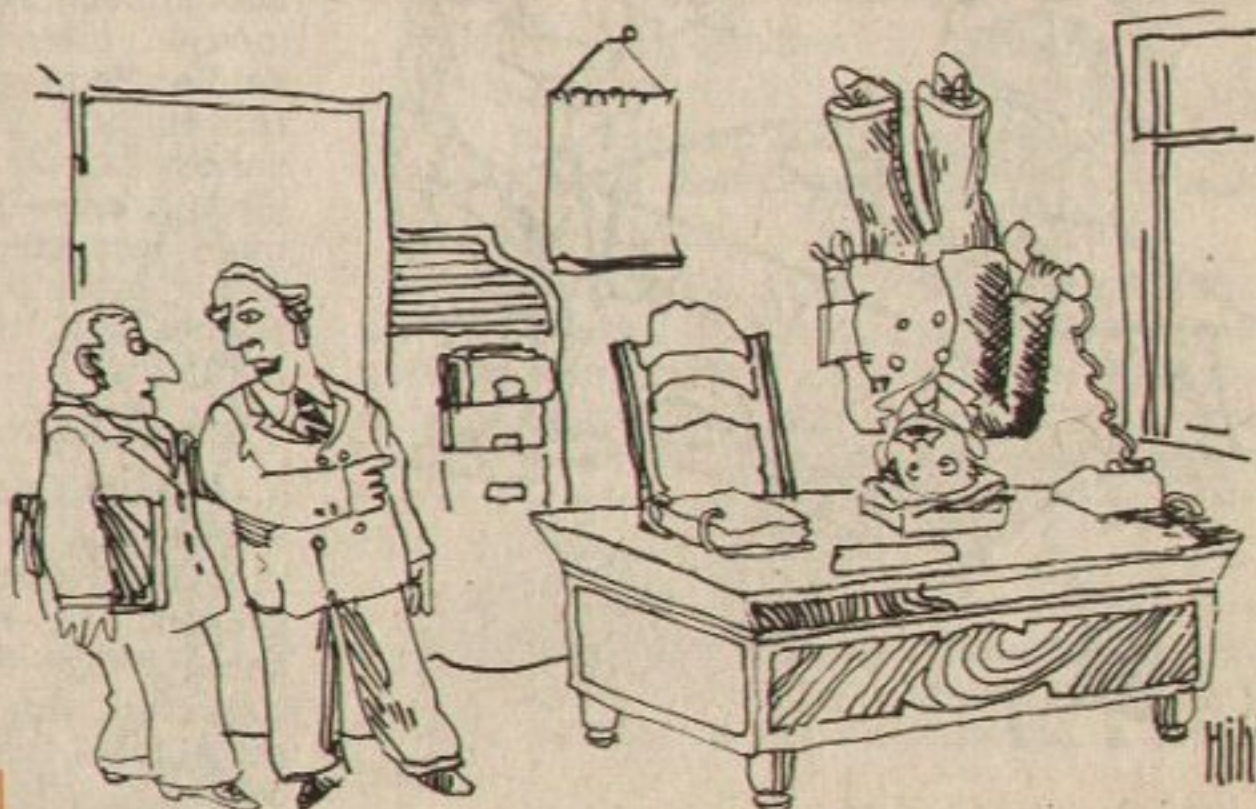
– Itt csupán egy-egy méterrel szélesítjük az utat.

VÁSÁRLÓ

VÉDETT KOR

– Azt mondta, nyugdíjig már így is kibírja.

VEGYKONYHA

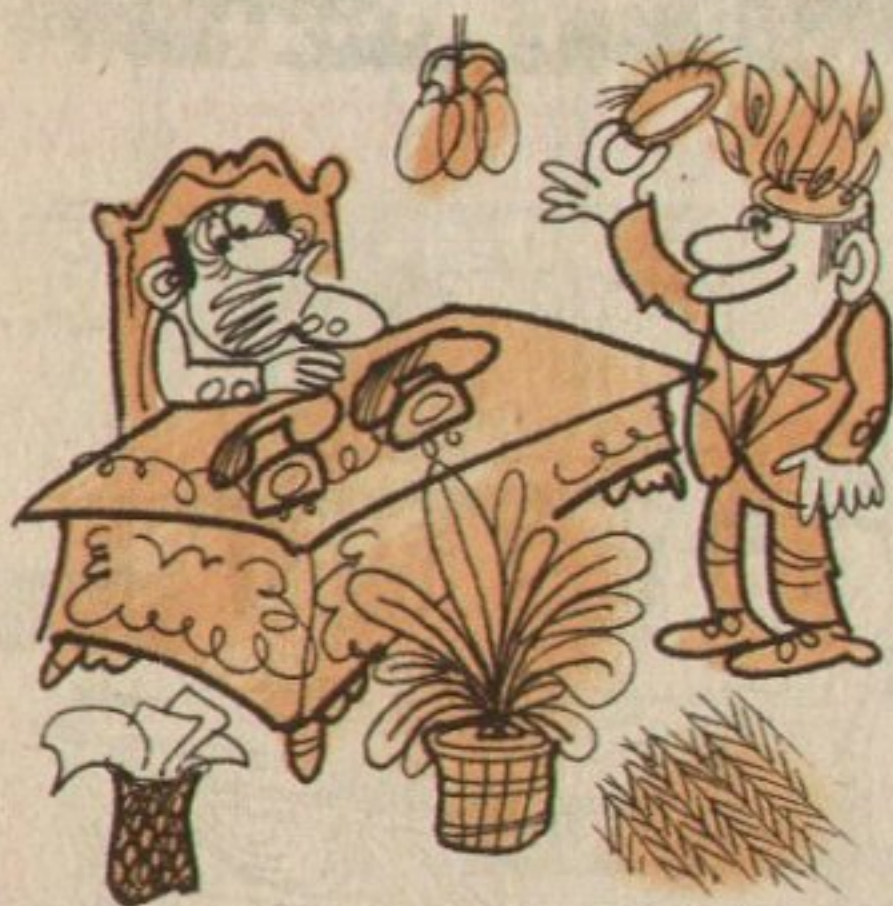
Valamikor a homályos középkorban, bolt-íves házak mélyén, kolostorok hátsó szobáiban, lovagvárak padlásodúiban működtek a titokzatos boszorkánykonyhák. Tudós, vagy dilettáns kutatók e vegykonyhákban párolták rejtélyes főzeteiket, amiknek sem összetételét, sem készítési módját senki emberfiának el nem árulták.

E titkos vegyi műveletek, a rejtélyes boszorkánykonyhák mai színhelye a hivatalok, vállalatok világossárga bútorokkal berendezett irodáiba tevődött át. Hogy mi fő ott a lombikokban, s hogy miként és mi célból kavargatják a főzetet, az nem kevésbé titok körünk emberének, mint a középkor alkímistáinak művelete a régmúlt időkben.

Két történetet mondunk el a mai vállalati vegykonyhák világából.

KI UTAZZON?

Hogy ki utazzon Norvégiába arra a fontos gazdasági tárgyalásra, azt kizárólag alkalmassági szempontok dönthetik el. Minden egyéb körülmény csak másod-, vagy harmadsorban jöhet számításba. Dr. Lóbányai Olivérnél alkalmasabbat el sem lehet képzelni. Kitűnően beszél norvégul, azonbelül betéve ismeri az észak-norvég és a dél-norvég tájnyelvet, ő fordította magyarra a „Strøngetar Jo Höggen-sen Kefföp?” (Hogyan használjuk fel a bankhiteleket a szezonális forgótőke-állomány át-

futási idejének csökkentésére?) című szak-könyvet.

Lóbányai tehát kiváló szakember, nyelvtudása káprázatos, ami pedig a megjelenését és a fellépését illeti... Nos, hogy egyebet ne mondjunk, 185 cm magas, fekete hullámos haja van, hangja bűg, mint az orgona, könnyed társalgó, bírja a szeszes italt...

Szóval Lóbányai...

Csak egy kis hiba van... Lóbányai ugyanis az idén már volt külföldön. Három napig képviselte hazánk színeit Pozsonyban és ezek után nem szülne jó vért, ha...

Hanem itt van Makadám Lajos, Makadám elvtárs nagyon rendes kartárs. Az idén egyáltalán nem volt külföldön. Norvégul ugyan nem beszél, de tud németül és elég jól érti a szakmát. Fellépése is meglehetősen eltekintve attól, hogy időnként berúg, mint a disznó és ilyenkor fellép az asztal tetejére. De ha figyelmeztetjük, majd vigyáz magára.

Csak egy baj van... Makadám nemrég vásárolt csinos kis telket a Börzsönyben, a kollégáknak már amúgyis a böggyében van. Nagy ribillió lenne, ha a telekvásárlás után még ráadásul ki is küldenék külföldre...

Mi lenne, ha Elenyésző Bélára esne a választás. Nézzük csak, hogy mi szól mellette és mi szól ellene?

Ellene szól, hogy nem beszél se norvégul, se angolul, mellette viszont az, hogy szerbül egész tűrhetően gagyog, mert Szabadkán járt óvodába. Szakembernek éppen nem szakember, hacsak nem tekintem annak, hogy ő a cégnél a gépkocsi-előadó. No jó, de miért nem szakember? Mert eleddig nem volt módja szakembernek lenni, ha megadnánk neki a módját, talán egész jó szakember válhatnék belőle. A megjelenése? Hát igaz, hogy gyűrött ingben, félretaposott cipőben jár, de mi ennek az oka? Semmi más, mint az, hogy eleddig nem küldték külföldre. Ha kimegy, majd lesz szép puplininge, elegáns cipője és megjelenése. A külföldi kiküldetéshez jó megjelenés kell, de a jó megjelenéshez külföldi kiküldetés...

Döntés született.

— Halló, Elenyésző kartárs, maga megy Norvégiába... Nem is örül? Ugyan, drága Elenyésző kartárs, Norvégia nem Békés megyében van, hanem Skandináviában... Hát persze, hogy nem örül szegényke, ha azt se tudja, hol van... De honnan is tudhatná szegény feje, hiszen még sohasem küldték ki oda...

Az igazgató körbejárta velem az üzemet, bemutatott boldog-boldogtalannak, mégsem tudtam felfedezni, mi lehet a gyár csodálatos sikerének titka.

A harmadik emeleten végre a takarítónők kamrácskája mellett a férfimosdó tőszomszédságában egy eldugott ajtót pillantottam meg, rajta felirat: „H-nyilvántartó”. Az igazgató megpróbálta elmismásolni a dolgot. („nincs itt semmi különös...”), de nem hagytam magam, mert sejtettem, hogy az ajtó mögött lappang a rejtély megoldása.

Keresztkérdéseimre kísérem megtört és beavatott a titokba, előbb szavamat véve, hogy nem mondom el senkinek. Nos akkor, mint költőnk írja, elmondom hát mindenkinek...

— Tudja, kérem — kezdte az igazgató —, az élet vezetett rá minket, hogy egy ilyen osztályra nagyobb szükség van a cégnél, mint mondjuk a főkönyvelőségre, vagy a gyártmánytervezésre. Számtalanszor tapasztaltuk, hogy a legjobb javaslataink, üzletpolitikai elgondolásaink, műszaki ötleteink általános tetszést aratnak ugyan, mindenki azt mondja róluk: nagyszerű, kitűnő, de amikor meg kellene valósítani, akkor késik az engedély, nem kapunk anyagot, alkatrészt, importkeretet, bankhitelt, stb. Am ha az ügyintézőnek — ahogy mondani szokás — „van egy haverja” az illetékes helyen — minisztériumban, banknál, tanácsnál, kooperáló vállalatnál — egy csapásra elintéződik a dolog.

Némileg csalódottan szóltam közbe. — De hiszen ez közismert jelenség, mi itt az új?

— Várjon csak, kérem... Ezer és ezer ügyet kell elintézni egy ilyen nagy vállalatnál. Tehát ezer és ezer jó haverra lenne szükségünk. De ki tudja, kinek hol van és hol

nincs haverja? Újításom lényege az, hogy megszerveztem a „Nagyon Jó Haverok Központi Nyilvántartását”, ennek élére haverügyi osztályvezetőt neveztem ki, aki felkutatja, regisztrálja a partnereknél dolgozó haverokat, mindegyre bővítve ezt a listát, szakmák, cégek, hatáskörök szerint csoportosítva, alfabetikus rendben,

— Azt jelenti ez, hogy a haverügyi osztályvezetőnek mindenütt van izé... haverja?

— Szó se róla... Az lehetetlen volna. Nézze kérem, itt vannak a kartotékok. Ennek a doboznak a felirata: „Direkt haverok.” Ebben azok a baráti kapcsolatok szerepelnek, amelyek közvetlenek. Mondjuk a főmérnök, a főkönyvelő, a kereskedelmi igazgató barátai, ismerősei, volt osztálytársai, klubtársai, kortársai, katonatársai, tenyésztő társai. Az ilyen direkt haveri kapcsolatok száma persze elég korlátozott, mindössze 50—60 nevet foglal magában. De látja ezt a vastagabb nyilván tartást? „Kettőságazatú H-kapcsolatok”. Ebben azokat tartjuk nyilván, akiknek ugyan nálunk nincsenek haverjaik, de nekik vannak olyan haverjaik, akiknek a haverjai a mi alkalmazottaink. Például itt egy karton. Aszongyahogy Hidrogénszulfurgyár, Tinóházy főosztályvezető (nagyon fontos ember, ő osztogatja a hidrogénszulfurt!), mellette a feljegyzés: „Cégünknel H-ja nincs, de Tinóházy leányának osztályfőnöknője Ripics kartárs albérlője.” Vagyis, ha hidrogénszulfurra van szükségünk, felütjük Tinóházy kartotékját, azután behívatjuk a nálunk dolgozó Ripics kartársat, aki szól az albérlőjének, hogy csináljon már valamit azzal a Tinóházy lánnyal, aki az ő tanítványa. Erre az albérlő-osztályfőnöknő behívatja Tinóházy papát, megmondja neki, hogy ha nem lesz hidrogénszulfur, akkor a lánya megnézheti magát az osztályozó konferencián, mi pedig megkapjuk az anyagot.

— És a többi kartoték?

— No igen, vannak itt hármaselágazású haverok, négyeselágazású haverok és így tovább... A gazdasági élet nagyon bonyolult.

— Ön szerint ezé a módszeré a jövő?

— A módszer jó, csak korszerűsíteni kellene. Be akartunk szerezni egy kibernetikus masinát, amibe csak betápláljuk a feladatot és pillanatok alatt megadja a választ: az adott ügyben kihez kell fordulni, ki kinek a haverja haverjának a haverja. De sajnos nem sikerült.

— Miért?

— Tudja, akkor a H-nyilvántartás vezetője feleslegessé válna. Neki viszont van egy jó haverja valahol és így elutasították a javaslatot.

Novobáczky Sándor

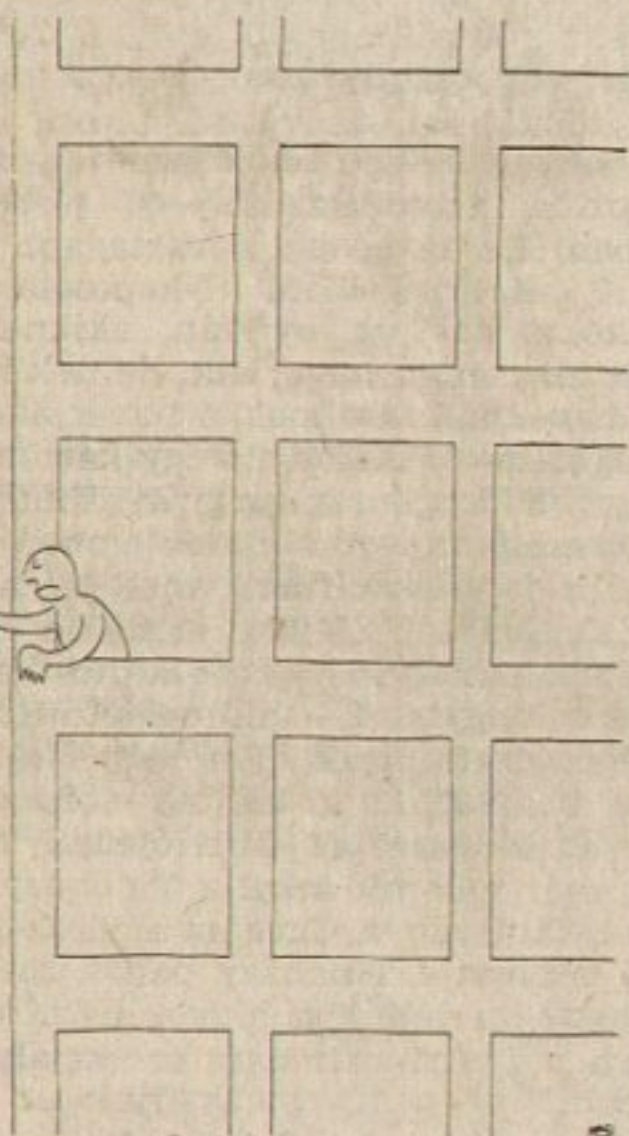

VETÉLKEDŐ

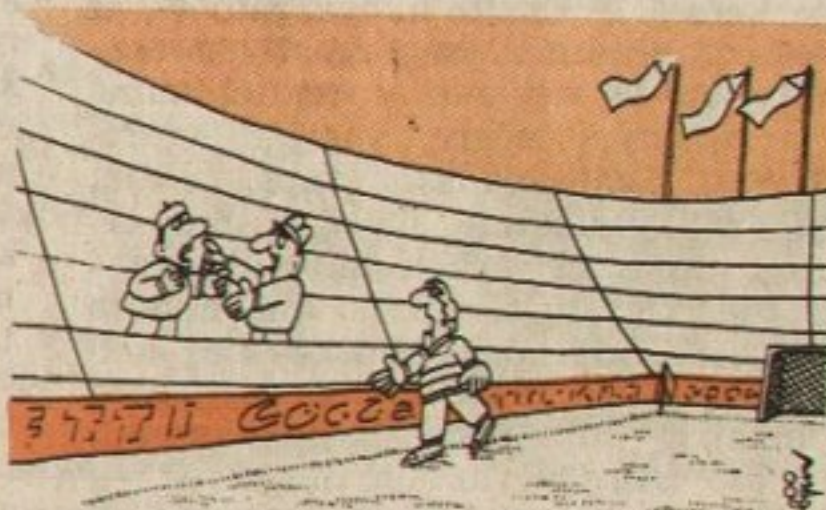
– Mit tud
Fülöp király-
ról?
– Kitűnő
hangja volt,
de rossz alvó.

VIRÁG

VITAZÁRÓ

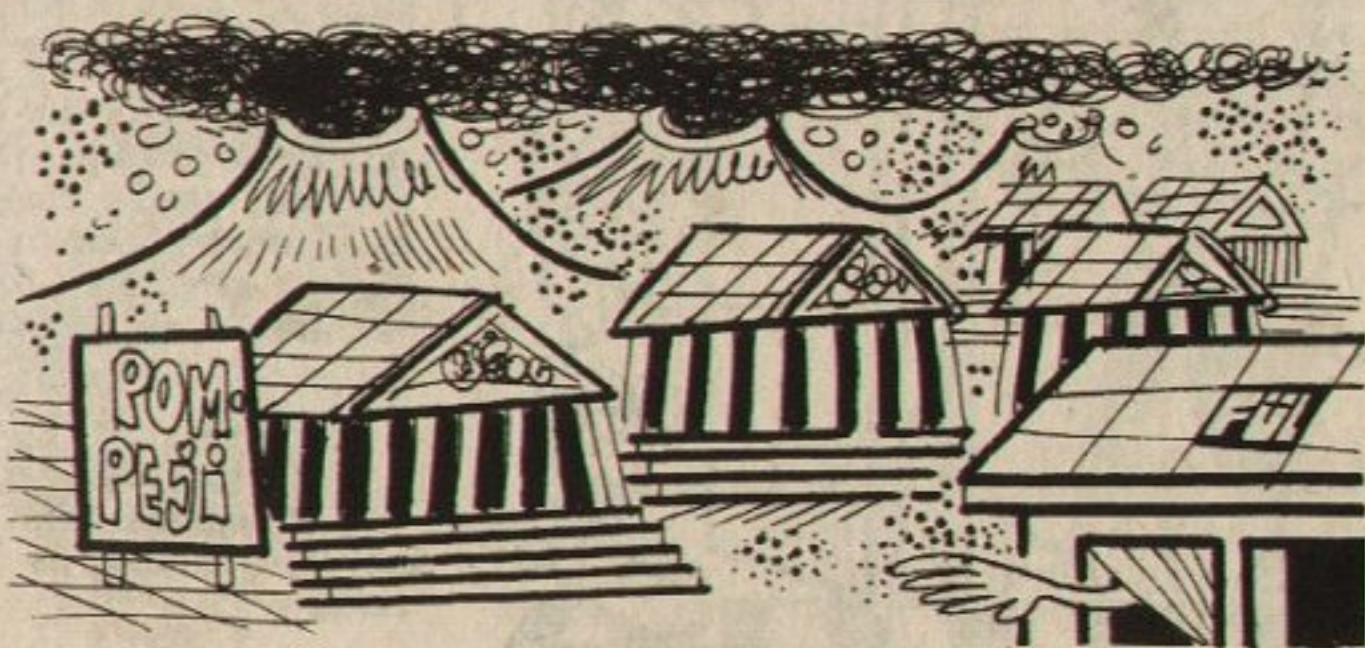
– De uraim, már régen vége a meccsnek!

VÍZIÓ

VULKÁN

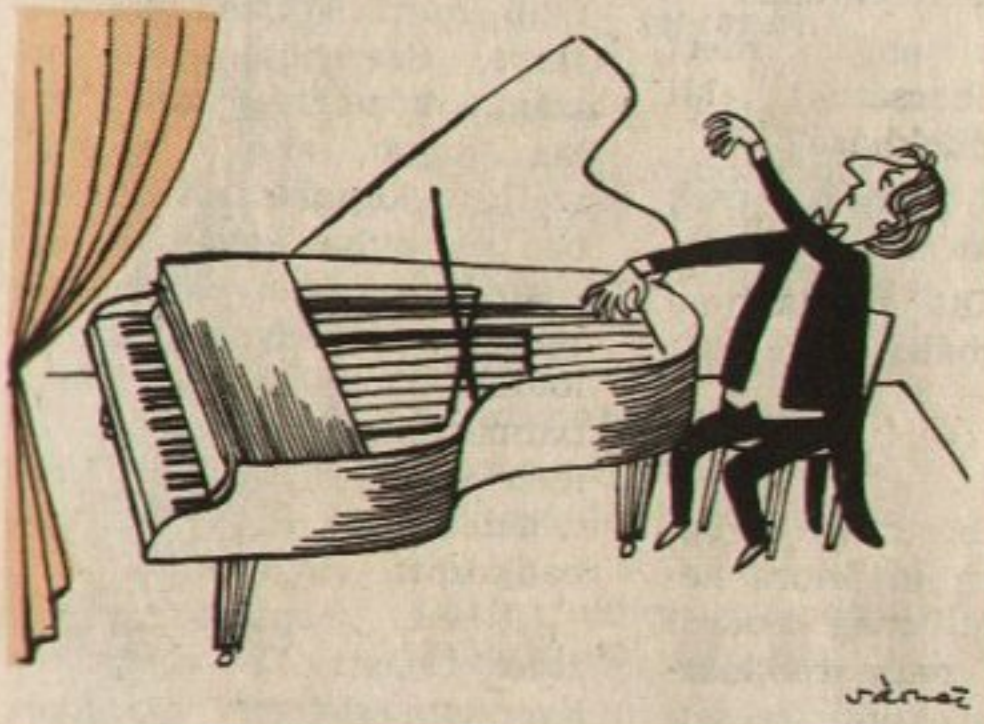
– Úgy lát-
szik, esik...

ZAJÁRTALOM

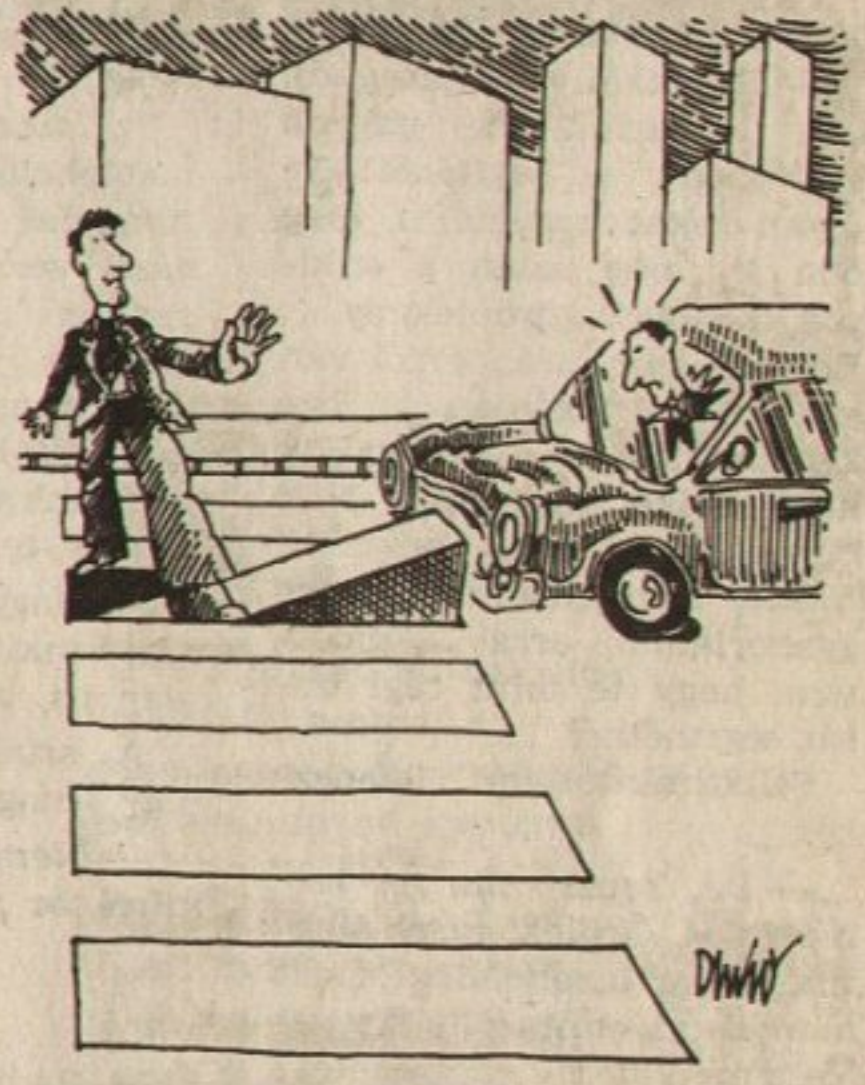
ZENEBOLOND

ZSENI

ZEBRA

ZSENÁNT

Szponzorált példány

ZSÖLLE

Egyik reggel felhívott telefonon Lehoczky Zsuzsa.

— Robikám, ne haragudj, hogy zavarlak, de nagyon szeretném, ha segítenél! Te olyan sokat írsz ide is, meg oda is, meg aztán a stílusod is olyan gördülékeny... Egy szó, mint száz, arról van szó, hogy most én is bekerülhetnék a színészirok közé. Felkért ugyanis a Nők Lapja, hogy írjak nekik... Nekem ilyesmiben még nincs gyakorlatom, arra gondoltam, hogy te mint régi barát segíthetnél...

Félbeszakítottam Lehoczkyt.

— De, Zsuzsikám, ez természetes. Örülök, hogy megtisztelsz a bizalmaddal! Csak mondd el, mit kell írnod? Valami vidám történetet? Krokkit? Karcolatot? Vagy esetleg novellát?

Lehoczky nevetve válaszolt:

— Á, nem ilyesmit! Egy ételreceptet!

*

Bessenyei Ferenc a rádió büféjében magához inti a pincért:

— Az előbb rendeltem egy kávét, és vagy maga felejtette el kihozni, vagy kihozta már, és én megittam, de elfelejtettem, de az is lehet, hogy egyáltalán meg se rendeltem, de azért maga kihozta. Mindenesetre fizettek!...

*

Valamelyik színházunkban történt. Nem árurom el, hogy hol, lehet találgatni!

A szezonkezdő próbán meglehetősen fegyelmetlen hangulat uralkodott, és párás veszekedés tört ki a rendező és a szereplők között. A hangos szóváltásba az éppen akkor érkező igazgató is beleavatkozott, és mindenkit túlkiabálva igyekezett rendet teremteni:

— Hagyják abba, mert mindenkit elbocsátok! Mi van itt, bolondokháza?

A színház titkára csak úgy magában megjegyezte:

— Nem! Ott legalább a direktor normális!

*

A Rádiókabaré egyik reggeli próbájára jó félóra késéssel érkezett meg Bodrogi Gyula. A nagy rohanástól kifulladásra, szinte beesett a hatos stúdióba.

— Elnézést a késésért, de olyan dolgok jöttek közbe... Először is nem ébresztett a telefon, pedig tegnap este az ébresztő szolgálat kisaszszonyának háromszor is mondtam, hogy pontosan ébresszen, másodszor késett húsz percet az óráim, pedig esküszöm, a múlt héten hoztam haza az órától, és mindig pontosan beállítom, no és harmadszor bedöglött a kocsim, noha most volt szervízen és végül mostanáig nem kaptam taxit...

Marton Frigyes rendező félbeszakította a felsorolást:

— Gyuszikám, ez mind igaz?...

Bodrogi bűnbánóan lehajtotta a fejét.

— Nem kell mindet elhinni. Lehet választani!!!

*

Lorán Lenke vidéken vendégszerepelt, és a nagy köd miatt elakadt autójával az országúton. Budapesttől több mint kétszáz kilométerre. Szerencsére az országút közelében talált egy kis tanyát, ahol sikerült szállást kapnia: meleg szobát és puha ágyat. A házigazdák — aranyos öreg házaspár — kedvesen érdeklődtek, hogy mivel kínálhatnák meg a váratlan, de igen szívesen fogadott vendéget. Lenke egy kicsit szabadkozott, majd kibökte:

— Hát... ennék egy pár friss tojást! De a tyúkok ilyenkor este már alusznak, ugye?!

*

Egyik kritikusunk nemrég levelet kapott az ismert színpadi szerzőtől:

„Kedves Uram! Miután elolvastam a darabomról írt kritikáját, azonnal küldtem 1000 forintot jótékony célra az elmeegógyintézet címére!”

A kritikus azonnal válaszolt:

„Nagyon jól tette! Ez az első eset, hogy egy rossz színdarabból a szenvedő emberiség valami hasznot lát!”

Rátonyi Róbert

SZILÁGYI GYÖRGY:

SZEMENSZEDETT SLIPORKÁK

SAJTÓ SALÁTA

A Glóbuszon, mindegy, hogy sík
avagy hegyes terep-e,
hol ember él, a sajtónak
jelentős a szerepe!

Eleinte a toll helyett
használták a dorongot,
fontos volt ez annak, ki a
közéletben tolongott...

Akkor még az újságíró
tudta magát védeni,
mert a sajtóviszonyokra
egy szó illet: édeni!

Kőkorszakban roskadoztak
a standok a kő alatt,
s ha a Kőlap kelendő volt,
hát kő-kövön nem maradt...

Később írtak fára, bőrre,
hártyára és papírra,
(néha olyan pikánsat, hogy
okot adott a pírra...)

Nálunk csak egy Sátorlap volt,
– három ló egy szám ára –
rosszul ment, mert semmi sem
újság népünk számára... volt

Egy szép napon Gutenberg úr
– nyilván felső nyomásra –
megmozgatott minden betűt,
s rájött a könyvnyomásra...!

Nem írunk már lúdtollal, csak
hátról töltött golyóssal,
s ha a töltés nem sikerül,
akkor elől-folyóssal.

Attól kezdve meggyorsult a
sajtóügyek vitele,
s duplájára nőtt a lapok
nimbusza és hitele.

Középkorban, ha azt írták
valakiről: eretnek!
Nem mondhatta magáról, hogy:
engem nagyon szeretnek...!

Sajtó adta hírül azt is:
hol olcsó a máj, a bab,
s melyik cégnél köthető le
lapát mellé gályarab...

A csábító lovag is egy
színes hírből értesült
arról, hogy az elcsábított
lány a máglyán érte sült...

Múlt az idő, változtak a
társadalmi alapok,
s gomba módra szaporodtak
világszerte a lapok!

Hol vagyunk már attól, mikor
Könyves Kálmán heroldja
hírül vitte, hogy főnöke
a cenzúrát feloldja!

Ma már hegyen-völgyön vígan
tart a sajtó-dáridó!,
telekommunikálja a
tévét és a rádiót...

SÜLTÖK BALLADA

Balladámat az utcákról
régem eltűnt sültökhelyek
emlékére sütöttem ki,
(ha nem így van: sültök legyenek!)

Ó, be szép is lenne egyszer
gömbölyűen köztük élni,
és a flaszter vándorait
tökevésre ösztökélni!...

Hisz az élet voltaképpen
olyan édes, mint a sültök,
s noha nehéz; súlya alól
a sűrű nem mentesültök...

A világ is komplett sültök,
Ég is sültök, Föld is sültök;
forog, mint egy egybesült tök,
s hogyha megáll: egybesültök...

Van, kinek a feje sültök,
agya sültök, lelke sültök,
s amint erről értesültök,
érte már nem lelkesültök...

De a tököt szeressétek!
Olyan ez a sültök-élet,
hogy az áldott vitaminok
többsége a sültöké lett!...

Szócok, ha az iskolában
uzsonnátok fele sültök,
nem kell félni attól, hogy a
felelésbe belesültök...

Amikor meg pingpongozni
készülődtek ütőkkel,
tömjétek meg derekasan
bendötöket sültökkel!...

Az anya, ki gyermekének
jó nagy karéj tököt leszel,
elmondhatja: fiacskám, a
töktől tökéletes leszel!...

Alkonyatkor vacsora, vagy
pitymallatkor finom früstök,
munkaebéd munka nélkül:
sültök!, persze, csakis friss tök!

Traktálásra szintén sültök!
(Lehetőleg minél több tök
párologjon a tányéron,
mit a vendég elé löktök...)

Szerezz tököt minden áron!
Érte, ha kell, menj ökölre!
S hogyha Pesten nem jutsz tökhöz,
hanyatt-homlok fuss Tököltre!...

Aki téged tökkel ütött,
üssed vissza te is tökkel!
mert ha ő is tökkelütött;
elbánt a tök kettőtökkel...

Tökbmindegy, hogy versem végén
mi a poén, ezért menten
befejezem – nézzék el, hogy
tökre és nem makkra mentem...

FILM-ÁLLATKERT

Mióta a mozivásznon
állatok is szóhoz jutnak,
a filmesek világszerte
kutyák, macskák után futnak!

Papagáj a brit film sztárja,
kit mellesleg folyton fúrnak,
mivel több a szerződése,
mint a híres Roger Moornak...

Ausztrál filmben kék a tenger,
smaragd zöld az üde pázsit,
s kenguru a sztori hőse,
(ő zsebeli be a gázsit...)

A finn filmben rénszarvasok
iramlanak fürge trappban,
Színhely: Lappföld, ahol Észak
titka lappang minden
lappban...

Brazil flimben hagyomány már,
(erre mindig akad státusz),
hogy egy kiélt krokodilus
valamilyen folyót átúsz'...

Tudományos filmben viszont
(ez a téma mindent megér!)
a főszerep birtokosa:
belga nyúl, vagy balga egér...

Új csillag a delfin, mivel
valóságos mókamester,
s vállalkozik arra, amit
megtenni egy fóka restell...

Nemrég pedig felfedeztek
(ma már minden lehetséges)
Peruban egy struccot, aki
állítólag tehetséges...

Magyar filmben madár repül,
pacsirta, vagy olcsó veréb,
s ha elrepült, a rendező
így szól: flúk, mára elég!

S eltűnődve arra gondol
– míg fogyasztja eleségét –
legközelebb madár helyett
fellépteti feleségét

HUNGÁRIA

E kávéházban reggel hét körül
papiros előtt ülünk vagy tízen,
a széles asztal ring velünk puhán,
mint csónak ring a kéklő nagy vizen...
Mert minden asztal egy-egy vitorlás:
„Film”, „Színház”, „Tévé”, „Rádió”, „Sajtó”,
s kedvező szélről dagad a fülünk;
(huzat van, nyitva a hátsó ajtó...)
S míg nézzük a papírt révületben
és fejünk felett fénylik a búra,
Karinthy, Heltai tekint le ránk
a rőt falról, mint karikatúra...
Karinthy hallgat, arcán bölcs mosoly,
de Heltainak moccan a szája,
s szivarja mögül dűnnyögi felénk,
hogy: „jóságos ég, de ronda pálya!”...
S mire az óra éppen tizet üt:
e füstben úszó birodalomban
minden olyan áttekinthetetlen,
mint az élet az irodalomban...

A SZÍVESSÉGRŐL

(Szívességből)

A szerelnivalóimat szereli a szerelő,
úgy szereli, érezzem, hogy szívességből szerel ő...
A szemetet szívességből viszi le a házmester,
de szemétpénzt elfogadni ezért azért nem restell.
Az ajánlott levél lehet vastag, avagy lapos tán,
szívességből veszi át egy szíves kislány a postán.
A pincér is szívességből hozza ki az ebédem,
jöllehet a szívességet forintokkal kivédem.
Tüzelőmet szívességből hordja le a tükeres,
pedig nekem legyen mondva, amennyi pénzt „ü” keres!
Pénzemért a taxisofőr szívességből fuvaroz,
miközben a volán mellett rádióz', vagy szivaroz'...
Szívességből hajtják ki a birkákat a mezőre,
szívességből nyírja őket a gazdaság frizöre...
Szívességből épít házat a kőműves téglából,
éjjeliőr holdvilágnál szívességből téblábol...
A masször a gőzfürdőben szívességből masszíroz,
és a kedves ezért nedves forintokat kasszíroz.
Szívességből turbékolnak a dúcban a galambok,
maholnap már szívességből susognak a falombok!
Bár nem tudom, meghatja-e önöket a sírásom,
köszönöm, hogy szíveskedtek elolvasni írásom...

KEREKES DOLGOK

GEBINES MOTTÓ

Adj lebbencset ragu áron;
száguldozhatsz Jaguáron!...

HÉTPUTTONYOS POÉN

Igy kezdődik nálunk a szüreti bordal:
szekerünket, babám, felcseréljük Forddal!...

PIACI ÁRUS ÜRÖME

Magas lett a lencse ára,
gyűjthetünk már Lanciára!...

LOTTÓ-PESSZIMIZMUS

Ha nem nyerünk, derék párom;
furikázunk kerékpáron...

LÓELTÉRÍTÉS

Hangulatos középkorban
lovat rabolt minden rabló,
eltérítették a ménest,
szabad lóból így lett rab ló.

Átgázoltak a Dunán is,
megkeresték, hol a gázló,
és ha megtalálták, akkor
azon gázolt át vagy száz ló.

Innen hírünk, hogy a magyar
lóra termett lovasnemzet,
bár a pesti utcát nézve,
több autóst, mint lovast nemzett...

Jü és a ragadozómadár

(ÓKINAI MESE — VELOVEL)

Nincs jobb falat, mint a vese, Jü!
mesélte Jünek a keselyű.
Ám nem győzte meg a mese Jüt,
kivesézte hát a keselyűt.
Most már hiszek — szólt — a mesédbe',
mert belelátok a vesédbe...

RÍMGALUSKÁK

VEGETATÍV NEURÓZIS

Doktor úr, kérem, a bakancsom
rávettem arra, hogy vakkantson...

MIKROKULTÚRA

Olyan kicsi a klubjuk,
hogy nem is klub, csak klublyuk...

FRANCIA HULIGÁN

Tán épp most ver szájba
valakit Versailles-ba...

NAPTÁRI BÖLCSESSÉG

Minden évszak rajtunk ezt-azt másít,
a ködös ősz például asztmásít...

FAGYOS SÍRFELIRAT

Megmászta az Everestet,
de vissza már nem eresztett...

SZENVEDÉLYES KÁRPITOS

Csak azért volt kíváncsi Afrikára,
hogy megtudja, mennyi az afrik áru...

CÁRI ÖNKÉNY

Mától kezdve Raszkolnyikov
állandóan patkolnyi fog!

HÁROM NÉGYSOROS

RIMSZESZ

Bendőjébe korlátlanul
töltött abszint
miatt korlátoltta vált és
öltött drapp színt...

MOZIBAN

Hogyha élne, ő se tudná,
Paracelsus;
mitől kemény manapság a
perec, Elzus!...

HUMORTÖRTÉNET

Kabar zavarta az avart,
avarra jött kabar éra,
de csupán a hunok alatt
virradt nap a kabaréra!

ha újra
fiatal
lehetnék...

IFJÚSÁGI TAKAREKBETÉTTTEL kezdeném

Két láb és más semmi

Szukics Piroska házasságának történetét egyszer már — csekély negyven esztendővel ezelőtt! — elbeszéltem. Nemrégiben újraolvasva az volt az érzésem, hogy érdemes elmondanom még egyszer. Egyrészt azért, mert egymást elárul egy örökre letűnt korról, másrészt azért, mert az a véleményem, hogy ami érvényes a viccre (egy cse-csemő számára tudvalevőleg minden vicc új), az érvényes a mesére is. Tehát ide figyeljetelek, gyerekek: hol volt, hol nem volt...

ELSŐ FEJEZET

Merőben felesleges mondanunk, hiszen az olvasó éppen olyan jól tudja, mint mi, hogy a „SEX” selyemharisnya a legjobb, legolcsóbb, nem szakad, nem gyűrődik, nem törik, nem gyullad, ellenben tartós, elegáns, szellős és bársonyosan üdévé teszi a lehetet.

Tökéletesen igaza volt tehát Vidor Gáspárnak amidőn egy mosolygósan derűs áprilisi napon így szólt nagykereskedésének vezető férfiához:

— A Nemzetközi Vásáron ez idén részt veszünk. Ma már ugyan az intelligens nagyközönség tisztában van a SEX harisnyák korszerű előnyeivel, s így hála az égnek, tulajdonképpen nincs is szükségünk reklámra, de tartozunk annyival önmagunknak, hogy részt veszünk a magyar kereskedelem és ipar nagy parádéján.

A vezető férfiak bólintottak: ez bizony már így van. Vidor Gáspár tehát azonnal hozzálátott, hogy nagyszerű gondolatát tetterre váltassa. Előkelő helyen parcellát bérelt, és egy állástalan fiatal építész-mérnökkel 20 pengőért gyönyörű pavilont terveztetett, amelynek felépítése 4000 pengőbe került, de megérte, mert nagyon szép volt.

Amikor a pavilon már készen állt, Vidor Gáspár ismét maga köré gyűjtötte a vezető férfiakat.

— Egészen természetes — mondotta —, hogy az áruminta-vásáron mi magunk fogjuk ellátni a szolgálatot. Kész terveim vannak, nincs szükség nagy személyzetre. Markovics úr lesz az eladó, két lány az expedícióból röpcédulákat fog osztogatni, s egy harmadik, akinek szép lába van, ott fog ülni egy emelvényen modellként. Fontos azonban az, hogy a lányok csinosak legyenek, mert különben a közönség nem áll meg.

A vezető férfiak bólintottak: ez bizony már így van. Vidor úr azonban nem óhajtott szépségversenyt rendezni az expedíció nyolc lánya között, ezért becsöngette Urbán urat, aki huszonnyolc éves volt, jól vattázott zakókat hordott és a női szépség elismert szakértőjének számított. Urbán úr meghallgatta a feltett kérdést, és aztán így válaszolt:

— A dolog nem ilyen egyszerű, igazgató úr, kérem. Röpcédula osztogató lány könnyen akad, mert Csutorás kisasszony meg a Vanákné is elég csinos az ilyesmihez. Hanem lábakban, sajnos, rosszul állunk. A nyolc

lány közül mindössze egyetlen egy van, akitnek formás lába van. Igaz, hogy ez az egy viszont tökéletes lábbal rendelkezik.

— Nahát akkor?...

— Sajnos azonban, ez az egy olyan csúnya, hogy a napba lehet nézni, de órá nem.

— Kire gondol, Urbán úr? — kérdezte Vidor, mert hiszen nagyjából ismerte a csomagoló lányokat.

— Szukics Piroskára.

— Szukics Piroskára?... Nem is emlékszem, milyen.

— Ez az, kérem, ez az! Nem is csodálom, igazgató úr, mert arra a lányra nem lehet emlékezni. Az, kérem, olyan mint... Mint a víz. Se íze nincs, se színe nincs. De hogy nagyon csúnya, az biztos.

— És a lába szép?

— Cccccc! Ha az a lány nem állna a pult mögött, már régen karriert csinált volna. Szinte rejtély, hogy egy ilyen csúnya nőnek hogyan lehetnek ilyen lábai. Amikor én először észrevettem ezt, tetszik tudni, üres percemben figyelem az ilyesmit, azt kérdeztem magamtól: no nézd csak, kinek a lábain jár ez a Piroška?

Vidor Gáspár elgondolkozott, mert tudta, hogy neki mint főnöknek, ez kötelessége néha. Nagyszerű ötlete támadt.

— Tudja mit csinálunk, Urbán úr? Ezt a Piroskát visszük ki a pavilonba.

— De főnök úr! Botrány lesz a vásáron.

— Várjon, kérem. Piroška ott fog ülni, lábain kígyóbőr cipővel, a legjobb minőségű harisnyában. A térdétől felfelé bordó függöny fogja eltakarni. Így sokkal érdekesebb is lesz, meg aztán mi harisnyát propagálunk, nem nőket. Minek mutassunk egész nőt? A közönség jön, megáll, nézi, s azt képzei hogy egy ilyen láb a milói Vénuszban folytatódik. De hogy a közönség mit képzel, az minket nem érdekel. Igaz?

A vezető férfiak bólintottak: ez bizony már így van. Valamelyikük — elég ostobán — felvetette azt a lehetőséget, hogy ha már csak a lábak lesznek kiállítva, akkor miért ne lehetne lából faragtatni? Az még szebb lehet. Urbán úr azonban kijelentette, hogy szebb az sem lehet, Vidor úr pedig megmagyarázta, hogy a faláb nem érdekes, mert nem mozog, nem élő. Falábat minden kirakatban lehet látni, abban semmi érdekfeszítő nincs. Így aztán végleg abban egyeztek meg, hogy Csutorás Ilonka és Vanákné fogja a rólapokat osztogatni, Szukics Piroška pedig majd a trónuson ül, lábával a nagyközönség előtt, egyébként gondosan letakarva.

MÁSODIK FEJEZET

Amikor Piroška ezelőtt huszonöt esztendővel megszületett, jó szülei megrettenve néztek össze: sasorrú csecsemőt még sohasem láttak. A bába, aki a boldogító családi eseményhez segédkezet nyújtott, zavartan mentegetőzött, és azt hangoztatta, hogy oda se neki, az ilyesmit hamar kinövi egy pocok. A pocok azonban erről — fájdalom! — nem vett tudomást. Öt-hat esztendőskorában már látni lehetett hogy orra egyre jobban elhaltalmasodik, és rányomja bélyegét az egész arcra. Holott ennek az arcnak nem is volt szüksége bélyegre, elég csúnya volt anélkül is. Piroška apja, Szukics Tódor kelmefestő, és anyja Szukics Tódorné azonban ekkor már nem törődtek az orral, és azzal sem, hogy ez a sasorr egészen indokolatlan volt, amely körülmény hosszú ideig bosszantotta őket. Nagyon szerették Piroskát, aki értelmes kislánnyá cseperedett, s egyetlen gyermeknek bizonyult. Piroška jó magaviseletű, csendes természetű kislány lett, és meglehetősen zárkózott életet élt, amiben része volt az orrának is. Abban a korban ugyanis, amikor osztálytársnői már tudták hogy kétféle nő van:

szép és csúnya, Piroska önként választotta a csúnyaság mártíriumát, és semmit sem tett, hogy ezt bármivel is ellensúlyozza.

Négy elemít, négy polgárit és egy szaktan-folyamot végzett. Sokat olvasott, szerette a virágokat, az állatokat és az emberekkel is megfért. Sohasem bántódott amiatt, hogy csak átmeneti udvarlói voltak, és igazi szerelemre senkit sem tudott lobbantani. Rendületlenül bízott a jövőben és a lábaiban, amelyekről tizenöt éves korában már ő maga is látta, hogy nyilván félreértésből kerültek hozzá. Tizenhat éves korában került a SEX harisnyakereskedés expedíciós osztályára, és lassanként bizonyos vezető pozícióra tett szert itt. Értelmesebb és szorgalmasabb volt, mint a többi lány, figyelmét sohasem vonták el hívságos, földi dolgok. Nyolc év alatt szinte nélkülözhetetlenné tette magát, és már százötven pengője volt havonta, ami a nyolc évhez viszonyítva kevés, Vidor Gáspárhoz viszonyítva sok.

Ezen az áprilisi napon — amelyről az első fejezetben szoltunk már —, Piroska csak este tért haza, mert munkája után bement a városba kirakatokat nézni. Miközben baktatott fel a lépcsőn, arra gondolt, hogy talán jobb, ha meg sem említi otthon Vidor Gáspár tervét az ő lábával. Ismerte szülei felfogását az llyesmiről és nem találta értelmét, hogy hiábavaló vitákat szítson. Ha Vidor nem ígért volna naponként hét pengőt ezért az alapjában véve igen kényelmes különmunkáért, már ott az irodában megmondta volna a főnökének, hogy szó sem lehet a dologról, ő nem olyan nevelésben részesült, hogy ország-világ előtt a lábait mutogassa. Mielőtt azonban ezt

megmondta volna, gyorsan kiszámította, hogy tíz nap alatt hetven pengőt kereshet ilyenformán, s amellet dolgoznia sem kell. Hetven pengő nagy pénz, sok mindent vehet érte. Ezért nem utasította el véglegesen Vidor úr javaslatát, hanem csak annyit mondott, hogy megbeszéli a szüleivel a dolgot, mert nélküük nem vállalhat ilyen különleges feladatot.

Most hát ott ült az asztalnál, vacsora után, a szülei között. Szukics Tódor szelíden tűnődve szemlélte a rakottkrumpli maradványait, és nem látszott rosszkedvűnek. Piroska tehát előhozakodott a dologgal, és izgatottan leste a hatást. Ez nem is maradt el. Szukics papa ugyanis részint megdöbbenve, részint felháborodva kiáltott fel:

— Hallatlan! Fel fogom pofozni azt az embert! Majd én megmutatom annak a bitangnak, hogy a huszadik században nem préda a tisztességes lányok becsülete!

— De papa kérlek... — szolt közbe Piroska bátoritanul —, hogy jön ide az én becsülete?

— Hogy jön ide, azt kérdezed? Azt mered kérdezni, hogy hogy jön ide a te becsületed? Hát kell ezt magyaráznom? — kérdezte még mindig nagyon izgatottan Szukics Tódor, mert nem volt bizonyos benne, hogy meg tudná magyarázni.

Mindenesetre elmondta küzdelmes életét. Hogyan dolgozott már fiatal korában, gyári munkásként, hogyan gürcölt, verejtékezett, amíg végre önállósíthatta magát és megnő-sülhetett. Életének története után világfelfogását taglalta drámai mondatokban, erkölcsről és tisztességről beszélt, utalva az elmúlt

század puritán felfogására, amely szerint a múlt században a kitagadás lett volna a sorsa annak lánynak, akinek eszébe jutott volna, hogy pénzért vagy más egyéb előnyökért a lábait mutogassa.

— Szegény emberek vagyunk — végezte a dikciót fátyolos hangon —, szegények, de becsületesek. Nem tudnék az emberek szeme közé nézni, ha elterjedne a híre, hogy az én lányom, az én egyetlen lányom a lábait mutogatja, az idegenforgalom kellős közepén. Szó sem lehet róla!

Szukicsné nem vett részt a vitában, de Piroška makacsul ragaszkodott a hetven pengőjéhez. Megmagyarázta, hogy ő maga egy függőny mögött ülne, s nincs olyan közeli ismerőse aki csak a lábairól felismerné. Utalt arra is továbbá, hogy hetven pengő milyen nagy pénz, nem kell féltetni az ő tisztességét, a legjobb helyen van az önála.

Szukics Tódor erre néhány példát sorakoztatott fel a világtörténelemből arra, hogy miként jutottak lejtőre fiatal leányok, ilyen ártalmatlannak látszó események után, s megemlítette, hogy a lejtőn nincs megállás.

A vita javában dühöngött, amikor Erzsike meghozta a tepsit.

Erzsike a házmester lánya volt, s az említett tepsit édesanyja kérte kölcsön még dél előtt. Most hát köszönettel visszahozta, s egyúttal hozott egy tányér almás rétest is, ami elkerülhetetlenné tette, hogy Szukicsné viszont ne kínálja meg barackpálinkával és hellyel.

Erzsike szőke volt, igénytelen és boldog, mert három napja jegyben járt egy drogista segéddel, aki nyolc éve udvarolt neki. Piroška végső elkeseredésében őt hívta segítségül.

Eppen vitatkoztunk apussal... — mondta. — Tudom — vágott közbe a vendég. — Hangzik a ház.

— Nem mondom mindig, hogy ne kiabálj Tódor? — kérdezte Szukicsné restelkedve.

— És min volt a nagy vita? — érdeklődött Erzsike kíváncsian.

Piroška elmondta. Erzsike végighallgatta aztán a révbe érkezettek bölcs mosolyával Szukicshoz fordult.

— Csodálkozom Szukics bácsin, hiszen olyan modern ember...

— A modernség nem jelent tisztességtelenséget... — vetette ellen Szukics, bár hízelgőnek találta, hogy Erzsike modernnek nevezte.

— Hol van itt tisztességtelenség? Még akkor sem volna az, ha Piroška egészben véve ott ülne. Hát még elfüggönyözve. Egy lány sohasem mehet férjhez, ha nem fordul meg emberek között. Mi baja lehet Piroškának, ha ott ül egy széken? Az ilyen szigorú atyák az okai, hogy a leányok elhervadnak. Eljegyzett volna engem Jóska, ha így vigyáztak volna rám? Sosem!

És elmesélte az eljegyzés történetét. Aztán elment, de akkorra már a dolog szeget ütött Szukics Tódor fejébe. Ezt a szeget pedig Piroškának gyerekjáték volt beljebb verni.

— Úgy látszik azt akarjátok, hogy vénlány maradjak. El akartok zárni a levegőtől — zokogta. — Azt akarjátok, hogy egész életemben gürcöljek és megöregedjek anélkül, hogy éltem volna... Nézzétek meg az ismerősöket! Csapó Erzsike menyasszony, Placsek Ica most ment férjhez, Kovács Mancinak a harmadik emeleten most lesz az eljegyzése. Egyiket sem tartották bura alatt! És egyik sincs még huszonöt éves, mint én...

Szukicsné könnyezni kezdett s háborúba lépett lánya oldalán. Szukics Tódor egy ideig még hősiesen tartotta magát, de aztán kénytelen volt deferálni.

Piroska másnap délelőtt felkereste Vidor Gáspárt és bejelentette, hogy szüleinek semmi ellenvetésük sem volt, lábait készséggel bocsátja a cég rendelkezésére. De a függönyhöz ragaszkodnia kell.

Vidor is csak ezt akarta mondani.

HARMADIK FEJEZET

Istenem, mily gyönyörű est volt! Képeslapokon ritkán látni hasonlót. Valahogyan úgy minden együtt volt.

Telehold úszott a báránnyel felhős égen, ezüst fényét szórva el a tájon. Szívzsongító májusi szellő simogatta a fák lombjait, szerelmet lehettek a fűszálak is. Valahonnan messziről — talán a vurstliból? — fájdalmas tangó akkordjait hozta el a szél, Az árnyékba borult padokon párok ültek összefonódva, hallgatóan.

A városligeti tó vizén könnyű csónakot ringatott a szellő. Evezőlapátjai a vízbe lógtak. Az, aki eleddig kemény kézzel forgatta a lapátokat, ott ült a csónak orrában, a lány mellett szorosán, balját annak gyenge vállain nyugtatva. A férfi halkán beszélt, a lány odaadó figyelemmel hallgatta.

— Mert tudja, Piroska, nem olyan egyszerű a dolog. Az ingatlanvételi szerződést megfelelően felül kell bélyegezni, rá kell vezetni a telekkönyvi kivonatot, az ügyszámot, az eladó és a vevő nevét. Iktatni kell az aktát, jegyzőkönyvhöz csatolva felküldeni a főispánni hivatalba, onnan az ármentesítő társulathoz bejegyzésre.

Igy szólt a férfi, és hosszan, elmélyedve nézett a leány szemébe. Aztán kezébe vette a leány kezét, és futó csókot lehelt rá, mondván:

— De hiszen még be sem mutatkoztam... Patyi Kálmán segédjegyző vagyok, Vásárosmikóról...

Hogy a szóban forgó leány Szukics Piroska volt, azt az olvasó azonnal sejtette. Hogy azonban mit keresett mellette Patyi Kálmán segédjegyző Vásárosmikóról, s főleg: hogyan került mellé a csónakba, azt most fogjuk elbeszélni.

A dolog végtelenül egyszerű. Nevezett Patyi Kálmán elhatározta, hogy megtekinti a Nemzetközi Vásárt Budapesten. Vevőszándéka ugyan nem volt, de úgy hallotta, hogy a vásárra vételkényszer nélkül szabad bemenet van. A vásár valójában csak a megfelelő al-

kalmat szolgáltatatta, inkább Budapestet akarta megnézni. Huszonhét éves volt Patyi Kálmán, de még csak egyetlenegyszer látta Pestet, akkor sem látott belőle jóformán semmit. Egy levante-bemutatóra hozták fel tíz évvel ezelőtt; reggel érkeztek meg, este már utaztak vissza. Azóta is leste az alkalmat, hogy feljöjjön Pestre, de balszerencséje volt. Alkalma és pénze sohasem volt egy időben. Ebben az évben végre eljött az ideje. Februárban meghalt a nagyapja, és háromszáz pengőt örökölt tőle. Ezt a pénzt már akkor azzal tette félre, hogy Pesten fogja elkölteni.

Amikor azután olvasta a helyi lapban, hogy a Nemzetközi Vásár Budapesten rövidesen megnyílik, és ötven százalékos kedvezményrel látogathatja meg, aki akarja, mindjárt készülődni kezdett. Április 28-án felvette a sötétkék ruháját, hozzá a vadonatúj sárga cipőt, rózsaszínű inget, zöld csokornyakkendőt. Fejére tette a szintén új, szép zöld kalapot, amelynek sötétzöld, vastag selyemszalagja volt, s hátul néhány apró toll díszítette. Egy kisebb bőröndbe néhány fehérneműt rakott és feljött Pestre.

Másnap reggel kísért a vásárba. Elvegyült a kavargó forgatagban és bémézkodott. Részt vett néhány borkóstolón, evett mintahurkát, törökmézet, megtekintette a szabadal-

mazott és új rendszerű motoros szivattyúkat, a Konyecsny-féle tűzoltólétrát, a fakéregből készült átmeneti kabátokat, a törhetetlen kockacukrot és az olajjal szagtalanított sós-heringet. Mindez azonban nem kötötte le túlságosan a figyelmét. Közhivatalnok volt, s nem volt érzéke a kereskedelmi dolgok iránt. Végül azonban ő is megtalálta azt, amit keresett, s lehorgonyzott az egyik díszes építmény előtt, tudniillik ilyen szép lábakat még sohasem látott, s bár közhivatalnok volt, az ilyesmihez volt érzéke.

Iyen lábak nincsenek is... — gondolta magában Patyi Kálmán, amint elmerengve nézte a látványt. — Ha nem mozognának néha, azt hinném, hogy faragták. Vagy lehet, hogy valami ördögös szerkezet mozgatja? Meg kellene tapintani egy kevéssé, mindjárt kiderülne. De ez lehetetlennek látszott, mert kerítés volt előtte.

Később azonban tűnődni kezdett, hogy milyen lehet a nő, és miért van eltakarva függönnyel. Egyik kérdésre sem tudott felelni magának. Csak állt a helyén, és elbűvölten nézte a lábakat. Hiába, ilyesmit is csak Pesten lehet látni.

A két keze tele volt röpcédulákkal. Legfelül tartotta azt, amit itt nyomtak a kezébe, amikor megáll. Elolvasta, hogy legalább tudja, miről van szó. Ebből megtudta, hogy a SEX-selyemharisnya ma már nem luxus, mert annak korszerű előnyei a művelt nagyközönség előtt közismertek. Megtudta továbbá azt is, hogy a SEX-selyemharisnya aranyérmet nyert a milánói selyemharisnya-kiállításán, készül hatféle színben, háromféle minőségben, nemes gubóselyemből, jól olajozott, amerikai szövőgépeken. És megtudta végül

azt is, hogy családjának semmivel sem szerezhethet oly nagy örömet, mint azzal, ha hazavisz néhány tucatot a SEX-selyemharisnyából, amely csakis a Sirály védjeggyel a valódi.

Mindennek ismeretében már megértette a két csodálatos láb hivatását is. Másfél óra ácsorgás után azonban úgy találta, hogy legjobb lesz, ha elvonul, mielőtt feltűnést keltené.

Ezen az estén moziba ment, majd egy sörözőben vacsorázott. A moziban azt nézte, van-e a főszereplő színésznőnek olyan gyönyörű lába, mint amazé kint a vásáron. Nem volt.

Másnap reggel, mint egy holdkóros ment ki a vásárra. Most már nem is ment más pavilonhoz. Legszívesebben magával hozott volna egy széket, hogy ott üldögéljen estig, mint valami platán alatt. Így álldogálva azonban délre elfáradt, és kénytelen volt a tettek mezejére lépni. Noteszából kitépett egy lapot, s ezt írta rá:

Kedves Kisasszony!

Csodálója és bámulója vagyok! Tisztelettel esedezem, adjon alkalmat a tisztességes bemutatkozásra egy komoly férfinak, akinek szíve szabad és közhivatalnok. Ha igen, úgy ma este 7 órakor várni fogom a vásár XII. sz. kapuja előtt, zöld kalappal a fejemen, ismertetőjél gyanánt. Jelenjék ott meg, kedves Kisasszony!

A levélkét összesodorta, s hozzálátott, hogy eljuttassa a címzethez. Eldobta az összes röpcédulákat, amelyekkel időközben ismét meggyűltek, s mint új vásárlátogató, elballagott a pavilon elé. Még nem volt nagy forgalom, s

amikor az egyik cédulaosztogató odalépett, nem ő nyúlt a cédula után, hanem ő nyújtott oda egyet.

— Kérem... — dadogta izgatottan — lenne szíves ezt átadni... ott... — s odamutatott az emelvényre, amelyen a csodálatos lábak nyugodtak.

Az osztogató nő meglepődötten nézett rá, egy pillanatra végigmérte, s önkéntelenül elmosolyodott. De elvette a cédulát és elment.

Most már ő sem maradt ott. Attól tartott, hogy egyszer csak lebén a függöny, kinéz a hölgy, és valami nagyon gorombát mond.

Majd elválnak este hét órakor a XII. bejárat előtt.

Piroska első két napja meglehetősen egyhangúan telt addig a pillanatig, amíg Csutorás Ilonka be nem hozta a levélkét. Eleinte nehezen tudta megszokni, hogy hallja a vásár zivaját, de nem lát semmit, csak egy bordó függönnyt. Később azonban megszokta ezt, s mert kényelmes fotelban ült, egészen jól érezte magát. A második napon már regényt vitt magával, s éppen a második fejezet elején tartott, amikor kézhez vette a hódoló levelet.

Elolvasta, s heves szívdobogást kapott. Ki lehet ez az ember? Elmenjen a találkára, vagy ne menjen el? Mit szólna az apja, ha elmondaná? Elkergetnék a háztól. Tehát nem megy el a randevúra?

Ellenkezőleg. Elmegy.

De nem fogja elmesélni otthon.

Elvégre mit kockáztat, ha odamegy a XII. bejáratához? Semmit sem kockáztat. Ha valami lehetetlen alak vagy kalandkereső fráter az illető, hát egyszerűen faképnél hagyja. Esetleg már messziről szemügyre tudja venni, s meg sem ismerkedik vele, ha nincs kedve hozzá.

Ellenben, mit kockáztat vele, ha el sem megy a randevúra? Lehet, hogy semmit, lehet hogy mindent. Miért ne lehetne az, hogy a Sors küldte ezt a férfiút a Nemzetközi Vásárra, hogy ez az a férfiú, aki néhány hetes illédelmes udvarlás után nőül fogja venni őt, hogy boldog és megelégedett otthont alapítsanak a családi tűzhely körül. Elküldheti-e ő azt az embert, akit a Sors küldött oda? Lehet ő, Szukics Piroska, hatalmasabb a Sorsnál? Nem lehet. De különben is: bátraké a szerencse, aki mer, az nyer, gyáva népnek nincs hazája, a tett halála az okoskodás, vak tyúk is talál szemet. Mennyi közmondás bizonyítja azt, hogy igenis oda kell mennie a XII. bejáratához! Hiszen lehet, hogy születendő törvényes gyermekeinek leendő atyja vár-

ja ott őt, s hogyan szülessenek meg szegény gyerekek, ha még el sem megy a XII. bejáratához?

A jelek szerint nagyon rendes ember lehet. Azt írja, hogy „csodálójá és bámulójá”, holt nem is ismeri, nem is látta még. Így hát feltétlenül a lelki szépséget keresi, márpedig pontosan ilyen emberre van szüksége neki. El kell mennie a XII. bejáratához, s el is megy.

Ebédszünet alatt kifaggatta Csutorás kisasszonyt: Milyen volt az az ember? Szép szál, erős fiatalember, apró bajusszal, napbarnított arca van, s látszik rajta, hogy nem pesti. Ennyit tudott mondani. Piroskának ennyi is elég volt. Este hét órakor megjelent a XII. sz. kapu előtt.

Zavartan szétnézett, látszott rajta, hogy szokatlan dolgot művel.

A zöld kalapos úr már várta. A környék néptelen volt, a vásárt hat órakor zárták, nem volt nehéz kitalálni, hogy a lány csak őt keresheti. Egy pillantás a lábakra véglegesen meggyőzte erről. A férfiú futó meghökkenéssel vette tudomásul Piroska sasorát, de nem nagyon törődött vele. Hiszen akárhová nézett, a lábait látta. A csodálatos lábakat látta a szemében, ha a szemébe nézett, és azokat látta, ha haját nézte, ha az orrát nézte. De azt nem nézte.

Nehezen lendültek beszélgetésbe, de anyyira idegenek voltak egymásnak, hogy mégiscsak el tudtak diskurálni önmagukról. A férfi a hivatásáról beszélt, majd az javasolta, hogy csónakázzanak.

Hát ez történt addig, amíg be nem mutatkozott.

NEGYEDIK FEJEZET

Minden szerelmet két összehasonlítás határol. Az első összehasonlítás a szerelem kezdetét jelenti. Ennek az összehasonlításnak eredménye az, hogy a leány (nő, hölgy, asszony), akit a kegyes Sors elénk rendelt, minden tekintetben szebb, okosabb, fiatalabb és kedvesebb, mint a többiek, akiket valaha is ismertünk, vagy ismerni fogunk. A második összehasonlításra bizonyos idő elteltével kerül sor, s ennek eredménye ugyanaz, mint az előbbinek, azzal a különbséggel, hogy az előbbi lány (nő, hölgy, asszony) most már a valaha ismertek között foglal helyet.

Ezt a rövid fejtegetést nem ok nélkül bocsátottuk előre, mielőtt Patyi Kálmán és Szukics Piroska további sorsával foglalkoznánk. Ismeretségük negyedik napján ugyanis

Kálmán zsenge és ébredező érzései csaknem derékban törtek ketté. Vele tudniillik az a különös eset fordult elő, hogy a fent említett két összehasonlításon egy óra leforgásán belül esett keresztül. Hogy történt? Így:

Egy Duna-parti kávéház teraszán üldögélt, várván a fél hetet, hogy akkor elinduljon jól bevált állomáshelyére, a XII. számú kapuhoz. Még csak fél hat volt, a képeslapokat már átnézte, s most egykedvűen szemlélte a korzó villogó forgalmát. Négy nap alatt tökéletesen hozzászokott Pesthez. Mondom, a forgatagot nézte, amikor észrevette, hogy a tőle nem messze ülő hölgy viszont őt nézi. Nem, nem is észrevette, hanem megérezte.

Ezt a nőt most látta először Patyi Kálmán. Már egy órával előbb észrevette, hogy ott ül és megcsodálta, mert nagyon tetszetős volt. Egészen világos szőke haja volt, szinte fehér. Apró kis kalap kapaszkodott meg a feje búbján, piros ruhát viselt, s bár Patyi nem sokat értett a női divathoz, annyit mégis megállapíthatott, hogy a hölgy nem csak szép, de elegáns is. Mindennek ellenére nem vesztegetett rá sok időt, mert tudta, hogy nincs értelme, ez a nő egy más világból való.

De íme, most rajtakapta, hogy ez a nő nézi. Ejha! Így már egészen más jellege van a dolognak. Úgy látszik, Pesten minden megtörténhet.

Nézni kezdte a piros ruhást, hogy elkapja a pillantását, ha megint felnéz. Ez rövidesen megtörtént. A nő felnézett, és pillantása találkozott az övével. Szívdobogtató volt. De csak egy villanásig tartott. A piros ruhás azután a táskájába nyúlt, ceruzát vett elő és keresztretjtvényt kezdett fejteni. De Kálmán nem csüggött. Kitartóan nézte, s íme, kitarátását siker koronázta, a nő újra ránézett, most már talán egy pillanattal hosszabban. Semmi kétség, itt készül valami.

A kitűnő segédjegyző egyre izgatottabb lett. Összehasonlította Piroskával ezt a nőt és megállapította, hogy a különbség nagyobb, mint Ég és Föld között. Ez a leány ezerszer szebb, ez már tulajdonképpen tündér, vagy legrosszabb esetben színésznő. Ezzel azonban nem törődött. A tündér időnként pillantást váltott vele, ez volt a lényeges.

Még nem tudta, hogy mit szokás ilyen esetben tenni. Éppen ezen töprengett, amikor a tündér felemelkedett ülőhelyéből, s hóna alá csapta retiküljét, kézbevette az ernyőjét. Sudár, magas alakja volt — mint általában a tündéreknek. Patyi megbabonázva nézte. A nő megindult a kijárat felé és elhaladt Patyi asztala előtt. És ekkor odanézett és rámosolygott.

Ez a nő belém szeretett! — villant az agyába a gondolat. Szinte nem tudta elhinni,

1977 137

hogy a piros ruhás rámosolygott. Dehát nem részeg, nem bolond, látnia kellett. Hagyja elmenni ezt a tündért? Tegye talán egy egész életre boldogtalanná? Nem, ezt nem teheti.

A fizetőpincér szerencsére éppen kéznél volt. Kifizette a kávéját és utána indult. Úgy gondolta, hogy kinyomozza a nő nevét és címét, aztán ír neki. Vagy... megszólíthatná?

A tündér — csodák csodája — megérezhette, hogy szerelme követi, mert hátrafordult. Utána újra előre. Patyi látta a dolgot, s most már nem habozott. Felzárkózott melléje és a Ferenc József téren megszólította.

— Kisztihand — mondta —, megengedi nagysád, hogy elkísérjem?

Istenem... Mit meg nem enged egy szerelmes nő? Megengedte.

Néhány percig szótlanul mentek egymás mellett, s Kálmán jól megfigyelhette, milyen is egy tündér közelről. Olyan volt a bőre, mint az elefántcsont, olyan sima, vagy mint a porcelán, olyan fehér, vagy mint a fiatal szilva, olyan hamvas. Nagyon jól lehetett látni, hogy ez a hamv csak műhamv, s a pozsgája csak műpozsga, de mégis nagyon szép volt. A nőnek meglepően hosszú szempillái voltak, s vékony szemöldöke, amely még egyre vékonyodott is, s a fül közelében a semmi-be veszett. Kálmán látta, hogy a szemöldök razolva van, de azt is látta, hogy nagyon jól van rajzolva, képzett grafikus műve lehet. Aztán megnézte a tündér száját is, amely piros kenőcs alatt húzódott meg, szerényen, de nagyon formás volt. Patyi az összehatással megleégedett s hozzálátott, hogy szóljon valamit. Piroška teljesen kiment a fejéből, tudata alatt már nem is ismerte.

— Van kedve sétálni? — kérdezte a tündért végül, s bizonyos volt benne, hogy a nő boldog lesz, ha vele sétálhat.

— Nincs. — Ezt felelte a nő, ilyen zord rövidséggel.

Bizonyosan fáradt szegény — gondolta Patyi, s újabb javaslattal állt elő.

— Átjönne Budára vacsorázni?

A tündér erre sem tört ki örömrivalgásban. Ehelyett nagyon egykedvű arcot vágott, s azt kérdezte:

— Van elég pénze, apuskám?

Atyaúristen! De hiszen ez... ez nem is tündér! — riadt fel Kálmánban a gondolat, s rettenetesen zavarba jött. Átkozta az ostobaságát, amiért úgy viselkedett, mint egy bugaci kanász, olyan tájékozatlanul. Hát hogy erre nem is gondolt!

— Pardon... nagysád... — hebegte —, most jut eszembe... sürgős dolgom... izé...

Éppen egy autóbusz állt meg előtte. Meg se nézte, hová mehet vele, felszállt. Jólesett éreznie, hogy távolodik a tündértől, s közeledik Piroskához, aki nem fehérszöke, saját szemöldökkel rendelkezik, s a szempillája sem lóg a szájába, de szíve van, kedves és egyszerű. Piroška most nagyon nagyon nőtt a szemében, s amikor hét óra előtt öt perccel megállt a XII. számú kapu előtt, boldog volt, hogy újra láthatja.

Három nappal utóbb Piroška megtalálta a módját annak, hogy Kálmánt bemutassa a szüleinek. Kálmán ez alkalommal Vanákné unokaöccse volt, s Szukicsék szívesen egyeztek bele abba, hogy négyesben kimenjenek Óbudára, halászlét enni.

Ezt követőleg otthon Szukics Tódor kijelentette, hogy neki tetszik Patyi úr, mert látszik az arcán a becsület és az egyenes jellem. Végül odanyilatkozott, hogy Piroska jól tenné, ha ezzel a Patyi Kálmánnal komolyan foglalkoznák. Szukics néni tartózkodott a határozott véleménynyilvánítástól, mert nem ismerte Piroska álláspontját, s ez ügyben alapelve volt, hogy mindenben együttműködik a lányával. Annyit azonban ő is kijelentett, hogy Kálmán szép szál legény, s mert vidéki, bizonyára romlatlanabb is, mint hasonló körű pesti férfitársai. Biztos, hogy könnyebben lehet megfogni férjnek is...

Piroska semmit sem szólt, de az a kifejezés, hogy „férjnek megfogni” szinte megdöbben-tette. Sokat gondolkozott rajta a sötétben, amikor aludni tért.

Nagyon jól tudta, hogy éppen ő az, aki legkevésbé számíthat a mesebeli hercegre, de azért titokban mindig arra számított, hogy akad majd egy becsületes, rendes ember, aki jószántából és talán szerelemből is nőül veszi. S most éppen az anyja beszél „férjfogásról”, az anyja, aki mindig bizalmat öntött beléje. Hát olyan öreg ő már és annyira csúnya, hogy „fognia” kell magának férjet? Hát ő pedig igazán alkalmatlan az ilyen hitvány-ságra. S ugyan hozzámenne-e Kálmánhoz, ha az megkérné a kezét?

Kálmán jó szándékú és bizonyosan tisztességes ember, de egy kicsit egyszerű észjárású, s nem nagyon szórakoztató. Viszont biztos állása van és halad előre, jövőre már közel kétszáz pengője lesz havonta, amiből Vásárosmikón szépen meg lehet élni. De el tudná-e viselni az életét Vásárosmikón?

Annyit tudott erről a nagyközségről, amennyit Kálmán mesélt róla, nagy lelkesen. Hogy nemsokára villanyvilágítás is lesz ott, s a községháza előtt már tíz esztendeje betonjárda van. Vasútállomása persze van a helységnek, sőt egyszer a gyorsvonat is megállt, igaz, hogy forgalmi akadály miatt. Azonkívül van ott egy nagyon szép kastély, ahol nyaranta sok a fizetővendég.

Hát ez mind együttvéve sem nagyon csábító.

De miért töpreng mindezen? Hát megkérte már Kálmán az ő kezét? Nem kérte meg. Meg fogja kérni? Talán igen, talán nem.

Amikor tegnap a Margitszigeten sétáltak, Kálmán beléje karolt, és meg akarta csókolni. Ez mindenesetre arra mutat, hogy a szándékai komolyak, hiszen még azt is megígérte, hogy levelezni fognak, ha hazautazik.

Az ilyesmi nem néhány nap alatt dől el. Az azonban biztos, hogy ő semmit sem fog tenni, hogy „megfogja” Kálmánt. No nem, ilyesmire képtelen volna.

Budapesti tartózkodásának utolsó előtti napján Szukics Tódor és neje vacsorát adtak Patyi Kálmán tiszteletére.

Libasült volt párolt káposztával, túrósrétes, feketekávé és bor — hát nem mindennapos vacsora volt, az bizonyos. Kálmán félholtra ette magát, és kijelentette, hogy már sok túrósrétest evett, de ilyen sokat még sohasem.

Vacsora után Patyi úr meghatott köszönetet mondott az egész Szukics családnak.

— Sohasem fogom elfelejteni Piroskának, hogy milyen kedvesen a hónom alá nyúlt itt Pesten. Mondhatom maguknak, hogy Piroska varázsolta széppé az én pesti tartózkodásomat, s ezért én nagyon hálás leszek neki. Hálmának jeléül íme arra kérem, fogadja el ezt a csekélységet tőlem jószívvel.

Azzal a zsebébe nyúlt és szerény mozdulattal egy karkötőt tett ki az asztalra.

No, nem kell hanyatt esni a meglepetéstől. A karkötő nem aranyból volt, még csak nem is ezüstből, vagy más nemes fémből. Egyszerű kis gyöngykarkötő volt csupán, amelyen itt-ott szerencsemalacok, háromlevelű lóherék s egyéb kabalaalkalmatosságok fityegtek. (Háromhúszért vásárolta egy Király utcai üzletben.)

— Jaj, de édes! — kiáltotta Piroska őszinte lelkesedéssel — nahát, ez igazán kedves! Nem is tudom, elfogadhatom-e...

És a papájára pillantott: illik-e ezt a bőkezű ajándékot elfogadnia?

Szukics Tódor bólintott és azt mondta:

— Elfogadhatod, kislányom. A mi kedves Kálmán barátunktól elfogadhatod.

És felhasználva az alkalmat, elmondta elveit az ajándékokról, vázolván néhány tragikus esetet, melyeknek során apró ajándékok a lejtőre vitték a szerencsétlen lányokat.

Éjfélig gondos beosztással itták a két liter bort. Patyi úr akkor elköszönt, mert a vonata egészen korán indult, hat óra huszonkét perckor. (Milyen furcsa gondolat éppen hat óra huszonkét perckor indítani egy vonatot. Miért nem hat húszkor? Vagy legalábbis hat huszonötör?)

Piroska felajánlotta, hogy kikíséri Kálmánt a pályaudvarra, de Patyi úr ezt hálásan visszautasította. Szukicsné helyesnek tartotta volna, ha Piroska kikíséri Kálmánt (az ilyesmivel lehet a legkönnyebben megfogni a férjnek valót), de Szukics bácsi határozottan ellenezte a dolgot, s elmondott egy esetet, amelynek során egy fiatal lányt lejtőre sodort az ilyesmi.

Igy hát Piroska az előszobában búcsúzott el Kálmántól, négy szemközt.

— Most, hogy végre egyedül vagyunk — szólt ekkor Kálmán —, meg kell mondanom magának, Piroska, hogy maga nélkül az én pesti utazásom egy lyukas garast sem ért volna. Igen, maga tette széppé számomra a Nemzetközi Vásárt, s ez a mai vacsora csak megkoronázta az egészet. Odalent, Vásáros-mikön, ha majd körém gyűlnek barátaim és noszogatnak, hogy meséljek nekik, azt fogom mondani: „Szép volt az egész, nagyon szép a Városliget, a Halászbástya és a Citadella, de ilyesmi akad más világvárosokban is. Hanem olyan lány, mint a Szukics Piroska, csak egyetlenegy van, az bizonyos...” És ha kérdezni fogják erre, hogy hát milyen lány az a Szukics Piroska, akkor én csak rö-

viden azt fogom felelni: „Nagyon kedves lány...”

Ennek hallatára Piroska egész elérzékenyült és hálásan emelte tekintetét a fiatalemberre.

— Maga bókol nekem, Kálmán... — mondta.

— Én? Dehogyan bókolok. Higgye el, hogy az a városligeti csónakázás, meg ez a mai vacsora örökké emlékezetes lesz a számomra...

— Én is sokáig fogok emlékezni magára. Fog írni, ha hazaér?

— Abban a pillanatban.

— És ha én válaszoltam, fog maga újra írni?

— De mennyire! És akkor fog maga újra válaszolni?

És most magasztos pillanat következett be: Patyi Kálmán megcsókolta Szukics Piroskát. (Minden külön értesítés helyett.)

Ezek után mindketten megfogadták, hogy ha előbb nem, de Szent Istvánkor feltétlenül újra látják egymást. Kálmán kezét csókolt és eltávozott.

Szukics bácsi fejcsóválva fogadta az ebédlőbe visszatért Piroskát.

— Félórát búcsúzkodtál! — mondta zordonan, és elmesélt egy esetet.

Mindenki sejtheti, hogy miről.

ÖTÖDIK FEJEZET

Ez egy vasárnap délután történt, két héttel később.

Szukics Tódor a rádiója előtt ült és a gombokat csavargatta, mert az volt a rögeszméje, hogy abból a hitvány készülékből egyszer külföldi hangokat fog előcsalni. Szukicsné az ablaknál ült és horgolt, Piroska az asztal

mellett olvasott. A rádió nem szólalt meg, de Szukicsné igen.

— Most már nem is fog írni az az ember...

— mondta és a horgolásból felnézett Piroskára, némi szemrehányással a tekintetében.

— Ha nem ír, akkor nem ír... — felelte Piroska, s nem vette le a tekintetét a könyvről, noha nem olvasott már. Közönyösnek akart látszani, de önmaga előtt sem titkolhatta, hogy bántja a dolog. Kálmán nagyon komolyan megígérte, hogy amint hazaért ír, és íme, két hét telt el anélkül, hogy ígéretét beváltotta volna. Pedig ő közben szinte hozzászoktatta magát Vásárosmikóhoz.

Hiába, minden férfi gazember. Mind egyforma a férfi, akár pesti, akár vidéki. Kihaszna-lják a lányokat, aztán elhagyják őket, cudarul, galádul. Patyi Kálmán sem külön-b, mint a többi. Idegenvezetőnek használta őt, kísértette magát napokig, vacsorázott náluk — és vége. Ki tudja, hány lánynál vacsorázott még, hány lánynak ígért levelezést? És hány lányt csókolt meg rajta kívül! (De szerencse, hogy ezt a csókot még az anyjának sem mesélte el! Most bizonyosan kitagadnák otthon-ról a szégyene miatt...)

De ő az ostoba, senki más. Úgy kellene bánnia a férfiakkal, mint ahogy a többi lány bánik. Csak kacérkodni, játszani kellene velük, aztán kacagva otthagyni őket, hadd örüljenek meg a fájdalomtól. Csapodár a féffi mind! Csónakázni, enni, csókot adni tudnak, de levelet írni — azt nem. Hát eztán majd ő is okosabb lesz.

— Nem úgy van az, hogy „ha nem ír, hát nem ír” — folytatta a beszélgetést Szukicsné. — Rendes, komoly ember, kedvesebb is lehetnél volna vele...

— Honnan tudod, hogy nem voltam kedves? — nyelvelt vissza Piroska, és most már becsapta a könyvet.

— Ha kedves lettél volna, írt volna.

— Hátha beteg? Vagy meghalt? Vagy meg-nősült? Mit tudom én. Ha nem ír, hát nem ír Érdekes.

— Nem tudsz bánni a fiúkkal.

— Ugyan, kérlek, mama!

— Amikor én lány voltam, ujjam köré csa-vartam az ilyen Kálmánokat.

Szukics Tódor hátrafordult a rádió mellől:

— Ez igaz... — mondta mély meggyőző-déssel és nem minden szomorúság nélkül. Ez a megjegyzés erőt adott Szukicsnének:

— Az a lány, aki nem tud bánni a férfiak-kal, elveszett. Egy bájos mosollyal többet le-het elérni, mint két sarokházzal. Nem tudom, hogy kire vársz te? A velszi hercegre? Mért nem írsz neki?

— Mert őneki kellene írnia. És hagyjál bé-kén, jó?

Átmenetileg csend lett.

Aztán Szukicsné az urához fordult:

— Cserei Jucinak holnapután lesz az eskü-vője. Kellene neki venni valamit.

— Nem is tudtam, hogy férjhez megy — csodálkozott Tódor —, ki veszi el?

— Valami műszerész. Egész jó parti. Ebben a házban lassanként minden lány főkötő alá kerül.

Újabb csend. Aztán kopogtatás az ajtón.

Erzsike lépett be, a házmester lánya. Bol-dogságtól sugárzott az arca. Fehér kartonla-pot tett le az ebédlőasztalra.

— Mit hozott, Erzsike? — kérdezte Szu-kicsné.

— Ünnepestes meghívót. Remélem, ott lesznek a néniék...

Tódor felemelte a kartont, és olvasni kezd-te:

„Poór Gyula és neje, valamint Csonka Fülöp és neje büszkeséggel eltöltve jelenti, hogy Erzsébet lányuk és József fiuk, folyó hó 16-án az Aréna úti róm. kat. templomban házasságot kötnek. Sürgőnycím: Poór Gyula, Jókai utca 8/b, földszint.”

— Gratulálok, Erzsikém! — kiáltott örömmel Szukicsné.

Valamennyien gratuláltak, Erzsike pirulva köszönte meg az együttérzést. S mert helytel kántáltak meg, le is ült. Kötelességének tartotta, hogy érdeklődjék Piroška szerelmi ügyei iránt.

— Mondja, Piroškám, ki volt az a jóképű fiú, aki a múltkorjában esténként hazakísért?

— Egy vidéki ismerős... — mondta Piroška fanyalagva.

— Csinos fiú volt...

Erre Piroška nem tudott mit felelni. Szukicsné igen.

— Nem csak csinos, de nagyon kedves, jellemes ember. Éppen magyaráztam Piroškának...

— Ugyan, mama... — vágott közbe Piroška, és szeretett volna elsülyedni. Amúgy is kínosnak találta a helyzetet. A boldogságtól sugárzó, csinos és nála fiatalabb Erzsike úgy ült ott, mint egy amerikai revüasztár. Nem volt benne elhatározott kérdés, de maga az, ahogy Piroškára nézett, hangsúlyozta azt a pozícióbeli előnyt, amelynek kétségtelenül birtokában volt.

— Tudniillik — fordult Erzsikéhez Szukicsné —, mindig azt mondom, hogy a férfiaknak hízelegni kell... A kedvüket kell keresni...

— Ez bizony így van... — helyeselt Erzsike egy görög bölcs tapasztaltságával.

— Na ugye... Hát erről van szó. És ezt az én uram sem tudja belátni. Ő is azt hiszi, hogy Piroškáért majd eljön a királyfi. Holott szerintem neki kell elmennie a királyfiért, ma olyan időket élünk...

Most csend lett. Tódornak nem volt mondanivalója, Piroškának nem volt kedve vitatkozni. És ekkor Erzsike szerényen és halkán előhozakodott valamivel.

— Már régen meg akartam kérdezni — mondta —, hogy miért nem fordít Piroška több gondot magára.

— A lányom nagyon tiszta és rendes — vágott közbe Szukics méltatlankodva.

— Nem is erről van szó. Hanem arról, hogy nem használja a XX. század lehetőségeit.

— Mit nyújt a lányomnak a XX. század? — kérdezte Tódor.

Most már Piroška is felfigyelt. Erzsike folytatta:

— A kozmetika csodáit. Ne tessék engem félreérteni. Minden nőtől lehet szebbet csinálni. Még a legszebből is. Ezért nincs abban

semmi, ha azt mondom, hogy Piroškának el kellene mennie egy kozmetikushoz.

— Mit csináljon ott az én lányom? — érdeklődött Szukics Tódor, mint aki rossz néven veszi, hogy a művén még javítanivaló akad?

— Hogy mit csináljon ott? Majd megmondják neki. Rendbe hozzák a haját, megápolják a bőrét, mit tudom én. Ma már egy kozmetikus csodát tehet. S a férfiak megkövetelik ezeket a csodákat, mert ma már nem az a lány az ideál, aki a legszebben stikkel, vagy zongorázik, hanem az, akinek a legjobban ondolált haja van, és a legszebb a szemöldöke. Nem gondolja, Piroška, hogy igazam van?

Nem is arról volt szó, hogy Piroška gondolja-e vagy sem. Nagyon jól tudta ő, hogy már régen be kellett volna festetnie a haját vagy szőkére, vagy barnára, de valami határozott színre a jelenlegi szürke helyett. Dehát hogyan lehet az ilyesmit csak megemlíteni is az apja előtt!

Íme, Tódor már mennydörgött is, s viharosan kikelt Erzsike javaslata ellen. Alaposan megmondta a véleményét a rúzsról, a hajfestékről, s egyéb hívságos földi dolgokról, s elmondott néhány megdöbbentő esetet: hogyan sodort a kozmetika lejtőre jobb sorsra érdemes fiatal lányokat.

Ebből éles vita kerekedett. Tódor egymagában harcolt a három nő ellen, s bár hősiesen védekezett, végül is alulmaradt. Határozatba ment, hogy Piroska a legrövidebb időn belül felkeres egy kozmetikust.

HATODIK FEJEZET

Szepetneki Bertalanné „Vénusz” kozmetikai intézete a Párizsi utcában volt, egy modern ház félemeletén. Már a szalon egymagában véve is gyönyörű volt. Csillogott, ragyogott benne minden, nagyon szép, fehér köpenyes lányok sűrögtek-forogtak, s maga Szepetnekiné ült a kasszában, kizománcozva, kidauerolva, mint cégének reklámja.

Ebbe a műintézetbe surrant fel kedden délután Piroska, olyan szívdobogva, mintha egy legénylakásra osont volna fel. Magas, fehér köpenyes, fekete hajú hölgy jött eléje. Udvariasan üdvözölte, s aziránt érdeklődött, miről is volna szó.

Piroska csak nagy nehezen tudott hozzáfogni mondanivalóihoz, mert zavarban volt.

— Kérem... — mondta —, azt hiszem, a hajamat kellene befesteni... meg... hát szóval, ezt önök már jobban tudják.

A fekete hölgy bólintott, a páciens leültette; aztán visszavonult. Maga köré gyűjtötte néhány asszisztensét.

— Itt konzíliumot kell tartani... —, jelentette ki, mert egészen nagyszabású mun-

káról van szó. Jani! — tapsolt a hölgyfodrásznak —, jöjjön ide maga is...

Néhány percig tárgyaltak, s megegyeztek abban, hogyha ebből a hölgyből szép nőt csinálnak, akkor nincs többé lehetetlenség a kozmetika terén.

A fekete hölgy — bizonyos Ibolya — most visszasietett Piroskához, meggyújtott egy vakító lámpát, s hosszas vizsgálódás után a következő rövid diagnózist adta:

— Hát kérem, itt bizony egy generálról van szó... — és mert látta, hogy a vendég tájékozatlan a szakkifejezésekben, áttért a részletekre. — Elsősorban is a haját fogjuk rendbe hozni. Ezt majd Jani, a hölgyek kedvence fogja csinálni. Csinálunk egy hajfestést és egy vízhullámot. Milyen legyen a haj? Szőke, barna, fekete, vörös, platina vagy ősz?

— Szőke! — nyögte ki rövid töprengés után Piroska. Nem tudta volna megmondani, hogy miért választja éppen ezt a színt. Talán mert Erzsike is szőke. — Vagy legyen inkább fekete? — kérdezte bizonytalanul. — Melyik áll jobban?

— Önnek egészen mindegy... — felelte meggondolatlanul a főnökasszony. — Tudniillik... önnek olyan előnyös arca van, hogy minden szín illik hozzá. Különbösen sem érdemes sokat töprengeni, mert ha netán a szőkét megunja, nagysásasszony, átfestjük feketére vagy vörösre. Nem igaz? Ha a hajjal megleszünk, rendbe hozzuk a szemöldököt, befestjük a szempillát, megnagyítjuk a szemét, gőzbe rakjuk az arcbőrt, adunk egy iszappakolást, aztán epilálunk.

— Mit csinálunk?

— Epilálunk. Eltávolítjuk azokat a hajszerkeket, amelyek létezése zavarja az arc harmóniáját. Nendben lesz ez így?

— Rendben... — sóhajtott Piroska, szinte reszketve az izgalomtól. Csináljanak, amit akarnak, gondolta magában, csak hozzák rendbe, legyen szép, legyen más, mint amilyen volt. Legyen olyan, mint Erzsike vagy Juci, akik férjhez mentek, legyen olyan, mint a többiek, akik férjhez fognak menni.

— Mibe kerül az egész? — kérdezte óvatosan, mert látta, hogy a fodrász már hordja oda az üvegeket, szerszámokat.

— Hatvan pengő...

Azt a hetven pengőt hozta magával, amit Vidor Gáspár fizetett a vásári különmunkáért... Most csaknem az egészet itt hagyhatja... Dehát, ami kell, az kell... Ezzel a hatvan pengővel a boldogságot váltja meg talán, az egyenjogúságot, a jövőjét.

Elfogadta az árat, s Jani munkához látott. Mindenekelőtt egy színekártyát vett elő a zsebéből. Hatféle szőke hajszínt ábrázolt.

— Melyiket parancsolja, nagyságos asszony? Ez itten diszkrét szőke, ez érzéki, ez színpad-szőke, ez sötét, ez tompa-szőke, ez platina.

— Legyen talán az érzéki... — javasolta szerényen Piroska, arra gondolván, hogy ha már lúd, legyen kövér.

Janinak több tárgyalnivalója nem volt.

— Soká fog tartani? — kérdezte Piroska.

— Két és fél óra.

— Jesszus! Csak a hajfestés?

— Hát bizony igen. A szépségért szenvedni kell.

Ez a kijelentés némileg megnyugtatta Piroskát. Hiszen itt úgy beszélnek a szépségről mint valami teljesen bizonyos dologról! Ahogy itt körülnéz, az arcokban mindenütt a hivatástudat, s a bizonyosság látszik: aki egyszer ide betéved, az csak szépen mehet el, még ha belehal is.

HETEDIK FEJEZET

Szukics Tódor ezen a kedden nagyon sok kelmét festhetett, mert igen éhes volt, amikor este asztalhoz ült. Mindazonáltal a felesége még várt a vacsorával, mert egyrészt még csak hét óra volt, másrészt meg akarta várni Piroskát. Szukics bácsi percenként nézegette az óráját, s kétpercenként azt kérdezte:

— Hol marad az a lány ilyen sokáig?

Szukicsné nem győzte megnyugtadni.

— Nemsokára itthon lesz. Nem lehet fel-fújni percek alatt egy kozmetikai kezelést... Ha olyan nagyon éhes vagy, csak egyél...

— Megvárom — mondta Tódor, mert jobban szeretett türelmetlenkedni, mint vacsorázni. — Oda ment a Párizsi utcába?

— Igen. Erzsike azt ajánlotta.

— Erzsike! Orákulum az a lány, mert akadt egy számár, aki elvette?

Szukicsné erre nem válaszolt. Csak annyit mondott:

— Majd meglátod, hogy milyen szép lesz a lányod...

— Nekem te ne mondj ilyeneket! Én megmondtam, hogy mélységesen elítélem a kozmetikázott lányokat. De ti erőszakosak voltatok. Hát jó. Én azonban már levettem a kezem Piroskáról és nem vállalok felelősséget a sorsáért. Ha így volt megírva a sors könyvében, hogy elinduljon a lejtőn, hát legyen...

— Piroska felfelé indult el a lejtőn. Tudod?

— Nem vitatkozom. Mosom kezeimet. De ne adja az isten, hogy eljöjjön az a nap, amikor majd hivatkoznom kell ezekre a vitákra. Mert az nagyon szomorú nap lesz!

— Mindig számárságokat beszélsz, ha éhes vagy. Vacsorázzunk, Tódor...

Erre viszont Szukics nem válaszolt, csak valami dörmögésfélét. Ekkor csengetés hallatszott.

— Látod, Tódor, már itt is van. Menj és nyiss ajtót!

Tódor ment és nyitott ajtót. Rögtön utána az asszony is indult, alig várta, hogy az újjalakított Piroskát szemtől szembe lássa. Mire az előszobába kiért, már kővé meredve találta ott a férjét.

A nyitott ajtóban ugyanis Patyi Kálmán állt. Vásárosmikóról. Sötétkék ruha volt rajta és sárga cipő, szóval teljes díszben érkezett. És baljában egy fehér selyempapírba burkolt valamit szorongatott, amelyről az első pillanatban látni lehetett, hogy virág.

— Kálmánka! — sikoltotta Szukics néni az önfeledt öröm hangján és kezét előrenyújtva a vendég elé sietett. — Kerüljön beljebb!

Kálmán beljebb került. Szép zöld kalapját a fogasra akasztotta, s egy pillanatra sem engedve el az álcázott csokrot, belépett az ebédlőbe. Kivárta, míg Szukicsék némileg magukhoz térnek a meglepetéstől, s helyet kínálnak meg, aztán leült. Szukicsné kiszaladt a kony-

hába, lecsavarta a gázt a vacsora alatt és visszasietett.

— Hát hogy van mindig? — kérdezte Tódor és megveregette a segédjegyző vállát. Kálmán nem válaszolt a kérdésre. Neki magának is kérdeznivalója volt.

— Piroska nincs itthon?

Szukics úr a feleségére nézett:

— Csakugyan... hol van Piroska? — kérdezte zavartan.

— Terka nénihez ment, minden percben itt kell lennie... Remélem, velünk vacsorázik, Kálmán?

— Én ugyan nem vacsorázni jöttem... de...

Szukicsné a virágra nézett, s izgalomtól elfúló hangon megkérdezte:

— Hát miért jött, Kálmán?

Patyi Kálmán felállt és nagyon ünnepélyes arccal fordult Szukics Tódorhoz:

— Igen tisztelt Szukics úr, bátorkodom megkérni Piroska kezét... — mondta és átnyújtotta a virágcsokrot. Látszott rajta, hogy a virágot Piroskának szerette volna átnyújtani, de most már nem akarta tartogatni.

Szukics Tódor csak nagynehezen győzte le előtörő örömkönnyeit. Szukicsné sehogyan sem győzte le.

— Beszéljen a lányommal... — mondta Tódor, aki egészen járatlan volt az efféle jelenetekben —, hiszen tulajdonképpen rajta múlik minden. Nekem semmi kifogásom... hiszen maga derék, tisztességes ember...

Ez a dicséret láthatóan jólesett Patyi úrnak. Újra leült és beszélni kezdett:

— Igen, Piroskával még nem beszéltem erről a nagy elhatározásról...

— A kislányom boldog lesz... — szólt közbe Szukicsné, a szeméit törölgetve —, hiszen annyit beszélt magáról... És úgy várta a levelét...

— Igen, megígérttem, hogy írni fogok. De inkább gondolkoztam. Tetszik tudni, a magamfajta komolyabb ember előbb gondolkodik, aztán cselekszik. Nagyon megszerettem Piroskát az alatt a tizenkét nap alatt. De tudtam, hogy ő nem szívesen költözne le Vásárosmikóra, nem pesti lánynak való az... Éreztem, hogy ő is megkedvelt engemet, de mégsem írtam. Hanem elmentem egy rokonomhoz, akinek befolyása van az államügyekre, és megkértem, helyeztessen át valahova Pest közelébe. Tegnap kaptam meg az értesítést, hogy Monorra fognak áthelyezni. Az már nagyobb hely, közelebb is van Pesthez. Erre fogtam magam és azonnal felutaztam azzal a szent céllal, hogy megkérem a Piroska kezét, ha közben férjhez nem ment. Mert erre is gondoltam ám! Az olyan lányok, mint ő, kapósak! Nemsokára kétszázötven pengőm lesz összesen, a pótlékkal együtt, s abból nagyon szépen megélhetünk Monoron, ha Piroska is úgy akarja. S ha szeret, akarni fogja.

Egy kicsit eltűnődött, aztán folytatta.

— De milyen kedves lány! Milyen szívesen megmutatta Pest nevezetességeit, megmagyarázott mindent, jószívvel, türelemmel. Muszáj megszeretni az ilyen lányt...

Most hallgattak. Szukics úr sok szeretettel nézegette leendő vejét, s arra gondolt, milyen lesz az unokája? Szukicsné csendesén szipákol, sohasem hitte volna, hogy megéri ezt a napot. Megint csak Kálmán törte meg a csendet:

— Tetszik tudni, azt szerettem meg leginkább Piroskában, hogy nem olyan mint a többi, mai lány. Nem az a lány, aki rúzs-sal mázolja be az orcáját, kendőzi magát, nem az a lány, aki festi a haját. Ez benne a legszebb...

Ez egyszerű bejelentésnek megdöbbentő hatása volt Szukicsékra. Tódor csak kidüllesztette a szemét, de még így, kidüllesztett szemmel is oly mértéktelen szemrehányással nézett a feleségére, hogy annak szinte elállt a szívverése. Szukicsné azonban ettől függetlenül is halálra rémült.

Hogy a helyzet mennyire kétségbeejtő volt azt talán nem is kell részleteznünk. Nem csodálható, ha Szukics mamának is legalább két percre volt szüksége, amíg magához tért a villámcsapásból. Itt valamit cselekedni kell!

1977. 145

— riadt fel benne a gondolat. Felállt a helyéről:

— Utánanézek a vacsorának... — mondta és kisietett.

Mindannyiszor, valahányszor az élet valami súlyos probléma elé állította, ide menekült ki Szukicsné, a konyhába. Ez volt az ő békés birodalma, itt érezte igazán otthon magát, ha kedvenc lábasai, tálai és mozsara között leült a hokkedlira.

Most azonban még ülni sem volt türelme, annyira ideges volt. Szörnyűséges helyzet, ki számíthatott erre? Hogy miért kellett hallgatniok Erzsikére, miért nem fogadtak szót inkább Tódornak, a család bölcs és tapasztalt fejének!?

Lehet itt tenni valamit egyáltalán? Meg lehet menteni ezt a házasságot? És ha igen, hogyan? Mit fog szólni ez a derék Patyi Kálmán, ha meglátja aráját festett hajjal, porcelánra mázolt arccal? Rettenetes lesz! Egészen bizonyos, hogy abban a szent pillanatban visszaveszi a virágcsokrot és azonnal hazautazik. Ők hárman pedig ittmaradnak. Piroska a festett hajával, Tódor az örökös és jogos szemrehányásaival, s ő, a lesújtott anya, sohasem szűnő lelkiismeret-furdalásaival.

A konyhaszekrényen ketyegő vekker figyelmeztette az idő múlására. Ha egyáltalán lehet tenni valamit, azonnal hozzá kell látnia, mert az idő múlik, és Piroska percről percre szebb és szökebb lesz. Egyetlen lehetőség: el kell rohannia a kozmetikai szalonba (talán még ott találja a lányát), s vissza kell csinálni az egészet. Talán még nem késő, talán még le lehet mosni azt a hajfestéket, arcfestéket. Ha nem — akkor minden elveszett. Akkor itt marad Piroska üde szökén, agg-szűznek. Szukicsné kirohant a lakásból.

Bekopogott a szomszéd lakásba doktor Kovalcsikékhoz, s engedélyt kért egy sürgős telefonálásra. Lázasan izgalommal kereste ki

a telefonkönyvből a „Vénusz” kozmetikai intézet telefonszámát. Tárcsázott.

— Halló! Itt Szukicsné. Ott van még a lányom?

— Azonnal kérem.

Fél perc múlva megtudta, hogy Piroska még ott van. Most visszaloholt az erszé-nyéért, s úgy ahogy volt, kötényben, leszaladt az utcára. A sarkon talált egy taxit, s elrobogott a Párizsi utcába. Lihegve kopogtatott a „Vénusz” ajtaján. Csak nagy nehezen nyílt az ajtó, s egy fej jelent meg a nyílásban.

— Már nincs rendelés, kérem...

— A lányommal akarok beszélni — felelte, és máris benyomta az ajtót.

Piroskát ott találta a forgószéken, érzéki szőke hajjal. Feljajdult.

— Anyus, az Istenért! Mi történt? — sikította Piroska.

Szukicsné folytott izgalommal adta elő a történeteket.

— Kálmán megérkezett, megkérte a kezdet. Azonnal abbahagyni ezt az egész cirkuszt és gyere haza... Te jó isten, hogy milyen szőke vagy!

Piroska félrelökte Janit és felpattant. A szalon személyzete már ott állt körülöttük.

— Nagyságos asszonyom — mondta a főnökasszony —, most már nem érdemes abbahagyni...

— Dehogynem! Azonnal le kell mosni a festéket a hajról! A vőlegénye nem tűri az ilyesmit!

Jani szólalt meg:

— Ezt kérem, nem lehet lemosni.

— Hát mit lehet csinálni?

— Meg kell várni, amíg utánanő.

— Szent Isten! De az arcát legalább le lehet mosni!?

Jani látta, hogy itt valami komplikált eset forog fenn és nem ellenkezett. Lemosta Piroška arcáról a „Wamp” krémet, amely hivatalosan lett volna üdévé tenni a bőrt, lemosta a rúzszt, s általában mindent eltakarított Piroška arcáról. Utána megkérdezte:

— A bajuszkákat se irtsuk ki?

— Isten ments! A vőlegénye így szereti.

A személyzetnek egészen különös véleménye volt a vőlegényről, de amikor Szukicsné kijelentette, hogy Piroška ennek ellenére mindent megfizet, beletörődtek a dologba. Amikor két perc elteltével anya és lánya kint állt a Párizsi utcában, Szukicsné így szólt:

— Én most taxin megyek vissza. Te gyere villamoson. Addig kitalálok valamit a szőke hajadra. Kálmán azt szerette meg benned, hogy nem fested magad, és a hajad. Hogy miért dűltünk be egy olyan ostoba libának, mint Erzsi!

Taxiba ült és rohant haza. A konyhában kifújta magát, aztán benyitott. Kálmánt és az urát ugyanúgy találta, mint ahogy ott hagyta őket.

— Egy kis borért voltam lent... Meg vártam azt a lányt, most már igazán minden pillanatban itt kell lennie... Sohasem jön nyolc óra után haza, mert tudja Kálmán, nagyon szolid kislány az én Piroškám...

— Meghiszem azt! — vélte Kálmán s már nagyon szerette volna, ha Piroška megérkezik, mert éhes volt.

Mit lehet itt tenni? — töprengett magában Szukicsné. Hogyan lehetne elkerülni a botrányt, ami feltétlenül ki fog törni, ha ez az ember meglátja Piroška vadonatúj szőke haját. Mit lehet hazudni ilyen esetben? Borzasztó csapás volna, ha ez a derék ember visszalépne a házasságtól, s vissza-

utazna Vásárosmikóra, dolgvégezetlenül. Mikor akadna egy új Kálmán?

Valami sapkát kellene Piroškának felhúznia azzal, hogy fázik a feje... Ez marhaság.

Le kellene vágatnia a haját, s azt mondani, hogy valami betegség... áh, hülyeség.

Valami mégis az eszébe jutott. Tódor éppen a kelmefestés érdekes mesterségéről tartott előadást Patyi úrnak. Szukicsné közbevágtott.

— Ne haragudjon, Kálmán, hogy közbeszólok, de könnyíteni akarok a lelkiismeretemen...

— No, mi történt? — érdeklődött Tódor.

— Ugyan! — mondta Kálmán.

— Tudniillik utálok a képmutatást, és csak az őszinteséget szeretem... És...

— És? — kérdezte Tódor.

— Nagyon jól tudod, fiam, hogy mire gondolok... — felelte urának Szukicsné és hunyorított, hogy ne kérdezzen már annyit. — Szóval, amikor maga Kálmán azt mondta, hogy Piroška nem az a lány, aki festi a haját, nekem megdobbant a szívem.

Tódor megfogózkodott a széken, hogy le ne essen. Megbolondult ez az asszony?

— Miért dobbant meg a szíve, Szukicsnéni? Csak... csak nem festette be azóta a haját Piroška?

Szukicsné mosolygott:

— Nem... Hanem... tudja Kálmán, én őszinte leszek magához. Az én Piroškámnak akkor, amikor maga Pesten járt, még festve volt a haja. Volt neki egy barátnője — azóta már össze is veszték —, aki rábeszélte, hogy festesse be a haját szürkésbarnára, mert az a divatszín. Piroškának igen szép szőke haja volt, de a csacsi hagyta magát

1977 147

rábeszélni... Tudja, hogy van ez a lányoknál néha...

— Szőke haja volt!? — lelkesedett Kálmán. — Imádom a szőke haját!

— Én megmagyaráztam a kislányomnak, hogy mindig szebb egy természetes szőke haj, mint egy festett szürkésbarna. És addig magyaráztam ezt neki, amíg rájött, hogy egy anyának mindig igazá van. Mert a Piroska nem makacs lány, hajlik a jó szóra... Így aztán nagynehezen talált egy drága női fodrást, aki le tudta mosni azt az átkozott festéket... Úgy, hogy most a régi, természetes hajszíne van...

— Hála istennek — sóhajtott Kálmán boldogan.

— Meg tudja neki bocsátani ezt a meg gondolatlanságot?

— De kérem... hát hogyan... Sőt, még nagyobb öröm a számomra, hogy önmagától jött rá a helyes útra, s nem nekem kellett megkérnem rá...

Szukics úr csodálattal nézett vakmerő hitvesére. Ekkorát hazudni még sohasem hallotta. Éppen mondani akart valamit, hogy alátámassza a dolgot, amikor két rövid csengetés jelezte, hogy Piroska megérkezett. Ugrott, hogy ajtót nyisson.

Patyi Kálmán elragadtatása túlnőtt, egy egyszerű leánykérés keretein, amikor megpillantotta Piroska szép szőke haját. Milyen csacsí kislány — gondolta magában, miközben hódolattal csókolt kezét —, ilyen szép szőke haja van, s hagyta befestetni...

— Piroska! — szólalt meg ezután ünnepléses arccal —, maga még nem tudja, hogy miért vagyok itt... A kedves szülőkkel már beszéltem, most magától kérdem meg: akar-e a feleségem lenni?

Piroska akart. Kálmán megcsókolta. Az öregek sírtak. Szukicsné kisietett a levesért. Mielőtt nekifogtak volna a vacsorának, azt mondta Kálmán a menyasszonyának:

— Hogy ne furdalja a lelkiismeret, elárulom, hogy a kedves mamától már értesültem a bűnéről, s már meg is bocsátottam.

— Ó, Kálmán, maga igazán lovagias... De ha akarja, én három-négy hónap múlva ugyanolyan barna lehetek, mint voltam...

— Isten ments! Maga nekem — elárulom — így még jobban tetszik! Mert higgye el, Piroska, a természetes hajszínnél soha nincsen szebb...

Piroska meglepetten nézett Kálmánra, majd az anyjára. Szukicsné ráhunyorított, ami azt jelentette: abbahagyni a témát, részletes magyarázat később.

Csakhamar megegyeztek abban, hogy augusztusban megtartják az esküvőt. Monorról Piroska bejárhat Pestre dolgozni, ha akar, s így félretehetnek havonta csaknem száz pengőt, amiből egykoron saját házat építenek, előkerttel.

S amikor vacsora után a szülők tapintatosan elvonultak, megegyeztek abban is, hogy az első fiút Péternek, a másodikat Jánosnak, a harmadikat Józsefnek és a negyediket Gábornak fogják hívni. Ha pedig közbe-közbe egy-egy leány is születne, annak nevének majd esetenként gondolkodnak.

A nyájas olvasó megnyugtatóására közöljük, hogy Patyi Kálmán természetesen csak az esküvő után tudta meg, hogy neje mégsem szőke — de ekkor már mindegy volt.

Piroska kitűnően süttött és főzött, s Monoron mindenki közül kitűnt a lábaival. A négy gyerek négy év alatt született meg.

Az első Ilonkának, a másodikat Máriának, a harmadikat Klárinak, a negyediket Rózsinak hívták.

VÉGE

KEDVÉRE VÁLASZTHAT!

KERESSE FEL

bubiv

„VARIA” MINTABOLTUNKAT:

Budapest VII., Rózsa Ferenc u. 4–6.

PANTHEON

Különös Pantheon! Az illendő meghatottság helyett derű tölti el az ide belépők szívét, sőt még az sem sérti az emlékezés kegyeletét, ha a látogató, illetve az olvasó, néhol felnevet.

Nagyszerű humoristáktól és rajzoló-művészekről vettünk búcsút az elmúlt harminc év alatt. Töltsön most az olvasó derűs, vidám perceket közöttük. Hiszen az ő számukra is ez volt a legfontosabb: mosolyra fakasztani az embereket.

Várnai

SZEPTEMBERI KÖNYVPIAC

Sötétkébe öltözöm, hogy egy árnyalattal még az ibolyánál is szerényebb legyek, úgy lopódzom a kiadó fejedelmi kastélya felé. Tizennegyedik Lajosoknak öltözött inasok húzzák le rólam a felöltőt, s az illetékes ajtó kilincséig rúgnak. Halkan kopogok, mint a kismadár az ágon, s benyitok a kiadó kolibrihelylyel párnázott dolgozószobájába. Kiadóm oltárszerű emelvényen ül, parafa övvel az oldalán, mert ez a napnak azon órája, melyben ő üzleti gondjaiba szokott merülni. A parafa öv arra való, hogy meg ne fulladjon. Hogy fulladjon meg.

— Á, Málnaszörp úr! — mondta eltagadó mosollyal, melyet akkor szokott meg, mikor a könyveimből kiadott példányok számáról tárgyaltunk.

— Citromos Szelet — dadogom én a nevemet, s emlékeztetőül hozzáteszem: — a „Humorkák és egyéb savanyúságok” című kötet...

— Szerzője? Nemde? Tudom, emlékszem. Nagyon csinosan adtunk el belőle. Tizenhét példány rövid tizenkilenc hónap alatt. Most mivel állhatok rendelkezésére?

— Szeretnék megint egy...

— Kötet? Kötetke?

— Olyasmi.

— De milyen? Legyen szerencsém. Nyögj, az apád!

— Beszélek...

— Ó, kérem, bátran, csak beszéljen. Vagy én beszéljek?

— Pardon, nem úgy gondoltam: beszéljek, vagyis novellák.

— Tudja mit? Maga fiatal és törekvő ember. Ifjú és bőher. Mondok valamit. Minek

ez a bolondság? Dalok, novellák és egyéb ökörségek. Ez nem pénz. Tudja mi a pénz?

— Igen. Az értékcsere eszköze.

— Jó, jó. A pénz: az iskolakönyv. Írjon nekem egy iskolakönyvet. Maga el nem képzei, milyen ökrök írnak iskolakönyveket.

— Elképzelem.

— Akkor is rosszul képzei. Belőlem jóakarát köhög. Mert nekem mindegy, ki írja az iskolakönyveket. Az iskolakönyvnek is mindegy. De én azt akarom, hogy maga keressen egyszer. Mit adok én magának egy szépirodalmi kötetért?

— Egy semmit.

— Ez az. Ezt adom. De ha egy pindurnyi iskolakönyvet ír, mint a kisujjam, szívesen adok ezer koronát. Hát ír? Vagy mit mondok: ír? Csinál? Vagy mit beszélek: csinál? Csak összeállít, összeállít, összenéz, összetűz, összefűz, összelopint, csepint és kapint. Egy hordár nagyszerűen megesszük. Nem mondom, hogy egy kémiát hozzon létre, ámbar azt is nagyszerűen megtehetné, mert ahhoz sem ért. Azt sem kívánom, hogy egy filozófiai-propedeutikát kanyarítson, mert véletlenül talán már olvasott valami filozófiát. De egy magyar olvasókönyvet, barátom, maga olyat tud termelni, hogy a miniszternek kettéáll a füle a gyönyörűségtől. Oly egyszerű ez, uram, oly egyszerű. Mert mit vesz? Veszi a hajókötelet Jókaitól, veszi az eljátszotadmárt Vörösmartytól, veszi az ilykésőéjszakánt Eötvöstől,

veszi a hetenvagyunkuramhetent a Kurcfellovtól. Ezeknek úgyis muszáj benne lenni. Aztán, mert maga fiatal ember, bevesz néhány újabb író is. Homoktól egy népiest. Zömöktől egy pestieset, három kis költeményt Csopakitól, Kopekitól és Lopakitól. És megvan a legmodernebb magyar olvasókönyv, középiskolák alsó osztályai számára. Cézé-vel.

— Parancsol?

— Na igen, az idén még cézével. Ebből eladunk tízezer példányt. Ezt meg cézé-vel adjuk el.

— Kérem?

— De jövőre lényegesen javított kiadást adunk. Az már nem cézével lesz. Addig az Akadémia meggondolja a dolgot, a pusztá Cö mellett dönt, s akkor a Cziczkányról szóló elbeszélést így adjuk a könyvben: A Cickányról. Aztán adunk egy kiadást Cékával: így lacktopán, és egyet céhával, így: börzekrach, aztán megint egyet, amiben laklaktopán lesz, és egyet, melyben börzekrakk fog állni. Egy kiadásban a lakktopánt lakkcipőcske névvel illetjük, egy másikban a börze helyett ezt írjuk: tőzsde. Ami megadja a lehetőséget egy újabb kiadásnak, amelyben a tőzsde trafikra lesz javítva. Öt év múlva a trafikot dohányárudára bővítjük, de akkor már én a kávéházban biliárdozom Rockefellerrel, és ön csinos háromemeletes villával

eszi a fogolypecsenyét. És tudja, mibe kerül nekem az egész?

— Mibe?

— Egy snókába.

— Mibe?

— Abba. Mert honoráriumot én csak magának adok. Mint nyírónak. Az írónak, aki az olvasókönyvben jelen van, két szempontból nem adok honoráriumot. Első szempont: nyavalya jár halott nagyjainknak, nem honorárium. Második szempont: ha halott nagyjainknak az jár, mi-fene járna elevenjeinknek? Csináljuk meg az üzletet, fiatal barátom. Ön még csaló poraiban is áldani fogja emlékemet. Egy ilyen kis olvasókönyvből még az unokái is finoman megélnék. És nevet szerez magának, sőt, hogy

tovább menjek, fogalommal magasztosul. És a karrier? Rendes tagja lesz a Füleológiai Közlönynek, levelező tagja az Akadémia nyelvelmi és gépirodalmi alosztályának. A finn Rőöt Öökör társaság kis ezüst iram-marha szobrocskával fogja megtisztelni. Hát nyír nekem egy kis olvasókönyvet?

— Még nem tudom... talán... vamszén...:

A kiadó még egyszer, és nem utoljára félreértett:

— Hát jó, küldje el hozzám Vamszén urat. Keressen az. De mondja meg neki, hogy Vamszayra fogjuk magyarosítani a nevét.

Hazamenet ollók károgtak a fejem fölött. Azok az ollók, amik az iskolakönyveket megírják.

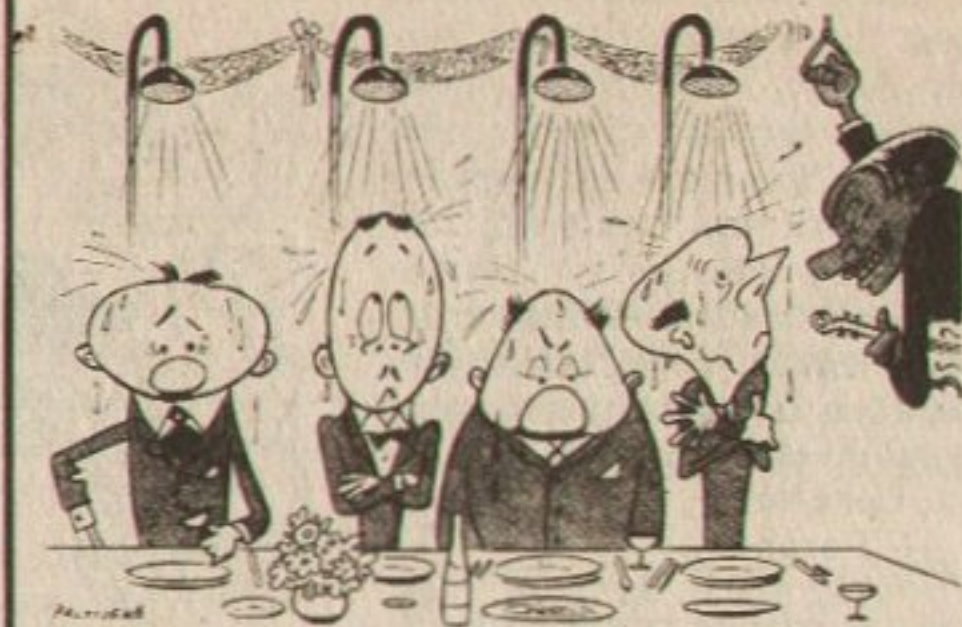
- Hallottam, kérem, hogy uriasszonyok kimehetnek Angliába cselédnek.
- Az csak olyan szóbeszéd, hogy kimehetnek.
- Nem baj. Az is csak szóbeszéd, hogy úriasszony vagyok.

PESTI POLGÁR BUSZKESÉGE

- Ezzel a vacak kis készülékkel már öt olimpiai bajnokságot fogtam!

NYOLCVANÉVES A VÍZMŰVEK

- Eljen a kiváló közüzem! Banda, tus!

- Győztünk, felség!
- Ajvé, és döntetlent tippeltem...

IGY LATJÁK ŐK...

- Nézd, hogy zoldul már a visszaigényelni-való...

PÁLFY JÁNOS

– Mond, Floki, hát nem maflák ezek? Ilyesmit csinálnak, ahelyett, hogy kettesben ugratnák a holdat...

PÁLFY JÁNOS

– Mennyi szatir és mind a másé...

GYANAKVÓ SZERELEM

PÁLFY JÁNOS

Adám: Figyelmeztetek, Éva, ha megcsalsz, leverem az oldalbordámat rólad!

PÁLFY JÁNOS

– Gyula, te elfelejtet, hogy nemcsak égi testek vannak.

VIGYÁZAT, A KUTYA HARAP!

Iki látott már másfél méteres házmestert? Én láttam. Ott lakott a szomszéd házban a Sashegyen, egy kétemeletes bérházban. Méghozzá Dugonics Pálnak hívták a szerencsétlent, ami azt eredményezte, hogy a ház vásott kölykei mind Dugó bácsinak becézték, ami már maga is alkalmas a házmesteri tekintély aláásására. Márpedig a házmesteri hivatás tekintély nélkül egyszerű foglalkozássá silányul, legalábbis így fogta fel a dolgot, s nem is helytelenül, Dugonics Pál. De még ha izmos, mokány kis ember lett volna ez a kicsi házfelügyelő! De nem volt az, vékony, szélelbélt emberke volt, akin úgy pötyögött a mocskos vászonnadrág, mintha nem is lett volna lábszár benne. A házbeli gyerek-sereg persze, a maga kegyetlen emberismeretével ki is használta a helyzetet: egész nap őrjöngve tombolt az elavult kertben, s oda se füttyentett Dugó bácsinak, aki egyre kevesebb önbizalommal rikácsolt rájuk az alagsori házmesterlakás ajtajából.

De egyszer elloptak a kertből egy kapát. Mégpedig Pillér mérnök úr kapáját lopták el, aki az első emeleten lakott, kétszobahallos lakásban. Ennek a tolvajlásnak a felelőssége rögtön Dugó bácsira tolódot. — Hogyne lopnának egy olyan házban — mondta a közvélemény —, ahol ilyen semmi kis házmester őrködik a vagyon fölött. Dugó bácsi aznap büntudatosan ült a házmesterlakás ajtaja előtt, s azon tűnődött, miért is vállalta el ezt a felelősségteljes állást. De hát olyan biztatónak látszott a dolog: nyugdíjas özvegy altiszt házfelügyelői állást keres. Ki gondolta volna, hogy ehhez annyi minden szükségeltetik? Rövid időn belül kiderült, hogy Pali bácsi se villanyhoz, se vízcsaphoz nem ért, kis tömpe ujjai menten összekuszálódnak, ahogy hozzányúl valamihez. És most itt van a Pillérék kapája, ami végképpen komplikálja a helyzetet.

Dugó bácsi fröccsöktől méla szemeit a kertkapu felé irányította, amely most is, mint mindig nyitva állt, mert a rakoncátlan kölykök ki-be száguldoztak rajta. S a kapuról jutott eszébe Pali bácsinak a mentő ötlet, amitől egész kiderült gondterhelt, borostás arca:

— Jó kutya kéne, jó harapós kutya, amelyik leszaggatja a nadrágot is a becsstelen tolvajokról...

Másnap este Dugó bácsi kötélén vezetve nagy fehér kutyát vonzott be a kertbe. A gyerekek álmélkodva vették körül a különös állatot.

— Hát ez mi? — kérdezte Piller Gyurka, a kárvallott mérnök fia, és hangjában már benne bújkált a gúnyos nevetés. Az öreg dacosan vágta oda:

— Komondor. Jobb lesz, ha odébb mentek tőle, mert harap...

— Ez harap? — a gyerekek gúnyosan kacagtak, és volt valami igazuk. Mert a hatalmas gubancos kutya olyan esedező szomorúsággal nézett a világba, hogy az embernek majd a szíve hasadt bele. Amellett füle-farka lekonyult, és négy hosszú, egyenes lába remegett az izgalomtól.

— Ez a kutya neuraszténiás — szolt az egyik fiú aggódó arccal, mire Dugó bácsi méltatlankodva ráncigálta tovább az állatot. A házmesterlakás előtt volt egy akácfa, odakötötte Burkust, mert ez volt a neve. A kutya leült a fa tövébe, és homlokát összeráncolva, aggodalmasan nézte új gazdáját. Pali bácsi a maga részéről szintén leült az

ajtó előtti kis székre, onnan sandított vissza. Már amikor megvette, érezte, hogy baj lesz a kutyával. Az a szapora beszédű ember, aki eladta, túlságosan is dicsérte, és csak húsz forintot kért érte. Azt mondta az ember: olyan vad ez a kutya, mint egy oroszlan, egyenesen megfojtja azt, aki bejön a házba. Ekkor jutott eszébe az öregnek, hogy még nem is hallotta a kutya hangját. Odament hozzá, és egy bottal beledöfött az oldalába. Burkus hangtalanul arrébb húzódott, mint aki azt mondja: hát való ez? Pali bácsi mérges lett, és nagyott húzott a kutya háta, de rögtön hátra is ugrott, mert az állat torkából olyan furcsa hörgés tört elő, mintha egy pincében, messze, hordót gurítanának.

— Ez így ugat? — kérdezte magától Pali bácsi fejcsóválva, és csüggedten visszaült a székre.

Még az este folyamán Burkus további furcsa tulajdonságai derültek ki. Ahogy Pali bácsi bement a házba, Burkus észvesztően elkezdett hörögni, s addig nem hagyta abba, míg az öreg ki nem jött hozzá. De akkor is elhallgatott, ha a kapu kinyílt, és bejött valaki az udvarba. Pali bácsi csakhamar rájött, hogy a kutya fél egyedül. A ház lakói egyre hangosabban tiltakoztak az éjszakai csendzavarás miatt, ezért Pali bácsi nem tehetvén mást, kiült a ház elé a szép holdfényes nyári éjszakában, majd eloldotta a fáról a kutyát, hadd kóboroljon a kertben, s vigyázza úgy a tolvajokat. Burkus azonban nem tágitott egy tapodtat sem a gazdája mellől, sőt odament hozzá, s orrával bökdösni kezdte a lábát. Pali bácsi csak akkor értette meg, miről van szó, amikor a hatalmas kutya egy ugrással az ölében termett úgy, hogy majdnem székestől együtt földöntötte gazdáját. Ott aztán kényelmesen elhelyezkedett, már amennyire egy ilyen borjú-nagy kutya egy sovány kis ember ölében el tud helyezkedni. Az öreg nagyokat szuszogott, de lassan belenyugodott sorsába, és gépiesen simogatva a kutya gubancos szőrét, elaludt.

Viszont az éj folyamán a kertből elloptak egy locsolót. A ház teljes haragjával sújtotta Pali bácsit, aki hiába védte magát azal, hogy ő mindent megtett a ház védelmében, még harapós kutyát is beszerezett. Valamit tennie kellett, mert érezte, hogy állását veszély fenyegeti. Elhatározta, hogy megvádítja a kutyát, de valahányszor rásózott vagy belerúgott, Burkus olyan szemmel nézett rá, mint Krisztus a keresztfáról, s egyre szelídebb lett. Ekkor Pali bácsi úgy elkeseredett, hogy berúgott, és baltával akarta agyonvágni a kutyát. De amikor meglátta Burkus sze-

mét, elejtette a baltát és sirva lakadt. Hajnal felé aztán nagy ötlete támadt. Elővett egy dobozfedelel, és nagy betűkkel rákanyarította:

VIGYÁZAT, A KUTYA HARAP!

Ezután kitántorgott a kutyával a ház elé, feltette a táblát, és megmutatta Burkusnak:

— Ide nézz! Harapós kutya vagy, írásba adtam, ehhez tartsd magad...

Amikor a gyerekek reggel meglátták a táblát, megrohanták a harapós kutyát, a fülét tépték, a szőrét cibálták, és nagy ricsajjal hempergették a fűben. Pali bácsi elkeseredve nézte.

De aznap este csoda történt. Valahányszor közelített valaki a villa kerjének rácsához, éktelen dühös ugatás hallatszott a kertből. Piller Gyuri s még néhány fiú csodálkozva hallgatta Burkus hirtelen megtáltosodását, s terepszemlét tartottak a kertben. Csakhamar meglátták Dugó bácsit, amint egy bokor tövében csaholt. Másnap, amikor a megszegy-nült öreg kiment a ház elé, új táblát látott a kapun, mely így szólt:

VIGYÁZAT, A HÁZMESTER HARAP!

Pali bácsi néhány nap múlva otthagyta a villát. Egy kis vulkánfiberkofferrel a kezében csendesesen ment ki a házból, egy kötélen Burkus kullogott utána. A kutya még néhányszor hátranézett, de az öreg nem. Utána nagyhangú, erős házmester költözött be a házba. De erről már nincs mondanivalóm.

SÁNDOR KÁROLY:

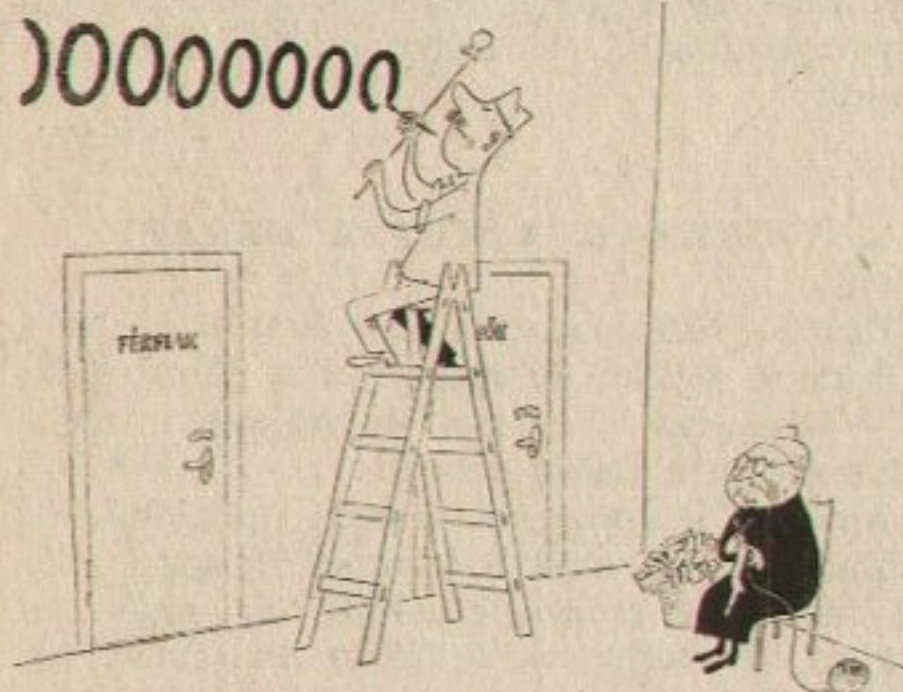
**ÍRÓ, AKI
A MÚLTBA
MENEKÜL**

— Nézd csak, Ot-
tokár, megint itt van
ez az alak... Hogy
lehetne végre leráz-
ni?

INFLÁCIÓ, 1946

0000000000

SLÁGER AZ ÁLLATKERTBEN

...MERT EMBER LESZ AZ EN KIS UNOKÁM...

**ÚTTESTFELSZEDÉSI
SZEZON**

— Állj, vissza az
egész! Két utcával
arrébb kellett vol-
na...

Alapállás avant d'igazgató

Corruption simple

Fourás populaire

Pos d'autobus à la fék

Attendre de pincér

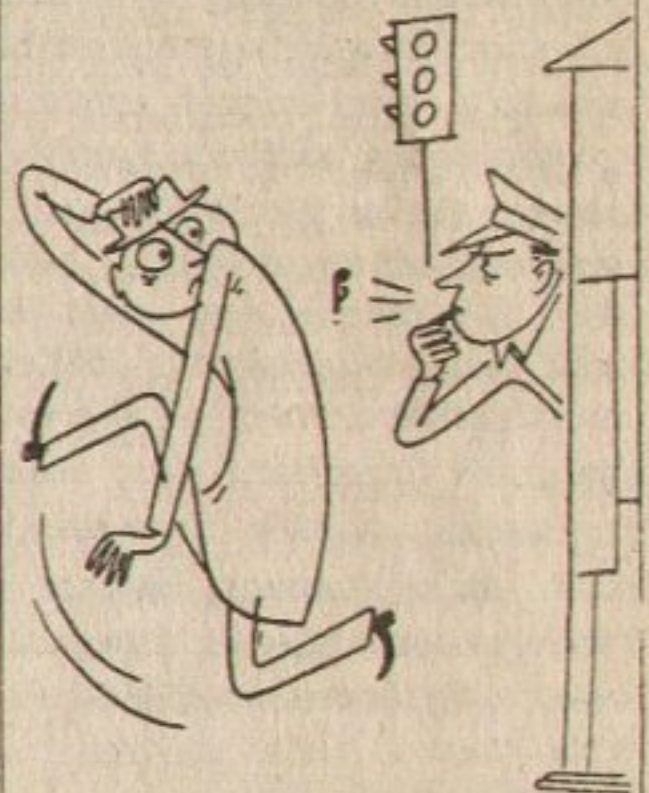

Figure rouge lámpa et rendőr

Figure grand-takaritache

Sorállás pour mozijegy

Molé d'italbolt

TALÁLKOZÁS

EGY HAJDANI KÖLTŐ VALLOMÁSAI

Aránylag ifjú szerelmemmel (mindössze tíz éve tart az ügy), a Könnyű Múzsával van találkoztam az irodalmi kávéházban. Kedvel engem, mert ama írók közé tartozom, akik nem szégyellnek vele a nyilvánosság előtt is mutatkozni, holott ledér és lenge személyként könyvelik el.

Ez persze túlzás. Alapjában véve kedves és vidám teremtmény, sőt, ha emberére akad, kiderül, hogy a felszín alatt mélységek rejlenek, s az olcsó vicc nemegyszer szatírába vagy öngúnyba csap át... Szóval, egy biztos: nem unalmas lény, amellet határozottan csinos és — ami szintén erény — jószívű.

Más lapra tartozik aztán, hogy meglehetősen viharos életet él, nem nagyon válogatós, elég bőven osztogatja csókjait, sőt botrányai is akadnak, épp ezért idős és erkölcsös írók bizalmatlansággal viseltetnek irányában, annál inkább, mert hetyke és szabadszájú. A hangsúly azonban nem ezen van, hanem egészséges, vidám nevetésén, amely tíz év alatt számtalanszor láttatni engedte remek harminckét fogát, és átragadt az emberekre. Nem kell féltetni: fejlődőképes.

Szóval, őt várom a kávéházban, egy termékeny randevú erejéig (félóra múlva lapzártá van), mikor nyílik az ajtó, és két ifjú költő karján méltóságteljesen bevonul a Nehéz Múzsza. Egy pillanatra megdobb a szívem, elborítanak a múlt emlékei, arra a hosszan tartó és viharos szerelemre gondolok, amely kettőnk között dúlt. Mert nagy szerelem volt ez (többen emlékeznek is rá), míg meg nem csaltam tíz évvel ezelőtt egy kabarétréfával. Kezdetben türelmes volt, az első krokikat még elnézte valahogy, de aztán megkezdődtek a botrányok... a végén már a köszönésem sem fogadta. Ez idő tájt tűntetően két másik lírai költővel mászkált, no de ez rég volt, a régiek mellett egy egész ifjú költőgeneráció nőtt fel ölelő karjai között. Rég nem láttam, de tudom, hogy kegyvesztett vagyok nála, sok mindent visszamondtak, amit mondtam vagy tettem ellenem. Egyszer még — furcsa körülmények között — összeborultunk, ebből született egy sanzonom, de később letagadta, hogy tőle van.

Most, hogy belép a kávéházba, egy pillanatra a szemünk összevillan, de máris viszi tovább a két fiút, gögösen és magabiztosan. Meg kell hagyni, még mindig csinos, jól tartja magát, meglátszik rajta a jólét, a két költő néma imádattal csüng rajta. Csak úgy gözölög az ihlet, amint leülnek a szomszéd asztalhoz.

Elgondolkozom, és kicsit büszke vagyok arra, hogy a kettőnk kapcsolata milyen légies volt annak idején, tízegynéhány évvel ezelőtt, akármilyen mámorító puszikat kent le, a verseskönyvemet a saját pénzemen kellett kiadnom, a megjelenés igen halvány reménye nélkül írnom költeményeket, és elviselnem, hogy macerálnak miattuk.

A költő felett azóta eljártak ezek a rossz idők. A Nehéz Múzsza végre gondtalan életet él. Örülök neki, de engem hagyjon békén, nekem „ne játssza meg magát”, én úgy ismerem, mint a tenyeremet, én tudom, hogy nemcsak remekműveket inspirál, hanem giccseket is. nekem ne vágjon fel, én hónapokig laktam vele, és sok mindenről

beszélhetnék, de én nem vagyok pletykás. Mit berzenkedik, mit akar tőlem?

Mert nem hagy békén: egy lapos oldalpilantást vetve rám, kihívóan, a trafikos és az egész személyzet előtt homlokon csókolja a két fiút, mind a kettőt, egyiket a másik után. A fene egye meg, egy kicsit mégis megfájdul a szívem... a két költő máris eszeveszetten írni kezd... nem csodálom, ismerem az asz-

szonyság serkentő csókjait, nem lehet annak ellenállni. Bizony, valahol fáj, hogy nem szeret már, és most már tudom, miért maradt ki az új könyvem a könyvnap könyvek jegyzékéből... szégyellheti magát, ilyen piti bosszút állni.

Végre! Soha jobbkor! Beviharzik a Könnyű Múzsa, szájon csókol, én is kihúdom magam, és szélesebben írni kezdtem ezt a kroit...

EGYÉNI BESZÉLGETÉS A FOGAMMAL

Foglaljon helyet, kedves fogtárs, beszélnem kell önnel.

Gondolom, sejti, miért kérttem. Az ön magatartásában az utóbbi időben némi lazulás észlelhető. Rágási munkálatait hanyagul végzi, az emésztési osztály vezetője, Bendő kartárs szerint állandóan selejtet gyárt, és a legkisebb figyelemzavarásra is érzékenyen reagál.

Fáj nekem az ön viselkedése.

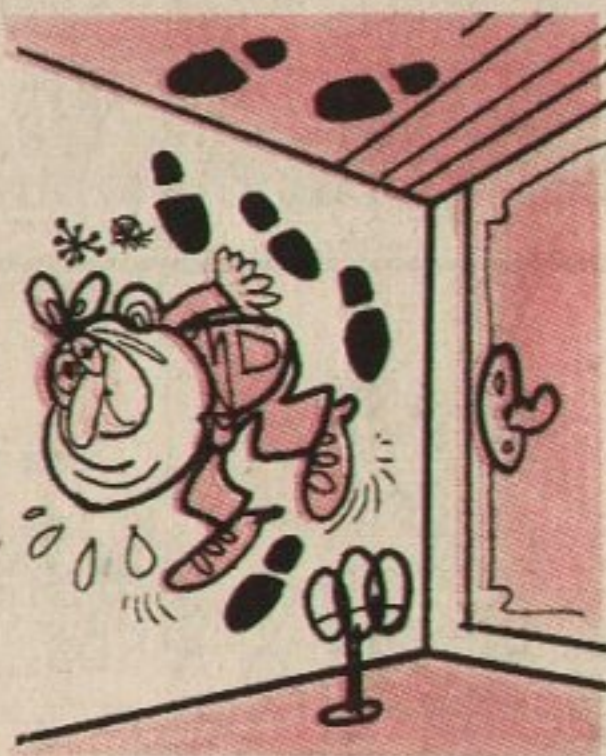
Egy pillanat, csak beveszek egy Karilt, és folytatjuk.

Kérem, ne nyugtalankodjék, észrevehette, hogy nem úgy beszélek önnel, mint főnök a beosztottjával, nem afféle káderezés ez, csak baráti beszélgetés, és szeretném, ha ezt a hangot végig megtartanánk. Én — hogy úgy mondjam — bizonyos fokig felelős vagyok önért, én nagyon szeretném, ha ez a kis eszmecsere eredményes lenne, én irtózom minden drasztikus megoldástól.

Gyűjtson rá, kérem, parancsol még egy kis meleg sót?

Ne csodálkozzon, ha konoksága végül is felbőszít. Tisztában vagyok a magam hibáival, elvégre, aki étkezik, az hibát is követ el, de mégiscsak különös, hogy

egyedül önnek van kifogása ellenem. Kezem, lábam és a többi beosztottjaim egyhangzó véleménye szerint munkám kifogástalanul látom el, igaz, hogy hajlamom van a hörghurutra, de e fogatékosságomat igyekszem kiküszöbölni. Ezt a legutóbbi termelési értekezleten

maga Tüdő kartárs is elismerte.

Egy pillanat, csak igazítom a pofámon az umslaugot.

Hát kérem, ahogy gondolja. Én eddig szándékosan nem említettem az áthelyezést, nem mintha tartanék öntől, hiszen ha a számban egy státusz megürül

duplán, sőt wiplán akad rá jelentkező. Ön nem pótolhatatlan, a fogterápia mai állása mellett ez nyilvánvaló, és csakis önre vagyok tekintettel. Lehet, hogy szentimentálisnak tart, mégis ki mondom, ha ki kéne húzatom, jobban fájna nekem, mint önnek.

Egy pillanat, csak a falra mászom.

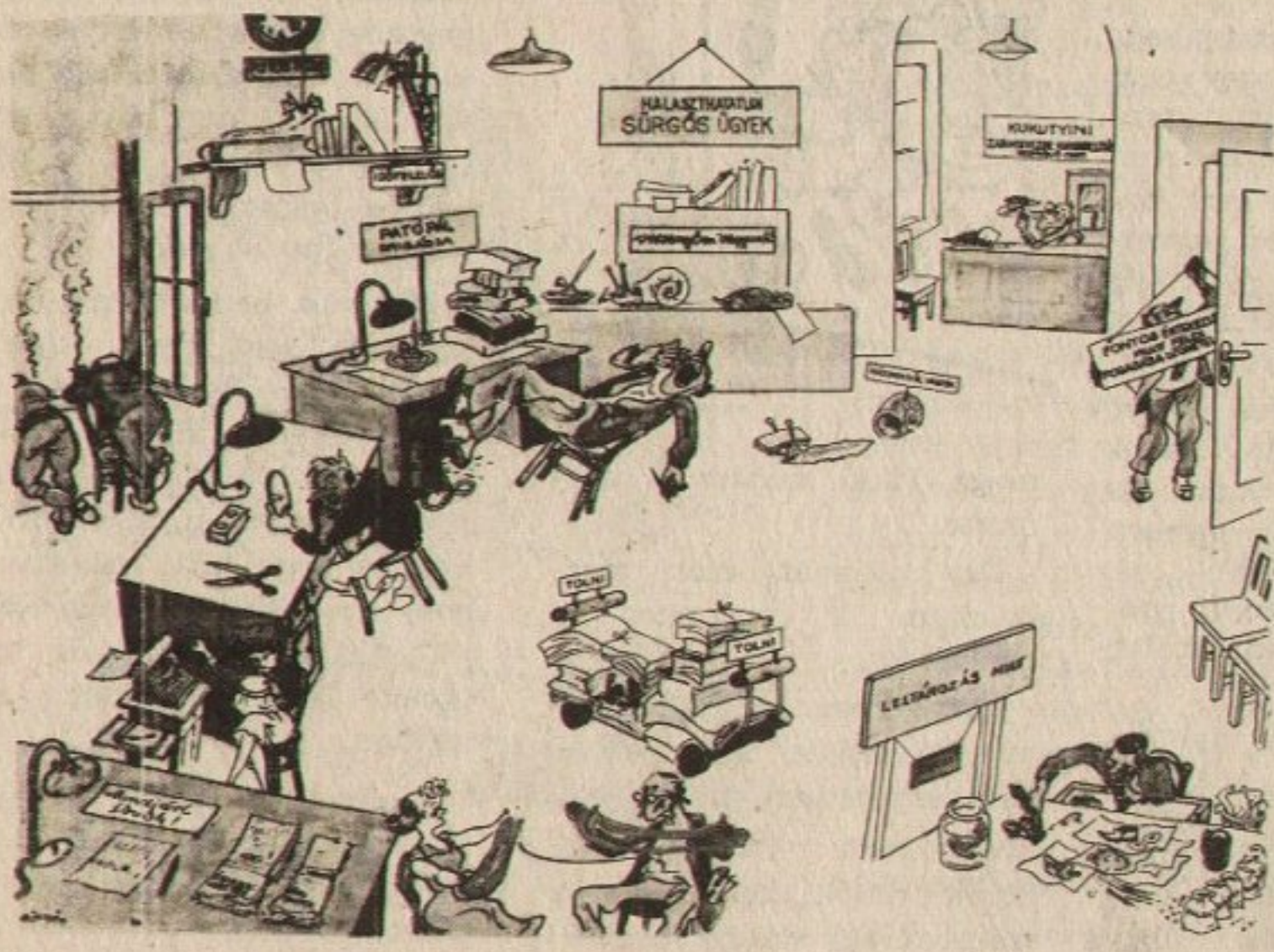
Csak folytassa, kedves fogtárs, kíváncsi vagyok, hova akar kilyukadni. Persze, megfúrják... mert Plomba kartárs akar az ön helyébe lépni... mert az én számban minden a fejetetején áll... mert én nem képzem magam, ön pedig betéve tudja az összes téziseket és protéziseket...

Hagyjuk ezt, kedves fogtárs, én soha nem adtam olyan utasítást, hogy a Görcs kartárs álljon önbe, most már látom, hogy ön gyökérig romlott, s ez arra készítet, hogy én is más hangon beszéljek. Figyeljen ide, jól figyeljen, mert ez az utolsó szavam ebben az ügyben:

— Au, vau, miau...

Helyes, vigyük az ügyet a fogorvos elé. Egyikünknek pusztulnia kell!

GÁSPÁR ANTAL:

MINTHA
CSAK MA
LENNE

— Látjátok, milyen fiatal voltam 23 évvel ezelőtt! ...

A SZARVASMARHA-
TENYÉSZTÉS
MEGJAVÍTÁSA

**BOLDOG
TÁRS-
BERLŐK**

**FEKETEPIAC
1945-BEN**

SZABOLCSI KARÁCSONY

TÖRTÉNET EGY TÍZESRŐL

Ritka megtiszteltetés érte Zefir Jánost, a „Vajmiért?” szerény dolgozóját. Letenye Elemér, a vállalat hatalmas igazgatója, a bálvány, a kiskirály, kölcsönkért tőle egy tízest. Ez a művelet korántsem úgy zajlott le, hogy Letenye zavartan félrevonta Zefirt és dadogva előadta:

— Ne haragudjék, Zefir kartárs, összejöttek a dolgok, nem tudna kölcsön adni egy tízest? A tizenhatodik gázsiából becsületszavamra megadom, de ha akarja, adok egy írást, Ilonkához, levonhatja a borítékából.

Egészen másképpen történt a nagy pénzügyi művelet.

A kultúrgárda farsangi estélyén általános csodálkozásra Letenye is megjelent, azaz hogy megmutatta magát néhány percre. Több kézfogást osztott szét, majd a büfébe vonult, ahol szendvicseket és mignonokat fogyasztott. Amikor fizetésre került a sor, hanyagul átnyújtott egy százast. A büféslány nem tudott visszaadni. Erre az igazgató hanyagul a környezetéhez fordult (Mint láthatjuk, mindent hanyagul csinált.)

— Tud valaki váltani egy százast? — kérdezte.

Mindenki mentegetőzött. Micsoda pech, egyszer lehetne a főnöknek egy kis szívesseget tenni és pont akkor nincs apró.

— Akkor kérnék kölcsön egy tízest! — szólta Letenye.

A mágnes nem vonzza úgy a vasat, mint egy főnök kérő szava a tízeseket. A körülötte állók egyszerre nyúltak tárcájukhoz, zsebükhöz. Akadt olyan is, akinél nem volt tízes, elrohant kölcsönkérni, abban a balga feltevésben, hogy ilyen handicap-pel lehet versenyt nyerni. Zefir szintén meglöbögötte a maga tízesét. Ez a bankó olyan közel volt az igazgató-

hoz, hogy szinte súrolta a kezét. Utánanyúlt — és tréfásan mondta:

— Köszönöm, elsején megadom.

A főnök elméssége óriási derűtséget váltott ki. Mindenki irigykedve bámult Zefirre, a szerencse fiára, aki a hitelezője lett a hatalmaságnak. És valljuk be, Zefir ezután emeltebb fővel járt-kelt a „Vajmiért?” zezzugos folyosón. Megilletődötten gondolt arra, hogy ő is egyik

részvényese annak a hatalmaságnak, amit úgy hívnak, hogy igazgató. Amikor elsirohanant mellette Letenye elfüggönyözött autója, Zefir rejtelmesen mosolygott. Az is előfordult, hogy magában beszélt.

— Ti, akik csodáljátok ezt a meseautót, nem is sejtitek, hogy a benn ülő, irigyelt férfiú már három hete jön nekem egy tízessel.

Mert bizony már három hét pergett le az emlékeztető kölcsönkérés óta és Letenye még mindig nem adta vissza a tízest. Ó, ne tessék rosszra gondolni, felváltotta ő már azóta a százast, de hát az olyan csekélység, mint egy tízes, könnyen kimegy a nagy számokban

gondolkozó emberek fejéből. Zefir már kezdett aggódni a tízesért. Mindenre gondolt, csak arra nem, hogy emlékeztesse a főnökét erre az adósságra. De a probléma nem hagyta nyugodni. Sokszor megvitatta Bokorral, az anyagbeszerzővel, aki agyfűrt ember hírében állott. Bokor vészjósló hangon szegte le a véleményét:

— Nem kérheted tőle, mert az sértés. De nem is ajándékozhatasz neki egy tízest, mert ez még nagyobb sértés. Tehát nincs más teendő, mint hogy finom formában juttasd eszébe az adósságot.

Zefirnek ritkán volt alkalma ahhoz, hogy bármilyen formában is eszmecserét folytasson az igazgatóval. De a jósors ezúttal sem hagyta el: egy apró ügyben az igazgató magához hívatta. Zefir igyekezett hipnotizálni a főnökét. Beszélgetés közben ilyeneket ejtett el: „Tíz-tá-ban vagyok veled!” „Világos ez, mint a tízparancsolat.” „Tíz perc munka az egész! Tíz” És egyszerre vakmerően odaharsogta:

— Én tudom, hogy mivel tartozom igazgató kartársnak!

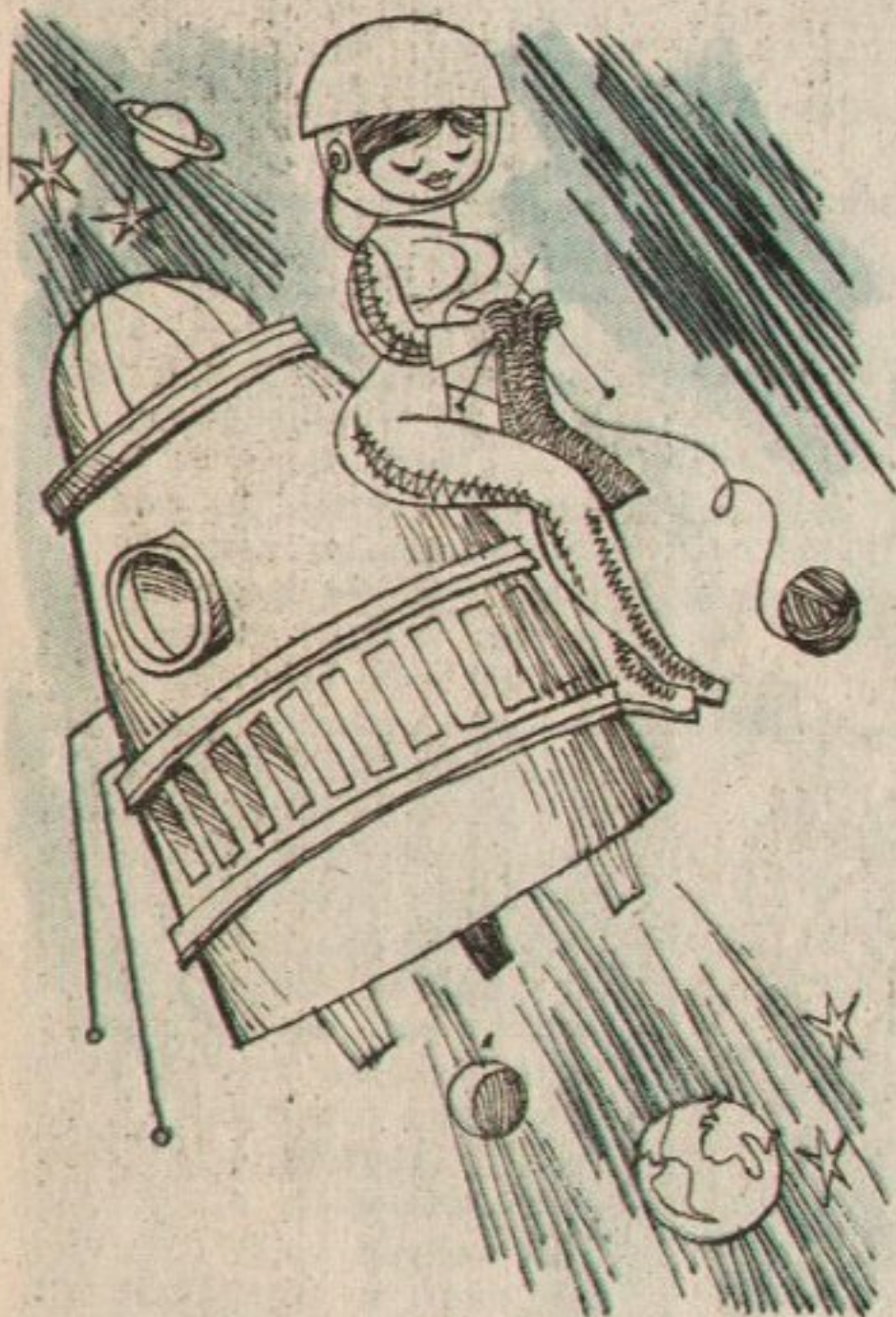
És ekkor úgy látszott, csoda történt. Letenye először a fejéhez kapott, aztán a zsebéhez. Kivett néhány gyűrött bankjegyet és egy zöld papirost.

— Most jut eszembe, hogy elfelejtettem befizetni az operabérletet, ma van az előadás, a feleségem megöl! Legyen olyan kedves, Zefir kartárs, ha lemegy, fizesse be a postán. Mennyi is az, negyvenhat?

Keresgélt a zsebében, aztán átnyújtott négy darab tízest.

— Nincs nálam pénz, ugyan rakjon hozzá még hat forintot. Elsején megadom...

KIKAPCSOŁODÁS

– Legalább addig ne szemezzen a bíróval, amíg be nem bizonyítom az artatlanságát...

PALYAVALASZTASI DIVATBEMUTATÓ

– Már megint hazahoztad a hivatali gondjaidat?

PARKÉPÍTÉS DIÁKOKKAL

– Milyen lelkesek, látszik, hogy nem pénzért dolgoznak...

HAZATÉRÉS

Ne tessék haragudni rá, alighanem vitamínhiánya van...

BALATONI RÓMEÓ

– Es mondd, biztos, hogy ő a bolíviai elnök?

ÚJ NÉPMŰVESZET

Hiányzó gépaikatrész-faragás

JUCIKA A PROTEKCIÓ ELLEN

JUCIKA ÉS A NAGY MOSÁS

PRÓFÉTA-HIZLALÁS

Julius Caesarnak tűnt fel először, hogy a római birodalomban felettébb elszaporodtak a próféták, akik a Fórumon ütötték fel tanyájukat. E Fórum — az örök város főtere — abban különbözött a tévé Fórumától, hogy itt kérdés nélkül is feleltek. Főként az említett próféták: költők, írók, lantosok, komédiások és egyéb léhűtők. Működésükkel az elégedetlenség magvait szórták a polgárok közé, lejáratták a császári tekintélyt, kétségbevonván annak isteni eredetét.

Julius Caesar nem sokat teketóriázott. Egy napon így szólt a szenátusban:

— Eme lázongókat, akik a Fórumon szavalkák izgató próféciáikat, nyilván a szereplési vágy vezérli. Ezért elrendeljük, hogy a következőkben a Circus Maximusban léphessenek fel.

És így lőn. A következő előadáson az egybegyűlt tízezrek zajos érdeklődésétől kísérve, a próféták bevonultak a hatalmas arénába. Elővették a papirusz-tekerceiket, felhangolták lantjait és már éppen rá akartak zendíteni, amikor felcsapódtak a rácsos ajtók és berontottak a porondra a hetek óta éheztetett berber-oroszlánok, s ezek csalódottan konstatálták, hogy a próféták ösztövérek, csontosak és keserűek. De az éhes oroszlán nem válogat...

Julius Caesar úgy okoskodott, hogy imígyen két legyet üt egy csapásra. Elfogynak a próféták és a cirkusz is fellendül. Ámde hamarosan tapasztálnia kellett, hogy az oroszlánok ügybuzgó támogatása dacára is egyre szaporodnak a próféták. Ezek még lázítóbb hexametereket skandálnak és felfalt elődelket a mártíromság dicsfényével övezik. A plebs: rabszolgák, szabad polgárok, kézművesek és írnokok, rajongva hallgatták őket, akik a népszerűségi listán hamarosan megelőzték a gladiátorokat is.

Caesar újabb oroszlánokat hozatott, mert a régiok jóllaktak és már az is előfordult, hogy tunyán leültek és hallgatták a lantosokat. Ekkor elhatározta, hogy matinékat is rendez, de ezen tervét már nem valósíthatta meg, korai és korántsem természetes halála miatt, melyet többek között a tetszámbrutus idézett elő.

Augustus első ténykedése az volt, hogy megszüntette az oroszlánoknak prófétákkal való táplálását. Ez a szenátusban sokaknak nem tetszett. A bölcs Augustus így érvelt:

— Nem gyártunk mártírokat!

— De mit csináljunk a prófétákkal? — kiáltott fel dühösen az egyik szenátor.

— Hízlaljátok meg őket! — mondta Augustus, aki az időben és a naptárban ugyan utána van Juliusnak, de bölcsességben kétségtelenül megelőzte azt. Másnap a császár emberei megjelentek a Fórum Románumon. A nép izgatottan figyelte az eseményeket:

— Próféta-begyűjtés lesz — mondta egy polgár.

— Este cirkuszba megyünk! — tapsoltak a gyerekek.

De ámulattal tapasztalták, hogy a császári tisztségviselők mély főhajrással üdvözlnek a költőket, finom kelméből készült tógákat borítanak a rongyaik fölé. Ezután díszes kíséret-

tel a Capitoliumra vezették őket, ahol mind-egyikük egy márvány-padlós, központi fűtéses házat kapott. Ezekben kristálytiszta vízű medencék, rogyadozó éléskamrák és osztályon felüli rabszolgalányok vártak új tulajdonosaikra.

— Augustus szereti a művészeteket és megbecsüli azok művelőit — mondták a tisztviselők és mély meghajlásokkal távoztak.

Reggelenként a császár hintói álltak meg a költők háza előtt, hogy a Fórumra szállítsák őket. De egyre gyakrabban fordult elő, hogy a próféták az előző esti lucullusi vacsorától és dőzsöléstől ernyedten pihentek márvány medencékben, vagy a bőségesen megrakott reggeliző asztal mellett esztétikai vitákba bonyolódtak.

Napról napra híztak, képük zsírosan fénylett, lépteik elnehezültek. A nép, mely egykoron rajongott értük, már alig figyelt szavukra. Akik mégis megálltak a császár által épített díszes emelvény alatt, már nem értették a bonyolult jambusokat. És ha meg is értették valamit, nem hittek a kövér prófétáknak, akik napról napra arról szavaltak, hogy éheznek és fáznak. Néhányan még megpróbálták a császárt is szidni, de akkor már senki sem figyelt rájuk. A plebs inkább a kelta, gall és egyéb csepürágók, kard- és tűnyelők sátrai előtt tolongott. A próféták pedig az esti lakoma közben azt tárgyalták, hogy a nép nem érti az igazi művészetet és ettől kezdve már csak egymásnak szavalták mives hexameterüket.

Lehet, hogy e sorokat olvasván, sokan kételkednek majd a történet eredetiségében és azzal vádolnak, hogy én találtam ki az egé-

szet. Pedig az elmondottak valóban római eredetűek. Részt vettem egy ásatáson és magam bukkantam a történet nyomára. Az ásatás Római fürdőn történt, ahol egyik költő barátom telket vett és közösen ástuk ki leendő villája alapjait...

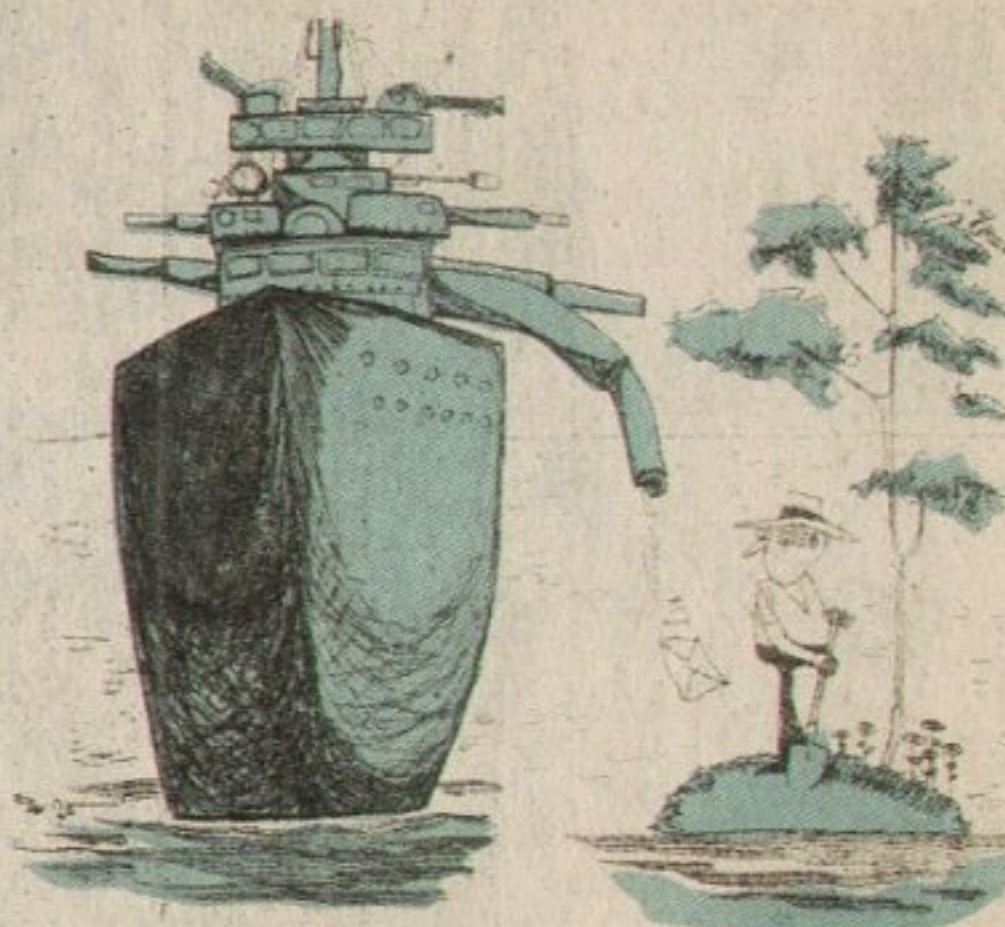

RAJZOS viccek VICCES rajzok

IGA ZA LEHET

— Megmondaná kérem, merre van a legközelebbi rendőr?

— Nem tudom, de ha tovább hajt a járdán a kocsi-jával, azonnal megjelenik!

AZ ANG YAL DILEMMÁJA

VEZETÉS

— Csak nem akarsz most autót vezetni? Hiszen olyan részeg vagy, hogy a lábadon is alig tudsz megállni!

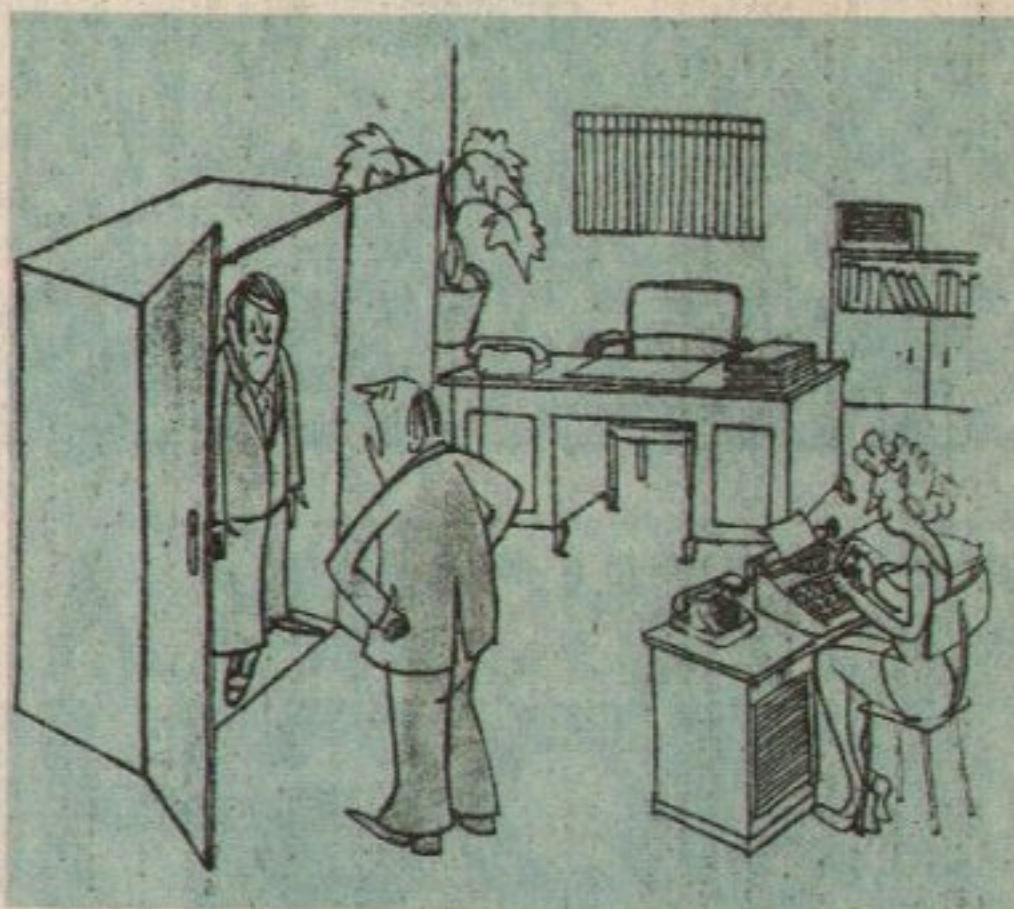
— Csak nem gondolod, hogy állva fogok vezetni?!

ÚJ MŰSZER

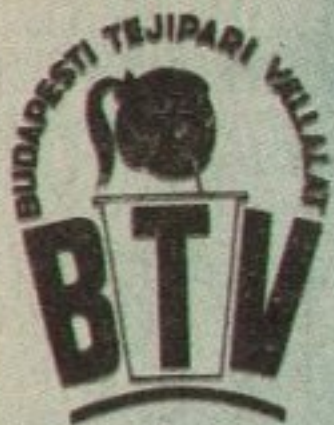
Az új autótulajdonos meginvitálja barátját a kocsijába.

— Hát ez meg miféle műszer? — mutat rá a barátja egy ismeretlen rendeltetésű mutatóra a műszerfalon.

— Ez az autóipar legújabb találmánya: azt mutatja, mennyi részletet kell még fizetni!

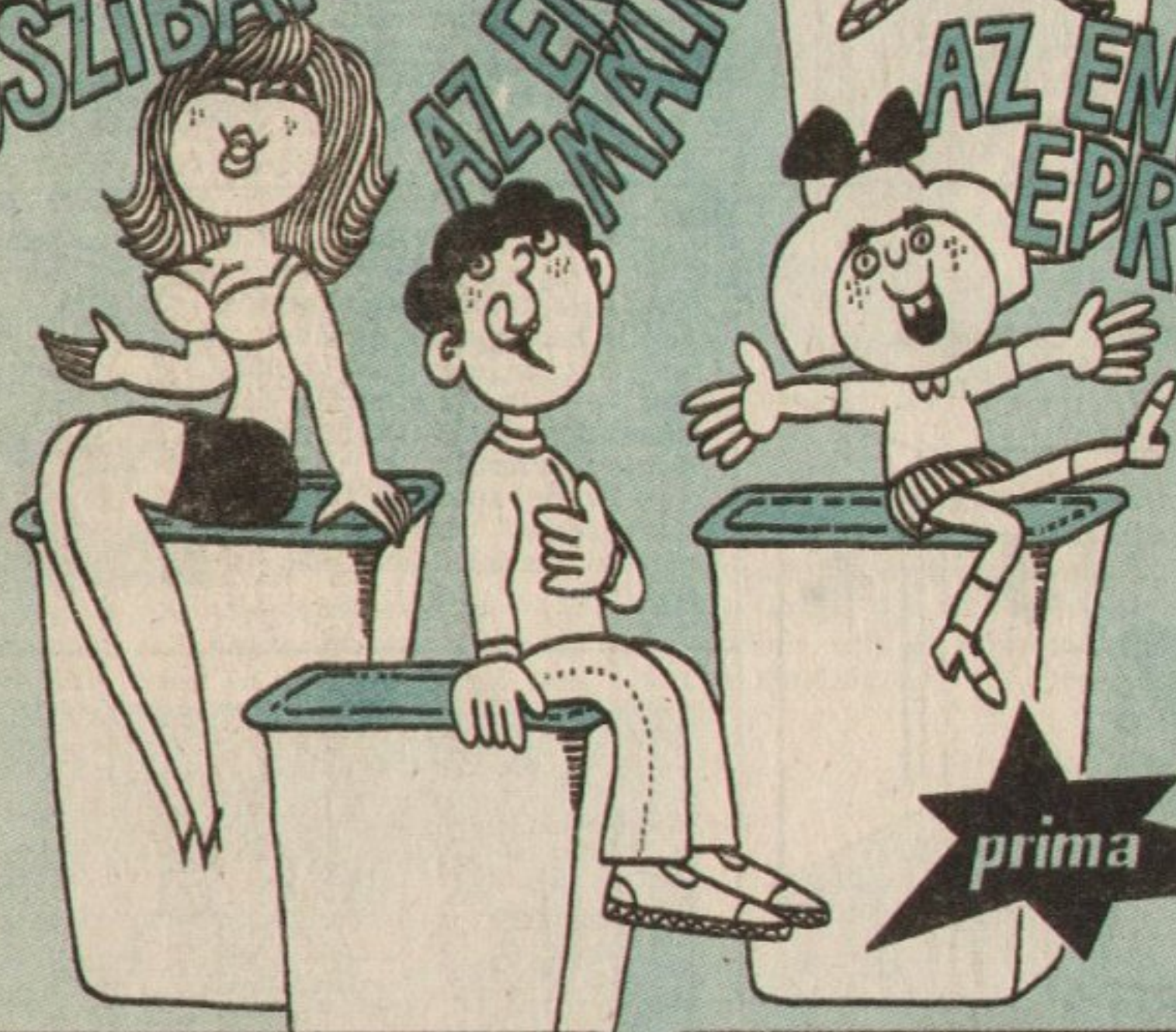
— Mintha csak otthon lennék...

AZ ENYÉM
MEGGYES!

AZ ENYÉM
ŐSZIBARACKOS!
AZ ENYÉM
MALINÁS!

AZ ENYÉM
EPRES!

KEDVENCÜNK A GYÜMÖLCSÍZÚ
JOGHURT!

MAGAS C-VITAMIN-TARTALOM * ÁRA: 2,80 Ft DARABONKÉNT

RAJZOS viccek VICCES rajzok

OKTATÁS

Az anya így oktatja leányát:
— Jegyezd meg jól, egyetlen nő sem lehet annyira rossz, hogy ne tartsa magát a férje jobbik felének!

GYORSASÁG

A gyorsvonaton az egyik utas felfigyel arra, hogy a vonat túlságosan gyakran áll meg.

— Miért álltunk meg már megint? — kérdezi a kalauztól.

— Mert egy tehén ráfeküdt a sínekre.

— Tehén? De hiszen ma már ötödször állunk meg. Talán olyan sok itt a tehén?

— Dehogy! Mindig ugyanaz a tehén, csak megint utolértük.

OKOS DISZNÓ

TORNAÓRA

— Feküdjetek hátra, emeljétek fel a lábaitokat és úgy mozgassátok, mintha kérekpároznátok! — mondja a tornatanár. — Így... nagyon jó... gyorsabban... még gyorsabban...! Béla, te miért nem csinálod azt, amit a többiek?

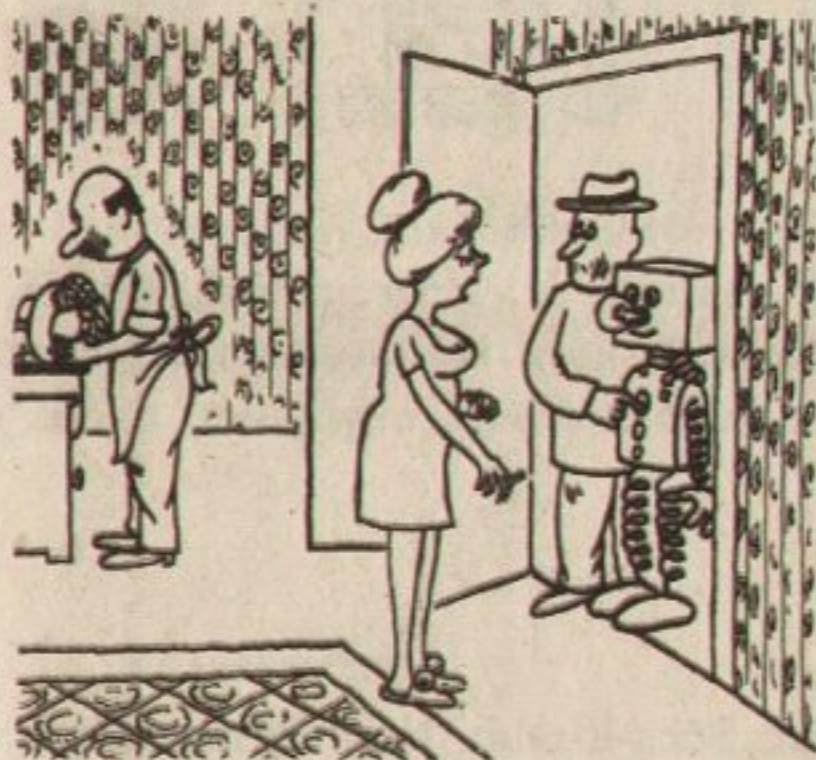
— Tanár úr, én lefelé hajtok a lejtőn.

A VÉGTELEN

A tanító megkérdi a diákokat:

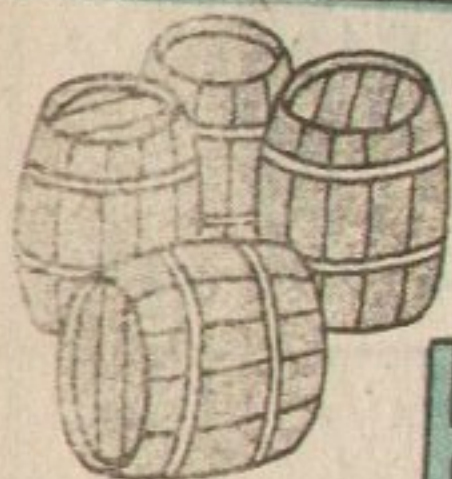
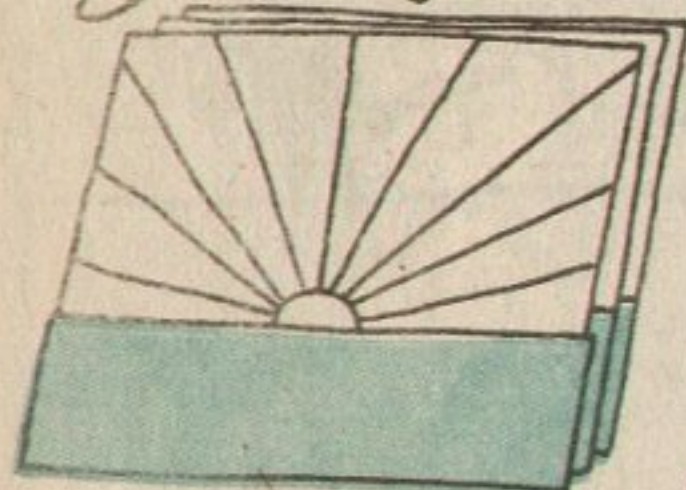
— Mi a végtelen?

— A világegyetem és a tanév — hangzik a bölcs válasz.

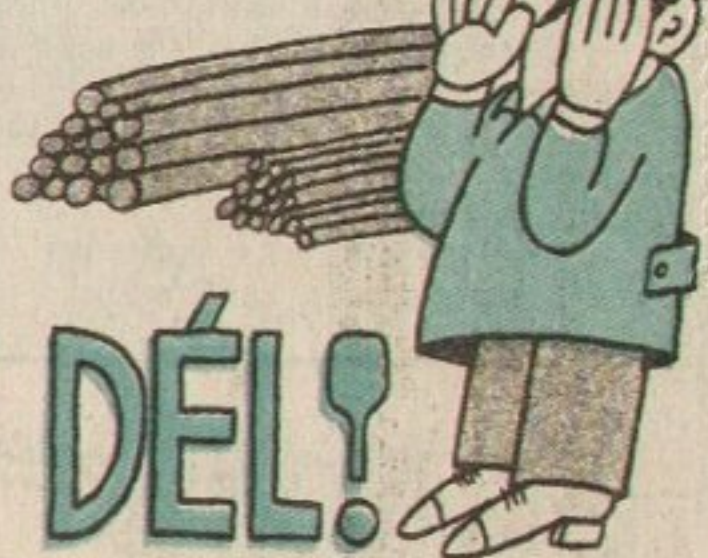
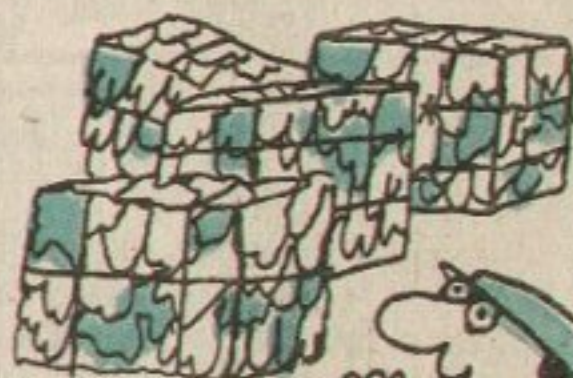

— Köszönöm, nem kell, mosogatórobotom már van itthon.

1977/172
HALLO, ITT ÉSZAK!

KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI

HALLO, ITT DÉL!

Ócskavasat, színesfém-, papír- és textilhulladékot, valamint sok más, hasznosítható másodnyersanyagot vesznek át; haszonvasat, fa- és felújított fémhordókat, kádakat, dézsákat, kész kerítéselemeket, kapukat, háztartásban, üdülőtélki építésben felhasználható anyagokat adnak el a Közép-magyarországi

Nyersanyaghasznosító Vállalat Pest, Bács-Kiskun, Nógrád megyében működő telepei és átvévhelyei.

Központ: 1394 Budapest XIII., Rajk László u. 32.

Telefon: 494-396/99. Telex: 22-5734

RAJZOS
viccek

VICCES
rajzok

ÓVATOSSÁG

Egy idősebb hölgy — kutyája pórázat fogva — odalép a vasútállomás forgalmistájához:

— Mikor érkezik a következő vonat nyugatról?

— 10 óra 40-kor.

— És keletről?

— 11 óra 43-kor.

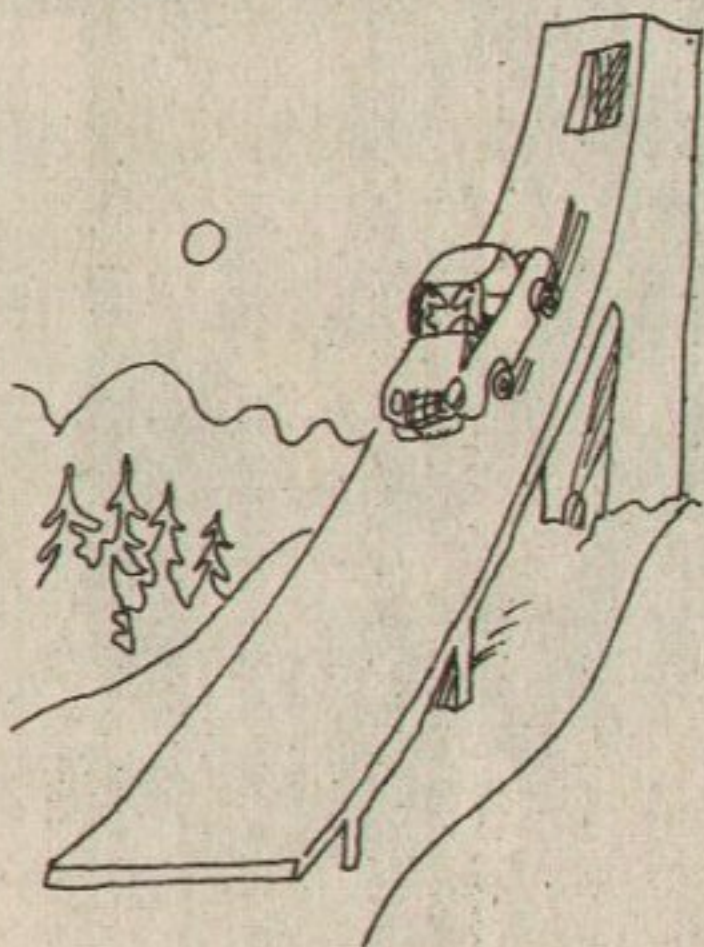
— Északról?

— 12 óra 6 perckor.

— Most hány óra van?

— Egy perc múlva lesz 9.

— Gyere, Fifi! — fordul a hölgy a kutyához. — Nyugodtan átmehetünk a síneken.

— Mondd, Emil, biztos, hogy ez a leg-rövidebb út Stuttgartba?

TÖPRENGÉS

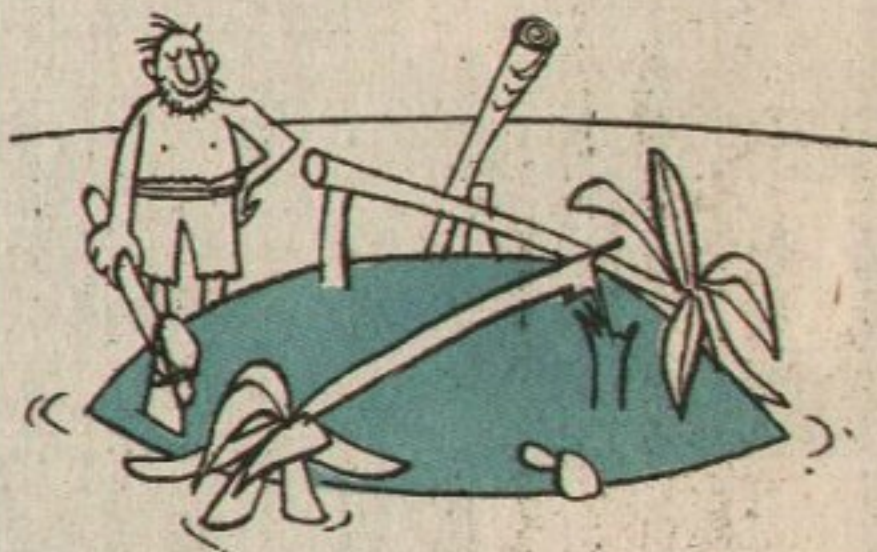
Két hölgy beszélget:

— Kíváncsi vagyok, mi érdekeset találtak a nők, a férfiakban azelőtt?

— Mikor azelőtt?

— Amikor még nem volt pénz!

ÖRÖK BUROKRATA

A TISZAMENTI VEGYIMŰVEK KIVÁLÓ TERMÉKEI

Szponzorált példány

RAJZOS viccek

VICCES rajzok

KÁRTÉRÍTÉS

— Uram, az Ön macskája megette a kanári-madaramat.

— Nagyon sajnálom, mit tehetek Önért?

— Térítse meg a káromat!

— Rendben van. Naponta átmegegyek Önhöz és énekelni fogok.

LÁRMA

— Mi volt az a nagy lármálatok?

— Semmi különös, a feleségem kidobta a kabátomat.

— És volt benne valami érték?

— Igen. En.

ÁLLATORVOSNÁL

FAVICU

— Mi az, zöld és azt mondja: vau, vau?

— Beszédhibás béka.

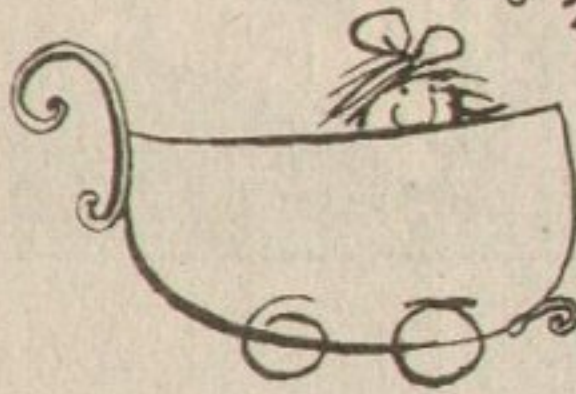
SZÖVEG NÉLKUL

— Micsoda hülye ötlet, újévi üdvözlőketek küldeni!

— A kiskocsinak az a nagy előnye, hogy nem kell többé az automat az utcán mosnom!

DE JO! A FEWÖTTERNEK!
ŐK MÁR HASZNÁLHATNAK
FABULON KÉZ-ÉS TEST-
ÁPOLÓ KREMEKET!

RAJZOS viccek VICCES rajzok

— Büszkék lehetünk rá, drágám, hogy a mi társadalmunkban mennyire megbecsülik a nőket!

IDOMÍTÁS

— A tapasztalt idomító gyakorlatilag mindenre meg tudja tanítani a kutyáját. Én például rászoktattam Alma nevű kutyámat, hogy ne feküdjön a divány alatt, pedig ez volt a kedvenc helye.

— No és hogyan sikerült ezt elérnie?

— Nagyon egyszerűen: lefűrészeltém a divány lábait!

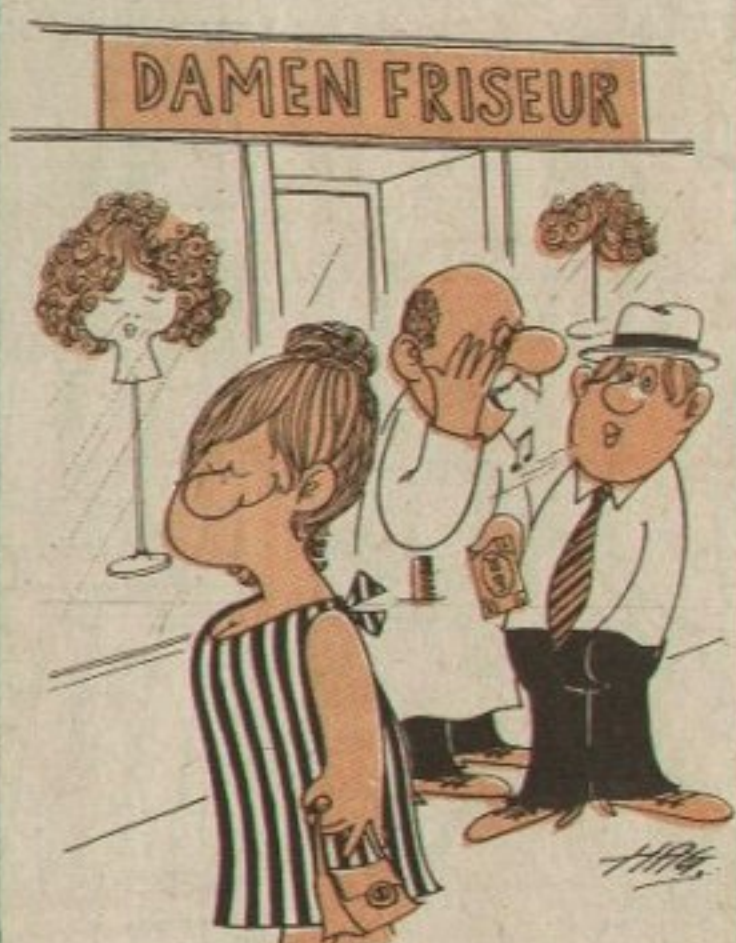

SZÓRAKOZOTTSÁG

A professzor sétál a parkban. Találkozik egy női páciensével. A hölgy, amint meglátja, elkezd panaszkodni:

— Professzor úr, mostanában nagyon furcsán érzem magam...

— Vetkőzzön le asszonyom — szól a professzor szórakozottan

— És valahányszor egy hölgy kilép az üzletünkől, elragadtatottan füttyöljön!

BÜNTETENDŐ

— Vádlott, volt büntetve?

— Igen.

— Miért?

— Fejjel mentem a falnak.

— Az nem büntetendő.

— Sajnos, a fej nem az enyém volt!

— Most már aztán menj el, Zulejka, ne felejtse, hogy százhusz feleségem van.

Szponzorált példány

SZERETNE OKOSABB LENNI?

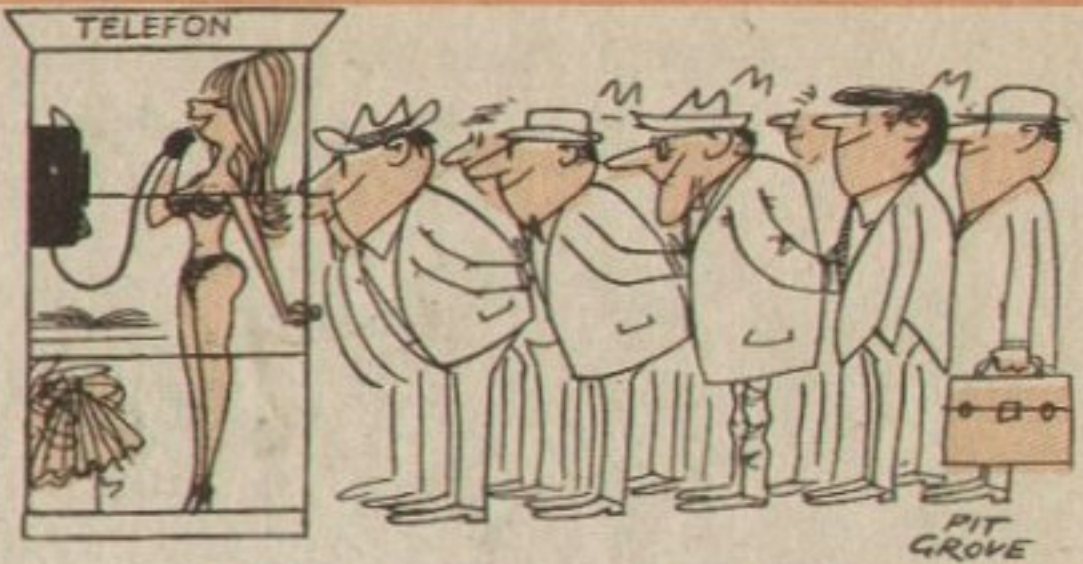
A

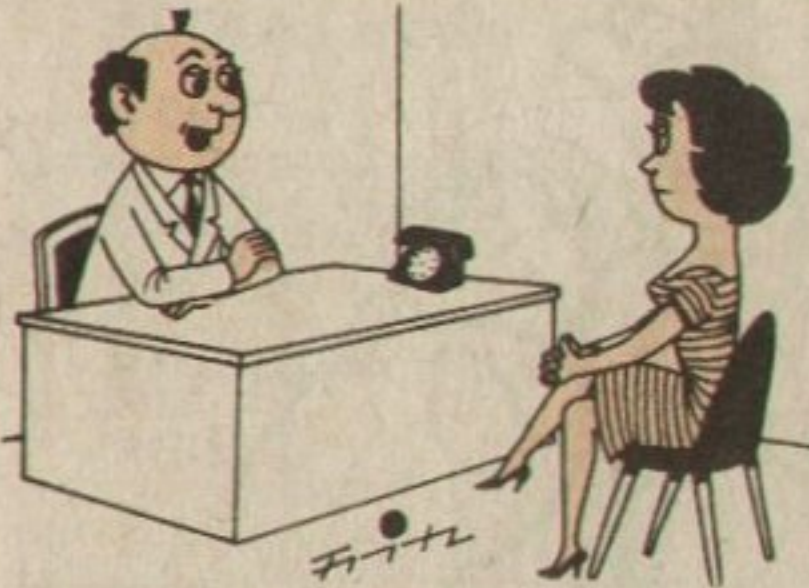
VEVŐSZOLGÁLATA
TÁJÉKOZTATJA ÖNT: MILYEN ÁRUT
HOL, MENNYIÉRT VÁSÁROLHAT?
TELEFON: 45-45-45

Sponzorált példány

RAJZOS viccek VICCES rajzok

— Nyugodtan beszélhetünk még drágám, van egy trükköm, hogy mindenki szívesen várjon!

— Percenként 300 szótaggal ír? Akkor sajnos nem használhatom, olyan gyorsan nem tudok diktálni!

HOZZÁÉRTŐ

- A lányod már másodhegedűs?
- Igen, az első hegedűjét összetörte.

— De Éva, hiszen tele van már a szekrényed fügefalevelekkel!

VIGASZ — MAMÁKNAK

— Nos, gyerekek — szolt a mama az esküvői szertartás után —, most már örökre egymáséi vagytok.

— Nem szabad ilyen pesszimistának lenned, mama, hiszen nem vagyunk a közép-korban...

— Csatolja be kérem, a biztonsági övet, mielőtt közlöm az ékszer árát!

KOMPLIKÁCIÓ

— Szóval, a férjét már megoperálták? És hogy van?

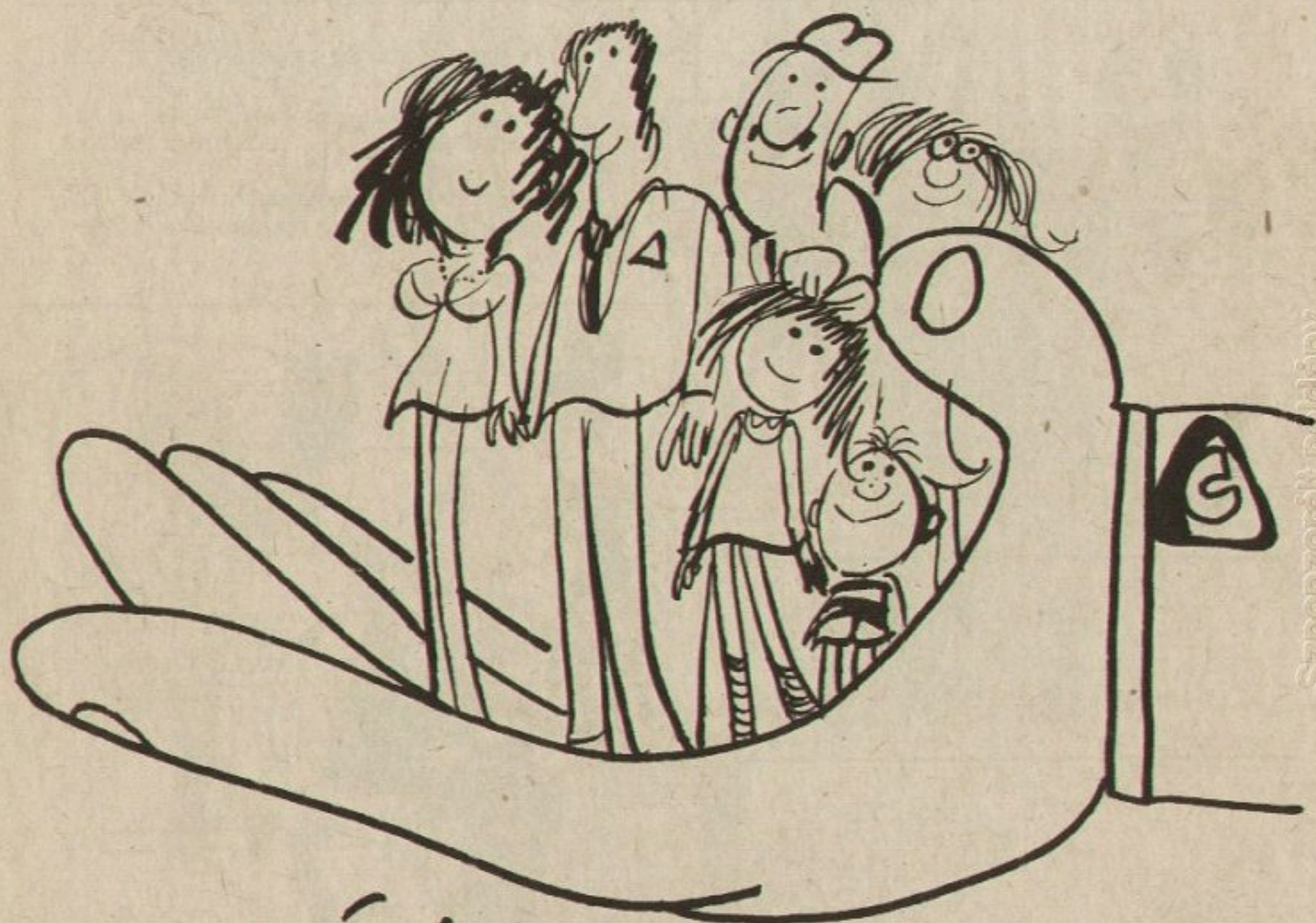
— Sajnos, komplikáció állt be...

— Súlyos?

— Elégé. Beleszeretett az ápolónőbe!

Új éven is a
régivel szeretettel

várjuk
kedves
vásárlóinkat

RAJZOS viccek VICCES rajzok

JOGOS FÉLELEM

Kint esik az eső, a két barát a szobában beszélget:
— Nagyon csúnya idő van.

— Valóban, és az asszonyok nincsenek idehaza.

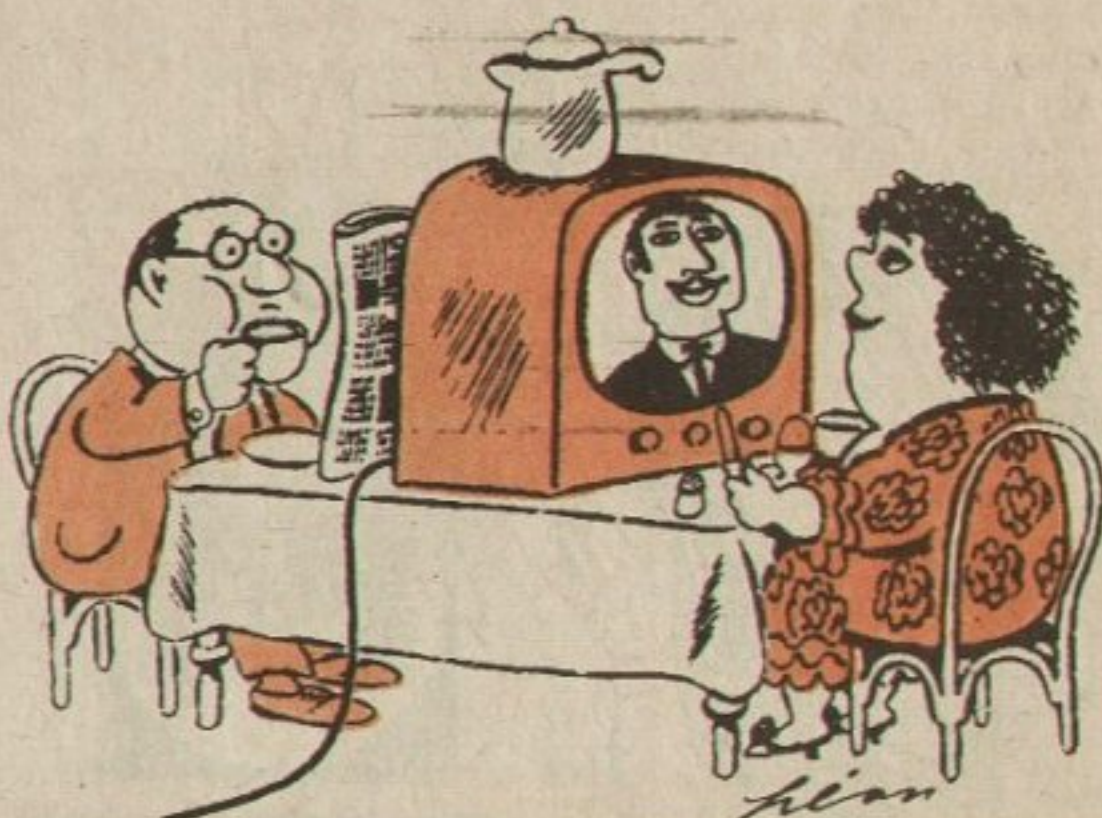
— Félek, valami baj történhet.

— Talán lesz annyi eszük, hogy bemennek az egyik áruházba.

— Éppen ettől félek!

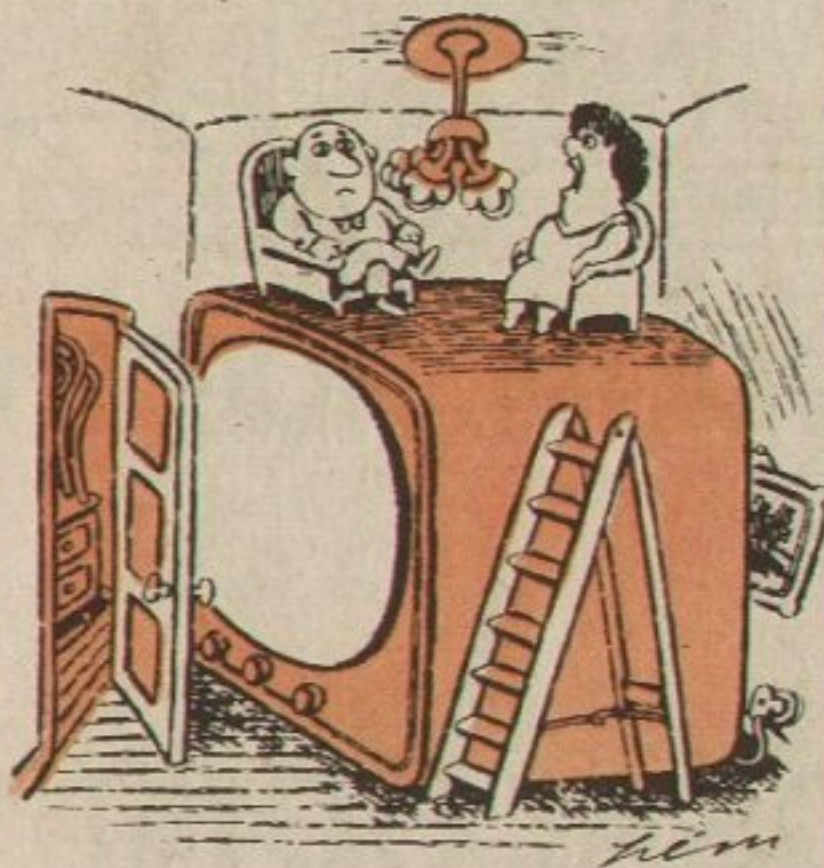
A REGGELIZŐASZTALNÁL

— Csakugyan ennyi könyvre van szükséged a kereszt-rejtvény megfejtéséhez?

BALESET

— Miért van bekötve a szemed?
— A szomszédasszony megsértette egy kötőtűvel.
— Véletlenül?
— Nem. A kulcslyukon keresztül.

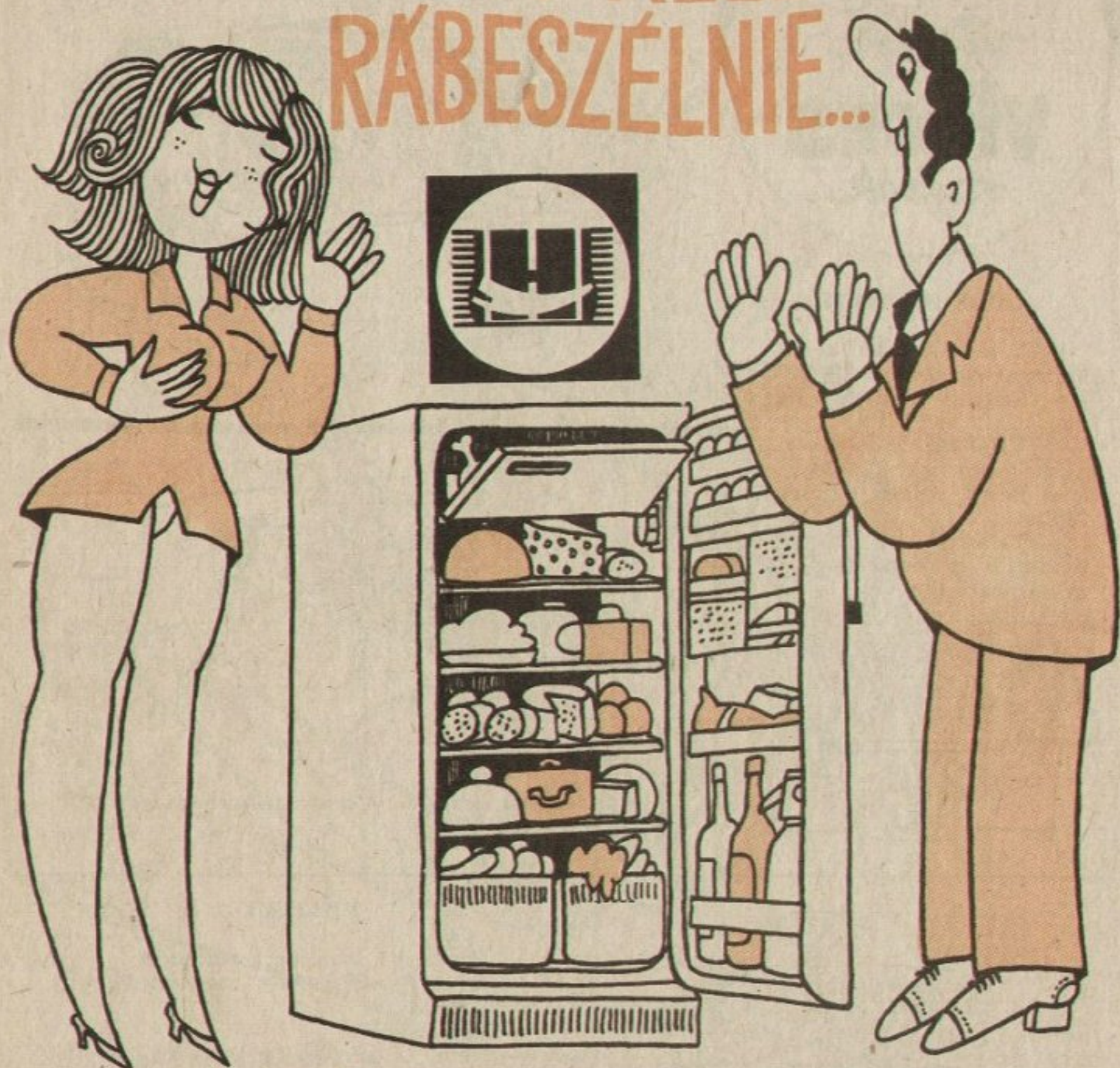

— Rémes ez a te státusz-szimbólum mániád! Normális méretű tévékészülék meg sem felelt volna?

— Hogyhogy egy undok pedáns vagyok?

NEM KELL
RÁBESZÉLNIÉ...

...ANÉLKÜL IS TUDOM, HOGY A
LEHEEL
HŰTŐSZEKRÉNYBEN
NEM LEHET CSALÓDNI !

GYÁRTJA A HŰTŐGÉPGYÁR

www.ludas-maty.com

RAJZOS viccek VICCES rajzok

VENDEGLÖBEN

— Főúr, ez a csirke csupa csont és bőr!

— Ha parancsolja, hozhatom a tollát is.

— Ma nem lehet, Lajos, most mentem férjhez, de holnap ráérsz?

AZ ÁLDOZAT

Késő éjjel érkezik haza a férj, s mentegőzve mondja a feleségének:

— Ne haragudj rám, drágám... támadás áldozata lettem.

— Tényleg?

— Tényleg... Borzasztó szomjúság támadt rám.

— Miért mondják azt, hogy ma reggel rossz oldalon keltem ki az ágyból?

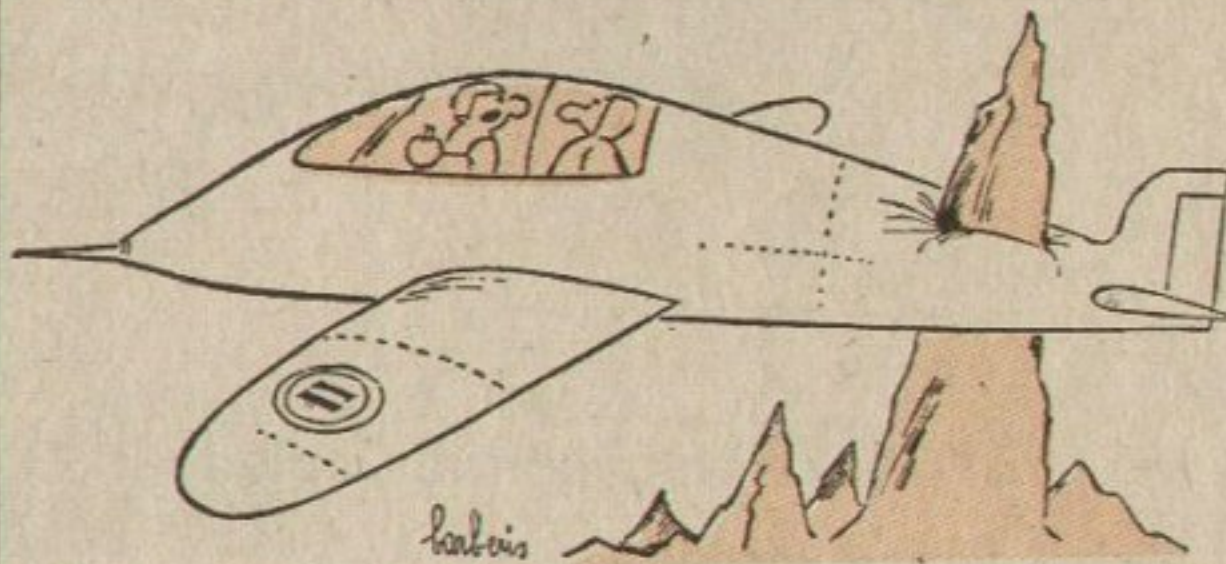

— Micsoda véletlen! Maga éppen abból a városból jött, ahonnan az ellenfél csapata?!

RÁDIÓVÉTEL

— Milyen rádiót óhajt a kedves vevő, hazait vagy külföldit?

— Hazait, nem beszélek idegen nyelven!

— Úgy tűnik, erős ellenszélbe kerültünk...

NE KÍNLÓDJON...

...GÉPKOCSIJA HIBAIVAL!

Szakszerűbben javítják a

**NAGYKÖRÖSI GÉPJAVÍTÓ ÉS FAIPARI
SZÖVETKEZET AUTÓSZERVIZÉBEN**

Nagykörös, Ceglédi út 21

RÖVID HATARIDŐRE VALLALUNK GARANCIALIS JAVÍTÁSOKAT, ALSÓ- ÉS FELSŐMOSÁST,
KAROSSZÉRIAJAVÍTÁST, FÉNYEZÉST.

www.ludas-matyai.com

RAJZOS
viccek

VICCES
rajzok

PECH

— Ki hagyta helyben magát ennyire?
— A saját kutyám harapott meg.
— Hogyhogy?
— Hát tudja, azon az estén hazafelé menet nem tértem be a sörözőbe, és ezért nem ismert rám!

REKLAMATION

— Nem nyomta meg elég erősen a ravaszt, uram! ...

RUHATÁRBAN

Az étterem ruhatárában egy fiatal ember éppen kabátot húz magára. Odalép hozzá egy másik:

— Bocsásson meg, ön nem Kovács János, a Tisza utcából?

— Nem. Miért kérdezi?

— Mert az a Kovács én vagyok, és az a kabát, amit maga most felvett, az enyém.

— Nem értem, drágám, kavartam, kavartam mégsem lett belőle rántotta!

TÁJÉKOZOTT

A vonatban egy férfi banánt eszik, héjastól.

— Bocsásson meg — fordul hozzá egyik útitársa —, nem szokta lehúzni a héját, mielőtt enni kezdi a banánt?

— Minek húznám le? Úgyis tudom, mi van belül!

— Jövök már, szívem, jövök!

— Drágám, a picinyeink ma kimondták első szavukat: Ford, Opel, Renault, Fiat, Chevrolet ...

fiatalok!

KILÉPTEK AZ ÉLETBE? LÉPJETEK BE HOZZÁNK!

A Budapesti Közlekedési Vállalat fiúk és lányok részére szakmunkástanuló gyakorlati képzést biztosít. Az elméleti oktatás a kijelölt szakmunkásképző intézetben történik. Gyakorlati képzés a szakmunkástanuló-idő első évében jól felszerelt tanműhelyeinkben, utána üzemeinkben történik, ahol elsajátíthatják a gépi forgácsoló, vasúti járműszerelő, géplakatos, villamos járműszerelő, villanyszerelő, elektrolakatos, karosszerialakatos, autószerelő, mechanikai műszerész, fényező-mázoló, asztalos, szobafestő-mázoló, tapétázó, csőhálózat- és berendezésszerelő, kárpitos és ács-állványozó szakmákat.

A vállalatnál gyakorlati oktatásban részesülő fiataloknak ösztöndíjat, munkaruhát, napi 1 forintért ebédet, ingyenes kollégiumi elhelyezést, társadalmi ösztöndíjat és az autóbusz-, a villamos-, a metró- és a HÉV-vonalakra érvényes, díjtalan utazási igazolványt adunk.

Az általános iskolát befejező fiatalok jelentkezését várjuk szakmunkásképző osztályunkon (Bp. XI., Bartók Béla út 133. Telefon: 665-196). Megközelíthető: a 49-es villamossal, az 1-es autóbusszal.

RAJZOS viccek VICCES rajzok

— Itt az önök gyáva hajóskapitánya beszél...

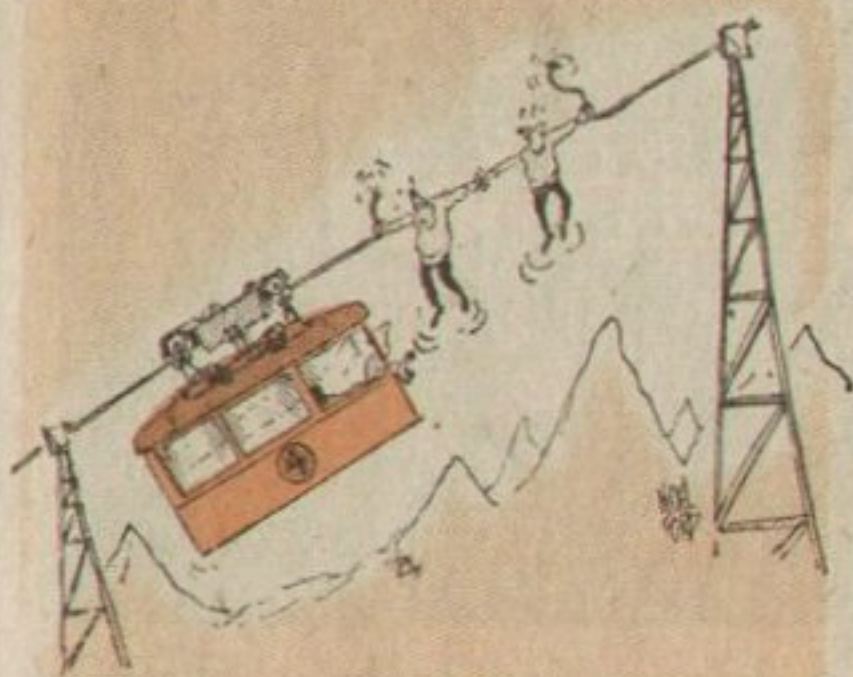

— Mit gondolsz, befizessem az e havi életbiztosítási részletet?

ÁLLATBARÁT

Az állatvédő egyesület irodájában felszörren a telefon:

— Jöjjenek azonnal — dadogja egy izgatott hang — a kertünkben a fán ül a postás és ingerli a bulldogunkat!

— Azt üzenik a karbantartók, hogy nem-sokára rendbehozzák.

TANÁCS

— Azután pedig — meséli zokogva az asszony —, a férjem elment, hogy retikült vegyen nekem és még nem tért vissza. Mondd, te mit tennél az én helyemben?

— Vennék egy másik retikült!

— A keret tetszik nekem, azt vegyük meg...

FAJ...

— Néhány napja fáj a fejem. Mit gondolsz, mitől lehet?

— Nem tudom, nekem mindig a gyomrom fáj, ha üres...

LEGYEN ÖN IS TÖRZSVENDÉG A MERKUR AUTÓS SZAKÜZLETEIBEN!

Autófelszerelési cikketek,
autóápoló szereket,
biztonsági
tartozékokat
vásároljon a

AUTÓS SZAKÜZLETEIBŐL

Budapest V., Martinelli tér 8.
Budapest XXI., Rákóczi Ferenc út 160.
Zalaegerszeg, Kossuth L. u. 7.

RAJZOS viccek

VICCES rajzok

– Nem akarok úgy járni, mint a 19 éves nővérem, aki soha nem ment férjhez!

– Node valamit csak kellett gyanitania!...

PÁLYAVÁLASZTÁS

Két egér áll az egérlyuk előtt és egy denevért figyelnek.

Az egyik vágyakozva kijelenti:

– Ha nagy leszek, én is pilótának megyek!

VÉDEKEZÉS

A clevelandi börtön igazgatója magához rendeli az egyik foglart és dühösen ráförmed:

– Mondja, elment magának az esze?! Hogy jutott arra a gondolatra, hogy szabadon bocsássa ezt a Smith-t, akit okirathamisításért öt évre ítélték?

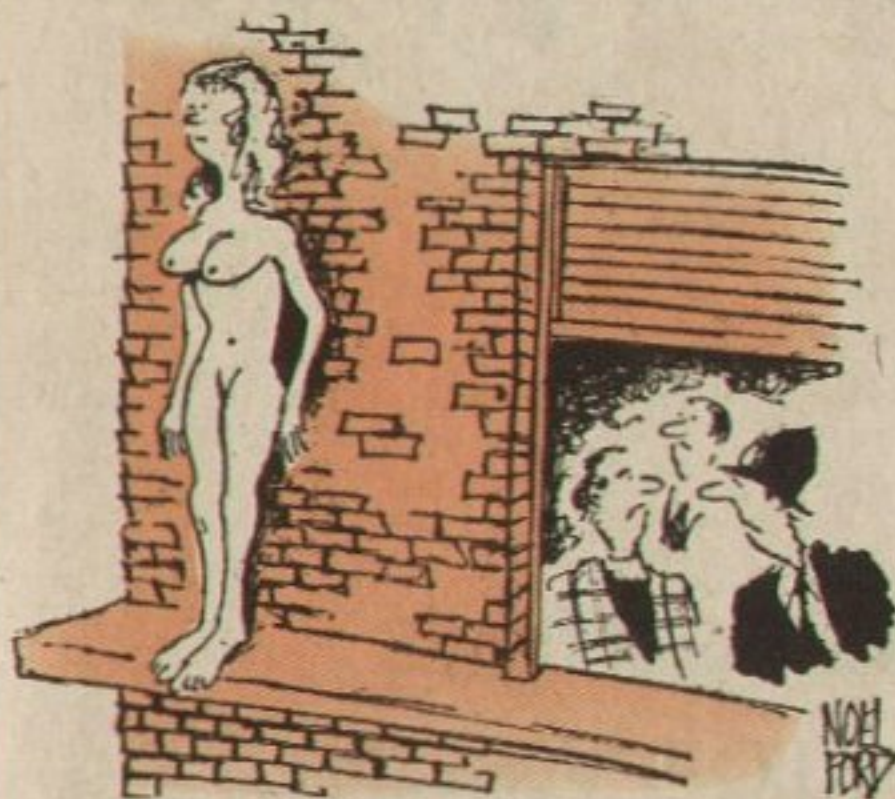
– Mit tehettem volna, igazgató úr? Szabályos elbocsátási engedélye volt...

SZÜLÉSZET

– Utoljára kérdem: melyik Önök közül a Szabó úr?

– Minél hangosabban szölogatjuk, hogy jöjjön vissza, a tömeg odalent annál hangosabban üvölt, hogy maradjon kint...

SZÉP KÖRNYEZETBEN SPORT, JÁTÉK, SZÓRAKOZÁS

AZ ÜGETŐ- ÉS GALOPPVERSENY!

EGÉSZ ÉVBEN ÜGETŐ
Budapest, VIII., Kerepesi út 9.
TAVASZTÓL ŐSZIG GALOPPVERSENYEK
Budapest, X., Dobi István út 2.

RAJZOS viccek

VICCES rajzok

ROSSZ ELŐJEL

— Az ön vérnyomása se-hogy sem tetszik nekem — csóválja a fejét az orvos.

— Magas vagy alacsony?

— Normális. De a mi ko-runokban éppen ez a rossz előjel!

AZ ALKOHOL HATÁSA

Az öreg iszákos beállít az orvoshoz és tanácsot kér:

— Mondja, kedves doktor úr: milyen hatással lehet az alkohol az olyan emberre, aki egyáltalán nem iszik?

— Értelmetlen kérdés, barátom. Hogyan lehetne hatással arra, aki nem fogyasztja? Az képtelenség.

— Márpedig, kérem, a feleségem azt mondja, hogy rá rettenetes hatással van, ha én iszom...

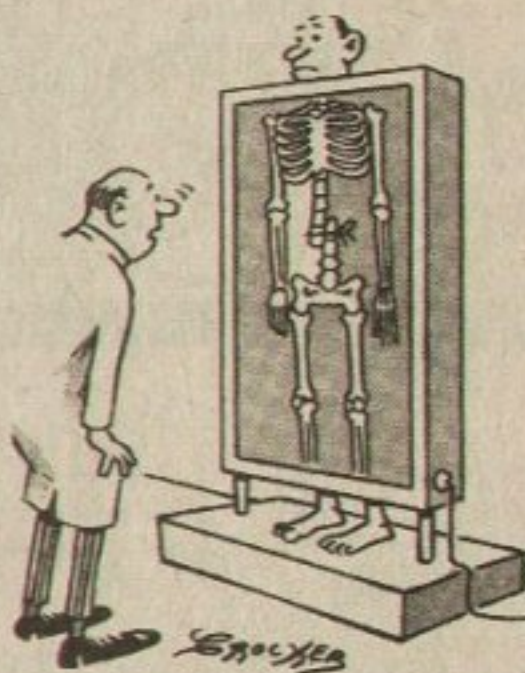
— Születésnapodra szívből gratulálunk!

VADÁSZAT

Az agg lord vadászat közben váratlanul hazatér.

— Új töltényekért jött, sir? — kérdi az inasa.

— Nem: új kutyákért.

— Legutóbb ki operálta meg Önt?

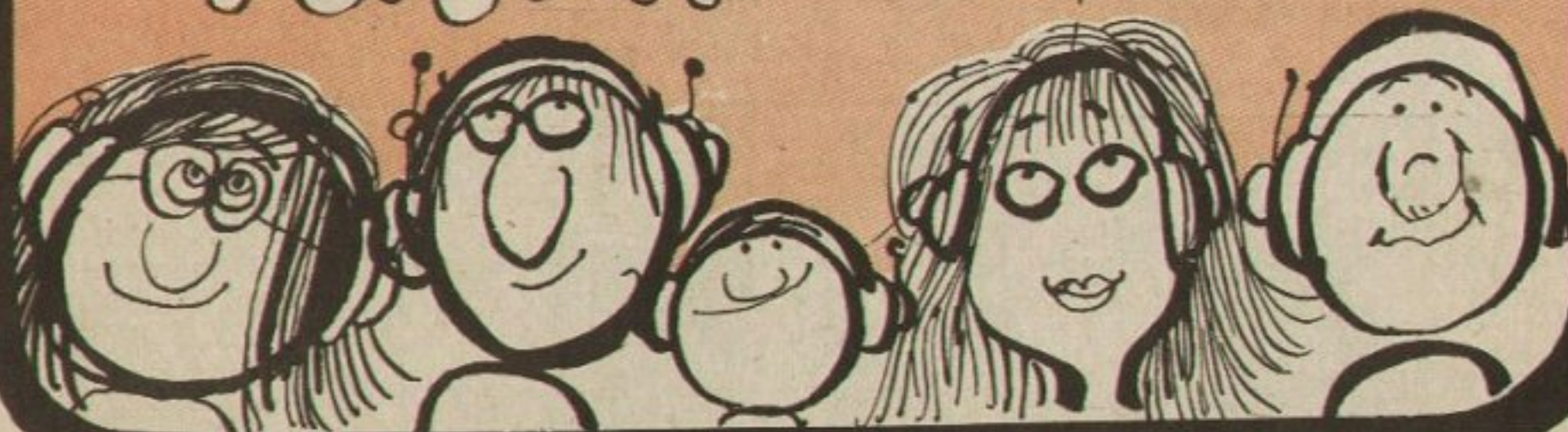
— Már nyolcadszor rohan el előttünk anélkül, hogy köszönne!

SZTEREO BEMUTATÓ- TEREM

Mono és sztereo lemezjátszók
különleges választéka
Önkiszolgáló lemezosztály
Erősítők • Hangfalak

Bp. VII. LENIN KRT. 22

A 210–211. oldalon közölt „Hat poént keresünk!” c. keresztrejtvényünk megfejtése:

KST MAGLÓD CSAPOL IVO
AZOKAMELYEKETNEMOLVAST
MELEGIT MÉRVADÓ MASSZÁK
ARABOK H NI RANETT ÁTLÓ
RETEK SAPIENTI LÁ TRAFÓ
AT L COREGGIO MARIANNE
NUBIA ATE OLVAD HAILÉ
BÉNA RÉSEN B ORÓ KIP—K
ODARÁNT S MEGVESZI INDA
RH ÁTENGEDI AKKORNI LEL
SORTÁV RJ AGRA DIANA KA
ÁGI RABATT AD NI CIPŐK
NYARALÁS IVNAK KIES AL
INEZ T ITAT IT FAHÁNC
EGON BOKROS ÓNOS VÁTESZ
LA IGÉRET KEZEL BELŐK
SZÓ ŐR HAVAS VVÉ BOR N
ŐSKÖD L KÉL TEARS RESTI
KÁRT TÉP TANULJMEGUSZNI
G VÉ KELEPELI EJY ZIEL
BODEN ARÁK LZK STEVE M
CSEREMISZ ÉLŐ I ERIK AR
MACSKA ZAJLIKAZÉLET ADÓ
NSZENVEDJEK?BELEKARMOL
ITKOL ÓSZERES M TRIKÓ

A 209. oldalon közölt „Leszerelés előtt” c. keresztrejtvényünk megfejtése:

EGYCSOKOLÁDÉGYÁ
MAUD BILEK JOUR
ALKOV JEL DARAB
CLO ÉLETERŐ ÁNA
S NEGEV TÉRÜL N
KA LEV M NÖV ÉD
ADÓSSÁGOK GENTO
NEKI GERLE GALL
YPERN SZENVELEG
EÓ NEJ E GÁZ NO
L TIMES TERIT Z
VKA ELAKADÓ ÖTO
PEREZ NOS KARÁM
ÓLLÓ UTCAI KÖRÉ
TLÉKOTISKAPOKAS

A 212. oldalon közölt „Edes élel” c. keresztrejtvényünk megfejtése:

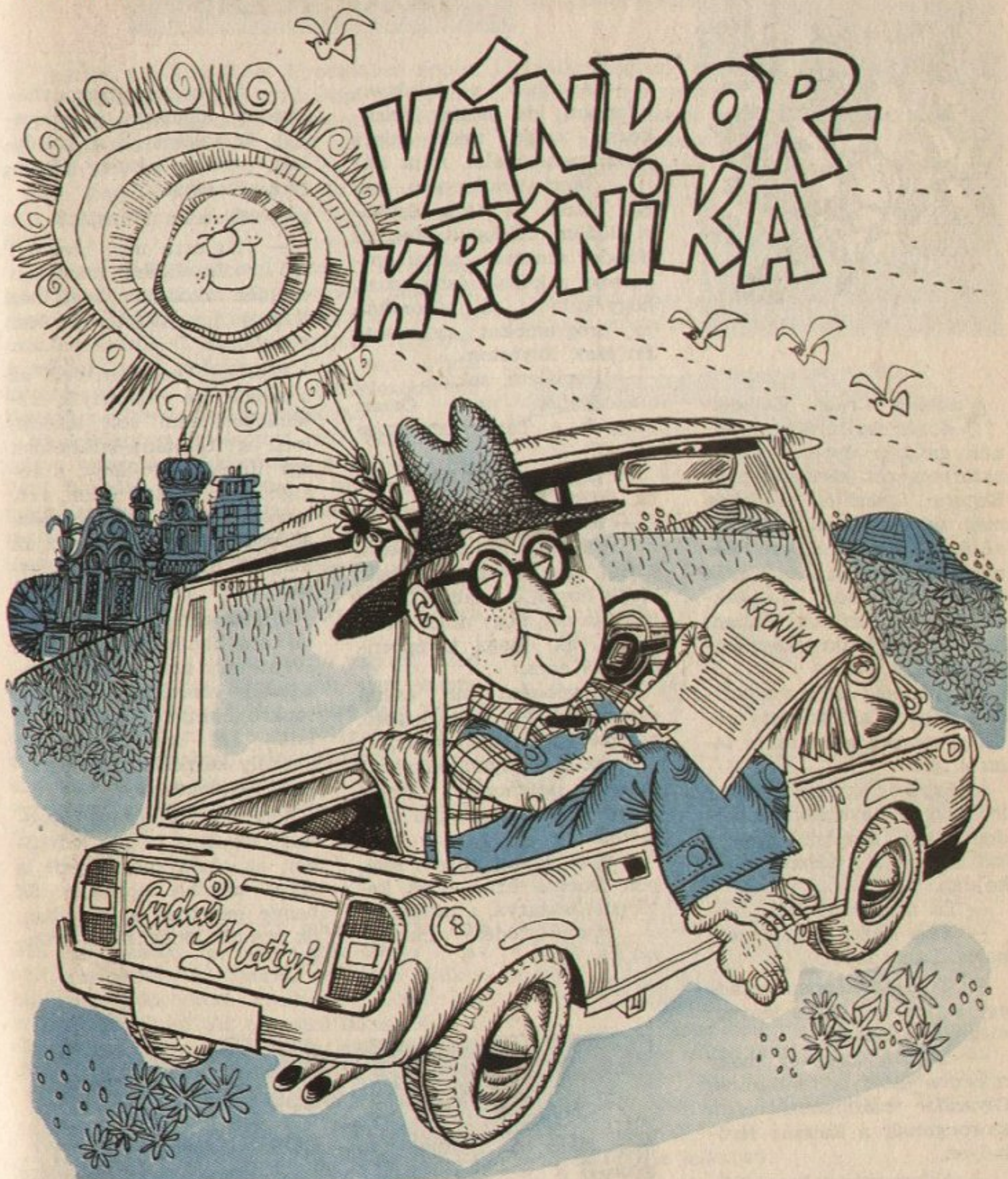
LAFÜVETKELLETTE
ELIGÉRI SZORONG
NOR R SSZ T LLY
Y KŐ SZUKA MD P
IPARSTATISZTIKA
RR SZ BAM AI OR
NÓM ERŐ ÓHM ERK
OBLIGÓ FAGOMB
MÁV GIB KÉT LÁA
AL SE OVO OB NN
MONALISAMOSOLYA
I YM ÁTLAG BÓ L
TFO H OAR I CSA
TELEFON NEMESIT
IZCENTIHÓFEDETT

MEGNYUGTATÁS

A kis Gyurika papája felkeresi fia történelemtanárát:

— Hogy megy a fiamnak a történelem? Hajdanában nekem mindig elégtelenem volt belőle.

— Kedves papa, szeretném megnyugtatóni, hogy a történelem megismétli önmagát.

Paszkál nevű almásderes Zsigulimmal tavaly is róttam az ország útjait. Betértem itt-ott a művelődés hajlékaiba: kultúrházakba, mozikba, könyvtárakba. Krónikás hűséggel igyekeztem lejegyezni tapasztalataimat. Régi krónikás elődömmel vallom ismét: „az mi keveset irtam, igazat

irtam.” Igazat, még ha néha kellemetlent is. Nem én tehetek róla, hogy közművelődésünk kertjében nemcsak rózsza akad, de tövis is, bőven. Aki nem hiszi – járjon utána. És aki elhiszi? Az meg különösképp járjon utána, hogy ne így legyen...

RÖNKHÚZÁS

Andalics Csaba, Zalaboldogfa kulturális ügyeinek gazdája éppen szánt a határban, ott keressük meg. Ekkora igazgatói irodában még ügysem fogadtak bennünket. Az árokpárt kényelmes fotelnak mutatkozik a beszélgetéshez. (Jöttünknek a lovak örülnek jobban: legalább kedvükre legelészhetnek egy kicsit.)

— A néni, aki útbaigazított, nagyon a lelkünkre kötötte: rosszat ne írjunk a faluról.

— Egyszer egy pesti újságíró nagyon megsértette a boldogfaiakat. Azt írta, hogy a kultúrházunk fészker volt hajdan.

— És nem az volt?

— Nem fészker volt, hanem pajta. Lábaspajta.

— Tulajdonképpen mindegy is, mi volt. Az a lényeg: megtelik-e néha?

— Évente négy-öt nagy műsoros estét is rendezünk. Olyankor háromszázötvenen szoronganak a kétszáz férőhelyen.

— Akkor még a karonülők is ott lehetnek. Hiszen, ha jól tudom, ötszáz lakója sincs a falunak.

— De jönnek vidékről is. Mármint a környező községekből, meg még a messzi Tilajból is. A teskándiak valósággal bérleteseknek számítanak.

— Azokban a falukban, ahonnan ide járnak szórakozni, vajon miért nincs olyan pezsgő élet, mint itt?

— Mert nekik nem volt egy Nándi bácsijuk. Egykori elődöm, boldogult Magdics Nándor szoktatta be az embereket a kultúrházba, azzal, hogy mindig jó műsorokat, jó programokat szervezett. Én csak folytatom.

— Remélem, sokáig.

— Sajnos, nem. Ősszel megyek a Tanácsakadémiára.

— És ki veszi át Nándi bácsi örökét?

— Még nem tudom... Az a baj, hogy nincs utánpótlás. Hát ezen mosolyogni kell. Hogy éppen Andalics Csaba mondja azt, hogy nincs utánpótlás, aki maga is éppen csak 19 éves.

— Egyébként mit csinál egy művelődési ház igazgatója, amikor éppen nem szánt?

— Ez csak olyan „alkalmi” munka számomra. Beteg apám helyett segítek a családnak.

— Kár. Pedig milyen szépen lehetne írni: egyik kezében ekeszarva, a másikban a közművelődési határozat...

— Napközben Bagodvite nyéden dolgozom, a tanácsnál. Esténként itt a kultúrház, hetente kétszer könyvtári kölcsönzés...

— Na és az udvarlás?

— Hát arra nem igen jut idő... Egyébként már volt az idén lakodalom, meg még lesz is. Így aztán nem lesz rönkhúzás.

Elmeséli, hogy errefelé az a szokás, ha valamelyik esztendőben nem volt lakodalom, egy farönkre felültetnek egy fiút és egy lányt, s végighúzzák őket a falun, rettenetes nagy csinnadratta közepette. Így kárpótolják magukat az elmaradt mulatságot.

Eljátszogatunk a gondolat: azokban a falukban, ahol évente egy szórakoztató rendezvény sincs, nem kellene rönkre ültetve végighúzni a falun a kultúrigazgatót? Csekély kárpótlásul az elmaradt vigalmakért...

Erre már a békésen legelésző lovak is felütik a fejüket, az egyik még nyerít is egyet, mintha mondaná: ők benne lennének a mókában, ők semmi jónak nem elrontói...

Gyomán, a jóhírű Kner Nyomdában éppen az ünnepi könyvhét kiadványait nyomták, amikor ott jártam. Csomóban heverték egymáson a könyvek — „akár egy halom hasított fa”.

Nem vagyok híve, barátja az üzemi lopásoknak, de boldogan olvasnék egy ilyen napihírt:

„Tetten érték az üzemi szarkát! A bíróság felelősségre vonta A. B. nyomdai munkást, mert aktatáskájába rejtve ívenként lopta ki munkahelyéről C. D. író legújabb regényét. A vádlott azzal védekezett, hogy nem győzte kívánni amíg a hallatlanul érdekesítő mű kikerül a könyvesboltok polcaira.”

Megkérdeztem kísérőmet, aki végigkalauzolt a nyomdán: előfordult-e már náluk valami hasonló eset? Rázta a fejét: az már megesett, hogy csavarhúzó, kisebb szerszámokat, alkatrészeket találtak a táská mélyén — de lopott könyvet még soha...

Egyébként nagy baj nincs: tavaly is hat-száz tonna könyvet nyomtak Gyomán. Kilóra tehát megvan.

Azt mondják, s lehet benne valami, azért nem íródik elég mai témájú mű, mert nagyon hosszú a nyomdai átfutás, s mire az a könyv az utcára kerül, már régen történelmi regény válik belőle. Ámbár, mint gyakorló olvasó, azt tapasztalom, hogy ami egy mainak nevezett műben igazán mai, azt egy körlevélben is kiadhatnák...

Gyermekkoromban a mi falusi iskolánkban volt egy szekrényke, benne száz könyv — az volt a népkönyvtár. Ezerháromszázan éltek a faluban, tizenhárom emberre jutott egy könyv. És milyen! Az egyszerű falusi nép fel-okosítására szánt oktondi kis művecskében ilyen örökbecsű versikék voltak:

„Mi van a kötődben, Eszter? Gomba.
Hova viszed? Esztergomba!”

(A nagy bárgyúságok tulajdonképpen hal-hatalanok. Tessék: még negyven év után is emlékezem a versezetre.)

A mai falusi könyvtárak egészen mások. Néhány imponáló szám:

Gyoma	10 500 lakos	22 000 könyv
Tura	8 300 lakos	17 000 könyv
Zalaboldogfa	500 lakos	1 300 könyv

Átlagosan tehát két könyvtári könyv is jut ma már egy magyarra. Kilóra ez is megvan.

És nemcsak kilóra, hiszen ezek többségükben hasznos, értékes könyvek. Az olvasnivaló

kiválasztásában azonban még nem mindig vagyunk igényesek. Turán történt, de máshol is megeshetett volna, hogy egy gyerek azt kérte a könyvtárostól:

— Édesanyámnak tessék adni valami szerelmeset, de ne legyen vastag.

Meglepő, hogy a huszonötezer lakosú Komlón, új, szocialista városunkban, csak 25 ezer

kötet van a városi könyvtárban. És a beiratkozott olvasók száma is csak 1500. Turán például ezer fölött van az olvasók száma, holott a falu lakossága csak egyharmada a Komlóénak

Apróság, de jellemző:

A könyvtár Komlón egy lakóházból átalakított épületben van. A kapu melletti földszinti ablakban könyökölt egy hölgy, tőle kérdeztük meg: vajon nyitva van-e ilyenkor a könyvtár?

— Én nem tudom — válaszolta —, nézzék meg a táblát.

A nyitva tartási időket feltüntető tábla valóban ott volt a falon, a kedves hölgy majdnem súrolta a könyökével. Na, igazán

nem lehet azt mondani: a komlóiak annyit tudnak a könyvtárukról, hogy az már a könyökükön jön ki!

Felvetődött bennem: talán azért járnak olyan kevesen a könyvtárba Komlón, mert boltban veszik a könyvet, s otthon olvasnak. Bekukkantottam hát a könyvesboltba is. Megtudtam, hogy minden komlói évente száz forintért vesz könyvet. Összehasonlításként csak egy adatot tudok, Mezőtúrról, ott 75 forint értékű könyvvásárlás jut évente egy lakosra. Ebben tehát jól vizsgázott Komló. Most már csak azt kellene megtudni, mire költötték azt a százast. Kérdezem a könyvesboltost:

— Hány Petőfi kötetet vásároltak itt az elmúlt három évben?

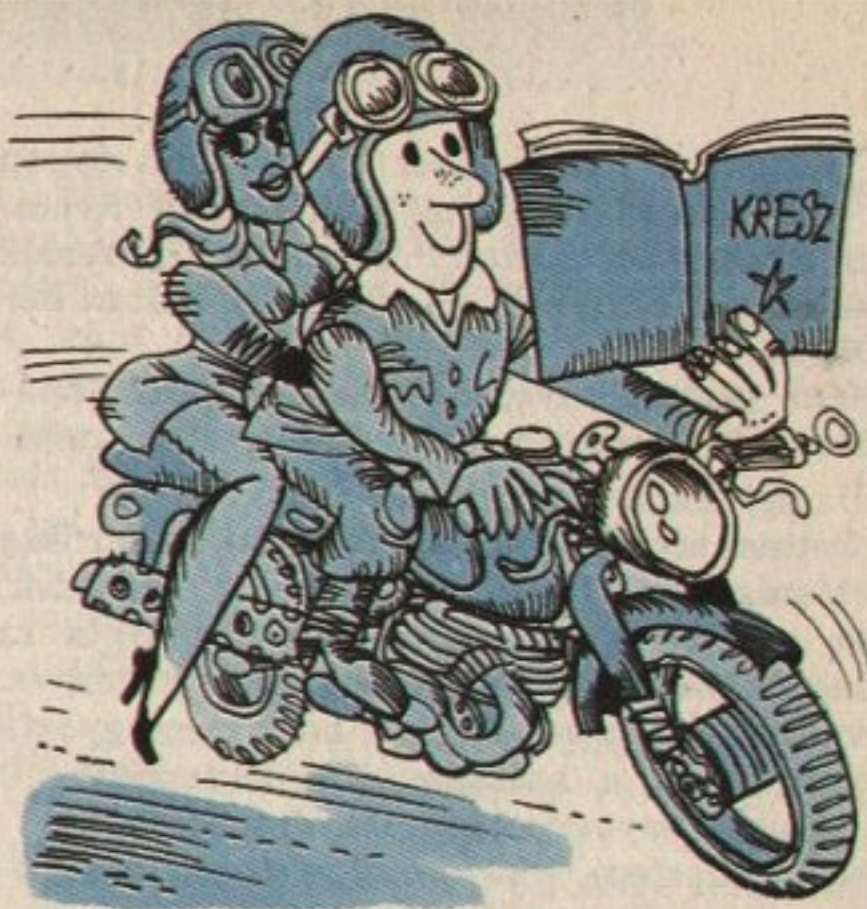
— Háromszázat.

— És hány KRESZ-t?

— Háromezret.

(Az az igazság, hogy a komlóiak igenis szeretik az írókat, s az irodalmat. Két példa erre:

Moldova Györgyöt például a Nyolcvan prédikátor című könyvéért presbiterre választották Komlón. Tudtommal rajta kívül magyar íróból eddig még sekrestyés se lett!

Petőfit pedig különösen kedvelik. Még élelmiszerboltot is neveztek el róla. Az a gyerek, aki ott nő fel, elmondhatja majd, hogy számára Petőfi a mindennapi kenyeret jelentette: az anyja ugyanis a Petőfi élelmiszerboltba küldte mindennap a kenyérért...)

SZOBROZUNK

Minden vidéki városban dicsekedve mondják: egyre több a tárlat, s egyre több a látogatója. (Hogy ebben mennyi a „csoportos” látogató, a kivezényelt diáksereg, azt ne firtassuk.)

Valamennyi városunknak eléggé szegényes viszont az állandó jellegű szabadtéri „kiállítása”: azaz, kevés mindenütt a köztéri szobor. A tanácsok kasszájában kevés aranyak csörögnek, egyetlen város sem engedheti meg magának igazából, hogy mecénás legyen, mert nincs miből.

Szegeden több éven át megrendezték a szabadtéri szoborbemutatókat. Egy-két alkotás minden évben a vandál kezek áldozatául esett. Évekig, akarva, nem akarva, a vandálok, a szoborrongálók

szabták meg, milyen szoborokkal gyarapodjék Szeged. A tanács ugyanis kénytelen volt a sérült, csonkolt szobrokat megvenni, megragasztatni, erre ment rá az egész szoborvásárlási alapja.

A tréfás kedvű szegediek azt mondják: lehet, hogy az alkotók maguk rongáltatták meg a műveket, így akarván elérni, hogy megvegyék azokat...

Kevés a szobrunk, s azokkal sem bánunk mindig jól.

Mezőtúron a városi tanács előcsarnokában egy sötét zugolyban áll az Anya gyermekével. Olyan rossz helyen, s annyira eldugva, hogy az ember az első pillantásra nem is tudja pontosan:

valóban szobor-e vagy csak egy lakáskérvényező dermedt kővé a hosszú várakozásban...

Komlón a Béta aknaiak kaptak egy faszobrot. A figurának, amelynek két orra, három szeme és megszámlálhatatlan sok végtagja van, a „Munkásegység” nevet adta az alkotó. Úgy látszik, a komlóiaknak erről a fogalomról más elképzeléseik vannak, s ezért úgy döntöttek, hogy a szobrot nem állítják ki a térre, hanem eldugják a klubjuk legkisebb szobájában. (Negyvennégy ezer forintért kicsit drága szobadísz.) Még át is keresztelték, a tévében éppen akkor futó rémfilm-sorozat hatására Belfegornak nevezték el. Megtekintettem én is a szobrot, jól tágra nyitva

mindhárom szememet, s meg kell állapítanom volt szellem és találékonyság az újrakeresztelőkben...

Sopronban, az egykori hadapródiskola udvarán állott Közép-Európa egyetlen Attila szobra. Ott most lakótelep épül, a szobor útban volt, megfoglák a daruval, félretették, s a földhányások alá került. A soproniak aggódtak, s joggal: szegény Attila, lassan nem csak a koporsóját, de még az egyetlen szobrát is keresnünk kell majd...

* * *

Egy kisebb város nem igen vesz magának szobrot, legfeljebb kap „fentről”. Azt meg nem mindig fogadja jó szívvel, pláne, ha egy kicsit modernebb stílusú.

A hódmezővásárhelyiek is annak idején csak „bizo-

mányba” fogadták el a híres Szántó Kovács János szobrot. Úgy állt az alku: megkapják egy évre, s ha addig nem szokják, nem szeretik meg, a minisztérium visszaveszi.

A szobor maradt.

Egy-egy szobrot akkor fogad igazán magáénak egy város lakossága, amikor már viccet is talál ki róla. Cegléden Somogyi József Dózsa

szobra hamar meghonosodott, mert hamar megszületett a vicc róla. Ime:

Dózsa mögött egyetlen parasztfigura áll, két kaszával a kezében. Eredetileg ketten álltak ott, de az egyik oda-szólt a társának:

— Fogd meg már egy kicsit a kaszámat, komám, beugrok ide az Alföldi vendéglőbe, egy kupica pálinkára...

A KONYHAFŐNÖK AJÁNLATAI

Járja az ember az országot, megéhezik, bemegy egy vendéglőbe, akár ne is kérje az étlapot, úgy is tudja, mi van rajta, még ha először jár is ott. Száz étlap közül kilencvenen ugyanaz a néhány étel szerepel: rántott-hús, párizsi szelet, sertéspörkölt, marhapörkölt, flecken...

Járja az ember az országot, bemegy egy művelődési házba, akár ne is kérje el a programot, úgy is tudja, mi van benne: irodalmi színpad, ifjúsági klub, kertbarátok köre, zongoraoktatás, balettiskola...

Van valami vigasztalan egyhangúság a mi szellemi táplálkozásunkban. Kevés a fantázia a művelődési házak programjának összeállításában.

Szokásossá vált újabban, hogy a művelődési házak kinyomtatják az „étlapjukat”, azaz a havi programjukat. (Vitatkozzon azon más,

hogy van-e annyi hasznuk ezeknek a füzetkéknek, mint amennyi a költségük. Nagykoroson azt hallottam, hogy 400 füzetecske öt-ezer forintba került.) Abasártól—Szolnokig összeszedtem tíz műsorajánlatot, s gondosan áttanulmányoztam valamennyit. Elégé uniformizálnak tünnek a programok. Nem mondom, hogy nem találtam érdekességeket. Ezt például a Szolnoki Műsorkalauz márciusi számából ollóztam ki, a 21. oldalról:

A gyermekklub rendezvényei:

21-én de. 10 órakor

Tavaszi ébredése — mesefilmvetítés

27-én 18 órakor

Az egyesített Rákóczi Tsz. pince klub-jában Külpolitikai Tájékoztató

De én nem az ilyen kuriózumokat keresem, hanem az olyan ingyencségeket, amelyek jobb vendéglőkben „A konyhafőnök mai

ajánlata" címszó alatt szerepelnek. Szóval olyan speciális szellemi táplálékokat, amelyet csak ott, abban az egy művelődési házban „főznek”, vagy legalábbis ott különbül készítik el, mint bárhol másutt az országban.

Mire is gondolkodok tulajdonképpen?

Elmondok két mintareceptet:

Klublottó Jászberényi módra. Végy 2 forintért egy klublottószelvényt, s bátran lépj be vele a Városi Ifjúsági Klub pénteki műsoros estjére, minthogy a szelvény belépőjegyül is szolgál. Negyven számot találsz a szelvényen, ikszelj át közülük hármat. Ha jól tippeltél: hanglemezt, könyvet, mozijegyet nyerhetsz. Ha nem, akkor kénytelen vagy beérni annyival, hogy jó társaságban, kellemesen töltöd az estét a kettesedért.

Filmhíradó à la Szentés. Végy egy jól dolgozó amatőrfilmes szakkört, készíttess vele negyedévenként híradót a városod életéről, s mutattasd be azt a helyi moziban. Csak arra ügyelj, hogy ne magyar filmek kísérműsora-

ként vetítsék, mert akkor hasztalan vesződtél, hatan ha látják művedet...

Hát igen, az lesz majd a szép világ, ha olyan híre lesz egy-egy tájjellegű kulturális csemegének, mint a paksi halászlének, vagy a debreceni orjalevesnek.

MILYEN MESSZE VAN SZAMOSKÉR MAKKOSHOTYKÁTÓL?

A szamoskéri Gáti Jancsi leszerelése után elment a KISZ-szervezetbe, kérte a tagfelvételét. Örömmel fogadták, ott is marasztották, de nem tagnak, hanem mindjárt titkárnak. Együttal ő lett a falu közművelődésének a gazdája is, merthogy a helyi „hagyomány” szerint az is

együtt jár a KISZ-titkári poszttal. És természetesen az MHSZ-ben is vezető aktivista lett, mert a magyar módi szerint, ha valahol felbukkan egy tettekreész fiatalember, azt addig kell terhelni mindenféle munkával, míg rá nem un, el nem megy a kedve mindentől. Így az-

tán Jancsi megy az MHSZ-szel célbalóni, az úttörőkkel kirándulni, rohan a KISZ-helyiséget kinyitni, hogy a fiatalok hallgathassák a recsegő lemezjátszót, pingpongozhassanak, asztalifocizhassanak. (Körülbelül ennyi az összes lehetőségük a „közművelődésre”.) És talán lesz majd egy citerazenekaruk is, az MHSZ kezdeményezi az egészet, igaz, hogy a citerázás nem kimondottan honvédelmi sport, de mindegy, ha lesz zenekar, Jancsi biztosan lelkesen fog pengetni benne. És melleleg minden hajnalban eljár Mátészalkára dolgozni. Csinálja lelkesen, rendületlenül, mint az elődei tették, míg ő is nagyon bele nem fárad. Mert feladatot mindenhol kapnak, de segítséget alig.

A közös tanács a szomszédban székel, Szamosszege, a segítségnek főként onnan kellene jönnie. Öt kilométer választja el egymástól a két falut. Régen csak a Szamos töltésén lehetett átjárni, földúton. Ma már kiépített út van, járható út, a tanács vezetői mégis ritkán járhatnak rajta, máskülönben észrevették volna már, mennyire gazdátlan a kultúra ügye Szamoskérén.

Ugyanazon a vasárnapon, amikor Kéren jártam, megfordultam egy másik apró falucskában is, Zemplénben, Makkoshotykán. Ennek a falunak nem sokkal van több lakója mint Szamoskérnek, de a kulturális pezsgést tekintve, mai divatos szóval: nagyságrendek választják el egymástól a két falut.

Hudivók István művelődési ház igazgató (egyébként kontírozó könyvelő a „polgári” foglalatossága) lelkes kis gárdát épített ki magának Makkoshotykán. Náluk még él a falusi színjátszás, a műkedvelés hagyománya. Az utóbbi években öt színdarabot mutattak be. Érdekes a címlista: A cigány; A falu rossza; Férjhez megy a bíró

lánya; Sári bíró; A kísértet házhoz jön. Mitagadás, eléggé vegyes műsor: a népszínműtől, Móricz Zsigmondon át, egészen Oscar Wilde-ig terjed a skála. Emellett gyakran fogadnak pesti műsorokat, meg a miskolci színház is szerepelt náluk.

Nagyok az ellentétek Szamoskér és Makkoshotyka között. Egy valamiben voltak csak közös nevezőn. Mindkét helyen azt panaszolták, (röstellkedve merem csak leírni, és minden kommentár nélkül), hogy a pedagógusok nem segítenek a közművelődési munkában.

Makkoshotyka ott van Sárospatak, a patinás iskola-város, sok százados művelődési centrum tözsomszédságában.

— Érződik-e Patak kisugárzása? — kérdeztem.

— Patakon nincs kultúrotthon, illetve van egy nagyon rozoga, oszlopokkal feltámogatott épület. Így, aztán a pataki fiatalok is idejárnak szórakozni...

Én persze nem ilyen kisugárzásra gondoltam, vágytam. Ez van, ezt kell szeretni — mondják. De miért kellene szeretni?!

Szamoskérén azon a vasárnapon egy vándorkereskedő ütötte fel a sátrát. Debrecenből jött: hozott garbókat, kardigánokat, mindenféle kötött holmikat. Régóta a faluba jár, s ha kell, rendelésre is hoz testre, méretre szabott holmikat.

Milyen jó lenne, ha néha Debrecenből vagy máshonnan vándor közművelők érkeznének Szamoskérre, s felütnék a sátrukat ott, sűrűn vissza-visszatérnének oda, s ha kell, rendelésre is hoznák a testre, méretre szabott kultúrát...

KOCCINTSUNK A KULTÚRÁRA! AVAGY: MITŐL SZÓL A TÁROGATÓ?

A művelődési ház büféjében kapatos férfiú énekelgeti mély meggyőződéssel:

— Nem kell pénz a boldogsághoz, nem kell ahhoz semmi...

Hát lehetséges, hogy a boldogsághoz nem kell pénz, de a közművelődéshez annál inkább. S hogy honnan lehet előteremteni? A legkülönbözőbb forrásokból. Többek között a boldogságról oly elkeseredetten nótázó férfiú zsebéből, azaz a kultúrházi büfék bevételeiből.

Hogy ez mennyire nem mellékes, arra egyetlen példát hadd mondjak. A Békés megyei Végegyházán egy év alatt 130 ezer forintot kerestek a művelődési ház büféjében, s

azt a pénzt mind a közművelődésre költhették. (A falunak mindössze 2500 lakója van. Harmadfélezer embertől gyönyörű teljesítmény, hogy ennyit összeittak a kultúra érdekében.)

Egy másik békési faluban az új igazgató szigorúan megtiltotta, hogy szeszesített mérjenek a művelődési ház büféjében. Erre az ÁFÉSZ azt mondta: akkor pedig ő lehúzza a rolót, mert szeszesmentes italokból nem jön össze annyi, amennyiért érdemes a büfét fenntartani. Az ÁFÉSZ-szel pedig nem érdemes összeharagudni, mert némi készpénzzel is támogatja a ház költségvetését. Mit tehetett az igazgató? A szesztelenítési rendelkezést a szemére takarja, hogy ne lássa: a tilalom ellenére is hordják a palackozott szeszt a büféből.

Tetszenek ismerni, ugye, a buta férj esetét, akit egyszer azon kapott a felesége, hogy könyvet forgat a kezében.

— Hát te mit csinálsz? — kérdezte meglepődve az asszony.

— Tanulok! — így a férj büszkén.

Mire az asszony, kétségbeesetten:

— Inkább igyál, fiam. Az legalább meglát-szik rajtad!

Meg kell vallani, hogy egy kicsit a buta férjekre is spekulálunk. Azokra, akik sajnálják a húsz forintot arra, hogy belépőjegyet váltsanak a művelődési ház valamelyik rendezvényére. Nem sajnálják viszont sokszor a tiszteresét sem, ha azt baráti körben a büfében költhetik el.

Akkor inkább igyanak, mondjuk magunkban elnézően, az legalább meglát-szik a közművelődésen...

Szerényen, csendesen, de nagyon sok helyen felvetették, mennyire nincsenek megfizetve a

művelődés munkásai. Egy városi művelődési ház egyetemet végzett munkásművelődési előadója havi kétezer forintot keres. Kevesebbet, mint azok, akik között a kultúrát kell hintenie. Ez is egyik oka annak, hogy a közművelődésben dolgozók nem mindig a legrátermettebbek, leghozzáértőbbek közül kerülnek ki. Vagy ahogy egyik ismerősöm megfogalmazta: egyre több közöttük a főfoglalkozású, de egyre kevesebb a hivatásos. Mert ennyi pénzért csak az megy erre a pályára, aki nagyon nagy szenvedéllyel csinálja. Vagy aki jobbat nem talál...

Sokan dolgoznak a közművelődés különböző területein mellékfoglalkozásban, másodállásban. A számukra fizetett tiszteletdíjak is meglehetősen soványak. A szamosszegi mozigépész igen érzékletesen fogalmazott, amikor azt mondta:

— Uram, a tehenem többet keres, mint én...

Valóban, ezek nem nagyon jól „tejelő” állások. Pedig a különböző szakkörök, klubok, csoportok vezetői nagyon hasznos munkát végeznek — sokszor havi 3—400 (sőt: 250) forintért. Megvolna a szándék, hogy emeljenek egy kicsikét ezeken a díjakon, talán még a pénzt is elő lehetne teremteni rá. De jött egy rendelkezés, hogy 1976-ban a művelődési házakban a személyi költségekre fordított kiadások nem lehetnek magasabbak, mint 1975 augusztus elsején voltak.

Mezőkovácsházán közművelődési szempontból rossz év volt az 1975-ös, pangott a kulturális élet. Tavaly az új igazgató megpróbált életet vinni a művelődési ház falai közé. Új köröket, csoportokat szervezett — főhetett is eleget a feje, honnan vegye elő az új körvezetők tiszteletdíját. De népünket még sohasem hagyta cserben egészséges ösztöne: Mezőkovácsházán és másutt is megtalálták a kiskaput, kifundálták, hogyan oldják meg, hogy a kecske is jól lakjon, a káposzta is megmaradjon, hogy új körök is indulhassanak, de azért a személyi költségek befagyasztásáról intézkedő rendelkezés is tiszteletben tartassék...

Az említett Mezőkovácsházán az évforduló alkalmából egy Rákóczi estet rendeztek. Úgy tervezték, hogy megadják a módját: s az esti csendben, a kuruckor hangulatát idézendő, tárogató szól majd fent a toronyban. Szereztek is Pestről tárogatót, meg tárogatóst is hozzá. Gondot csak egy okozott: milyen pénzügyi machinációval ériék el, hogy a tiszteletdíjat ki tudják fizetni a tárogatósnak, hiszen az is személyi költség...

Ki hitte volna, hogy egy tárogató művészi megszólaltatásához nem a zeneakadémiai stúdium a legfontosabb, hanem a kettős könyvelői képesítés?

Tisztelet a tisztes iparnak! Igazán nagy szolgálatot tettek a hajdani ipartestületek a közművelődésnek. Ha nem iparkodtak volna annyira, hol lenne ma hajléka a kultúrának Szentesen, Mezőtúron, Jászberényben, Mátészalkán? És még sorolhatnánk azokat a városokat, amelyekben még ma is a régi iparösszeházak adnak otthont a művelődésnek. Nem is nagyon lehet okolni a városokat, hogy harminc év alatt nem jutott mindenütt új művelődési házra, hiszen annyi mindenre kellett a pénz. Annak persze nehéz okát, magyarázatát adni, hogy miért tudott korszerű művelődési centrumot építeni Kecskemét, Veszprém, Vác — s miért nem tudott Pécs, Szolnok vagy Szeged?

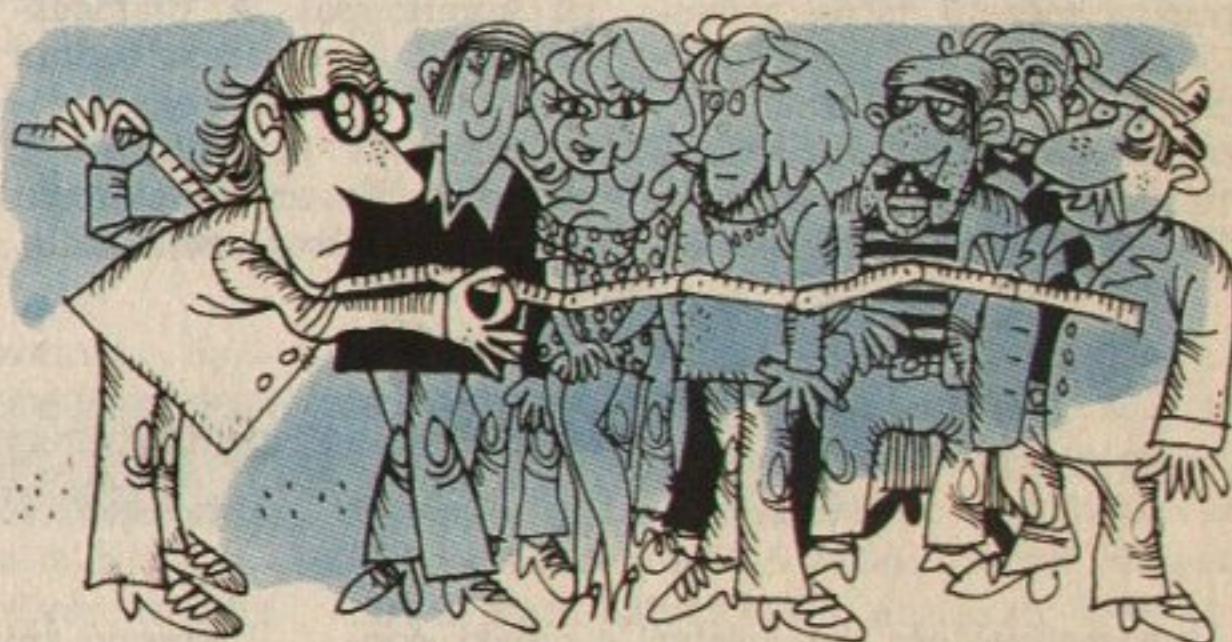
Püspökladány tavaly kapott új művelődési házat. Szemre igen mutatós, bár azt elég nehéz megállapítani, hogy melyik az eleje, s melyik a hátulja. Nem is ez a baj, hanem az, hogy a színháztermébe mindössze 292 ember fér be. Emellett már eltörpül az olyan apróság, hogy a tervezők elfelejtkeztek arról: ha színház jön, az díszletet is hoz, s azt valahogy be is kell juttatni a terembe. Utólag építettek hozzá egy sóhajok (vagy inkább káromkodások) hídját, amelyen sűrű fohászkodások között cipelik fel a díszleteket. Aztán ott az újabb gond: az első díszletajtó még hatméteres, de a második már csak két méter és tíz centi, azon már csak zanzásítva fér be a díszlet.

Másutt viszont éppen az ellenkezőjére panaszkodnak: túl nagy, vagy legalább is annak tűnik a színházterem. A szamoszegi művelődési ház 320 személyt tudna befogadni, de ritkán láttak

együtt egyszerre ennyi embert.

Tessék összevetni: Püspökladánynak tizenhatezer a lélekszáma, Szamoszegé pedig még a háromezret sem éri el. Igaz, a kultúrát nem collstokkal mérik. Mégsem ártana jobban odafigyelni a kulturális javak felparcellázásánál.

És ha már a méreteknél tartunk: jó volna tudni, mennyi az a legoptimálisabb terület — négyzetméterre átszámítva — amelyen legjobban fejlődik, izmosodik a kultúra gyenge palántája. (Jaj, de szépen tudom kife-

jezni magamat! Nem hiába forgolódom annyit a közművelődés berkeiben!)

Szóval azt kellene kicentízní, kinek van nagyobb igaza az ádázul vitatkozók közül: a nagycsoportosoknak, vagy a kiscsoportosoknak? Nem óvodai vitáról van szó, természetesen, még ha néha azon a szinten folyik is a vita. Arról van szó, hogy megpróbáljam végre magyarul is elmondani, hogy kisebb vagy nagyobb csoportokban műveljük, szórakoztassuk-e az embereket?

Kezdetben voltak a nagyteremhivők. Elvük az volt, hogy bálók kelljenek, műsoros estek, színházi előadások, látványos rendezvények, sok résztvevővel.

Ma már ez nem divat. Egy kultúrház-igazgató panaszkolta, hogy egyes társai úgy néznek rá, mint a bélpoklosra, csak azért, mert időnként a nagytermet is megtölti közönséggel. Ma a kiscsoport a sikk: a kis létszámú körök, klubok, tanfolyamok, irodalmi színpadok. (Közművelődési tolvajnyelven: a tartós kis közösségek.)

A kedves olvasó most azt mondhatná: hol itt a probléma? Mondvacsinált ügy: vagy kiscsoport — vagy nagycsoport.

Csak mondja is a kedves olvasó, mert így igaz!

Miért vagy-vagy? Is, is.

Egyébként sem a méretei tesznek kicsivé vagy naggyá egy művelődési intézményt, hanem a benne folyó munka. Meg az olyan „apróságok”, amelyenről például egy országjáró művész ismerősöm mesélt:

— Két helyen léptem fel egy vasárnap. Előbb egy Pápa melletti falucskában, Nagygyimóton. Kicsi a kultúrház, szűkös öltözőben szorongtunk. A helybeli kissek voltak a műsor gazdái, rendezésben járatlan, tapasztalatlan ifjú emberkéek. Arra mégis kiterjedt a figyelmük, hogy mosdóvíz és ivóvíz legyen az öltözőben. Még kólával, keksszel is megkínáltak bennünket. Azt

a kis kultúrházát én igen nagynak éreztem. Aztán átmentünk Devecserre, az impozáns méretű járási művelődési központba, amely függetlenített apparátussal dolgozik. Az öltözőnk tágas volt csak éppen a víz nem folyt a csapból, inni sem le-

hetett, mosakodni sem, mert arra senkinek nem terjedt ki a figyelme, hogy egy kancsó vizet, s néhány poharat behozzon. Azt a kultúrházát én a méretei ellenére is igen kicsinek éreztem...

Naggyá, vagy kicsinnyé tehet egy művelődési házát a közönsége is. Martfűről mesélik, hogy egy tízperces áramszünetet csendben, figyelmezetten ült végig a helyén a közönség.

Szamoszegen egy ellenpéldát meséltek. (Nem akarom a szamoszegieket bántani, megeshetett, meg is esett máshol is már hasonló.)

A műsoros est elején a második sorból, egy részeg néző „párbeszédbe” kezdett a színpadon dolgozó népszerű komikussal. A dialógusnak csak a rendezők tudták véget vetni azzal, hogy a részeg férfit kivonszolták a teremből. Zavartalanul ment tovább a műsor, mindaddig,

míg meg nem jelent a sűgőlyukban az ördög. A jeles népdalénekesnő meghökkenve látta, hogy a sűgőlyukból egy fekete, kormos-mocskos alak mászik elő. Kiderült, hogy egy másik részeg férfiú bemászott egy szűk ablakocskán a kultúrház pincéjébe, ott belehuppant a szénporba, végig gázolt a pincét elárasztó talajvizen, s a sűgőlyukon át próbált felmászni a színpadra. Sikerült őt is „ártalmatlanná” tenni, folyt tovább a műsor. Aztán később az egyik prózai műsorszám alatt háttér-zene-ként vad zongorafutamok hangzottak fel. Kiderült, hogy két részeg kamasz a hátsó bejáraton betévedt a ház egyik termébe, talált ott egy lezáratlan zongorát, s azonmód nekiestek, zongoratudásukat kipróbálni rajta.

Hát ennyi „mulatságos” epizód még egy filmvígjátékba is elég lenne...

KENYÉR ÉS VÉGSZÓ

A közművelődés erős bástyái a vidéki színtársulatok.

A bástya erős, csak éppen az épületek roskatagok, amelyekben a társulatok játszani kényszerülnek. A Szegedi Nemzeti Színház öreg, zsíros ülései arra nevelik a nézőt, hogy csendben, moccanatlan figyeljen a színpadra, mert ha egyet mozdul, éktelen nyikorgásba kezd az egész széksor. Ott lenne még a Kis Színház, de ott már hosszú ideje a Pereskedők van műsoron, címszerepben a Városi Beruházási Vállalattal, a Szegedi Tervező Szövetkezettel, a Szegedi Magas- és Mélyépítő Vállalattal, meg a színház igazgatóságával. Nyolc éve folyik az építkezés, többször megígérték már az átadását, de az átépítést — a nagy sikertelenségre való tekintettel — állandóan prolongálták...

Néha már annak örül a színész, ha tájolhat: egyik-másik vidéki kultúrotthon korszerűbb, különb, mint a színház.

Apropó, tájolás. Ki hitte volna, hogy a kultúrának is vannak felségvizei? Szigorúan körül van határolva, ki hol halászhat a közművelődés tengerében, úgy ám! Azon sem csodálkozhatnánk, ha egyszer az angol-izlandi tőkehal-háború mintájára kirobbanna Békés és Csongrád között a színtársulat-háború.

Panaszkodták Mezőkovácsházán: hozzájuk csak a békéscsabai Jókai Színház jöhet játszani. Panaszták Szentesen: náluk csak a szegediek tájolhatnak. Sopronban is panaszt-

kodott az újjáépített Petőfi Színház igazgatója: megyei ukáz van arra, hogy elsősorban a győri társulatot kötelesek fogadni. Mindenütt azt mondják: ha több társulat járhatna hozzájuk, több estén meg tudnák tölteni a színháztermüket. De nem jöhet. Hogy miért? Valószínűleg azért, mert a színházak anyagi támogatást kapnak a saját megyei tanácsuktól. És a pénzt adó szervek — a közművelődés üdvére és dicsőségére — így gondolkodnak: a mi kontónkra ne szórakozzanak a más megyébe valósiak!

A tájelőadáshoz minden színésznek rengeteg élménye fűződik. Gerbár Tibor, a debreceni Csokonai Színház művésze, évekig a Déryné társulatában játszott. Tele van történetekkel ebből az időszakból. Íme kettő közülük:

— Csizmarek híres vígjátékát, a Bújócskát játszottuk egy falusi moziban, ahol a padlóhoz voltak csavarozva a székek. A színpad hátul volt, a közönség háttal ült, s az ülésen hátratekeredve nézte az előadást. Ez a kényelmetlen póz nagyon fárasztó volt, így aztán a harmadik felvonásban már csak a poénoknál fordultak meg a nézők...

— Falusi iskolaudvaron játszottunk, nyáron. A Tartuffe volt műsoron. De nem tudtuk elkezdeni, mert szünet nélkül, szakadatlanul szólt a harang. Végül is a szervezőnk mentette meg a helyzetet: elcsalta a harangozót a kocsmába. Az ital nyelvén mindig szót ért a magyar...

Kedves színházi történet, témája: a színész örökös drukkja amiatt, hogy el ne felejtse a szerepet. Marsay Magda, a debreceni operatársulat tagja, váratlanul ugrott be a Manonba, s nagyon izgult azért, hogy a szöveg pontosan az eszébe jusson. Ennek tulajdonítható, hogy a negyedik felvonásban ahelyett, hogy „kenyeret, s vizet hozzá magaddal, édes”, azt énekelte:

— Kenyeret, s végszót hozzá magaddal, édes...

Kovács Gyula, a debreceni színház fővilágosítója, kötetben is kiadhatná történeteit „Egy világosító emlékiratai” címmel. Ilyeneket tud mesélni:

— Régebben sokszor kellett olyan helyen fellépünk, ahol még villany sem volt. Kisáron például tartottunk úgy előadást, hogy

kocsigyertyákkal tettük világossá a színpadot, s a reflektorfényt a gépkocsink reflektorára szolgáltattuk. A nézőtér első sorában ülők zsebéből pedig előkerültek az elemlámpák, amelyeket mindig arra a színészre irányítottak, aki éppen beszélt. Úgy „fejgépeztek” nekünk, mintha szakképzett színházi világosítók lettek volna...

— Nyírmihálydiban Maxim-lámpákkal kellett világítanunk. Kettőt feltettünk oldalt a két cserépkályhára, egyet pedig belógattunk a színpad közepére. Egyszerre csak látom ám, hogy a színpadon lógó Maxim fénye veszedelmesen kezd halványodni, percekben belül el is alszik, csinálni kellene valamit. A színpadon levő színész kiintett nekem, én bementem, felálltam egy székre, felpumpáltam a lámpát. Aztán megfordultam a széken, meghajoltam a közönség felé, s kimentem. Életem legsikeresebb fellépése volt: produkcióm nyiltszíni tapssal köszönték meg...

— Sátoraljaújhelyen, az öreg, kopott színházteremben léptünk fel. Egyszer csak érzem, hogy valami rettenetesen kellemetlen szag terjeng a levegőben, olyan mint az égett kábel szaga. Nézem, hát látom ám, hogy a három kábelfejből egy vörösen izzik. Most mit csináljak, állítsuk le az előadást? Odaszóltam a fiúknak: van-e jó tüdőtök? Ha van, akkor gyertek és fújjátok a kábelt, próbáljuk lehűteni. Így fújtuk, hűtöttük a felvonás végéig...

Azért ezt a történetet hagytam utolsónak, mert ez példázatnak is szép, hiszen egy ilyen kábelfűzéshez, mint tudjuk nemcsak tüdő kell. Szív is. Mint tudjuk.

MIT MONDOTT AZ ÖREG JUHÁSZ?

(KÖLCSÖNKAPOTT TÖRTÉNET)

Aközművelődés napszámosainak is nevezhetnénk azokat a művészeket, akik fáradhatatlanul járkák az országot, közönségük hívó szavára eljutnak a legeldugottabb falucskába is.

A kultúra egyik lelkes gyalogmunkása Béres Ferenc is, aki éppen tavaly kapta meg munkássága méltó elismeréseként a Liszt Ferenc díj első fokozatát. Béres Ferenc nemcsak szép dalok tudója, de ízes szavú történetmesélő is. Tőle hallottam:

— Néhány éve történt. Gaál Gabriella, a magyar dal kitűnő megszólaltatója, nekem kedves kollégám, nógatott, hogy menjünk el már egyszer a szülőfalumba, a sokat emlegetett Cserehátra, mert már nagyon kíváncsi a sokszor emlegetett tájra és az ott élő emberekre. Forró nyári napon szerepeltünk Gagybátorban. A gyermekkori pajtások látása, az ott-honi környezet izgalma, az emlékező érzések feszülése a torkomat szorongatta. A szép dalok sodrása, a mosolygó szemek várakozó tekintete végül is feloldotta a hangomat remegtető görcsöket és formás, szép műsorral viszonoztuk falum lakóinak szerető fogadtatását.

Másnap délután Szászfán, este pedig Krasznokvajdán léptünk fel. Templomozás után lassan gyűlt a nép a „kultúrba”. A várakozó időt egy szobácska hűvösében, csendes beszélgetéssel ütöttük el. Már műsorkezdéshez készülődtünk, amikor a kapun egy peckes járású, jó tartású öregember lépett be. Egyenesen felém tartott. Mutatóujjával megpöccintette kalapját, jelezvén, hogy tiszteSSéggel köszönt, majd megszólalt:

— Kedves uram, én azt a Béres Ferit keresem.

— Én vagyok az, kedves bátyám.

— No, Isten éltesen, öcsém, apádat, a Janit, igen jól ismertem, sokszor nótáztam vele. Hej, az tudott csak szépen danólni! No, hát azért gyűttem, hogy a fiát is meghallgassam, nem esett-e messze az alma a fájátul.

(Közben megtudtam, hogy a látogatóban Nagy András bátyámat, egy életet végig nótázó nyugdíjas juhászt kell tisztelnem, aki ugyan már jól túl a nyolcvanon, még mindig megfordul a menyecske után.)

Gaál Gabi, az örökös tré-

facsináló, mindjárt széket rakott András bácsi alá és a színpad közelébe ültette, mondván, hogy onnan jól hallhatja, láthatja a műsort. De András bátyámat már inkább a művészasszony érdekelte, akit hamarosan a bizalmába fogadott.

A műsort elkezdtük. Csereháti dalokból szedtem bokrétát. Muzsikusaink dülledő szemekkel figyelték minden mozdulatomat, nagy igyekezettel mozdultak minden hanglejtésre. A banda négy tagból állt. Prímásom egy mindig vigyorgó, foghíjas delli legény volt, akinek az erős testi munkában elnehezült ujjai alatt diszkréten nyivákkolt a hegedű. A brácsás szakadt vonója rendületlenül fűrészelte a „dűvő” brummogó akkordjait a megmaradt két húron. A cimbalmos húr- híjas, sok-sok bálozást, lakodalmat megért rozoga cimbalmán igyekezett néhány futammal cikázni. A bőgős sokszor megrugdalt öreg bőgőjén recsegtette a basszusokat, melyeknek különös hangszínét bélhúr és ezüsthúr helyett színes kábeldrót adta.

Gaál Gabi odafordult a műsorom végén az öreghez:

— Mondja, András bátyám, hát aztán mit szól a Béres Ferihez?

— No, hát mit szóljak, nem kell ahhoz szólni kérem semmit.

— Ugye milyen szépen énekel?

A jó öreg a kérdést igen fontosnak tartva, magát kihúzza, nem kis göggel a hangjában mondta:

— Hát köll is neki, ha nem akar dógozni!

AZ UNATKOZÓ OROSZLÁN

Vasárnap délelőtt volt és a kőoroszlán nagyon unatkozott a városka főterén. Az éjszaka elég szórakoztatóan telt, lakodalom volt a szomszédos Oroszlán Szállóban, s óránként ki-kiugrott onnan egy kised csoport veszekedni, verekedni. Az oroszlán azon tűnődött, hogy jó volna lehozni a várból a séregbontó ágyúkat, s közéjük szórni egy sorozatot.

Reggel azonban a lakodalmások hazamentek, és attól kezdve pokolian unalmas lett minden. Délután az oroszlán leszállt a talapzatáról, elindult csavarogni a városban. Átsétált a tér túlsó végében levő templomhoz, amelyen büszke tábla hirdeti, hogy az épület műemlék, s egy Dorfmeister freskó van benne. Az oroszlán imádta a freskókat, szívesen megnézte volna, de a templom tíz év óta zárva van, mert életveszélyes, szinte csak a műemlék-tábla tartja össze az épületet.

Elsétált inkább a művelődési házhoz, belopakodott az udvarra. Óvatosan, vigyázva, nehogy kidöntse az épületet támogató fagerendákat. Minden ajtó kulcsra volt zárva, az oroszlán leült az árnyas, szép udvaron, s nézelődött. Ide tennék két pingpongasztalt, amoda egy lengőkuglit, arrább egy betonasztalt a sakkozónak — így okoskodott magában, — s akkor nem lenne itt olyan üres és sivár minden egy-egy nyári vasárnapon. (Mik meg nem fordulnak egy buta kőoroszlán fejében!)

Sétált tovább, s bekukkantott a város egyetlen valamire való presszójába, a Tinódiba. Gyerekek ültek a cukiban — gyereknap volt éppen, — s mindannyian kókusz-fagylaltot ettek. Két eset lehetséges, morfondírozott az oroszlán: vagy minden gyerek a kókuszt szereti, vagy nincs más fagylalt a városban.

A Nejlóban, az Aranykorsó kisvendéglőben nagyobb élet volt, s kellemes, otthonos oroszlan-szag szállt ki onnan. A kőoroszlán szívesen betért volna oda, de ő a buta fejével inkább művelődni akart. Átment hát inkább a moziba, ahol éppen az Azonosítás című magyar filmet vetítették harminc néző előtt. Öt percnél tovább nem volt türelme ott maradni. Leült egy kicsit a mozi előtti parkban, nézegette a szökőkutat, amelyből egy szikrányi víz sem szökött, aztán lassan visszabandukolt a főterre. Meglepődött azon, hogy a könyvesboltot nyitva találta. Aztán rájött, hogy éppen ünnepi könyvhét van. Negyedórát szaglászott a könyvek között háborítatlanul, közben egyetlen vevő be nem topant a boltba.

Az oroszlán annyira unatkozott, hogy még az is felvetődött benne: ki kellene sétálnia a várba, a múzeumba. De elvetette a bohókás gondolatot, hiszen ismerte ő is a régi történetet az unatkozó házaspárról, akik céltalanul ügyelegve az utcán, véletlenül a városi múzeum elé tévedtek.

— Mondd, szívem, nem kellene bemenünk ide? — vetődött fel hirtelenül az ötlet az asszonyban.

— Hova gondolsz, szívem, — mondta megütközve a férj, — még azt hihetnék, hogy nem vagyunk idevalósiak...

Így aztán az oroszlán visszaült a talapzatára, s tűnődni kezdett újfent. Milyen kár, gondolta, hogy a várvédő hősök csak egyszer ro-

hantak ki a törökre. Annak a négyszázadik évfordulóját 1966-ban nagy felhajtással megünnepelték, s abból az alkalomból hirtelenjében nagyot fejlődött a város, volt néhány évig tartó pezsgés. Most megint állóvíz-nyugalom honol mindenütt. Kár lenne száz évet várni az újabb kirohanással...

Az adatokból, gondolom, már kiolvasták, hogy a szóban forgó oroszlán szigetvári illetőségű. Egyik-másik adat, persze, megtévesztő is lehet, mert nem csak egyetlen városra jellemző. Hogy csak a múzeumi témánál maradjunk: egy verőfényes tél végi vasárnapon a híres győri Xantus János múzeumban jártunk. Zavartalanul szemlélődhettünk, mert rajtunk,

két pestin kívül egy lélek sem volt a múzeumban, leszámítva a teremőröket.

A vasárnapi unalom nem speciálisan szigetvári jelenség. Sopronban járva, vasárnap, zárva találtuk az ifjúsági házat. A Liszt Ferenc Művelődési Központ kapui nyitva voltak ugyan, éppen csak program nem volt aznapra tervezve. A soproni színház is általában csak hétfőtől péntekig él, szombaton vagy vasárnap elvétele van műsor.

Kialakult egy vita népművelési berkekben arról is, hogy a hét melyik napjai alkalmasak a közművelődésre, s melyik nem. Anyám jut eszembe, aki annak idején, mielőtt tyúkot ültetett volna, elővette a kalendáriumot, s abból számította ki, a holdjárás-tól függően, hogy a kiszemelt nap alkalmas-e a művelés elvégzésére. Egyes művelődési otthonok vezetői azt vélik kiolvasni a holdjárásból, hogy a szombat és a vasárnap nem igazán alkalmas a kulturálódásra. Ennek ellentmondani látszik az a tény, hogy mégiscsak ezen a két napon van az embereknek a legtöbb szabad ideje. Márpedig a művelődéshez, sok minden más mellett, némi ráérő idő is kell.

Néhol számolnak is ezzel. Győrtől például, a Rába Művelődési Házban, brigádvásárnapokat szerveznek, amelyeken együtt szórakozhat-művelődhet a brigád, a családtagok be-

vonásával. Mezőtúron vasárnap is nyitva van a városi könyvtár, s állítólag nem fölöslegesen, mert mindig van látogatója.

A vita a tyúkültetésről, akarom mondani a csillagok konstellációjának a közművelődésre gyakorolt hatásáról, tovább tart. Eközben az ország tele van vasárnap zárva tartó művelődési intézményekkel — az utcák pedig tele vannak unatkozókkal.

És nemcsak unatkozó kőoroszlánok ténfergnek a vidéki városokban, hanem unatkozó fiatalok is, nagy csapatokban...

KUNOK FÖLDJÉN, JÁSZOK FÖLDJÉN

Mezőtúrnak — a fazekaságon kívül — két híressége volt: a túri vásár és a túri bicska. (Ismert szólás volt a kun városok környékén, hogy akit Karcagon meg nem lopnak, Kisújon meg nem szólnak, Túrkevéen meg nem ölelnek, Mezőtúron meg nem bicskáznak — az elmehet a világ végére is.)

Jövőre lesz hatszáz éve, hogy Nagy Lajos királyunk várossá „ütötte” Mezőtúrt, az évfordulóra fel akarják eleveníteni a régi hagyományt. Na, nem a bicskázást, hanem a híres túri vásárt. Lesz ott minden: laci-konyha, mézeskalács, kör-hinta, mindenféle vásári portéka. A városi tanács sátrában esetleg még egy-két tanyai iskolát is lehet majd venni...

Mezőtúr ugyanis darabonként adogatja el a múltját:

a tanyavilágot. Tavaly, amikor ott jártam, két elnéptelenedett tanyai iskolát kínáltak eladásra: a Tulakörös I-et és a Szárazlapost. Volt humora a túri embernek: száraznak nevezte azt a lapost, amelyik mindig nedves volt. A Tulakörös határ-rész pedig csak azért van — a túri mondás szerint —, hogy lyuk ne legyen a földön. Itt „gazdálkodott” az a téesz is, amelyet a vezetői elkártyáztak. Mellesleg szólva azt a rossz földet legfeljebb csak ultin lehetett eljátszani, egy komolyabb kártyaklubban már nem fogadták volna el tétnek. De hagyjuk a témát, mert hallatára kinyílik a túri bicska a zsebekben...

Amennyire elnéptelenednek a tanyai iskolák, annál jobban benépesülnek a városban levők. Nemcsak gye-

rekekkel, felnőttekkel is. A tudományokkal nehezen birkózó esti iskolások világában sok derűs epizód adódik. A mezőtúri felnőtteket oktató pedagógusok számos történetet tudnak mesélni. Egyet közülük hadd meséljek tovább én is:

Vizsga van az esti iskolában. Az ötvenéves „diák” a bőr részeiből felel. A hámréteg könnyen eszébe jut, de a következő, az irharéteg már nem. A tanár segíteni próbál:

— Bunda is van ilyen... igen értékes bunda...

Felderül a vizsgázó arca és kivágja:

— Perzsaláb.

De a legjellemzőbb epizód talán a következő:

Beállít a derék tanyai magyar az esti iskola igazgató-

jához, közli, hogy nagyon szeretné elvégezni a hetediket, meg a nyolcadikat.

— Jól teszi, bátyám — lelkesedik a derék pedagógus —, hiszen anélkül már nehéz eligazodni a világban, mindenki érzi, hogy milyen nagyon kell a műveltség...

— Igen, igen — bólogat helybenhagyólag a magyar —, meg a jogosítvány is nagyon kellene, oszt anélkül nem adják meg, pedig a Merkurnál már befizettünk az autóra...

Tetszenek tudni, mi az a *pendzsom*? Tanyai házibuli. Régvolt idők kedvenc szórakozása. Kipakolták a kevéske bútort a házból, a házigazda citerázott, a vendégek nótáztak, táncolgattak. Belépődíj nem volt, a gazda borát kellett megvenni, iszogatni. A buli többnyire egy jó kiadós verekedéssel ért véget.

A bandázás férfiak szórakozása volt, afféle klubösszejövetel a lovak faránál, az istállóban. A program többnyire a kártyázás volt, s különböző erőfitogtató, ki bír többet? mutatványok. Például, hogy ki bír messzebbre

elvinni a vállán egy zsák búzát.

A kolompolás is főként férfimulatság volt, nagyszombaton hajnalban űzték, pálinkával, kaláccsal fogadták mindenütt a kolomposokat.

Aztán volt a *méta*, meg a *csülkőzés* — és sokfajta más játék, amelyet a *páskom*on, a tanyák melletti füves térségen űztek a fiatalok.

Jászszentandrásen nagy gonddal gyűjtik össze ezeket a hagyományokat, s fel is elevenítenek közülük néhányat, persze, a mai kor igényeinek megfelelően.

Néhány faluval arrább, Jászládányban másfajta „népi játékok” divatoznak most nagyon: a *torzsalkodó*, meg az *utálkozó*.

Torzsalkodik egymással a művelődési ház és az ifjúsági szervezet. Vitatkoznak azon, hogy kell-e külön ifjúsági ház? És ha kell, akkor azt ki irányítsa? Ki a legény a kultúra csárdájában?

Utálkozva beszél egymásról a régi kórus, meg az új. Ez utóbbi a régi kórusból vált ki, elfajult személyi viták miatt. A vita még a közösségi tanácsot is foglalkoztatta, sőt, nem is fért meg Ládány határai között: a megyei újság több ízben cikkezett a jászládányi kórusháborúról, megpróbált igazságot osztani, de teljesen eredménytelenül.

Hát ennél már az is okosabb, hasznosabb szórakozás, ha valaki egy zsák búzával a vállán szaladgál föl s alá...

HOGY A NÓTA, NÉNI?

Galgahévíz nevezetes asszonyát keressük, a nyolcvanhárom éves Zsiros Ferencnét, a népművészet mesterét. Csak a lányát találjuk otthon, Tóth Ferencnét, aki maga is jeles énekes, anyjával együtt nótázgatott a hévízi híres Ötösfogatban. Kelletlenül válaszolgat kérdéseinkre, tüske van a szívében.

— Minek kellene mirőlunk írni? Nem kell már a mi nótánk senkinek.

Tiltakozni próbálunk.

— Akkor miért játsszák olyan ritkán a rádióban? Akkor miért nincs értéke, becsülete? Kilencven nótát énekeltem fel magnetofonszalagra, kaptam érte száz forintot. Nem a pénzért csináltam, de ha már ennyire ér-

téktelen holmi, akkor miért kell vesződni az összegyűjtésével?

Erős érv, nehéz vele vitatkozni. És el kell rajta tűnődni, hogy valóban csak annyit érne egy nóta: egy tojás, egy fej hagyma, vagy egy nagyobbacska krumpli árát?

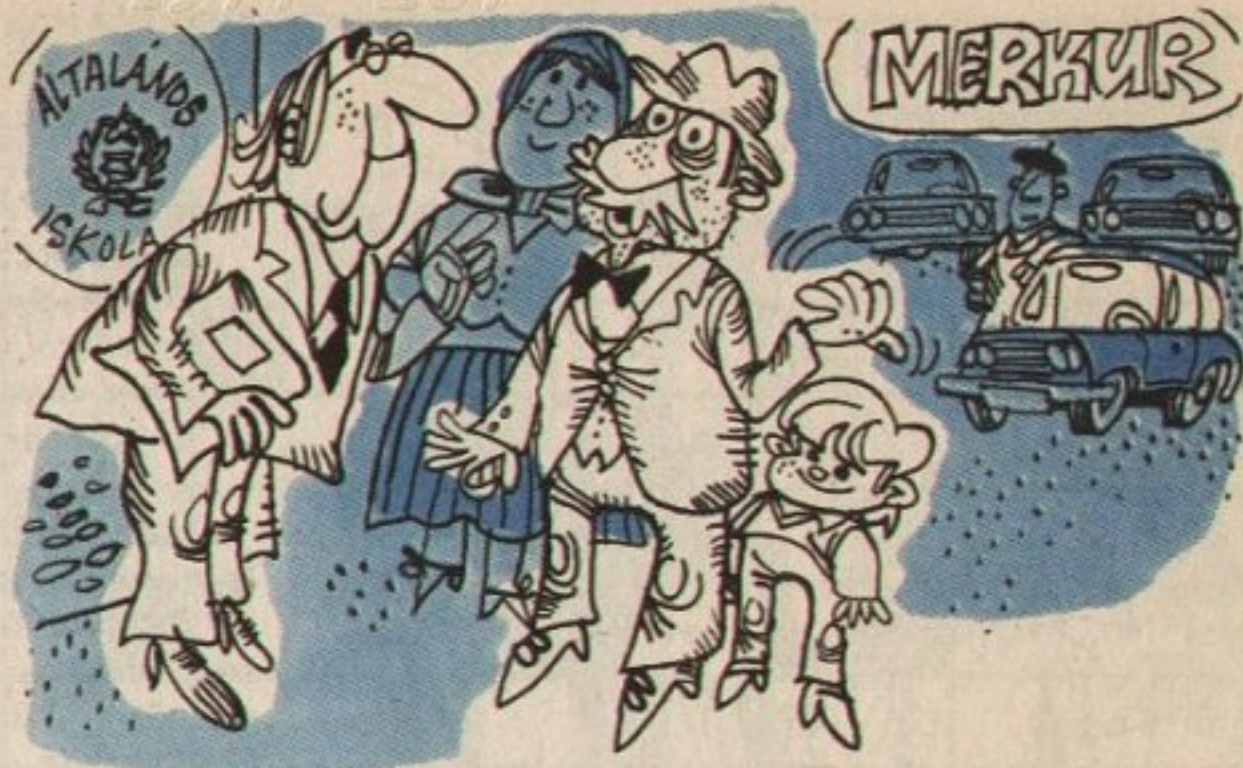
Csüggedt arcunkat látva, Tóthné megszánt bennünket:

— Jöjjenek vissza egy óra múlva, akkorra itthon lesz anyám.

Sétáltunk egyet, majd visszakanyarodtunk a házhoz. Zsiros mama mosolyogva integetett a konyhaablakból:

— Szerbusztok! Gyertek be, üljetek le!

Szíves szóval fogadott, jó ismerősként, pe-

dig életében először látott bennünket. Bort kortyolgatott bádogbögre aljából, s kenyeret harapott hozzá.

— Megszomjaztam egy kicsit, mert kint voltam a határban, megnéztem, kisorozott-e már a borsó... Én így szeretem a bort, ha egy kis kenyeret haraphatok hozzá. Látjátok, milyen szép kenyerünk van? Vigyetek belőle Pestre. Itt sütik, szemben, az új pékségben. Amikor avatták, engem is meghívtak. Csináltam is nekik egy nótát. Eldaloljam? De akkor felállok, mert nótázni csak állva jó...

— Ha van valami esemény itt a környéken, mindig meghívják rá. Amikor Gödöllő várossá lett, oda is meghívtak az ünnepségre. Nézek körül, hát erről is egy miniszter mellettem, arrul is egy másik, na mondom, akkor most éneklek valami demokratikus... Csináltam én egy nótát arról, hogy a múltban még cipőnk sem volt, most meg túsarkú cipőben járnak az unokáink. Hát ezt énekeltem el nekik. Az idősebbje, aki ott volt, az mind bólogatott, hogy igen, bizony, úgy volt...

— A Szelidi-tónál is volt egy nagy találkozó, ott is ott voltam. Jó kedvem volt, még magamat is kifiguráztam. Jót kacagtak a fiatalok, amikor azt nótáztam: „Kár volna engemet férjhez adni, nyolcvan éves bimbót leszakítani...”

— Kodály Zoltánt is köszöntöttük a születésnapján, énekelünk neki. Kodály nekünk mindig azt mondta: csak úgy énekeljenek asszonyok, ahogy kint a répaföldön szoktak... Kérdezik éntőlem is sokszor, hogy csinálom a nótákat. De nem tudom én azt elmagyarázni, mert az csak úgy jön enne-

kem. Láttad a falunkat? Ugye milyen sok szép új ház van benne? Emeletesek! Hát erről is csináltam egy nótát, hallgasd csak:

*Galgahévíz nagyszorgalmú község lett,
a munkában egymás ellen versengnek.
Olyan magas házat csináltatnak itt,
lépcsőről az öregember leesik.
Nem élvezik ők a magas házakat,
a pincében érzik ők jól magukat...*

Csak ámulunk, gyönyörködünk, kérdezni is alig tudunk. Ami előttünk folyik, az show a javából, a legnemesebből. A tévé keresi, kutatja, az eredeti egyéniségeket, a képernyőre kíváncsozó arcokat, produkciókat. Galgahévíz és a Szabadság tér között nem is volna túl nagy a távolság...

(Szegeden azt kérdezte tőlem egy egyetemi tanár:

— Miért van az, hogy Bartók és Kodály hazájában a televízióban alig-alig lehet hallani igazi, eredeti népdalt?

Szamosszegen azt kérdezte tőlem egy diáklány:

— Miért van az, hogy Ámi Lajosnak, falunk híres mesemondójának kötetbe gyűjtött meséit nem találom meg a községi könyvtárban?

Én nem tudtam felelni. Talán az illetékeseket kellene kérdezni. (S ha elfogadható választ tudnak adni, ők is megérdemelnek egy fej hagymát, vagy egy nagyobbacska krumpelit.)

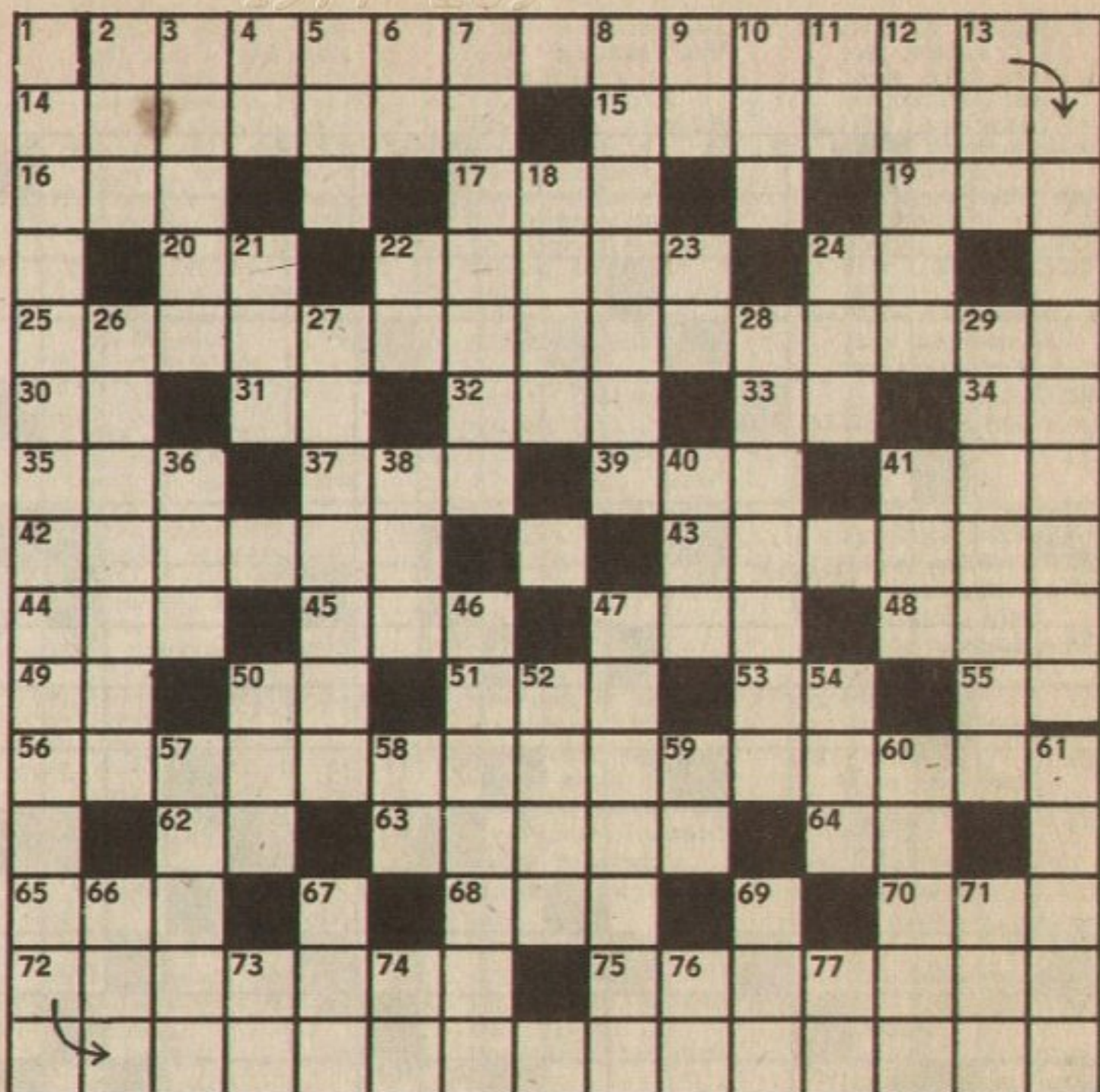
Míg ezen morfondírozok, Zsiros néni áll a konyha közepén és mondja csudálatos nótáit. Most éppen ott tart, hogy Galgahévíz közepében van egy fa, reászállott, sej, a béke galambja...

Mit törődik ő azzal, hogy veszik párját, darabját a népdalnak a kulturális piacon, azon sem aggódik, hogy a galgahévízi fonotékában megleglik-e a jövő diáklányai az ő hangját megőrző szalagot. Nem törődik mindezekkel, csak dalol, szépen, kedvesen, olyan természetességgel, ahogyan a répaföldön szoktak, olyan magától értetődő természetességgel, ahogy minden tavasszal kisorol a borsó a hévízi határban.

LESZE- RELÉS ELŐTT

Egy közép-angliai város lakta-nyájában történt. Szolgálati idejük utolsó napján a parancsnok elbeszélgetett volt katonáival és mindenáron kellemes emlékeket szeretett volna hallani tőlük. — Mondja fiam, — fordult az egyikhez —, kapott maga katonaideje alatt olyan parancsot, ami fölöslegesnek látszott? — Egyet igen, felelte a kérdezett, majd így folytatta: — Vízsz. 2., függ. 1.

VÍZSZINTES:

2. A katona szavai (zárt betűk: K, E, P).
14. Másnak helyezi kilátásba.
15. Fél egy kisé.
16. Lop-...; lefolyástalan tó a Tarim-medencében.
17. Kettőzött kettős betű.
19. Akár az előző.
20. ... korszak, az emberi műveltség hőskora.
22. Nöstény kutya.
24. Római 1500-as.
25. A népgazdaság legfontosabb ágának helyzetére, alakulására és viszonyaira vonatkozó adatokat gyűjti.
30. Egyforma betűk.
31. Kettős betű.
32. Hatalmas szovjet vasútépítést jelez ez a három betű.
33. Osztrák és olasz autójelzés.
34. Előtte belga autójellel: magyar exportcikk.
35. Név, franciául.
37. Ha izom van, ez is van.
39. Német fizikus (1789–1854), nevét a villa-

mos ellenállás mértekegysége őrzi.

41. Tarna menti község.
42. Kötelezettség.
43. Ruhartozék, növényi anyagból.
44. Legtöbb árut szállító vállalatunk.
45. Adj, németül.
47. ... választás Magyarországon — Mikszáth-regény.
48. Alá betűi.
49. Hadnagy, ezredes és tábornagy szavak előtt is állhat.
50. Szintén ne.
51. Kímélő.
53. Nyugat-szibériai folyó.
55. Ismeretlen.
56. Nevezetes látványosság a párizsi Louvre egy híres képén.
62. Nagy építészünk monogramja.
63. Középarányos.
64. A négy két betűs hazai község egyike (Vas m.).
65. Gyakran, németül és ford.
68. Pair-...; kétevezős sportcsónak.
70. Szomszéd ország légiforgalmi vállalata.
72. Bell találmánya.
75. Gyümölcsfát olt be.

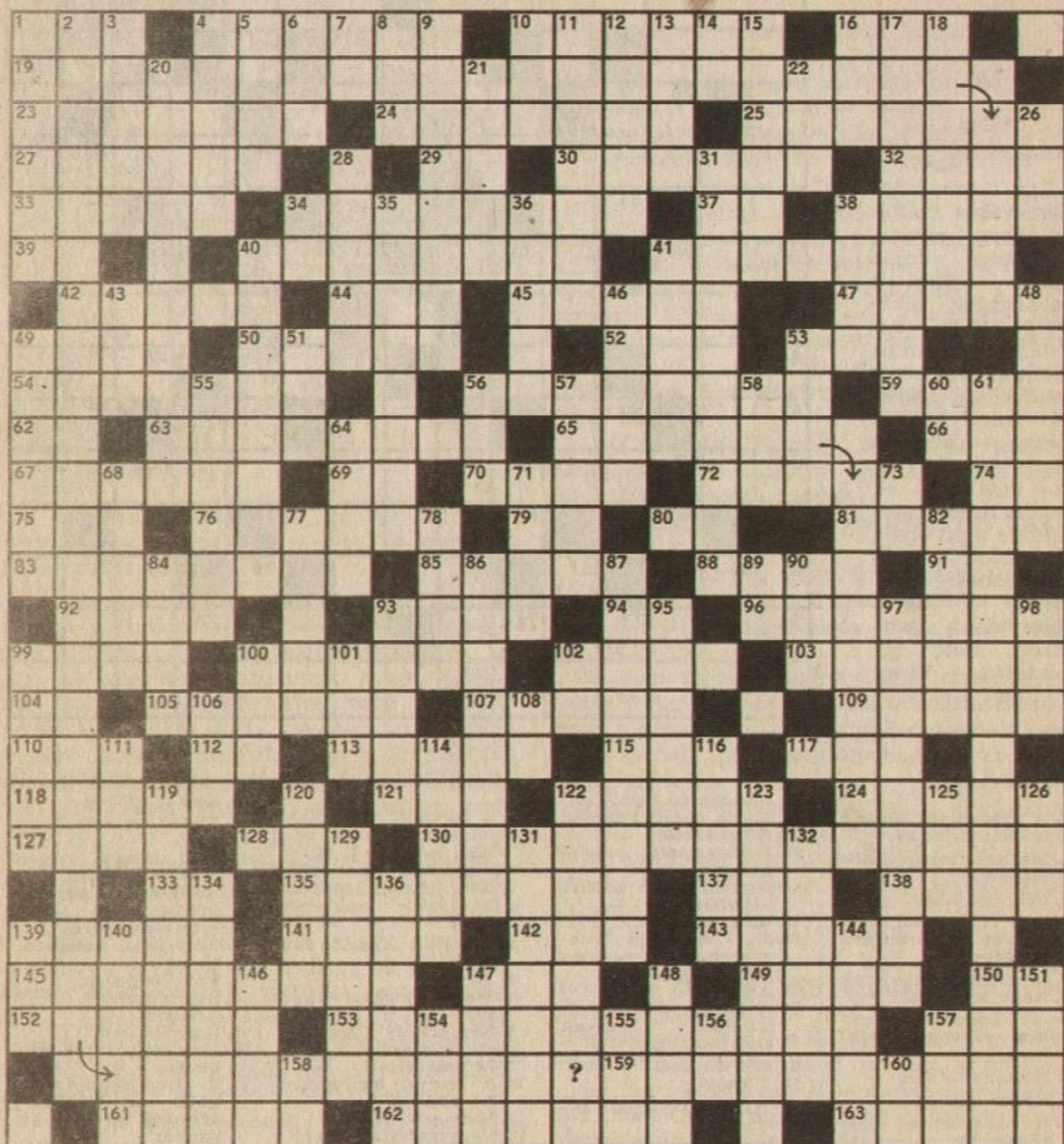
FÜGGŐLEGES:

1. A katona szavainak folytatása (zárt betűk: L, Y, I, I, H).
2. Négy lábú, nevelővel.
3. Írás, értelem nélkül.
4. Ez már majdnem ügy!
5. Könnyen alvado folyadék.
6. „R”!
7. Szolnok megyei község.
8. Nép, amely a jég hátán is megél.
9. Lemez szélei!
10. A lengyel légiforgalmi vállalat.
11. Mint a 6. sz. sor.
12. Nagyszalonta leghíresebb szülötte írt róla.
13. Szekszárd megyéjének mássalhangzóit, nem sorrendben.
18. Az őz nösténye.
21. Határőrök csoportja.
22. Segédtsz, rövid.
23. Arzén.
24. Minden eseményről tudósít.
26. Kísérletező.
27. Szeget ...; Petőfi vers.
28. Kellemes ízű és illatú.

29. Jármű fontos része.
36. Római 1055-ös.
38. Király, franciául.
40. HFÉ.
41. Moll jellegű, vezető nélküli hangsor.
46. A Harvard egyetem jelzője lehet.
47. Szlovákiai város Komárommal szemben.
50. Uncle...
52. Volt, régiesen.
54. Sportszánkó.
57. Számnév.
58. Csacsibeszéd.
59. Liszt minőséget jelző betűk.
60. E város nevezetes lakója volt Korponay Jánosné, Géczy Julianna.
61. Nincs új a nap...; régi mondás.
66. Egzotikus fejfedő férfiaknak.
67. Hazafias Népfront, rövid.
69. Lám!
71. ...venia verbo! — Bocsánat a kifejezésért.
73. Egyforma betűk.
74. A fordítottjával: férfinev.
76. Kiejtett mássalhangzó.
77. Angol férfi becenév.

(Keresztrejtvényünk megfejtése évkönyvünk 192. oldalán található.)

HAT POÉNT KERESÜNK!

VIZSZINTES:

1. Egyszer fizet évente, rövid.
4. Pest környéki község.
10. Hordót megnyit.
16. Délszláv férfinév.
19. Egy hű fűzfaköltő arra kérte Teokritoszt, az ünnepelt poétát, hallgassa meg verseit. Amikor

23. Hőmérsékletet emel.
24. Ilyen kritikára érdemes hallgatni.
25. Tömegek, sokaságok.
27. Például Marokkó lakói.
29. Mutató szócska.

30. Télialma-fajta.
32. Diagonális.
33. Reggel méreg, délen étek, este orvosság.
34. ... sat! — A bölcsnek elegendő!
37. Daloló szócska.
38. Aramátalakító.
39. Asztatin.
40. Nagy olasz reneszánsz festő (a 3. betű kettőzendő)

41. Női név, Franciaország jelképe is.
42. Terület Észak-Afrika keleti részében.
44. Becézett női név ford.
45. Tűnik a jég.
47. Az utolsó négyes egyik neve.
49. Mozdulatlanra dermedt.
50. ... van; nagyon figyel.

52. Összetételekben:
hegy.
53. Részben kipontoz!
54. Hirtelen magához
húz.
56. Kifizeti az árát.
59. A földön elfekvő,
kapaszkodó hajtás.
62. A ródiom vegyjele.
63. Nem ragaszkodik
hozzá.
65. Nyílvesszők nélkül
ment a háborúba
egy együgyű per-
zsa fiatalember,
csak az íját vitte. A
kérdésre, mit akar
nyíllak nélkül, azt
válaszolta, hogy
majd összeszedi azo-
kat a nyílvesszőket,
amelyeket az ellen-
ség lő ki. — És ha
nem lő az ellenség?
— kérdezték tőle. A
választ lásd. az áb-
rában.
66. Nem kutat hiába.
67. Gépfőnök tartja be.
69. Orja része!
70. A Tadzs Mahal vá-
rosa.
72. A vadászat isten-
nöje.
74. Kicsinyítő képző.
75. Becézett női név.
76. Árendemény kész-
pénzfizetésnél.
79. Juttat.
80. Nikkel.
81. A könnyűipar fon-
tos termékei.
83. Amit nem árt ta-
vasszal megtervez-
ni.
85. Halak ígéje az év
egy szakában.
88. Szép tájra mondjuk.
91. ... Jolson (az
„éneklő bolond”).
92. Spanyol női név.
93. Ellátja a jószágot.
94. Személynévmás,
ford.
96. Növénynek kéreg
alatti, rostos rétege.
99. Ritka férfinév.
100. Terület, de teendők
jelzője is lehet.
102. Csapadékféle.
103. A jövőt megsejtő
költő.
104. Francia névelő.
105. Névelővel: Dürren-
matt egyik könyve.
107. Beteget gyógyít.
109. Betaszít.
110. Egy mondatban
rendszerint több is
van.
112. Felvigyázó.
113. Magas hegyre
mondjuk.
115. VVÉ.
117. Fontos exportcik-
künk.
118. Laplace szerint eb-
ből alakult ki a
bolygók tömege.
121. Ébredszik.
122. Könnyek, angolul.
124. Vendéglő az állomá-
son.
127. ... okoz; rongál.
128. Szaggat.
130. Egy ókori kuruzsló
betege belhált a
kezelésbe, mire a

- család alaposan el-
páholta a sarlatánt.
Az nagy nehezen
megmenekült és egy
folyót átúszva meg
sem állt falujáig,
ahol fiát orvosi
könyvek tanulmá-
nyozása közben ta-
lálta. — Ne ezeket
olvasd fiam — szólt
a kuruzsló, majd így
folytatta: (lásd az
ábrában).
133. Betű, kiejtve.
135. A gólya „beszéli”.
137. EJY.
138. Cél, németül.
139. Mély tó Svájc, az
NSZK és Ausztria
között.
141. Menyasszonyok.
142. Lizike egynemű be-
tűl.
143. Becézett angol férfi-
név.
145. A mari nép helyte-
len elnevezése.
147. Félórás részlet!
149. Férfinév.
150. Argon.
152. Az oroszán is ez,
csak nagyobbacska.
153. Akkor mondjuk, ha
sokminden történik
rövid idő alatt (3
szó).
157. Az államkasszába
folyik be.
159. Körömmel megsérti.
161. Üdülőhely a Kaukáz-
usban.
162. Használt holmival
kereskedik.
163. Akrobata is hordja.

FÜGGŐLEGES:

1. Foglalkozási ág ér-
dekvédelmi testüle-
te.
2. A bölcs Szokratész-
hez így szólt a fele-
sege, Xanthippé: —
Te tulajdonképpen
igazságtalanul szen-
vedsz. (Szokratész
választát lásd az áb-
rában; zárt betűk:
G, N).
3. Szerelvényt rendez.
4. Amiket el kell szór-
ni.
5. Vonatkozó névmás
többese.
6. Félig eléget!
7. Egyforma betűk.
8. OYM.
9. Egy gazdag semmi-
rekellő elállta az
utat Diogenész előtt
és rászólt: — Nem
térek ki egy mi-
haszna útjából! Mi-
re Diogenész: (lásd.
az ábrában).
10. Cérium és vaná-
dium.
11. Nekivág a verseny
távjának.
12. Magyar családnév.
13. Rabszolgasorsban

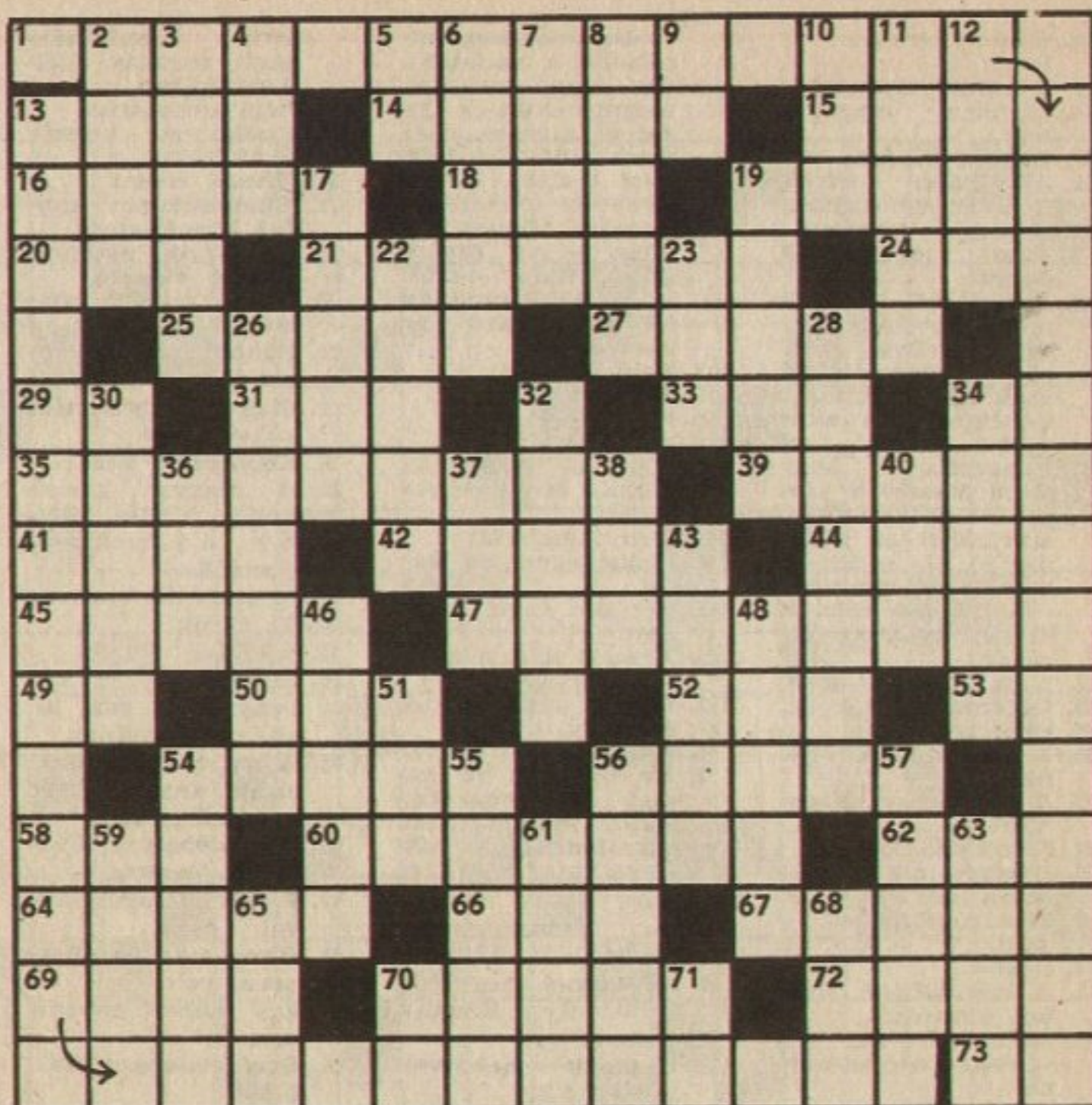
- tartott mezőgazda-
sági munkás Dél-
Amerikában.
14. Régi autómárka.
15. Értéktelen holmik
gyűjtőhelye.
16. Hívság része!
17. Munkaszüneti nap-
pal kapcsolatos.
18. Az egyik alapmü-
veletet végezni.
20. Akire mindig szá-
míthat az ember.
21. Háború, német szó-
val.
22. Régi súlymérték,
1/32-ed font.
26. Kooperáció kezdete!
28. A magyar kártya
egyik alakja (R-
zsó); a 3. betű ke-
tőzendő.
31. A hitelezők karmal-
ba kerül.
34. Ásvány.
35. Embernek is, nő-
vénynek is van, la-
tin neve ovulum.
36. A halott gyermekeit
sirató anya jelképe
a mitológiában.
38. Nyaralóhely a fővá-
rostól északra.
40. Farsang, angol szó-
val.
41. Híres magyar állat-
orvos volt.
43. Egy latinul, nőnem-
ben.
46. Becézett orosz férfi-
név.
48. Egyes madárcsapa-
tok repülési alak-
zata.
49. A Radnai-havasok
egyik üdülőhelyén.
51. Részben kétnapos!
53. Ázsiai ország.
55. Kicserélni a kira-
katba tett összege-
ket.
56. Női becenév.
57. Szép olasz tó.
58. Kalamajka.
60. Holland autók jel-
zése.
61. Az arab anekdoták
8. században élt tré-
famesterét, Ashabot
arra kérte egy is-
merőse, adjon neki
kölcson, de minél
hosszabb határidőre.
— Két kérésed kö-
zül az egyiket telje-
sítem — felelte As-
hab — mert a visz-
szafizetést halasztá-
hatod, ameddig aka-
rod — majd így
folytatta: (lásd az
ábrában).
64. Fű, németül.
68. Állóvíz jege lehet
ilyen.
71. Község a Vértesben.

(Keresztneveink megnevezése évkönyvünk 192. ol-
dálán található)

73. Osztrák és olasz au-
tók jelzése.
77. Nem ijed meg az
árnyékától, sőt.
78. Egy szomszéd or-
szág történelmének
nagy neve.
82. Előregyártott épü-
letelem.
84. Nagy olasz festő
volt (Guido, 1575—
1642).
86. Bürokrata viseli, de
csak képletesen.
87. Gondoskodnak róla,
hogy kikupálódjék.
89. Kis sziget Marseille-
nél.
90. Ave betűl.
93. Küldtek levelet.
95. Egyfajta bűnöző.
97. Utak, töltések alati
csatornák.
98. Szigetek, rövid.
99. Néha utolsók lesz-
nek!
100. Fizetség.
101. Állatok betegsége.
102. Varázsló filmen,
bábszínházban.
106. Van Alsó is, Felső
is.
108. Betű, kiejtve.
111. Kőr betűl.
114. Helytelen cseleke-
det.
116. Aki dobogóra került
az eredményhírde-
téskor.
119. Orosz mérföldből
majdnem fél tucat.
120. Ifjú forradalmár
1919-ben, Ameriká-
ban halt meg (Já-
nos).
122. Szélsőségesek.
123. Homályos elképze-
lés.
125. Dohányzik, népies
szóval.
126. Római 48-as.
129. Természetesen!
131. Kornélia egyik be-
cézése.
132. A következő nemze-
dek.
134. Dalok, nóták.
136. Aki erőszakos esz-
közökkel támad.
139. Beremendi Cement-
és Mészmű.
140. Sárközi község la-
kója.
144. Kétségbe von.
146. Furcsa mesealak.
147. Helyzetet súlyosbít.
148. Lekváros.
151. Ablakredőny.
154. JJS.
155. Lincoln elnököt be-
cézték így, személy-
neve alapján.
156. Kés jellemzője.
157. Vonatkozó névmás.
158. Római 45-ös.
160. Egyforma betűk.

ÉDES ÉLET

Két macska találkozik. — Hogy vagy? — kérdi az egyik. — Nagyszerűen, — feleli a másik, ugyanis vízsz. 1. és függ. 13.

VÍZSZINTES:

1. A macska szavai (zárt betűk: E; S, D, A, N, Z).
13. Idegen női név (... királyné-föld).
14. Neves sakkozónk.
15. A (24 órás) nap, franciául.
16. Szobának fülkeszerűen elkülönülő, ablaktalan része.
18. A KRESZ-tábla is ez.
19. Színpadon láthatjuk.
20. Klór és oxigén.
21. „Tartósság, ... csak a népben van” — Kossuth.
24. ANA.
25. Sivatag a Közel-keleten.
27. ...-fordul.
29. Kicsinyítést jelölő betűk.
31. Orosz férfinév.
33. Növény egyik fele!
34. Két betű rejtvényünk címéből.
35. Hitelezők követelése.
39. A „nagy” Real Madrid egyik csatára volt.
41. Az ő számára.
42. A galamb rokona.
44. Ez a kakas a franciák nemzeti jelképe.
45. Belga város, harci gáz névadója.

FÜGGŐLEGES:

47. Mesterkéltten viselkedik.
49. ... ipso; magától értetődően.
50. Házastárs, tréfásan.
52. Mind gyakrabban fűtünk vele.
53. Gyerünk!
54. The...; régi angol napilap.
56. Készül az étkezéshez.
58. Vak betűk!
60. Aki nem képes tovább haladni.
62. 00000!
64. Spanyol regényíró (Benito, 1845–1920).
66. És aztán?
67. Szabadtéri istálló.
69. Szabó és némely újságíró közös szerszáma.
70. A Pál... fiúk.
72. A középpont közelébe.
73. Arzén.

„talál-mány”

8. Régészeti
9. AAA.
10. Egy... kopár hegyen; Muszorgszkij műve.
11. Lengyel népcsoport a Kárpátokban.
12. Kínai pénz, így is írják.
13. A macska szavainak folytatása (zárt betűk: S, L, T, O, P).
17. Nem tart örökké.
19. ... és villámlik; itt a vihar.
22. Kritikus is megteszi, ha nem tetszett neki a darab.
23. ... szarvas.
26. Bánatot részletezni.
28. Ablakot vág a keretbe.
30. Lerakat, névelővel.
32. Különös ábécé neve.
34. Éhgyomorra.
36. ÓKE.
37. Germánium, kén.

38. Kel betűi.

40. Nitrogén és alumínium.
43. Ereszt.
46. Fonatlan gyapjúból készül.
48. Pályaúdvári termék.
51. Mint a 18. sz.
54. Napóleonról is írt kiváló könyvet (Jevgenyij Viktorovics).
55. Raffaello, a nagy reneszánsz mester másik neve.
56. Zacsakó.
57. Író, Babits Mihály felesége (Sophie).
59. Szükség van rá.
61. Világszerte ismert nevű Komárom megyei község.
63. Göngyölegység.
65. A 36. sz. sor alatti betűk, más sorrendben.
68. Régi úrmérték.
70. A földön kígyózik.
71. Olasz és osztrák autók jelzése.

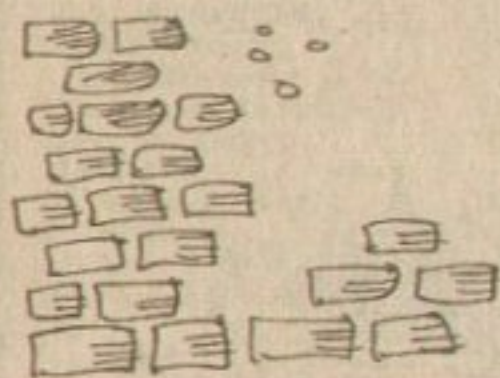
(Keresztrejtvényünk megfejtése évkönyvünk 192. oldalán található)

A ÉVKÖNYVE 1977.

TARTALOMJEGYZÉK

NAPTÁRRÉSZ	— — — — —	2
LUDAS LEXIKON		
(Hazai és külföldi szerzők karikatúrái és vidám írásai)	— — — — —	15
SZILÁGYI GYÖRGY: Szemenszedett sziporkák (Versek)	— — — — —	123
TABI LÁSZLÓ: Két láb és más semmi (Kisregény)	— — — — —	129
PANTHEON	— — — — —	149
Gábor Andor: Szeptemberi könyvpiac	— — — — —	150
Pályi Jenő rajzai	— — — — —	152
Gábor Béla: Vigyázat, a kutya harap!	— — — — —	154
Sándor Károly rajzai	— — — — —	156
Darvas Szilárd: Találkozás	— — — — —	158
Egyéni beszélgetés a fogammal	— — — — —	159
Gáspár Antal rajzai	— — — — —	160
Stella Adorján: Történet egy tizesről	— — — — —	163
Pusztai Pál rajzai	— — — — —	164
Ősz Ferenc: Próféta-hizlalás	— — — — —	167
RAJZOS VICCEK — VICCES RAJZOK	— — — — —	169
RADEVÁNYI BARNA: Vándorkrónika	— — — — —	193
KERESZTREJTVÉNYEK	— — — — —	209
PÓTLEXIKON	— — — — —	215

A DIVATÉKSZER ÖLTÖZTET

Szponzorált kiadvány

PÓTKÖTET

Miért volt szükség a pótkötetre? Erre a kérdésre két választ is adhatunk:

1. A lexikonunk összeállítása óta nagyot változott a világ és új fogalmakat kellett – rajzban és írásban – meghatároznunk, hogy lépést tudjunk tartani a fejlődéssel.

2. A pótkötetre semmi szükség nem volt, de minden valamire való lexikonnak van egy pótkötete, miért éppen a Ludas Lexikonnak ne lenne?

A szerkesztő bizottság

a Ludas Lexikonhoz

ABCEK

AGY

BE- ISKO- LAZÁS

– Az én
gyermekem
egy
Einstein...

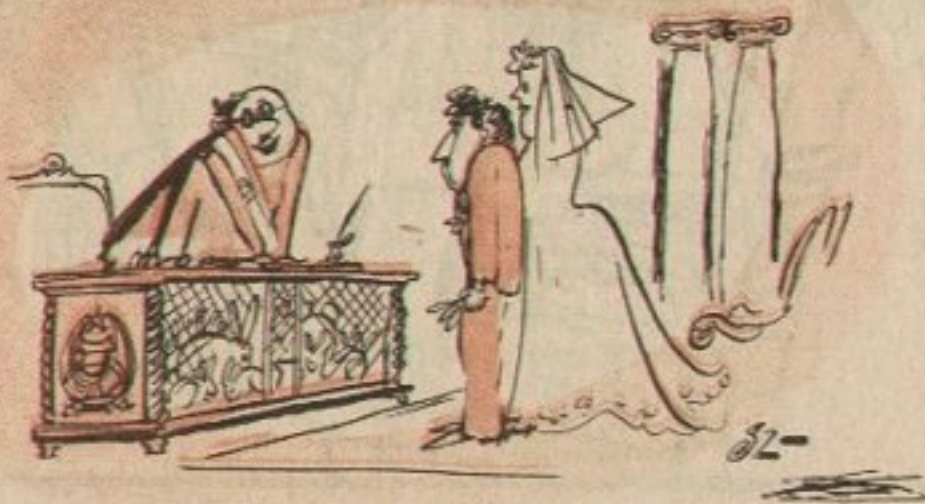

BRIGÁD- ÖSSZEJÖVETELK

– Cseréljünk gyárat,
akkor mindannyiunknak
emelkedik a fizetése!

CÉLZATOSSÁG

CSALÁD

– Ez itt az apád!

A tévé képernyőjén látjuk a fővárost madártávlatból, a lakótelepet teleobjektívvel, becsavarodunk a folyosón a lakásba és végre premierplanban a csap. Csöpög. Nagyon csöpög.

Lakó: Egy éve, kérem, kereken, hogy csöpög.

A lakó felesége: Én könyvtáros vagyok a Ferencvárosi Formaldehid Egyesülés Budafoki Gyáregységében kérem, és én olvasok is könyveket, tudom, hogy a régi indiánok ilyen csöpögéssel kínozták az áldozatokat.

Riporter: Hát tessék képzelni, kedves nézőink, ilyen ez a dolog, mintha a kedves lakótársakat cínzókölöphöz, helyesbíték, kínzókölöphöz kötötték volna. És reklamáltak?

Lakó: És röklamáltunk.

Riporter: Hol?

A lakó felesége: A Fővárosi Ingatlankezelő Vállalat XXXVL. kerületi fiókvállalatának 15-ös számú kirendeltségén.

(A kép átúszik a felhők alatt, bevág a Prednincsek utca névtáblájára és mindjárt, rögvest rá a sarokra, amelyet ebből az alkalomból megtömtek Németh László összes műveivel és egy francia kéziszótárral, amely előtt izzadva lebeg a kirendeltségvezető cipóarca.)

Kirendeltségvezető: Én kérem, akarom mondani, mi kérem a szóbanforgó csepegő csapról 1975 július 27-én értesültünk és azidőszerűtől állásfoglalásunk alapján szignáltuk a javítórészleghez amely visszaszignálított október az év 26 napján

munkaerőhiányt jelezve. Mi a lakót...

Riporter: A lakó sürgetett?

Kirendeltségvezető: A lakó valóban sürgetett, az nem tagadható. De mi értesítettük menetrendszerűen, hogy vegyen igénybe magánkapacitást és a visszatérítést kellő igazolások alapján téríthetni készségesen.

(Arc izzad, csap csöpög, képen a lakó)

Riporter: Így volt?

Lakó: Így. Kerestünk szerezőt, de azt mondta, hat hét és 580 forint, mert a csap be van kapcsolva a vezetékekbe. Behúzódik a csőhálózatba. Ezen összeget a kirendeltség nem vállalta...

A lakó felesége: Ekkor fordultunk a XXXVI. Kerületi Tanács Végrehajtóbizottságának Ingatlanellenőrző Csoportjához.

(Kamera újabb felhőkön át lecsap a tanácsra, Szutyekné feltételezett felelős fodrásztól jött, hajkorona alatt réműlet.)

Szutyekné: Mi komolyan megvizsgáltuk az ügyet, nagyon, nagyon komolyan, mi ki is szálltunk, én magam szálltam ki (a kamera előtt fecske cikázik) és az a csap tényleg csöpög! Jegyzőkönyvbe vettük azt a csapot, szabályszerűen és szignáltuk a Fiket, aki visszaszignált, hogy nincs munkaerő és akkor a Vízművekhez fordultunk. Igen!

(Vízkiemelő-mű, domb, tetején lengő hajjal újabb felelősgyanús. A képernyőn felirat a mellin keresztbe: „Prokrosztesz Teodor, főmérnök.”)

Főmérnök: A vízművek napi termelése 620 milliárd köbméter, ebből a szóbanforgó csapban kvázi 1—2 köbméter csöpög el. Nézetem szerint ez nagyságrendileg nem a mi problémánk, a vízműveket fejleszteni a főváros támogatásával, amennyiben a költségvetést megszavazzák, 1980-ra mintegy 742 millió köbméterre fogjuk.

Riporter: (Benne a premierplanban) Tehát a vízművek sem vállalja a felelősséget. Körbe dobálják a felelősséget és a csap csak csöpög, csöpög, mint a cínzókölöp... a kamera rá a csapra, hirtelen elsötétül) ... mit csinál Lajos?

Lajos technikus: (Már látszik.) Kicseréltem a csapban a gumit. Hoztam magammal, már kész is, nem csöpög.

(A kép mutatja: nem csöpög. Az operatőr meg lehet dermedve, mert a képbe bejön a Lakó.)

Lakó: Mivel tartozom?

Technikus: Tudja mit, legyen harminc forint.

Lakó: Számlát ad?

Technikus: Majd a vállalat. (Kamera a felhőkön át becsusszan a Szabadság téri épületbe.)

Gyártásvezető: Volt egy csapvízjavítás, harminc forint, kiszállási költség 6500 forint, általános rezsiköltség 3020 forint...

(Hang elhalkul, kép elsötétül, agy szintén, a kép újrakezd, látunk egy cipőkereskedőt madártávlatból, a veríték csöpög.)

Gombó Pál

D F G I K

DISSZERTÁCIÓ MEGVÉDÉSE

FÁSÍTÁS

– Így nem tördelik le a fákat...

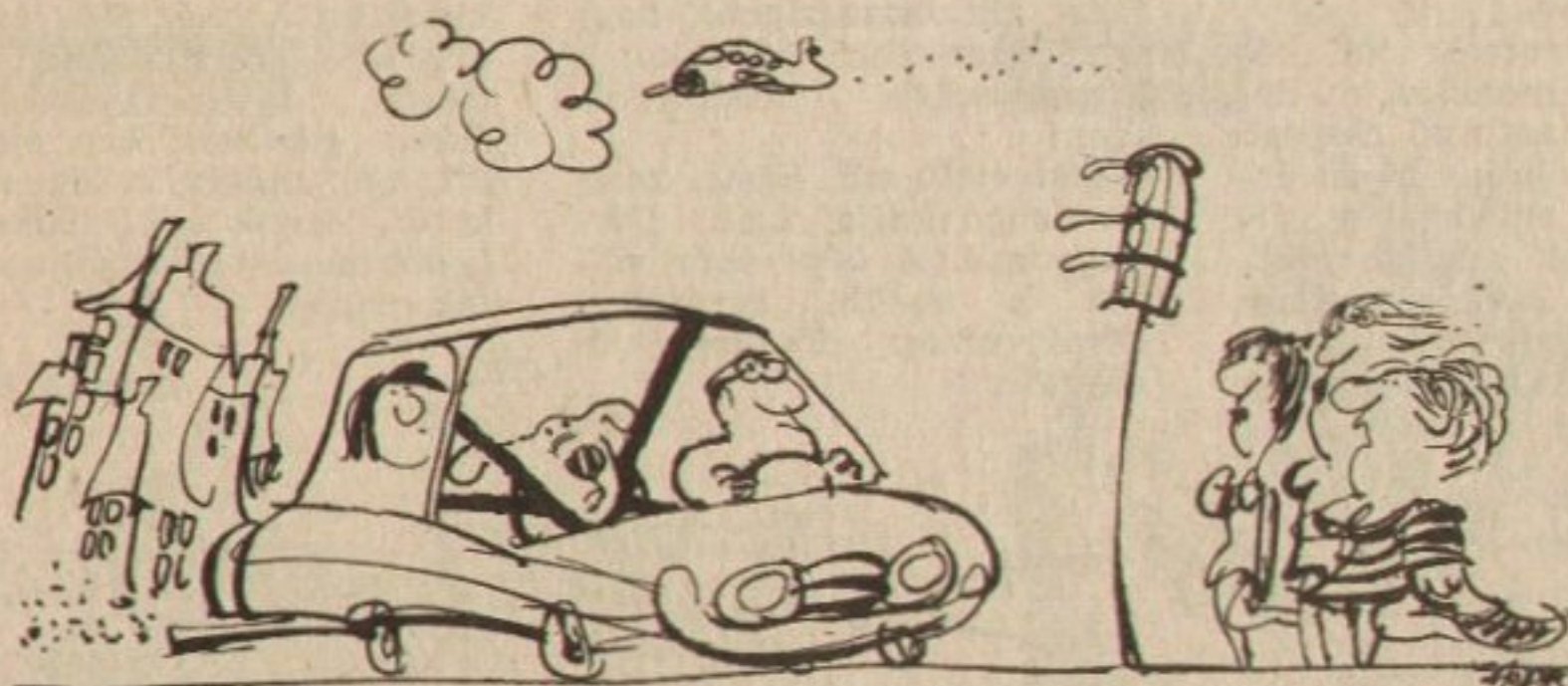

GENERÁCIÓK

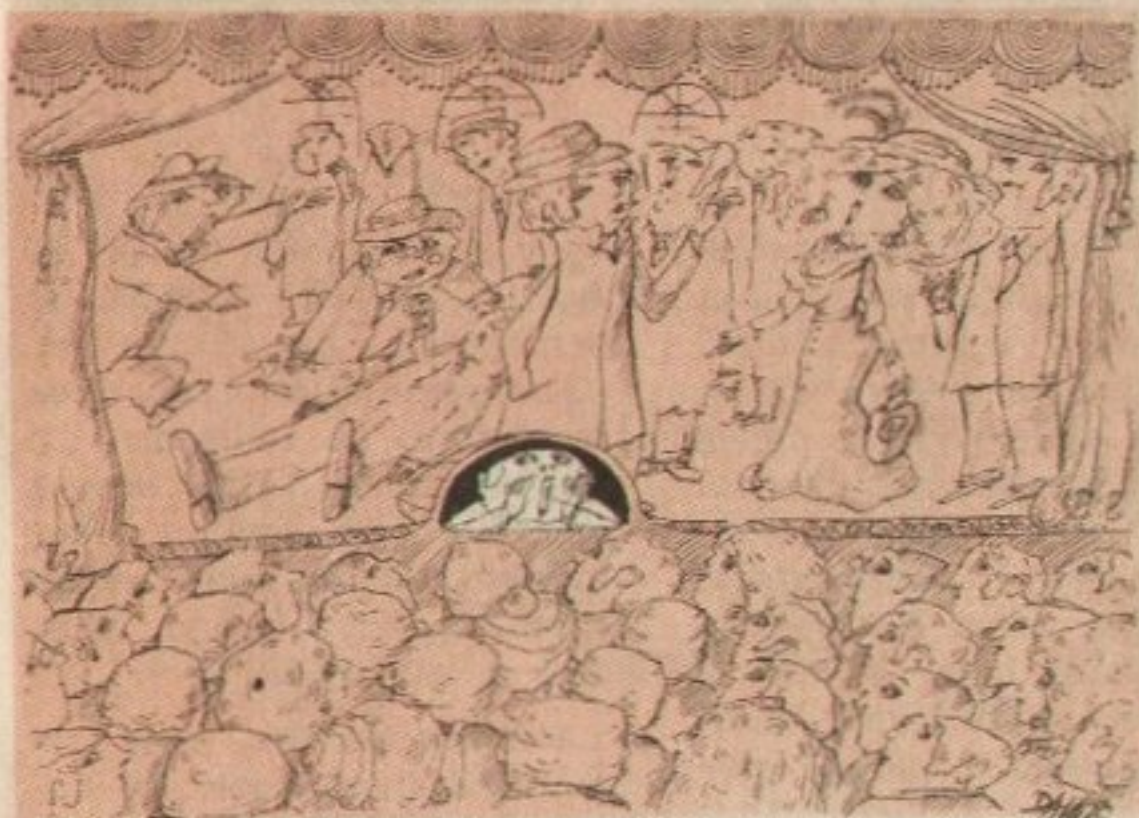
– Nos, papa, mi történt veled, amikor annyi idős voltál, mint most én?...

ÍRÓASZTAL

– Már nem bízik a gazdáiban, csak úgy hajlandó kirándulni vidékre, ha előbb egy pár biztonsági övvel beköti magát.

MODERN DARAB

M N P

MONA LISA

NAPNYUGTA

NAGYKÖZSÉG

PATIKA

– Válasszon magának olyan betegséget, aminek nem hiányzik a gyógyszer...

Egyik reggel elmélkedés közben rájöttem, hogy a legnehezebb dolog művészet és politikát csinálni. Legfőként azért, mert sokan vagyunk mi emberek és sokfélék. Mindenkinek más az ízlése és másként reagálunk dolgokra.

E tudományos tételemet bátorzkodnék néhány fényesen világító példával alátámasztani. Valamelyik nap olvastam az újságban, hogy Indonézia államadósága mintegy három milliárd dollárra rúg. Erre a hírre nagyon sokféleképpen lehet reagálni. Én a hírek cseppet sem örültem, nem is szomorított el azonban annyira, mint illett volna. Az jutott eszembe ugyanis, hogy ennél még én is jobban állok anyagiilag.

Aztán másik nap azt olvastam a kulturális hírek

között, hogy „Felkutatják Janus Pannonius sírját”. Lehet, hogy sokan örültek, mert lám, a hálás nemzet oly sok generáció után még mindig meghatottan gondol a nagy költőre, engem azonban ez a hír keserűséggel töltött el. Azon füstölögtem magamban, hogy a/hányatott életű költőt még most sem hagyják nyugodni, szegényt?

Különösen furcsán reagálok aztán ha Bach híres III. Brandenburgi versenyt hallgatom a rádióban. Nem tudok szabadulni a kínzó problémától, vajon ki nyerte azt a bizonyos brandenburgi versenyt és aki nyerte, milyen időt úszott, vagy futott.

Ha matrózhúst rendelek egy vendéglőben, azon tűnődöm, vajon idős fedélzetmester rágós tarját kapom-e,

vagy szerencsés leszek és fiatal édesvízi hajósinas combjából készül étkem. villamosmegállónál állva meglátom a feliratot: „A vágány kenve van!”, nem a szavak valódi értelmére lebeg előttem, hanem kétségbeesve sóhajtok fel: „Te jó Isten, már a vágány is?”

Persze, lesznek, akik azt mondják, hogy ezek egy humorista speciális gondjai és nekik is igazuk van. Én ugyanis, ha kinyitom a Ludas Matyit és meglátom a „Prémiumosztás a Bámex-bumfértban” — című humoreszket, nem azt gondolom, mint a normális olvasó, hogy no, de jót fogok én ezen most röhögni, hanem elmélyülten azon kezdek gondolkodni: vajon mennyit kaphatott ezért a Mikes?

Soós András

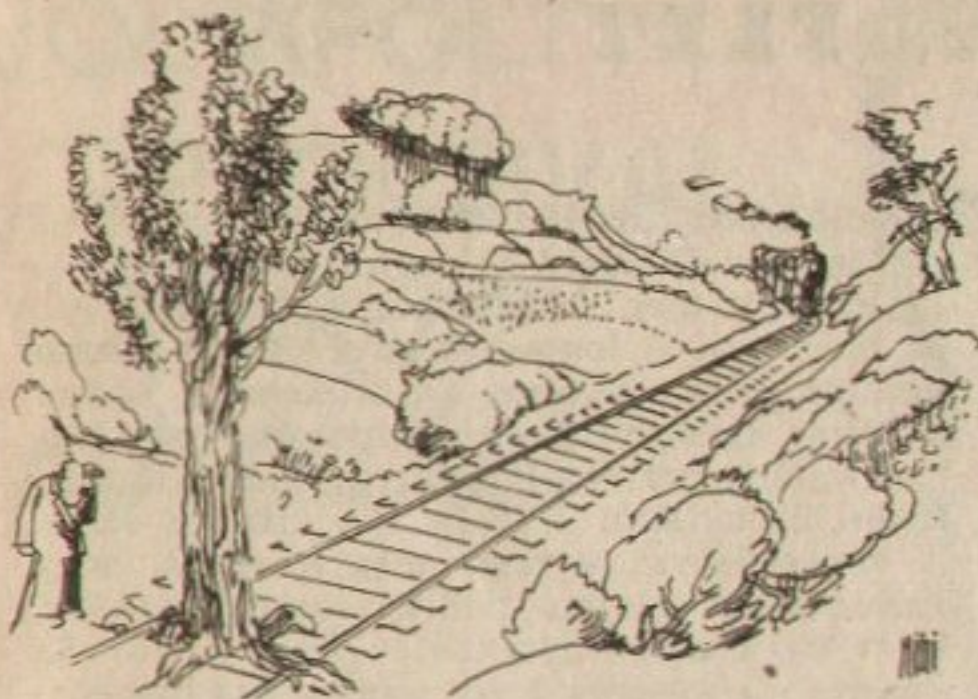
REVANS

SÜLY

TÁJVÉDELMI KÖRZET

TINÉDZSEREK

– Mi sem láttuk a lányunkat már egy hete! Azt hittük, hogy tenálad van ...

TUDOMÁNY

TURIZMUS

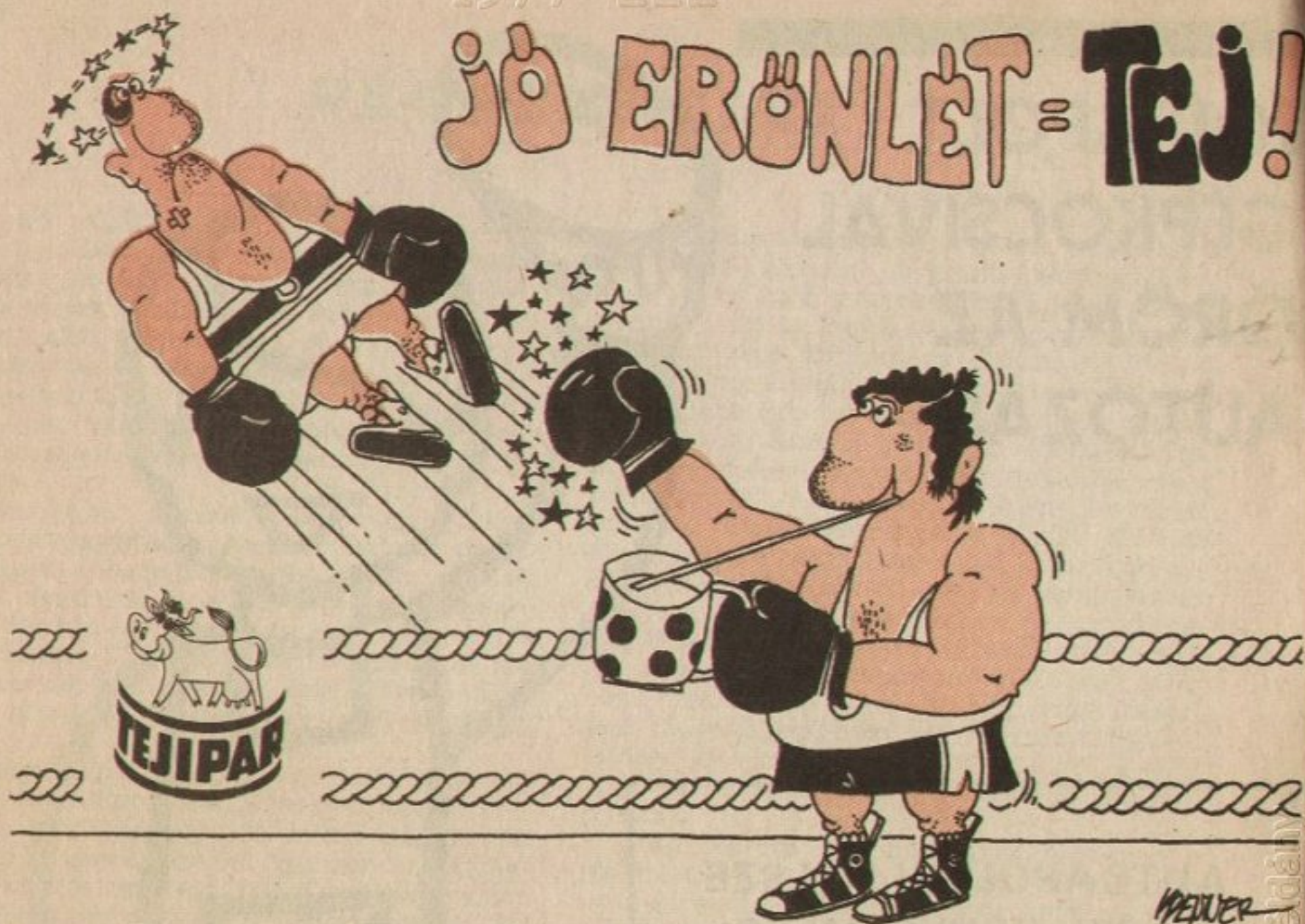

– Ilyen lábbal akarnak bejönni? Hol vagyunk, erdőben?! ...

URH

JÓ ERŐNLÉT = TEJ!

Főszerkesztő: Árkus József — Szerkesztő: Mikes György — Olvasószerkesztő: Radványi Barna — Kép- és tördelőszerkesztő: Antal Ferenc — Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Csollány Ferenc — Szerkesztőség: Budapest VIII., Gyulai Pál u. 14. — Telefon: 335-718. — Kiadóhivatal: VIII., Blaha Lujza tér 3. — Telefon: 343-100, 142-220 — Árusítja a Magyar Posta. — Készült a Zrínyi Nyomdában — 76.4064/4—2442 — Felelős vezető: Bolgár Imre vezérigazgató

A TÚLSÚLY MINDIG GONDOT OKOZ...

ÚSSZON RENDSZERESSEN!

**BUDAPEST GYÓGYFÜRDŐI,
USZODÁI ÉS STRANDJAI
RENDELKEZÉSÉRE ÁLLNAK**

www.ludas-matyai.com

BUDAPEST

www.budapest.hu

